

METSÄHALLITUS

EVON KULTTUURIPERINTÖ INVENTOINTI 2008 Osa A (raportti)

METSÄTALOUS
Jouni Taivainen

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Alue: Valtion omistama Evon retkeilyalue ja opetusmetsä (Lammin- ja Padasjoen kunnissa)

Tutkimuksen laatu: arkeologinen ja kulttuuriperintö inventointi

Kohteiden ajoitus: esihistoriallinen?-historiallinen

Peruskartat: 2134 05, 2134 06, 2134 08 ja 2134 09

Maanomistaja: Valtio/Metsähallitus

Tutkimuslaitos: Metsähallitus, metsätalous

Tutkija: FM Jouni Taivainen

Kenttätyöaika: kesä 2008, noin 1,5 kuukautta

Löydöt: KM 37560

Kuvat: Digikuvat Metsähallituksen arkistossa

Inventointiraportin sivumäärä: 150 + 128 liitettä (kahdessa osassa A raportti, osassa B kohdeselostukset, liitteet)

Liitteet: Kuvaluettelo, kuvaliite, karttaluettelo, kartat, löytöluettelon kopio

Alkuperäisen inventointikertomuksen säilytyspaikka: Metsähallitus,

Kopiot: Museovirasto arkeologian osaston topografinen arkisto, Museovirasto rakennushistorian osaston arkisto.

Kannen kuva: Savijärven tervatehtaan retorttiununin hylsy. J. Taivainen, Metsähallitus

TIIVISTELMÄ

Metsähallituksen metsätalous suoritti Evon retkeilyalueen ja opetusmetsän kulttuuriperintöinventoinnin kesällä 2008. Inventoinnissa kiinnitettiin huomio esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäänöksiin sekä muihin metsien käytön historiaan liittyviin kohteisiin. Inventoidun alueen suuruus on noin 7000 hehtaaria.

Kerätty tieto palvelee kulttuuriperintö kohteiden säilyttämistä ja kunnostamista sekä retkeilyalueen ja Evokeskuksen kehittämistä. Lisäksi inventoinnin kokemuksia hyödynnetään suunniteltaessa Kansallisen metsäohjelman edellyttämää kulttuuriperintökohteiden inventointia Metsähallituksen hallinnassa olevissa talousmetsissä.

Ennen inventointia alueelta tunnettiin kaksi muinaisjäänöskohdetta (Möläkkä ja Savijärven tervatehdas). Tämän lisäksi alueelta oli tiedossa yksi kohde, joka ei vielä ollut ehtinyt muinaisjäänösrekisteriin (Vaarinkorpi). Inventoinnissa löydettiin 49 ennestään tuntematonta kiinteää muinaisjäänöskohdetta ja yksi löytöpaikka. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin 51 kulttuurihistoriallista kohdetta, jotka eivät ole muinaisjäänöksiä. Viime mainituista suurin osa löytyi haastateltujen henkilöiden neuvomana tai opastama. Erilaisia rakenteita kartoitettiin inventoinnissa kaikkiaan 755 kpl.

Suurin osa muinaisjäänöksistä liittyy historiallisen ajan talonpoikaiseen metsien käyttöön. Kaskikulttuurin kuuluvia kaskiröykkiöitä ja nauriskuoppia kartoitettiin alueelta noin 600. Tervan- ja hiilenvalmistukseen liittyviä jäännöksiä löytyi toista sataa. Mahdollisesti jo esihistorialliselle ajalle kuulunevat muutamat pyyntikuopat ja yksi löytöpaikka. Kulttuurihistoriallisista kohteista osa periytyy Evolla 1800 –luvun lopulla alkaneesta metsäopetuksesta. Osa liittyy Kruununpuiston torpparien ja osa keskiajalta periytyvän Iso-Evon kylän talonpoikien toimintaan. Inventoinnin yhteydessä kartoitettiin myös 1800 –luvun lopulta 1960 –luvulle jatkuneen Evon uittohistoriaan liittyvät rakenteet kuten uittorännien jäännökset, jokiuomien oikaisut ja kanavat sekä lisäksi mm. niittylatojen, metsätyökämppien ja autioiksi jääneiden torppien jäännökset ja tarinapaikat.

SISÄLLYSLUETTELO	sivunro
ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
TIIVISTELMÄ	3
SISÄLLYSLUETTELO	4
1. JOHDANTO	5
2. TAUSTATIETOA TUTKIMUSALUEESTA	5
2.1. Sijainti ja luonto	6
2.2. Esihistoria ja historia	6
3. TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT	7
3.1. Esityöt	7
3.2. Kenttätyöt	7
3.3. Raportin koostaminen, kohteiden arvottaminen	8
4. INVENTOINNIN TULOKSET	9
5. PÄÄTELMÄT	14
6. LÄHTEET	17

1. JOHDANTO

Metsähallituksen metsätalous suoritti Evon retkeilyalueen ja opetusmetsän kulttuuriperinnön inventoinnin kesällä 2008. Inventoinnin teemana oli Evon metsien käytön historian selvittäminen. Retkeilyalue kuuluu lähes kokonaan Lammin kuntaan, jossa on viimeksi tehty muinaisjäännösinventointi vuonna 1983 (J. Saukkonen) ja kaksi kohdetarkastusta 2000 –luvulla. Niiden perusteella retkeilyalueelta tunnettiin kaksi muinaisjäännöskohdetta (Möläkkä ja Savijärven tervatehdas) sekä yksi kohde, joka ei vielä ollut ehtinyt muinaisjäännösrekisteriin (Vaarinkorpi, tark. H. Jansson 2007).

Kyseessä oli ensimmäinen metsätalouden toteuttama kulttuuriperintöinventointi. Inventoinnissa kiinnitettiin huomio esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännöksiin sekä muihin metsien käytön historiaan liittyviin kohteisiin. Inventoidun alueen suuruus on noin 7000 hehtaaria.

Kerätty tieto palvelee muinaisjäännösten ja muiden kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä ja kunnostamista sekä retkeilyalueen ja Evokeskuksen kehittämistä. Lisäksi inventoinnin kokemuksia hyödynnetään suunniteltaessa Kansallisen metsäohjelman edellyttämää kulttuuriperintökohteiden inventointia Metsähallituksen hallinnassa olevissa talousmetsissä.

2. TAUSTATIETOJA TUTKIMUSALUEESTA

2.1. Sijainti ja luonto

Tutkimusalue kuuluu pääasiassa Lammin kuntaan. Pohjoisosistaan alue kuuluu osittain Padasjokeen. Evon retkeilyalue on valtioneuvoston päätöksellä 21.4.1994 ulkoilulain nojalla perustettu valtion retkeilyalue (Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2004,7).

Hämeen ammattikorkeakoulun opetusmetsä puolestaan juontaa juurensa 1850 –luvun isojakoon, jossa Iso-Evon kylään kuulunut takamaa-alue jäi valtiolle. Se julistettiin Evon kruununpuistoksi vuonna 1856. Kaksi vuotta myöhemmin annettiin julistus metsäopiston perustamisesta Evolle. Opetus alkoi vuonna 1862 ja on jatkunut lähes keskeytymättä siitä lähtien (Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2004, 11).

Evon alueen kallioperä on etelä- ja lounaisosiltaan pääasiassa granodioriittia, pohjoisessa, koillisessa ja idässä kiillegneissiiä. Lisäksi alueen länsiosassa Saarijärven ja Kalliojärven välissä on graniittia, joka sisältää osin myös gabroa. Gabroa esiintyy pienellä alueella myös Vähäkeltajärven länsi- ja pohjoispuolella. Maa-alasta suurin osa on erilaisia moreeneja. Alueen itäosassa on kumpumoreenialueita, joita luonnehtivat pyöreiden tai pitkulaisten moreenikumpujen väliset soistuneet notkelmat. Sudenpesänkankaalla moreenikumpujen välissä kulkee lisäksi katkeileva matala harju. Jääkauden aikaansaamat deltamuodostumat sijaitsevat Evon metsäoppilaitoksen ympärillä, pääasiassa opetusmetsän alueella (Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2004, 8 ja Heikkinen 2005, liite 3).

Evon alueella on kymmeniä pieniä järviä ja lampia, jotka sijaitsevat Hauhon reitin yläjuoksulla Kokemäenjoen ja Kymijoen vesistöjen välisellä päävedenjakajalla. Kaikki vedet kuuluvat kuitenkin Kokemäenjoen vesistöön. Pisin Lammin alueen vesistöistä alkaa Padasjoen puolelta ja Evon alueelta reittiin kuuluvat mm. Haarajärvi, Sorsajärvi, Savijärvi ja Rahtijärvi, jotka laskevat Pitkäniemenjärven kautta Evon oppilaitoksen ympärillä sijaitseviin Rautjärviin. Rautjärviin laskee myös lännempää tuleva Luutajoen reitti, johon kuuluvat mm. Hokajärvi ja Iso Ruuhijärvi. Rautjärvistä alkaa Evojoki joka laskee Kuohijärveen (Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2004, 8).

Evon alueen metsistä runsaat puolet on tuoreita kankaita ja noin kolmannes kuivahkoja kankaita. Kuivia kankaita on vain noin 5 % metsistä. Lehtomaista kangasta on lähes kymmenesosa, mutta lehtoa vain 0,2 %. Nuoren ja vanhan metsän osuus alueen metsämaan pinta-alasta jakaantuu suunnilleen kahtia (Heikkinen 2005, 19 ja liite 7). Soita on alueella runsaat tuhat hehtaaria. Ne ovat pääasiassa erilaisia korpia ja rämeitä, joista valtaosa on ojitettu (Heikkinen 2005, 19).

2.2. Esihistoria ja historia

Evon alueelta ei tunnettu ennestään yhtään esihistoriallisen ajan kiinteää muinaisjäännöstä tai löytöpaikkaa. Alue on melko ylävää verrattuna ympäristöönsä. Evon korkeimmat kohdat ovat pistäneet esiin Baltian jääjärvestä heti maan vapauduttua jääpeitteestä n. 10 000 vuotta sitten. Alueen ylin rantaviiva oli tuolloin n. 161 metrin korkeudella, jolloin sen yläpuolella olleet maa-alueet ovat muodostaneet pieniä saaria aivan mannerjään tuntumassa, kuten luoteisosan Tornimäen ympäristössä, joka kohoaa 185 metrin korkeuteen. Baltian jääjärvi laski nykyksittain melko nopeasti muodostaen mahdollisesti useita eri korkeuksilla olleita rantatasoja, joista yksi näyttää olevan n. 142 metrin korkeudella (Virkkala 1972, 28-29).

Evon alueen ympäristön tunnetut kivikautiset muinaisjäännökset tai löytöpaikat Lammin ja Padasjoen alueilla sijaitsevat pääasiassa n. 82- 120 metrin korkeuksilla (Saukkonen 1983, Sepänmaa 2002 ja 2003). Evon alue sijaitsee kauttaaltaan tätä ylempänä. On kuitenkin joitakin viitteitä, joiden mukaan myös Evon alueelta voisi löytyä kivikautisia kohteita, sillä Padasjoen Jamoinjärven pohjoisrannalta on löydetty kvartsi-iskoksia 133-136 metrin korkeudelta (Sepänmaa 2002) ja Padasjoen Iso-Taruksen rannalta kivikautiseksi asuinpaikaksi tulkittu kohde, joka sijaitsee 131 metrin korkeudella (Sepänmaa 2003). Ko. alueet sijaitsevat noin 10-15 kilometriä pohjoiseen/koilliseen Evon alueen pohjoisrajasta.

Tämän johdosta potentiaalisin alue, jolta kivikautisia kohteita voisi olla löydettävissä lienee Rautjärveltä Sorsajärville kulkeva järvien ja jokiosuuksien ketju, joka sijaitsee n. 125-134 metrin korkeudella. Tämä on suunnilleen Yoldiameren rantakorkeus n. 10 000 – 8500 vuotta sitten. Evolla Rautjärven ympäristön hiekkakankaat ovat Yoldiameren varhaisvaiheen rantatyrskyjen tasoittamia. Yoldiameri vaihetta seuranneen Ancylusjärven rantaviiva ei enää ulottunut Evon alueelle (Virkkala 1972, 29-31).

Kivikauden jälkeinen esihistoriallinen ajanjakso on käytännössä tuntematon Evon alueella. Pronssikausi on sisämaassa joka puolella vähälöytöinen ja Evon metsäalue jää myös rautakautisesta asutuksesta syrjään. On toki mahdollista, että inventoinnissa havaitut pyyntikuopat voisivat ajoittua ko. ajanjaksolle ja viittaisivat siten alueen varhaiseen hyödyntämiseen pyyntitalouden ja eränkävynnin merkeissä.

Keskiajan lopulla Iso-Evon kylä mainitaan ensimmäisen kerran historiallisissa lähteissä. Tämä tapahtuu vuonna 1374, jolloin kaksi evolaista talonpoikaa oli todistajina rajankäynnissä. Vuonna 1539 kylään kuului 11 taloa (Lammin historia I, 110). Evon metsäalue jäi valtion haltuun isojoassa, jolloin alue syrjäisen sijaintinsa vuoksi ja viljelyyn huonosti sopivana jäi valtiolle liikamaaksi. Alue julistettiin kruununpuistoksi vuonna 1856 (Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2004, 11).

Viime vuosisatojen aikana myös Evon metsäalue alkoi saada asutusta. Tämä lienee alkanut pääasiassa 1700-1800 –luvulla. Alueelle alkoi syntyä torppia ja hieman kruununpuiston perustamisen jälkeen syntyi myös maamme ensimmäinen metsäoppilaitos vuonna 1862. Nämä tekijät yhdessä vaikuttivat siihen, että Evon maan ja metsien käyttö tiivistyi entisestään.

Kaskeaminen, karjatalous, luonnonniittyjen hyödyntäminen sekä hiilen ja tervan valmistus olivat alueella luontaisia metsän ja maankäytön muotoja aiemmin mainitun pyyntitalouden lisäksi. Näitä kaikkia lienee alueella harjoitettu jo ennen vakituiseksi katsotun torppa-asutuksen syntyä. Todennäköisimmin aluetta on ainakin historiallisella ajalla hyödynnetty juuri Iso-Evon kylän suunnasta.

3. TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT

3.1 Esityöt

Inventoinnin esityövaiheessa käytiin läpi Museoviraston tietokannat inventointialueelta ja lähiympäristöstä. Tavoitteena oli selvittää alueella mahdollisesti olevat entuudestaan tunnetut muinaisjäännökset ja löytöpaikat sekä luoda yleiskuva lähialueen kehityksestä. Esityövaiheessa ja osin myös kenttätöiden aikana saatiin hankituksi kattava aineisto historiallisia karttoja, joiden avulla voitiin hahmottaa alueen kehitystä isojaosta nykypäivään. Korvaamaton apu kartta-aineiston hankkimiseksi saatiin Hämeen ammattikorkeakoulun yliopettaja Risto Viitalalta, jolla oli em. digitaalinen aineisto jo valmiiksi hallussaan ja joka antoi sen Metsähallituksen käyttöön. Tavallisesti ko. kartta-aineisto joudutaan hankkimaan useasta eri arkistosta, joista tärkeimmät ovat Maanmittauslaitoksen arkisto Jyväskylässä, paikalliset maanmittauslaitoksen konttorit sekä kansallisarkisto. Esityövaiheessa tutustuttiin lisäksi aluetta koskevaan historiakirjallisuuteen, minkä lisäksi Metsähallituksen asiantuntija Eero Kakkuri kävi kenttätöiden aikana läpi Metsäntutkimuslaitoksen arkistoja, joista löytyi Evon alueeseen liittyviä 1800 –luvun lopun vuokrataskien asiakirjoja.

3.2 Kenttätyöt

Kenttätyöt toteutettiin vakiintuneita muinaisjäänösinventoinnin menetelmiä käyttäen. Kenttätöiden yhteydessä tarkastettiin alueelta entuudestaan tunnetut kohteet ja etsittiin aktiivisesti uusia. Visuaalisen havainnoinnin lisäksi työvälineinä käytettiin kameraa, kenttälapiota ja maakairaa. Löydetyt kohteet paikannettiin gps-paikantimella, jonka mittatarkkuus vaihtelee mittaolosuhteista riippuen yleensä muutamasta metristä noin kymmeneen metriin. Inventoinnissa kokeiltiin kahta tarkkuutta kaski- ja viljelyröykkiöalueiden kartoituksessa. Suurin osa kohteista kartoitettiin kokonaan, jolloin saatiin selville muinaisjäänösalueen laajuus, yksittäisten rakenteiden tarkka lukumäärä, laatu ja sijainti. Muutamissa kohteissa kartoitettiin vain alueiden reunoilla olevat rakenteet, jolloin saatiin selville alueen laajuus ja rajautuminen, mutta kohteen yksittäisten rakenteiden tarkka lukumäärä, rakenne ja laatu jäivät summittaisiksi. Kokeilulla haluttiin alustavasti testata eri tavoin tehtyjen kohdeinventointien vaatimaa työresurssia ja saavutettujen tulosten laatua. Viime mainittu menetelmä on kokemuksen perusteella 2-3 kertaa nopeampi kuin ensin mainittu ja puoltaa paikkaansa, jos inventointiin käytettävät resurssit ovat pienet.

Havaituista rakenteista ja niiden muodostamista laajemmista kokonaisuuksista talletettiin paikkatietojen lisäksi monenlaisia muita tietoja, jotka talletettiin käsin muistivihkoon. Retkeilyalueella tavatuista muinaisjäänöksistä lähes kaikki kuuluvat kategoriaan elinkeinohistorialliset muinaisjäänökset. Käsitys niiden ajoituksesta, levinneisyydestä, tyypeistä ja lukumäärästä on valtakunnallisella tasolla hyvin puutteellinen ja niitä on inventoitu vain vähän ja satunnaisesti (Niukkanen 2008, 27). Tämän vuoksi kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että maastossa havaituista kohteista kerättiin perustietoja em. tilanteen parantamiseksi.

Kaski- ja viljelyröykkiöistä mitattiin halkaisija ja korkeus (yleensä silmämääräisesti arvioiden), arvioitiin röykkiön rakenne (esim. maansekainen röykkiö/kivistä ladottu/maakiven päälle/maakiven

ympärille/ei maakiveä) ja muoto (esim. pyöreä, suorakulmainen, aitamainen). Lisäksi kaski- ja viljelyröykkiöalueilla kiinnitettiin huomio alueen ympäristötekijöihin (mm. kasvillisuus, maaston muodot, kivisyys, lähin asutus) ja mahdollisiin röykkiöiden välisiin havaittaviin piirteisiin (esim. maaperän tasaisuus, kyntörajat, muokkauskerroksen paksuus). Näiden tekijöiden perusteella tehtiin alustava arvio siitä, onko kyseessä kaskiröykkiöalue vai peltoviljelyyn liittyvä viljelyröykkiöalue. Osa kohteista pystyttiin jälkitöiden yhteydessä varmistamaan myöhäisiksi viljelyröykkiökohteiksi olemassa olevan historiallisen kartta-aineiston avulla ja siten rajaamaan ne muinaisjäännöskohteiden ulkopuolelle.

Erilaisista kuopparakenteista (kuten nauriskuopat, hiilimiilut, tervahaudat, kellarikuopat, pyyntikuopat) mitattiin leveys, pituus ja syvyys. Arvioitiin profiilin muoto (esim. suorakulmainen, loivareunainen), pääsääntöisesti tehtiin maaperäkairauksia ja kaivettiin lapiolla koekuoppia, jotta saatiin selville kuopan maan alaiset maakerrostumat sekä havaintoja mahdollisista maanalaisista rakenteista. Kuoppien ympäristöön (mm. maaperä, maaston muodot, kasvillisuus, lähin asutus, kytkeytyminen kaski- tai viljelyröykkiöalueisiin, kulkureitit) kiinnitettiin huomiota kohteen funktion tulkitsemiseksi muiden havaintojen tueksi (onko kyseessä esim. naurishauta, hiilimiilu, pyyntikuoppa vai tervahauta).

Monenlaisista muista rakennusten ja rakenteiden jäännöksistä (mm. uittolaitteet, asuinpaikat, teollisuuskohteet, kivirakenteet, kultti- ja tarinapaikat) kartoitettiin ja mitattiin edellä esitetyllä tavalla kaikki näkyvät rakenteet kuten uittoruuhien jäännökset, rakennusten pohjat, kellarikuopat ja kaivot. Lisäksi tehtiin koekuopitusta ja maakairauksia mahdollisten maan alaisten rakennelmien ja maakerrosten selvittämiseksi erityisesti kivikautisilla rantakorkeuksilla.

Kulkuväyliin ei inventoinnissa kiinnitetty suurta huomiota. 1700 –luvun lopun isojakokartta-aineistosta on kuitenkin nähtävissä, että alueella on ollut tiestöä jo tuolloin. Mainittavin on alueen halki kulkeva Padasjoelle johtava nykyisin asvaltoitu ja osin oiottu tie. 1870 –luvun metsätalouuskartoissa näkyy sen aikainen tiestö ja polusto, joka yhdistää mm. alueen torpat toisiinsa. 1900 –luvun alussa alueella kulkeneen Rillitien kulku tarkastettiin maastossa, mutta mitään näkyviä rakenteita ei maastossa ollut havaittavissa. Sen paikalla kulkee nykyisin suurimmalta osalta metsätie.

Kenttätöjaksen aikana haastateltiin useita Evon metsäoppilaitoksen entisiä ja nykyisiä opettajia sekä Metsähallituksen työntekijöitä, joilta saatiin arvokkaita tietoja maastossa sijaitsevista kohteista. Kenttätöyt suoritti pääasiassa allekirjoittanut, minkä lisäksi Metsähallituksen asiantuntija Eero Kakkuri oli mukana kahteen otteeseen.

3.3. Raportin koostaminen, kohteiden arvottaminen

Kohdeselostukset on laadittu Museoviraston edellyttämällä tavalla muinaisjäännösten suojeluluokituksen perusteiksi. Tämän lisäksi kohdeselostuksessa on Metsähallituksen metsien käyttötarpeita ja käytön suunnittelua varten esitetty kohteelle toimenpide-ehdotus, joka sisältää kohteen suojelun kannalta huomioitavia seikkoja (esim. puuston poisto rakenteiden päältä) ja edustavien kohteiden osalta ehdotuksen sen soveltuvuudesta esim. opetus- tai retkikohteeksi.

Raportin koostamisvaiheessa mittaustiedoista tehtiin sekä yleiskartta että kohdekohtaiset kartat map-infon avulla. Kenttämuistiinpanot kirjoitettiin puhtaaksi kohdeselostuksiin ja luotiin kuvaliitteet kentällä otetuista digikuvista. Sutigis- järjestelmään vietiin pistetiedot erityisjärjestelyin (ks. tarkemmin luku 4, inventoinnin tulokset).

Kohteet arvoitettiin muinaisjäännöksiksi tai ei muinaisjäännöksiksi muinaismuistolakiin ja Museoviraston ohjeisiin perustuen. Esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksistä vastaa arkeologian osasto ja historiallisen ajan kohteista rakennushistorian osasto. Rakennushistorian osasto on laatinut oppaan historiallisen ajan muinaisjäännösten määrittelystä ja suojelusta, sillä muinaisjäännöskäsite on viime vuosina laajentunut voimakkaasti historiallisen ajan puolelle, jopa toisen maailmansodan aikaan saakka. Oppaan sisältö sopi melko kattavasti Evon alueella havaittujen kohteiden luokittelumiseksi. Tarkentavia keskusteluja käytiin uittorakenteiden osalta (Metsähallitus/Taivainen-Rho/Marianna Niukkanen), jolloin päädyttiin tulkintaan, että alle sata vuotta vanhat puiset uittoruuhien jäännökset eivät ole kiinteitä muinaisjäännöksiä eivätkä myöskään uittoa varten kaivetut uomat tai kanavat, jos ne yhä ovat käyttökelpoisia/käytössä, eli jos niissä virtaa vesi. Esihistoriallisen ajan muinaisjäännösten luokittelu puolestaan on vakiintunutta, eikä niiden määrittelystä ja suojelusta ole olemassa vastaavaa yhtä opasta. Muinaisjäännösinventoijiksi Museovirasto kelpuuttaa akateemisen loppitutkimuksen suorittaneet arkeologit, jotka koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella osaavat tulkita ja arvottaa muinaisjäännöskohteet.

”Muinaisjäännösten rekisteröinnissä on käytössä jako rauhoitusluokkiin 1-3. Jaottelu ei perustu muinaismuistolakiin vaan Museoviraston vakiintuneeseen käytäntöön. Tietyissä mielessä kolmijako on tarpeeton, sillä maastokohde joko on tai ei ole kiinteä muinaisjäännös, mutta erityisen merkittävien kohteiden nostaminen esiin tuhansien muinaisjäännösten joukosta on kuitenkin nähty tarpellisena. 1 luokka käsittää valtakunnallisesti merkittävät kohteet, joiden säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa ja 2 luokka kohteet, joiden arvon selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia ja jotka voidaan siirtää tutkimusten jälkeen luokkaan 1 tai 3. Viimeksi mainittu luokka käsittää tuhoutuneet tai tutkitut kohteet, jotka eivät enää aiheuta suojelutoimia.” (Niukkanen 2008, 10).

Muinaisjäännösluokitus vaikuttaa kohteen suojeluun ja käyttöön. Kaikki Evon inventoinnissa muinaisjäännöksiksi luokitellut kohteet saivat suojeluluokitus ehdotuksen 2, mikä tarkoittaa, että kohde on muinaismuistolain suojelema. Vallitseva maankäyttö, esim. metsätalous, on sallittu siten, että muinaisjäännöksille ei aiheuteta vaaraa. Lopullisen päätöksen muinaisjäännösluokituksesta tekee raportin perusteella Museovirasto, minkä jälkeen se vie kohteet valtakunnalliseen muinaisjäännösrekisteriin ja ne saadaan tausta-aineistona näkyviin Metsähallituksen Sutigis-järjestelmään.

4. INVENTOINNIN TULOKSET

Inventoinnissa löydettiin 49 ennestään tuntematonta kiinteää muinaisjäännöskohdetta ja yksi löytöpaikka. Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan yhteensä 52 kiinteää muinaisjäännöskohdetta sekä yksi löytöpaikka. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin 51 kulttuuriperintökohdetta, jotka eivät ole muinaisjäännöksiä. Viime mainituista suurin osa löytyi haastateltujen henkilöiden neuvomana tai opastama. Ensin mainituista suurin osa löytyi ilman vihjeitä kenttätöiden yhteydessä. Erilaisia rakenteita inventoinnissa kartoitettiin kaikkiaan 755 kpl, mikä merkitsee keskimäärin yhtä rakennetta jokaista inventoitua 10 hehtaaria kohden. Kulttuuriperintökohteiden alueellinen laajuus on noin 72 hehtaaria, mikä on noin prosentti inventoidun alueen pinta-alasta.

Suurin osa muinaisjäännöksistä liittyy historiallisen ajan talonpoikaiseen metsien käyttöön. Kaskikulttuurin kuuluvia kaskiröykkiöitä ja nauriskuoppia kartoitettiin alueelta noin 600. Ne sijaitsevat melko tasaisesti eri puolilla tutkimusalueetta. Kaskiröykkiöalueiden koko vaihtelee suuresti. Pienimmässä kartoitetussa kohteessa oli vain kaksi röykkiötä, suurimmassa yli 80. Kaskiröykkiökohteiden pinta-ala vaihtelee muutamasta aarista noin kahteen hehtaariin. Usein kaskiröykkiöalueiden yhteydessä on nauriskuoppia. Toisinaan nauriskuoppia on erillisinäkin

esiintymänä. Yleensä nauriskuopat muodostavat muutaman kappaleen ryhmiä ja sijaitsevat hyvin lähellä toisiaan. Monet kaskiröykkiö- ja nauriskuopparyhmät sijaitsevat melko lähellä 1800 –luvulta tunnettuja ja osaksi jo hävinneitä torppia vanhan karttamateriaalin osoittamien ja monesti jo metsittyneiden peltoalueiden läheisyydessä. Nämä alueet ovat isojakokartta-aineiston perusteella olleet jo varhain Iso-Evon kylään kuuluneiden talojen niitty yms. maita. Tarkemmin määrittelemättömästä, mutta ehkä jo hyvinkin varhaisesta ajasta lähtien näille nautituille ja omistetuille paikoille on myöhemmin syntynyt torppa-asutus.

Tervan- ja hiilenvalmistukseen liittyviä jäännöksiä löytyi toista sataa. Suurin osa hiilen valmistukseen liittyvistä kuoppajäännöksistä edustaa talonpoikaista ns. lamamiilutyyppejä, jossa hiillettävät puut ladottiin kaivettuun kuoppaan. Ne kuulunevat historialliselle ajalle ja enimmäkseen ehkä juuri viime vuosisadoille. Pystymiilujen jäännöksiä löytyi toistakymmentä ja ne ajoittuvat 1800 –luvun lopulta 1940 -luvulle. Pystymiilut liittyvät enimmäkseen Evolla annettuun metsäopetukseen, kuten myös mahdollisesti osa lamamiiluista. Pystymiiluissa valmistettiin hiiltä vielä toisen maailmansodan aikana. Tervahautoja tavattiin alueelta kahta tyyppiä, joista ns. rännihauta erottuu maastossa pitkänomaisena yleensä rinteeseen kaivettuna hautamaisena painanteena. Pyöreää hautatyyppiä tavattiin muutamasta kohteesta. Ensin mainittu on tyyppinä vanhempi ja siinä on valmistettu tervaa pieniä määriä lähinnä kotitarvekäyttöön. Pyöreä hautatyyppi on ollut Suomessa yleinen 1600-1800 –luvuilla ja liittyi erityisesti kaupalliseen tervanvalmistukseen. Hiilen- ja tervanvalmistukseen liittyvät kuoppajäännökset ovat keskittyneet Rautjärviä ympäröivän alueen mäntyjä kasvaville hiekkakankaille, erityisesti niiden reuna-alueille järvien, purojen ja suonotkojen reunamille.

Retkeilyalueen teollisuuskohteet liittyvät metsätalouteen. Entuudestaan tunnettu Savijärven tervatehdas kuuluu maamme 1800 –luvun lopun teollisuushistoriaan ja on sinällään arvokas ja harvinainen historiallisen ajan muinaisjäännös. Muut teollisuuskohteet liittyvät uittoon, jota alueella harjoitettiin 1800 –luvulta 1960 –luvulle. Uittoon liittyvät kohteet ovat hiljalleen katoamassa, sillä ne ovat puusta tehtyjen uittoruuhien ja pengerrysten jäännöksiä.

Inventoinnin yhteydessä kartoitettiin myös uittoon liittyvät jokiuomien oikaisut ja kanavat sekä lisäksi mm. niittylatojen, metsätyökamppien ja autioiksi jääneiden torppien jäännökset ja viljelyröykkiöt sekä tarina- ja kulttipaikat ja muutamat yksittäiset kohteet.

Taulukko 1: Inventointialueen kulttuuriperintökohteet

Kulttuuriperintökohdetyyppe	Tyyppin tarkenne	ajoitus	kohteiden	suojeluehd.	suojeluehd.
			lkm	mj-luokka 2	mj-luokka 3
työ- ja valmistuspaikat	kaskiröykkiöt	historiallinen	24	24	0
työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	1900 -luku	8	0	8
työ- ja valmistuspaikat	nauriskuopat	historiallinen	12	12	0
työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen-1940 -luku	26	19	5
työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen-uusi aika	6	6	0
työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	ajoittamaton	3	3	0
työ- ja valmistuspaikat	potaskauunit	uusi aika	1	0	1
maarakenteet	kuopat	historiallinen-1950 -luku	3	2	1
teollisuuskohteet	terva-ja tärpättitehtaat	1800-luku	1	1	0
teollisuuskohteet	uittolaitteet	1900-luku	8	0	8
löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikausi?	1	1	0
asuinpaikat	torpat	1900 -luku	5	0	5
asuinpaikat	talonpohjat	1800-1900 -luku	5	0	5
kultti- ja tarinapaikat	tarinapaikat	uusi aika?	9	0	9
muistomerkit	muistomerkit	vuosi 1953	1	0	1

kivirakenteet	rajamerkit	1870 -luku?	1	0	1
kulkuväylät	ratapohjat	1900 -luku	1	0	1
kulkuväylät	sillat	1900 -luku	1	0	1
rakennukset	ladot	1900 -luku	2	0	0
muut			7	0	7
Yhteensä			104	53	51

Taulukko 1 Huom. Kohteiden lukumäärä on yhteensä 104, joista 53 on kiinteitä muinaisjäännöksiä tai irtolöytöpaikkoja ja 51 muita kulttuuriperintökohteita, jotka eivät ole muinaisjäännöksiä. Kohteiden lkm –sarakeessa kohteiden yhteenlaskettu lukumäärä on suurempi, mikä johtuu siitä, että tilastossa on eritelty esim. samassa kohteessa olevat kaskiröykkiöt ja nauriskuopat erillisiin sarakkeisiinsa.

Taulukko 2: Inventointialueen muinaisjäännöskohteet

Muinaisjäännökset

Kohteen nimi	Tyyppi	Tyypin tarkenne	Suojeluehdotus	Ajoit.	Lkm	Ha	Huom.
Savijärvi 1	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	36	2	reuna-alueet mit.
Savijärvi 2	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	9	0,5	reuna-alueet mit.
Sorsajärvi	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	mj-luokka 2	kivikaut?	1	0,01	
Potaskanmäki 2	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Potaskanmäki 3	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Säkkijärvi 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Säkkijärvi 2	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Onkimankangas	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	12	16	
Onkimankangas	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	1		
Leipäsuonaho 1	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	29	1,8	reuna-alueet mit.
Leipäsuonaho 1	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	3		
Kylökäs 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Ruuhijärvi 1	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	4	0,01	
Ruuhijärvi 3	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	82	3	90% mit.
Ruuhijärvi 3	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	2		
Evajärvi 1	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	17	0,4	
Evajärvi 1	maarakenteet	kellarit	mj-luokka 3	uusi aika	1		
Evajärvi 2	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	2	0,02	
Evajärvi 3	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	63	3	
Pitkäniemenkangas 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,03	
Pitkäniemenkangas 1	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	1		
Möläkkä	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	11	2	
Möläkkä	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	2		
Möläkkä	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	1		
Möläkkä	maarakenteet	kuopat	mj-luokka 2	hist.	1		
Niinimäki 1	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	30	0,7	
Niinimäki 2	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	7	0,1	
Niinimäki 2	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	2		
Metsäsianharju	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	3	0,01	
Valkeamustajärvenkang 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	2	0,25	
Valkeamustajärvenkang 1	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	1		
Valkeamustajärvenkang 2	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	2	0,01	
Mikonniittu	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	2	0,15	
Arabiantie 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Arabiantie 2	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	2	0,01	

Arabiantie 3	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Ylimmäinen Mustajärvi	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Rieska	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Ryynhuhta	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	19	1,05	
Ryynhuhta	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	2		
Hakamäki	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	16	0,6	
Hakamäki	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	1		
Valkjärvenkangas	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	35	25	
Valkjärvenkangas	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	1		
Valkjärvenkangas	maarakenteet	kuopat	mj-luokka 2	hist.	1		
Majajärvi	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	2	0,03	
Majajärvi	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	1		
Luojala	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	3	1,3	
Luojala	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	2		
Riviera 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	3	0,5	
Riviera 1	työ- ja valm.paikat	pyyntikuopat	mj-luokka 2	epäs.	3		
Onkimankangas 2	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	5	2,5	
Onkimankangas 2	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	hist.	3		
Arabiankorpi 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	3	0,25	
Arabiankorpi 2	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Ruuhijärven torppa 1	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	uusi aika	1	0,01	
Leipäsuonaho 2	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	16	0,8	reuna-alueet mit.
Leipäsuonaho 3	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	13	0,25	
Pukkivuori	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	7	1	
Pukkivuori	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	2		
Sammalinen	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	8	0,35	
Sammalinen	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	3		
Alinen Niemisjärvi	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	2	0,5	
Ruokojärvi	työ- ja valm.paikat	nauriskuopat	mj-luokka 2	hist.	2	0,04	
Ruokojärvi	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	uusi aika	1		
Punssivuori 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,03	
Punssivuori 1	työ- ja valm.paikat	pyyntikuopat	mj-luokka 2	epäs.	1		
Savijärven tervatehdas	teollisuuskohteet	tervatehdas	mj-luokka 2	uusi aika	1	0,1	
Pitkäniemenjärvi 1	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Pitkäniemenkangas 2	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,5	
Pitkäniemenkangas 2	työ- ja valm.paikat	pyyntikuopat	mj-luokka 2	epäs.	1		
Alinen Rautjärvi	työ- ja valm.paikat	hiilimiilut	mj-luokka 2	hist.	1	0,01	
Riviera 2	työ- ja valm.paikat	tervahaudat	mj-luokka 2	uusi aika	1	0,01	
Niinimäki 2	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	40	0,9	
Vaarinkorpi	työ- ja valm.paikat	kaskiröykkiöt	mj-luokka 2	hist.	70	1	arvio, ei mit.
Yhteensä					613	66,8	

Taulukko 3: Inventointialueen muut kulttuuriperintökohteet

Muut kohteet

Kohteen nimi	Tyyppi	Tyyppin tark.	suoj.ehd.	ajoitus	Lkm	Ha	Huom.
Leipäsuonaho	asuinpaikat	torpat	muu	1900 -luku	1	0,2	
Kylökäs	työ- ja valm.paik.	hiilimiilut	muu	1930 -luku	3	0,1	
Kirkkokivi	kultti- ja tarinap.	tarinapaikat	muu	uusi aika?	1	0,01	
Kankaanmaan torppa	asuinpaikat	torpat	muu	1900 -luku	1	0,05	
Arabiankorpi 3	muu	turveladot	muu	1900 -luku	1	0,01	ladon jäännökset

Arabiankorpi 4	muu	niittyladot	muu	1900 -luku	1		hävinyt kokonaan
Arabiankorpi 5	teollisuuskohteet	uittolaitteet	muu	1900 -luku	1	0,5	uoman oikaisu
Arabiankorpi 6	teollisuuskohteet	uittolaitteet	muu	1900 -luku	1	0,01	joen tukkipengerrys
Zotovin kivi	kultti- ja tarinap. työ- ja valm.paik.	tarinapaikat	muu	vuosi 1945	1	0,01	
Ruuhijärven torppa 2	muu	hiilimiilut	muu	1900 -luku	2	0,02	
Ruuhijärven torppa 3	asuinpaikat	talonpohjat	muu	1940-luku 1800?- 1900-l.	1	0,01	kämpän jäännökset
Punssivuori	muu	palovartiotornit	muu	1800-1900 - l.	1	0,02	tornin perustukset
Punssivuori	muu	juhlapaikat	muu	1953	1	0,02	ei kiinteitä rakenteita
Punssivuori muistop.	muistomerkit	muistomerkit	muu	1953	1	0,02	
Konikorpi	kivirakenteet	rajamerkit	muu	1870 -luku?	1	0,01	viittakivi lohkorajalla
Kerpeikkarin piilopirtti	asuinpaikat	talonpohjat	muu	1800 -luku	1		hävinyt kokonaan?
Evajärven Papin kanava	kultti- ja tarinap. työ- ja valm.paik.	tarinapaikat	muu	1700-1800- l.?	1	0,03	uoman syvennys
Hankala	työ- ja valm.paik.	hiilimiilut	muu	1940 -luku	1	0,01	
Hattukivi	kultti- ja tarinap. työ- ja valm.paik.	tarinapaikat	muu	uusi aika?	1	0,01	
Hokajärvi	työ- ja valm.paik.	viljelyröykkiöt	muu	1900 -luku	4	0,02	
Hotelli Humina	asuinpaikat	talonpohjat	muu	1900 -luku	1		hävinyt kokonaan
Kaitalammi	työ- ja valm.paik.	viljelyröykkiöt	muu	1900 -luku	5	0,15	vain reuna-alueet mitattu
Kantola 1	työ- ja valm.paik.	viljelyröykkiöt	muu	1900 -luku	21	1,1	
Kantola 1	työ- ja valm.paik.	kuopat	muu	1900 -luku	1		
Kantola 2	työ- ja valm.paik.	viljelyröykkiöt	muu	1900 -luku	39	1,3	vain reuna-alueet mitattu
Kantola 3	työ- ja valm.paik.	viljelyröykkiöt	muu	1900 -luku	16	0,35	vain reuna-alueet mitattu
Kantola 4	työ- ja valm.paik.	viljelyröykkiöt	muu	1900 -luku	1	0,1	
Kantola 5	työ- ja valm.paik.	viljelyröykkiöt	muu	1900 -luku	n.15	0,25	arvio, ei mitattu
Kantola 6	asuinpaikat	torpat	muu	1900 -luku	1	0,05	
Keltaoja	teollisuuskohteet	uittolaitteet	muu	1940 -luku	1	0,01	uittoruuhun jäännös
Keltaojan kämpä	asuinpaikat	talonpohjat	muu	1900 -luku	1	0,01	kämpän jäännökset
Keltaojan kämpä	teollisuuskohteet	uittolaitteet	muu	1940 -luku	1	0,02	uittoruuhun jäännös
Keltaojan silta	kulkuväylät	sillat	muu	1900 -luku	1	0,01	tukkisillan jäännös
Kuulakivi	kultti- ja tarinap. työ- ja valm.paik.	tarinapaikat	muu	uusi aika?	1	0,01	
Luutajoensuu	työ- ja valm.paik.	hiilimiilut	muu	1920 -luku	3	0,03	
Luutajoki 1	teollisuuskohteet	uittolaitteet	muu	1900 -luku	1	0,01	tukkipengerrys
Luutajoki 2	teollisuuskohteet	uittolaitteet	muu	1900 -luku	1	0,01	uittoruuhun jäännös
Miekkakivi	kultti- ja tarinap. työ- ja valm.paik.	tarinapaikat	muu	uusi aika?	1	0,01	
Murjunmäki	asuinpaikat	talonpohjat	muu	1900 -luku	1	0,01	hävinyt kokonaan tarkka paikka ei tiedossa
Potaskanmäki	työ- ja valm.paik.	potaskauunit	muu	uusi aika?	1		tarkka paikka ei tiedossa
Puukkohonka	kultti- ja tarinap. työ- ja valm.paik.	tarinapaikat	muu	1800 -luku	1		
Rajajärvet	muu	rajalinjat	muu	keskiaika 1800-1900 - l.	1		ei kiinteitä rakenteita
Rajalan torppa	asuinpaikat	torpat	muu	1800-1900 - l.	1	0,15	
Rajalan torppa	työ- ja valm.paik.	viljelyröykkiöt	muu	1800-1900 - l.	4	0,15	
Riilltie	kulkuväylät	ratapohjat	muu	1900 -luku	1		nykyisin metsätienä
Ruuhijoki 1	teollisuuskohteet	uittolaitteet	muu	1900 -luku	1	0,05	uittoruuhun jäännös
Saarijärvi	työ- ja valm.paik.	hiilimiilut	muu	1940 -luku	2	0,02	
Saarikon lato	ei muinaisjäännös	ladot	muu	1900 -luku 1960-1970 - l.	1	0,01	hyväkuntoinen
Saarikon torppa	asuinpaikat	torpat	muu	1960-1970 - l.	1	0,4	
Selkälinja	muu	maanmittausl.	muu	1870 -luku	1		ei kiinteitä rakenteita

Tornimäki	muu	kolmiomittaust.	muu	1900 -luku	1	0,01	tornin jäännökset
Tuonelan virta	teollisuuskohteet	uittolaitteet	muu	1900 -luku	1		kaivettu kanava
	työ- ja					n.	käytössä
Viljaskorpi	valm.paik.	muu	muu	uusi aika?	20	0,25	
Ammäkivi	kultti- ja tarinap.	tarinapaikat	muu	uusi aika?	1	0,01	
Papinkivi	kultti- ja tarinap.	tarinapaikat	muu	uusi aika?	1	0,01	
Yhteensä					142	5,53	

Inventointiraportin pistetiedot on erityisjärjestelyin viety SutiGis –järjestelmään, jotta kohteet voidaan heti ottaa huomioon metsätalouden suunnittelutyössä. Järjestelmän erilliseen kansioon tallennetut pistetiedot saa karttanäytölle näkyviin, jolloin niistä ilmenee kohteen sijainti ja laatu (esim. röykkiö, tervahauta, hiilimiilu jne.). Tarkempia kohdetietoja kuten kohdeselostusta tai kohteen arvotusta ei väliaikaisessa toiminnossa ole käytössä. Raportti kohdetietoineen viedään myös Metsähallituksen Reiska –järjestelmään, joka saadaan tausta-aineistona näkymään SutiGis –järjestelmässä. Reiska –järjestelmän kohdetietoja ei kuitenkaan saa näkyviin Sutigis- järjestelmässä, koska ne ovat erillisiä tietojärjestelmiä. Jatkossa metsätalouden suunnittelussa tarvittava tieto kulttuuriperintökohteista (sijaintitieto ja muu ominaisuustieto) tulee käytännön työn tehostamiseksi saada kokonaan SutiGis- järjestelmään. Kenttätöiden osalta kannattaa myös selvittää, miten mahdollisimman suuri osa tiedoista saataisiin suoraan sähköiseen muotoon ja mahdollisimman yksinkertaisesti siirrettyä tietojärjestelmään.

5. PÄÄTELMÄT

Kulttuuriperintöinventoinnissa käytettiin perinteisiä arkeologisen inventoinnin menetelmiä (ks. tutkimusaineisto ja menetelmät). Esihistoriallisen- ja historiallisen ajan muinaisjäännösten lisäksi inventoitiin Metsähallituksen luontopalvelujen kulttuuriperintöinventointiohjeen mukaisesti myös alueen rakennuskantaa ja muita metsien käytön historiaan liittyviä kohteita kuten uittoruuhien, metsätyökämppeiden sekä niittylatojen paikkoja ja jäännöksiä, palovartio- ja kolmiomittaustornien paikkoja, myöhäisiä hiilimiilun pohjia yms.

Havaituista kohteista 53 oli lakisääteisiä muinaisjäännöskohteita tai löytöpaikkoja ja 51 muita metsien käytön historiaan liittyviä kohteita, jotka eivät ole muinaisjäännöksiä. Mikäli inventoitaisiin vain selkeästi muinaismuistolain piiriin kuuluvat kohteet, säästyisi työaikaa sekä kentällä että esivalmisteluissa ja raportoinnissa, mutta samalla alueen kannalta olennaista ja katoavaa kulttuurihistoriaa jäisi tallentamatta.

Suurin osa muista kuin muinaisjäännöskohteista löytyi nimenomaan haastattelujen perusteella. Haastateltuja henkilöitä olivat Metsähallituksen alueella toimivat metsäammattilaiset, Evon metsäoppilaitoksen nykyiset ja entiset opettajat sekä alueen nykyiset ja entiset asukkaat. Heiltä saatiin kohteiden sijaintitietojen lisäksi arvokasta taustatietoa kohteen merkityksestä ja ajoituksesta. Osa historiallisen ajan muinaisjäännöskohteista löytyi myös haastattelujen perusteella. Nämä kohteet olivat enimmäkseen kaskiröykkiöalueita. Niiden suhteen haastatellut olivat usein kiinnittäneet huomiota myös alueen kasvillisuuteen tai maaperän muotoihin. Todettiin, että alueella oli tavallista rehevämpi kasvillisuus ja ympäristöään tasaisempi maaperä. Haastattelut ovat inventoinnin perusteella toimiva tiedonhankintamenetelmä, mutta myös suhteellisen työläs, sillä haastateltavia voi olla vaikea saada kerralla kokoon.

Kaikki lamatyypiset hiilimiilut, 1600-1800 –luvun tyyppin pyöreät tervahaudat, pyyntikuopat ja suuri osa kaskiröykkiöalueista löytyi maastosta ilman vihjeitä. Ilmeisesti kuoppiin ei metsässä kulkiessa kiinnitetä niin helposti huomiota kuin kiviröykkiöihin puhumattakaan maan alaisista

näkymättömistä rakenteista (esim. kivikautiset asuinpaikat), jotka voidaan löytää vain kairauksilla tai koekuopituksen avulla.

Historiallisen kartta-aineiston avulla pystyttiin paikantamaan alueella sijainneita ja jo hävinneitä torpan paikkoja pelto-alueineen, mikä auttoi myös viljelyröykkiöalueiden tulkinnessa. Historiallinen kartta-aineisto osoittautui myös metsäalueilla tärkeäksi lähdeaineistoksi ja sen käyttäminen jo esityövaiheessa on erittäin perusteltua. Historiallinen kartta-aineisto ja muut mahdolliset asiakirjat (kuten esim. kaskivuokrasopimukset) ovat hajallaan erilaisissa arkistoissa (mm. Maanmittauslaitoksen arkisto, Kansallisarkisto, maakunta-arkistot, Metsäntutkimuslaitoksen arkisto jne.) mikä tekee tutkimuskäytön työlääksi. Myös aineiston kattavuus vaihtelee alueittain. Mikäli ajatellaan laajempien alueiden inventointia (esim. KMO), niin voisi olla järkevää, että esityövaiheessa tarvittavan arkistoissa olevan lähdeaineiston hankkimisen hoitaisivat etukäteen asiaan erikoistuneet osaavat henkilöt (esim. Metsähallituksen palveluksessa jo olevat eri aihepiirien asiantuntijat), jolloin inventoinnin suorittava arkeologi ei joutuisi käyttämään aikaansa aineiston hankkimiseen vaan pääsisi heti aineiston analysointityöhön.

Varsinainen kenttätyö suoritettiin pääasiassa yhden arkeologin voimin, mikä on perinteinen ja toimiva ratkaisu. Kahtena päivänä arkeologin mukana oli yksi henkilö (ei arkeologi), joka avusti kohteiden etsinnässä ja niiden dokumentoinnissa. Näinä päivinä mm. kartoitettiin Rautjärvien ympäristössä sijaitsevia hiilimiilualueita (kuoppia). Ainakin tällaisessa selkeässä kartoitus- ja mittaustyössä lisätyövoiman turvin saadaan tehostettua kohteen dokumentointia, sillä kaksi silmäparia löytää enemmän kuin yksi (voidaan kulkea ”ketjussa”). Havaitun kuopan dokumentoinnissa toinen voi tehdä mittauksia ja kairauksia samalla kun toinen kirjaa niitä ylös ja valokuvaa kohteen. Näin päästään siirtymään alueen dokumentoinnissa suhteessa nopeammin eteenpäin kuin yksin toimien eli aikaa säästyy. Mikäli maastossa ei ole tiedossa inventoitavia kohteita, vaan niitä vain etsitään, niin arkeologin apuna olevasta työvoimasta saatu hyöty riippuu suoraan siitä, kuinka tämä tunnistaa maastossa olevat arkeologiset kohteet. Tähän vaaditaan asianmukainen koulutus (esim. valmis arkeologi tai pidemmälle ehtinyt arkeologian opiskelija) tai perehdytys (esim. riittävä perehdytys metsäalan ammattilaiselle).

Alue oli inventointikohteena haasteellinen, sillä se on suurimmaksi osaksi metsän peitossa. Tämä vaikeuttaa erityisesti maan pinnan alla olevien muinaisjäännösten, kuten kivikautisten asuinpaikkojen, löytämistä. Historiallisen ajan kohteet puolestaan erottuvat maastossa yleensä hyvin ja niiden löytäminen on helpompaa eikä yleensä vaadi suuritöisiä koekuopituksia, toisin kuin esim. kivikautisten kohteiden etsiminen. Evon retkeilyalueen muinaisjäännöskanta yleispiirteineen tuli inventoinnissa hyvin selvitettyksi. Maastossa on kuitenkin varmuudella edelleen yksittäisiä löytämättömiä kohteita, sillä sataprosenttiseen tulokseen ei inventoinneissa koskaan päästä. Alueen inventointi helpottaa kuitenkin tilannetta myös löytämättömien kohteiden suhteen. Nyt tiedetään, minkälaisia muinaisjäännöksiä alueella sijaitsee, minkä ansiosta ennalta tuntemattomiin ja mahdollisesti myöhemmin löytyviin kohteisiin osataan suhtautua erilaisissa metsien käyttöön liittyvissä toimissa niiden vaatimalla tavalla.

Jatkossa alueella kannattaisi tilaisuuden tullen suorittaa vielä kivikauteen keskittyvä teemainventointi Rautjärvien ja niistä koilliseen jatkuvan järviketjun ympäristöön painottuen. Kyseessä oleva alue on enimmäkseen mäntypeitteistä hiekkakangasmaastoa ja korkeussuhteiltaan sellainen, että järvien pinnat ovat olleet suunnilleen samalla tasolla kuin noin 10 000 vuotta Yoldiamerestä erkaantumisen jälkeen. Viite mahdollisesta kivikautisesta toiminnasta alueella ovat lähiympäristön (Lammi ja Padasjoki) kivikautiset löydöt, jotka ovat suunnilleen samoilla korkeuksilla (n. 130-140 metriä merenpinnan yläpuolella) sekä inventoinnissa löytynyt Sorsajärven löytöpaikka (kohde 3), jolta löydettiin palanutta piitä ja muutamat pyyntikuopat ko. järviketjun

hiekkakankailta. Inventoinnissa ko. alueelle tehtiin lukuisia koepistoja ja kairauksia potentiaalisilta vaikuttaville paikoille, mutta muita viitteitä ei kivikaudesta saatu.

Inventointi osoitti, että metsäalueilla voi olla runsaasti sekä muinaisjäänöksiä että kulttuurihistoriallisia kohteita. Ensimmäinen askel kohteiden suojelemiseksi on metsäalueiden inventointi. Inventoinnin avulla saadaan yleiskäsitys kohteiden sijainnista, luonteesta, säilyneisyydestä ja mahdollisesta ajoituksesta. Näiden tietojen avulla voidaan tehdä kohteisiin niiden vaatimat hoito- ja käyttösuunnitelmat.

Evon inventoinnista saatujen kokemusten ja tulosten perusteella voi arvioida, että vastaavanlainen Suomen kaikkia metsäalueita koskeva inventointi moninkertaistaisi Suomen tunnettujen muinaisjäänösten lukumäärän.

6. LÄHTEET

Kartat:

- Charta öfver Stor Evois Krono öfverlöpss jord i Lampis socken nedre Hollola Härad och Tavastehus län 1838-1839. A.W.Zitting. Maanmittauslaitoksen arkisto, Jyväskylä.
- Karta öfver Haarajärvi Block af Evois kronopark i Lampis socken och Tavastehus län indelad för skogshushållning 1875,
- Karta öfver Hankala Block af Evois kronopark i Lampis socken och Tavastehus län indelad för skogshushållning 1871.
- Karta öfver Hokajärvi Block af Evois kronopark i Lampis socken och Tavastehus län indelad för skogshushållning 1867.
- Karta öfver Rautjärvi Block af Evois kronopark i Lampis socken och Tavastehus län indelad för skogshushållning 871.
- Karta öfver Ruuhijärvi Block af Evois kronopark i Lampis socken och Tavastehus län indelad för skogshushållning 1871.
- Karta öfver Savijärvi Block af Evois kronopark i Lampis socken och Tavastehus län indelad för skogshushållning 1870.
- Karta öfver Wahterwehmais Block af Evois kronopark i Lampis socken och Tavastehus län indelad för skogshushållning 1867.
- Karta öfver Wappula Block 1874.

- Peruskartta 2134 05 ISO-EVO, painettu 1965 (Metsähallitus, Hämeenlinnan toimisto)
- Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN, painettu 1965 (Metsähallitus, Hämeenlinnan toimisto)
- Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI, painettu 1965 (Metsähallitus, Hämeenlinnan toimisto)
- Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS, painettu 1965 (Metsähallitus, Hämeenlinnan toimisto)

Arkistolähteet:

- Evo-Vesijako 1880-1924 historiaa. Vaunu 20. Metsäntutkimuslaitoksen keskusarkisto. Vantaa.
- Kiuru, Uljas. Kotiseutu arkisto Lammin kunnan sivistystoimessa.
- Nykänen, Panu 2001. Padasjoki, Evo, Savijärven tervatehdas. Kertomus tarkastusmatkasta. Kopio.
- Saukkonen, Jyri 1983. Lammin muinaisjäännökset. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Sepänmaa, Timo 2002. Padasjoki Auttoinen. Rantakaavainventointi. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa.
- Sepänmaa, Timo 2003. Padasjoki. Arkeologinen perusinventointi. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa.

Painamattomat lähteet:

- Karru, Piritta 2000. Uitto Evojoen vesistöissä. Opinnäytetyö Hämeen ammattikorkeakoulu. Evon oppilaitoksen kirjasto.
- Vehkaoja, Milla 2001. Evon historiaa metsähallituksen mailla. Opinnäytetyö Hämeen ammattikorkeakoulu. Evon oppilaitoksen kirjasto.

Haastattelut:

Evon opettajakunta (nykyiset ja entiset): Kalle Sistola, Ilmari Häkkinen, Risto Viitala, Henrik Lindberg ja Toivo Rauhala

Metsäammattilaiset: Seppo Kylökäs, Markku Paloposki, Markku Saarinen
Muut: Timo Vappula, Uljas Kiuru

Kirjallisuus:

- Evon muistoja – Evois minnen 1862-1912. Metsänhoitoylioppilasyhdistys ”Metsämiehet”. Helsinki 1912.
- Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2004. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B No 71. Vantaa.
- Heikkinen, Pertti 2005. Hämeen ympäristökeskuksen moniste 103/2005. Evon Natura 2000 –alue. Hoito- ja käyttösuunnitelma. Hämeenlinna.
- Kiuru, Uljas 1992. Evon tarinoita.
- Niukkanen, Marianna 2008. Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Opas määrittelyyn ja suojeluun. (Pdf).
- Sistola, Kalle 2002. Evolla Ensimmäisenä. Hämeenlinna.
- Wirmala, Anja ja Ruotsalainen Pirkko 1972. Lammin pitäjän historia I. Hämeenlinna.
- Virkkala, K 1972. Lammin luonnonsuhteista ja niiden vaiheista. Lammin pitäjän historia I. Hämeenlinna.

Internet:

- http://fi.wikipedia.org/wiki/Juhani_Aataminpoika

METSÄHALLITUS

EVON KULTTUURIPERINTÖ INVENTOINTI 2008 Osa B (kohdeselostukset, liitteet)

METSÄTALOUS
Jouni Taivainen

SISÄLLYSLUETTELO

1. KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET JA LÖYTÖPAIKAT

Kohteen inventointinumero ja nimi	sivunnro
1 Savijärvi 1	5
2 Savijärvi 2	6
3 Sorsajärvi	7
4 Potaskanmäki 2	8
5 Potaskanmäki 3	9
6 Säkkijärvi 1	10
7 Säkkijärvi 2	11
8 Onkimankangas 1	12
9 Leipäsuonaho 1	15
10 Kylökäs 1	16
11 Iso Ruuhijärvi 1	17
12 Iso Ruuhijärvi 2	18
13 Iso Ruuhijärvi 3	19
14 Evajärvi 1	21
15 Evajärvi 2	23
16 Evajärvi 3	24
17 Pitkäniemenkangas 1	25
18 Möläkkä	27
19 Niinimäki 1	29
20 Niinimäki 2	30
21 Metsäsianharju	31
22 Valkeamustajärvenkangas 1	33
23 Valkeamustajärvenkangas 2	35
24 Mikonniittu	37
25 Arabiantie 1	39
26 Arabiantie 2	40
27 Arabiantie 3	42
28 Ylimmäinen Mustajärvi	43
29 Rieska	44
30 Ryyuhuhta	45
31 Hakamäki	46
32 Valkjärvenkangas	47
33 Majajärvi	53
34 Luojala	54
35 Riviera 1	56
36 Onkimankangas 2	58
37 Arabiankorpi 1	60
38 Arabiankorpi 2	62
39 Ruuhijärven torppa 1	63
40 Leipäsuonaho 2	64
41 Leipäsuonaho 3	65
42 Pukkivuori	66
43 Sammalinen	67
44 Alinen Niemisjärvi	68

45 Ruokojärvi	69
46 Punssivuori 1	70
47 Savijärven tervatehdas	72
48 Pitkäniemenjärvi 1	73
49 Pitkäniemenkangas 2	74
50 Alinen Rautjärvi	76
51 Riviera 2	77
52 Niinimäki 3	78
67 Vaarinkorpi	79

2. MUUT KULTTUURIPERINTÖ KOHTEET 80

Kohteen inventointinumero ja nimi

53 Leipäsuonaho	80
54 Kylökäs	82
55 Kirkkokivi	83
56 Kankaanmaan torppa	84
57 Arabiankorpi 3	86
58 Arabiankorpi 4	87
59 Arabiankorpi 5	88
60 Arabiankorpi 6	89
61 Zotovin kivi	90
62 Ruuhijärven torppa 2	91
63 Ruuhijärven torppa 3	92
64 Punssivuori	93
65 Punssivuoren muistopuistikko	94
66 Konikorpi	95
68 Kerpeikkarin piilopirtti	96
69 Evajärven Papinkanava	97
70 Hankala	98
71 Hattukivi	99
72 Hokajärvi	100
73 Hotelli Humina	101
74 Kaitalammi	102
75 Kantola 1	103
76 Kantola 2	104
77 Kantola 3	105
78 Kantola 4	106
79 Kantola 5	107
80 Kantola 6	108
81 Keltaoja	109
82 Keltaojan kämpä	110
83 Keltaojan silta	111
84 Kuulakivi	112
85 Luutajoensuu	113
86 Luutajoki 1	114
87 Luutajoki 2	115
88 Miekkakivi	116
89 Murjunmäki	117

90 Potaskanmäki	118
91 Puukkohonka	119
92 Rajajärvet	120
93 Rajalan torppa	121
94 Rillitie	123
95 Ruuhijoki 1	124
96 Saarijärvi	125
97 Saarikon lato	126
98 Saarikon torppa	127
99 Selkälinja	129
100 Tornimäki	130
101 Tuonelan virta	131
102 Viljaskorpi	132
103 Ämmäkivi	133
104 Papinkivi	134

LIITTEET

Kuvaluettelo
Kuvataulut
Karttaluettelo
Karttaliitteet
~~Löytöluettelon kopio~~ poistettu

Kannen kuva: Savijärven tervatehtaan retorttiuunin hylsy. J. Taivainen, Metsähallitus

2. KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET JA LÖYTÖPAIKAT

Tässä luvussa käsitellään inventoinnissa havaitut muinaismuistolain mukaiset kiinteät muinaisjäännökset ja löytöpaikat.

1 Savijärvi 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 36 kpl

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6793565 ikoo: 3401730 z: 135-140

Koordinaattien selite: Alueen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kaskiröykkiöalue sijaitsee Savijärven luoteisrannalla Sorsakolun alueella. Alueesta kartoitettiin vain reuna-alueiden röykkiöt, joten kohteen röykkiöiden todellinen lukumäärä on suurempi kuin mitattujen määrä. Röykkiöt ovat loivalla etelärinteellä ja ovat halkaisijaltaan n. 1-3 metriä, korkeudeltaan n. 0,3-0,8 metriä. Osa röykkiöistä on kasattu maakiven päälle, osa maakiven viereen, osassa ei ole havaittavissa minkäänlaista maakiveä. Röykkiöt ovat paksun sammalen peitossa, päällispuustona on noin 20 metriä korkea kuusikko. Alueen maaperä on melko kivistä, joukossa suuria n. 3-5 metriä korkeita siirtolohkareita. Alueella kasvaa käenkaalia, joten maaperä on melko rehevää. Maaperäkairauksissa paljastui, että kaskimaannoksen vahvuus on maksimissaan n. 10 cm. Osassa kairauksia ei kaskimaannosta ollut ollenkaan havaittavissa. Maaperä oli paikoin hietaa, paikoin kivisempää moreenia. Kohde sijaitsee noin 1,4 kilometriä koilliseen entisestä Savijärven torpasta ja saman verran kaakkoon entisestä Kantolan torpasta. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Röykkiöt sijaitsevat retkeilyreitien varrella ja ovat täysin säilyneitä.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon kohteen hyödyntäminen retkeilyn oheiskohteena. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa röykkiöt tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä röykkiöiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Kuvat: Img 0378, 0385

2 Savijärvi 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin rakenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 9

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6793218 ikoo: 3401395 z: 135-137,5

Koordinaattien selite: Alueen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Röykkiöt sijaitsevat Savijärven luoteisrannalla loivassa etelä-kaakkoisrinteessä rantaan tulevan tien lounaispuolella. Röykkiöalueella kasvaa n. 20 metriä korkea koivikko. Alueesta kartoitettiin vain reuna-alueiden röykkiöt, joten alueella olevien röykkiöiden kokonaismäärä on ilmoitettua suurempi. Röykkiöt ovat kooltaan varsin pieniä ja vaikeasti havaittavia. Sammalpeitteisten röykkiöiden halkaisija vaihtelee n. 1-1,5 metrin ja korkeus n. 0,2-0,3 metrin välillä. Alueen maaperä on melko kivistä. Kairausten perusteella maaperä on kivistä hietamaata/hietamoreenia. Kohde sijaitsee noin 950 metriä koilliseen entisestä Savijärven torpasta ja noin 1,2 kilometriä kaakkoon entisestä Kantolan torpasta. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa röykkiöt tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä röykkiöiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 2

Kuvat: Img 0392, 0394

3 Sorsajärvi

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Tyyppin tarkenne: irtolöytöpaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikautinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6793813 ikoo: 3402074 z: 135

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Löytöpaikka sijaitsee Sorsajärveen pistävän leveän niemen itäkärjessä n. 10 metriä rannasta. Alue on kumpuilevaa mäntykangasta. Järven rannan tuntumaan tehtiin seitsemän koe-kuoppaa, joista yhdestä löytyi palaneen piikiven kappale. Löytö tuli turpeen alla olleen vahvan hiilikerroksen alaosasta. Hiilikerrostuman yläosista löytyi mm. alumiinipaperia, joka mahdollisesti on tupakka-askista. Hiilikerrostuman alla oli punainen hietamaa. Havaintojen perusteella vaikuttaa siltä, että kyseessä olevan löytöpaikan päälle on viime vuosikymmeninä tehty nuotio, jolloin lähellä pintaa ollut pii-iskos on jäänyt sen alle ja mahdollisesti palanut silloin. Toisaalta on myös mahdollista, että em. resenti nuotio on tehty paljon vanhemman nuotiopaikan (mahd. esihistoriallisen) päälle, sillä alueen rantaviiva on pysynyt ennallaan n. 10 000 vuotta. Sorsajärvi kuuluu Evon aluetta halkovaan lounais-koillisuuntaiseen järvien ja jokien muodostamaan ketjuun, joiden ympäristö erityisesti lounaisosassa on suureksi osaksi mäntyä kasvavaa hiekkakangasta.

Vaikka muista koekuopista ei tullut löytöjä, on mahdollista, että löytynyt piin pala voi viitata esim. alueella sijaitsevaan kivikautiseen asuinpaikkaan. Sorsajärven pinta on pysynyt samalla tasolla n. 10 000 vuotta erkaannuttuaan silloisen Yoldiameren tasosta. Piitä on kuitenkin käytetty mm. tuluspiinä vielä historiallisenakin aikana, joten löytöpaikan merkitys ja tarkempi ajoitus jää avoimeksi.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulee huomioida, että löytöpaikan ympäristössä ei tehtäisi rajuja maanmuokkauksia.

Tutkimukset: ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: KM 37560

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 3

Kuvat: Img 0396

4 Potaskanmäki 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: nauriskuopat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794826 ikoo: 3400125 z: 170

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee nuoressa koivumetsässä melko kivisessä maastossa lounaisrinteen terassilla, Vaarinkorventiestä noin 10 metriä pohjoiseen. Kyseessä on lounais-koillinen suuntainen kuoppa, jonka leveys on noin yksi metri, pituus noin kolme metriä ja syvyys noin 0,8 metriä. Kuopan pohjalle tehtiin kairaus. Maaperä on puhdasta hietaa. Podsolimaannosta ei ollut havaittavissa. Korkeutensa puolesta alue on ns. vedenhuuhtomatonta aluetta ja sijaitsee alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jääjärven rantaviivan yläpuolella. Kyseessä lienee varastokuoppa, todennäköisesti nauriskuoppa. Kuopalla lienee ikää yli sata vuotta. Kohde sijaitsee noin 850 metriä luoteeseen Kantolan entisestä torpasta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä ei kasvanut puustoa, mutta metsän kaadon yhteydessä sen päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 4

Kuvat: Img 0419

5 Potaskanmäki 3

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: nauriskuopat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794645 ikoo: 3400033 z: 170

Koordinaattien selite: gps koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee hakkuuaukealla mäen laella, noin 40 metriä Vaarinkorven tiestä kaakkoon. Kyseessä on loivapiirteinen etelä-pohjoissuuntainen kuoppa, jonka leveys on noin yksi metri, pituus noin 2,5 metriä ja syvyys noin 0,5 metriä. Korkeutensa puolesta alue on ns. vedenhuuhtomatonta aluetta ja sijaitsee alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jäärantaviihan yläpuolella. Kyseessä lienee varastokuoppa, mahdollisesti nauriskuoppa. Kuopalla lienee ikää yli sata vuotta. Kantolan entinen torppa sijaitsee kohteesta noin 750 metriä kaakkoon. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä ei kasvanut puustoa, mutta metsän kaadon yhteydessä sen päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 4

Kuvat: Img 0420

6 Säkkijärvi 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6794755 ikoo: 3398665 z: 147,5

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee mäntykankaalla, peruskartalle merkityn Säkkijärven pohjoispuolitse kulkevan metsätien pohjoispuolella, noin kuuden metrin etäisyydellä tiestä ja noin 350 metriä luoteeseen Hokajärven entisestä torpasta. Kyseessä on maljamainen kuoppa, jonka halkaisija on noin kolme metriä ja syvyys noin 0,6 metriä. Kuopan pohjalle tehdyssä kairauksessa maaperä oli hiilensekaista hiekkaa 30 cm:n syvyyteen saakka. Kyseessä lienee hiilimiilu, jolla lienee ikää yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä ei kasvanut puustoa, mutta metsän kaadon yhteydessä sen päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 5

Kuvat: Img 0423

7 Säkkijärvi 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6794635 ikoo: 3398630 z: 147,5

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee tasaisella mäntykankaalla peruskarttaan merkityn Säkkijärven pohjoispuolitse kulkevan metsätien eteläpuolella, noin 30 metrin etäisyydellä tiestä ja noin 250 metriä koilliseen Hokajärven entisestä torpasta. Kyseessä on loivapiirteinen kaakko-luodesuuntainen kuoppa, jonka leveys on noin 1,5 metriä, pituus noin 3,5 metriä ja syvyys noin 0,8 metriä. Kuopan pohjalle tehdyssä kairauksessa maaperä oli hiilensekaista hiekkaa 20 cm:n syvyyteen saakka. Kyseessä lienee hiilimiilu, jolla lienee ikää yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä ei kasvanut puustoa, mutta metsän kaadon yhteydessä sen päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 5

Kuvat: Img 0424

8 Onkimankangas

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: hiilimiilut, tervahaudat

Lukumäärä: 12 + 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789187 ikoo: 3397666 z: 130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Onkimankangas sijaitsee Alisen Rautjärven ja Onkimanjärven välissä. Pituudeltaan kangas on noin 1,2 km, leveydeltään n. 100-400 metriä. Alue on tasaista mäntyvaltaista hiekkakangasta, jolla puuston koko vaihtelee. Etelässä alue rajoittuu Padasjoelta Evon oppilaitokselle menevään maantiehen ja pohjoisessa Luutajokeen, lännessä Onkimanjärveen ja sen jatkeena olevaan kosteaan alanteeseen, idässä Aliseen Rautjärveen.

Kankaalla on kaikkiaan kolmetoista kuoppaa, jotka inventointihavaintojen perusteella vaikuttavat hiilimiiluilta ja tervahaudalta. Hiilimiilut edustavat tyyppiltään ns. lamamiiluja, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Kuopat ovat maaduttuaan nykyisin alkuperäistä matalampia, mutta kairaushavaintojen mukaan niiden alkuperäinen syvyys on vaihdellut metrin molemmin puolin, leveys on vaihdellut noin 1-2 metrin ja pituus 2-3 metrin välillä. Lähes kaikki kuopat ovat tyyppiltään suorakulmaisia, yksi on pyöreä. Kuopat sijaitsevat kankaan reuna-alueiden tuntumassa suhteellisen lähellä vettä. Toisaalta myös lähellä kankaan halkaisevaa metsätietä, joka saattaa kulkureittinä juontaa kauaskin menneisyyteen. Tervahauta edustaa ns. rännihautatyyppiä, jossa yleensä loivaan rinteeseen kaivettuun hautamaiseen kuoppaan ladotuista ja sammalilla tai turpeella peitetyistä tervaksista tislattiin tulen avulla tervaa. Hiilen- ja tervan valmistukseen kankaalla olisi ollut hyvät olosuhteet raaka-aineen, maaperän ja kuljetusyhteyksien suhteen. Kohteet ovat täysin säilyneitä.

Miilut ja tervahauta saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-alueita, jonne kohteesta tulee matkaa noin kolme kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilut saattavat liittyä myös 1800 – luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin tämän samaisen kankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Miiluilla ja tervahautoilla lienee ikää yli sata vuotta. Tarkempia ajoituksia miiluista saataisiin radiohiiliajoituksilla.

Hiilimiilu 1

Koko 1,5 x 3,2 x 0,8 metriä (leveys x pituus x syvyys). Suorakulmainen, mutta loivistunut, sammalpeitteinen kuoppa. Kuopan suunta lounais-koillinen. Kuopan pohjalle tehdyn kairauksen mukaan maannos oli 25 cm:n syvyyteen ruskeaa hiilensekaista likamaata, 25-30 cm:n syvyydessä oli hiilinauha. Maaperä on hiekkää.

Hiilimiilu 2

Koko 2 x 3 x 0,7 metriä. Suorakulmainen, loivapiirteinen sammalpeitteinen kuoppa, jonka pohjoiskulmassa maatonut iso kanto. Kuopan suunta etelä-pohjoinen, sijaitsee pienen supan pohjalla. Kuopan pohjalle tehdyn kairauksen mukaan maannos oli 25 cm:n syvyyteen ruskeaa hiilensekaista likamaata, 25-30 cm:n syvyydessä oli mustaa nokimaata. Kuoppa sijaitsee noin 5 metriä etelään edellisestä. Maaperä on hiekkaa.

Hiilimiilu 3

Koko 1 x 2,5 x 0,4 metriä. Hyvin maatonut sammalpeitteinen kuoppa, joka sijaitsee rantaan viettävässä itärinteessä kohtisuoraan korkeuskäyriä vastaan. Kairaushavaintojen mukaan hiilimaata oli noin 40 cm:n syvyyteen. Kuopan reunassa kasvaa noin 40 cm paksu mänty. Maaperä on hiekkaa.

Hiilimiilu 4

Koko 2 x 3 x 0,8 metriä. Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivareunaisen kuopan suunta on itä-länsi. Kuoppa sijaitsee noin 30 metriä itään kankaalla kulkevasta peruskarttaan merkitystä metsätiestä. Kairaushavaintojen mukaan likamaata ja hiiltä on 30 cm:n syvyyteen, jossa on 3 cm paksu tiivis hiilinauha. Maaperä on hiekkaa.

Hiilimiilu 5

Kuopan koko 1,5 x 3 x 0,9 metriä. Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivareunaisen kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan hiilensekaista maata on 30 cm:n syvyyteen. Maaperä on hiekkaa.

Hiilimiilu 6

Kuopan koko 2 x 3 x 0,8 metriä. Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivareunaisen etelä-pohjoissuuntaisen kuopan ympärillä on selvä valli, jossa ei ole havaittavissa podsolimaannosta. Kairaushavaintojen mukaan hiilimaata on 20 cm:n syvyyteen. Maaperä on hiekkaa.

Hiilimiilu 7

Kuopan koko 2 x 3 x 0,7 metriä. Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivareunaisen kuopan suunta on itä-länsi. Kuopan keskellä on laho kanto. Kairaushavaintojen mukaan hiilimaata on 30 cm:n syvyyteen. Maaperä on hiekkaa.

Hiilimiilu 8

Kuopan koko 1,5 x 3 x 0,8 metriä. Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivareunaisen kuopan suunta kaakko-luode. Kuopan ympärillä on selvä valli, jonka päällä kasvaa neljä noin 20 cm paksua mäntyä. Kuoppaan ei tehty kairausta, mutta kyseessä lienee hiilimiilu.

Hiilimiilu 9

Kuopan koko 1,5 x 2,5 x 0,8 metriä. Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan melko suorareunaisen kuopan suunta etelä-pohjoinen. Kuopassa kasvaa noin 20 cm paksu mänty. Kuoppaan ei tehty kairausta, mutta kyseessä lienee hiilimiilu.

Hiilimiilu 10

Kraaterimaisen kuopan halkaisija noin 3 metriä, syvyys noin 0,5 metriä. Kuoppa sijaitsee tasaisella mäntykankaalla, noin 15 metriä länteen peruskartalle merkitystä metsätiestä Onkimanjärven ja Alisen Rautjärven välisellä kannaksen kapeimmalla kohdalla, noin 50 metriä Onkimanjärvestä itään. Kairaushavaintojen mukaan hiilensekaista likamaata on 25 cm:n syvyyteen, minkä alla on vaalea hietasora.

Hiilimiilu 11

Kuopan koko 0,8 x 3 x 0,4 metriä. Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivareunaisen kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan hiilensekainen ruskea hieta ulottuu 30 cm:n syvyyteen, missä vastaan tuli kivi.

Hiilimiilu 12

Kuopan koko 1,5 x 3 x 0,8 metriä. Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivareunaisen, mutta suorakulmaisen kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Se sijaitsee noin 5 metriä Alisen Rautjärven rantatörmästä länteen. Kuopan keskellä kasvaa noin 30 cm paksu koivu. Kairaushavaintojen mukaan hiilensekainen ruskea hieta ulottuu 50 cm:n syvyyteen. Maaperä on hietaa.

Tervahauta 1

Kuopan koko 1,5 x 2,5 x 0,7. Loivasti lounaaseen viettävän suorakulmaisen, loivareunaisen ja sammaloituneen kuopan suunta on lounais-koillinen. Kuopan pohjalle tehty koepisto paljasti, että turpeen alla on sora, jonka seassa on vähän hiiltä. Koska hiilen määrä on vähäinen ja hauta sijaitsee loivassa rinteessä, niin kyseessä lienee rännihautatyypinen tervahauta eikä hiilimiilu.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut ja tervahauta eivät vaarannu. Osa miiluista sijaitsee metsätaito-polun ja retkeilyreitillä varrella, joten niitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. retkeilykohteina. Metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Kuvat: Img 0428-0433, 0436-37, 0476-66, 0805-07, 1251

9 Leipäsuonaho 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Lukumäärä: 29 + 3 kpl

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789720 ikoo: 3396080 z: 137,5-140

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kaskiröykkiöt ja nauriskuopat sijaitsevat Vähä-Vehkajärven pohjoispuolella olevan Leipäsuon koillispuolisen laajahkon mäen etelärinteellä, jolla on sijainnut 1900 –luvun alkuvuosikymmenille Leipäsuon torppa. Lähes kaikki röykkiöt sijaitsevat hakkuuaukealla, pieni osa hakkuualueen eteläpuolisessa kuusivaltaisessa metsässä, jossa myös torpan jäännökset sijaitsevat. Inventoinnissa alueelta kartoitettiin 29 kaskiröykkiötä ja kolme ryhmässä sijaitsevaa nauriskuoppaa noin 150 x 250 metrin kokoiselta alueelta. Alueen kaikkia röykkiöitä ei kartoitettu, pääasiassa vain raja-alueilla sijaitsevat kohteet, joten röykkiöiden todellinen lukumäärä on alueella inventoinnissa saatua tulosta suurempi. . Osa hakkuualueen röykkiöistä alueen länsiosassa oli tullut yliajatuiksi, mutta suurin osa oli täysin kunnossa.

Alueen kaskiröykkiöt ovat pääasiassa pyöreitä tai pyöreähköjä, mutta joukossa oli myös neliskanttisia röykkiöitä. Sammaloituneiden röykkiöiden halkaisijat vaihtelivat 2-3,5 metrin välillä, korkeus 0,5 metrin molemmin puolin. Alueen pohjois-koilliskulmassa oli inventointihetkellä puunkorjuu käynnissä, mutta se ei ollut aiheuttanut tuhoja ko. alueen röykkiöille, sillä koneen kuljettaja oli osannut varoa röykkiöitä.

Vaikkakin röykkiöt sijaitsevat lähellä 1900 –luvun alkuvuosikymmeniin asti toiminutta torppaa, niin voidaan pitää todennäköisenä, että ne ovat nimenomaan kaskiröykkiöitä ja siten suurella todennäköisyydellä vanhempia kuin sata vuotta, sillä alueen kaskeaminen lienee loppunut 1800 –luvun aikana.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä röykkiöiden ja nauriskuoppien päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoinniseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Kuvat: Img 0459-60

10 Kylökäs 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6792065 ikoo: 3397816 z: 137,5

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Padasjoelle menevän tien länsipuolella, noin 30 metrin etäisyydellä tiestä. Alue on tasaista mäntykangasta. Loivareunaisen sammaloituneen kuopan koko on 1 x 2 x 0,3 metriä, suunnaltaan etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla oli noin 15 cm vahvuinen hiilen sekainen maannos, minkä alapuolella oli ruskeaa soraa. Kyseessä lienee pienen lamamiilun jäännös. Kohteella lienee ikää yli sata vuotta. Kylökkään entinen torppa sijaitsee kohteesta noin 300 metriä lounaaseen. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä ei kasvanut puustoa, mutta metsän kaadon yhteydessä sen päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 8

Kuvat: Img 0558

11 Iso Ruuhijärvi 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: nauriskuopat

Lukumäärä: 4

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 Auttoinen

Koordinaatit: pkoo: 6792283 ikoo: 3396591 z: 155

Koordinaattien selite: nauriskuopan nro 1 gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee mäen lakialueella sen eteläreunassa, noin 200 metriä Iso Ruuhijärvestä itään ja noin yhden kilometrin entisestä Kylökkään torpasta luoteeseen. Neljä nauriskuopaksi tulkittavaa hautamaista painautumaa ovat lähes toisissaan kiinni ja muodostavat ”L” muotoisen kuvion. Alueella on 1990 –luvulla poltettu kaski, nimeltään Topin kaski, jonka laiteita kiertävät vielä kaskiaidakset. Mäen lakialueella olevat hautamaiset painautumat eivät kuitenkaan liity ko. kaskeen vaan ovat vanhempia ja liittyvät mahdollisesti Kylökkään torpan aikaiseen tai sitä vanhempaan kaskeamiseen. Kuopilla lienee ikää yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Nauriskuoppa 1

Koko 1 x 3 x 0,5 metriä (leveys x pituus x syvyys). Loivareunaisen heinän peittämän kuopan suunta on lounais-koillinen.

Nauriskuoppa 2

Koko 1 x 3 x 0,8 metriä. Sijaitsee edellisestä noin kaksi metriä lounaaseen, suunnaltaan lounais-koillinen.

Nauriskuoppa 3

Koko 1 x 2,5 x 0,4 metriä. Sijaitsee lähes kiinni edellisessä, suunnaltaan kaakkois-luode

Nauriskuoppa 4

Koko 1 x 3,5 x 0,6 metriä. Sijaitsee lähes kiinni edellisessä, suunnaltaan kaakkois-luode.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa nauriskuopat tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Inventointihetkellä alueen puusto oli varsin pientä, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä kuoppien päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 9

Kuvat: Img 0561

12 Iso Ruuhijärvi 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: nauriskuopat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6792658 ikoo: 3396846 z: 165

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Iso Ruuhijärven itäpuoleisen mäen etelärinteellä retkeilyreitistöön kuuluvasta polusta noin viisi metriä pohjoiseen ja noin kilometrin entisestä Kylökkään torpasta luoteeseen. Kuusimetsää kasvavalla loivalla rinteellä olevan sammaloituneen ja loivareunaisen kuopan mitat ovat 1,2 x 2,7 x 0,5 metriä. Kairaushavaintojen mukaan hiilensekainen likamaa ulottuu noin 20 cm:n syvyyteen, minkä alla on vaalea hieta. Mäen rinne on tyypiltään kelvollista kaskimaata joten kuoppa lienee vanha, iältään yli sata vuotias nauriskuoppa. Korkeutensa puolesta alue on ns. vedenhuuhtomatonta aluetta ja sijaitsee alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jääjärven rantaviivan yläpuolella. Ruuhijärvi 3:n iso kaskiröykkiöalue sijaitsee kohteesta noin 200 metriä itään. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa nauriskuoppa tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kuopan päällä ei kasvanut puustoa, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä kuopan päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 10

Kuvat: Img 0562

13 Iso Ruuhijärvi 3

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat
 Tyypin tarkenne: kaski- ja viljelyröykkiöt, nauriskuopat
 Lukumäärä: 82 + 2
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6792550 ikoo: 3397220 z: 155

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kaskiröykkiöt muodostavat noin 120 x 270 metrin laajuisen kaakko-luode suuntaisen kuvion Iso Ruuhijärven itäpuolisella melko ylävällä alueella retkeilyreitien varressa. Alue sijaitsee noin 650 metriä luoteeseen entisestä Kylökkään torpasta. Täysikasvuisen metsän pääpuulajina on kuusi, seassa lehtipuita. Aluskasvillisuus kertoo rehevästä maaperästä, jossa kasvaa mm. käenkaali ja mustikka. Alue kartoitettiin kokonaan, paitsi luoteisosiltaan, josta kartoitettiin vain reuna-alueen röykkiöt.

Röykkiöt muodostavat alueen kaakkoisosassa kaakko-luode –suuntaisia aitamaisia jonoja, lisäksi alueen koillis- ja kaakkoisosa rajautuvat aitamaiseen katkelmalliseen kivirakenteeseen, jonka yhteydessä on siellä täällä ruostunutta rautalankaa. Alueen röykkiöiden halkaisija vaihtelee noin 1-3,5 metrin ja korkeus noin 0,3-0,6 metrin välillä. Tämän lisäksi alueella on kookkaita aitamaisia röykkiöitä, joiden pituus vaihtelee n. 3-9 metrin, leveys noin 1-2,5 metrin ja korkeus noin 0,5-1 metrin välillä. Aitamaisten kookkaiden röykkiöiden välisellä alueella maan pinta vaikuttaa hyvin tasaiselta ja sitä on todennäköisesti muokattu auralla. Kairaushavaintojen mukaan ko. alueella oli noin 15 cm paksu tumma maannos, minkä alapuolella oli ruskea hiekka. Tumma maannos merkinnee muokauskerroksen paksuutta. Kylökkään torpassa syntynyt Seppo Kylökäs kertoi, että alue olisi vanhaa Kylökkään torpan maata ja että siellä olisi vielä 1960 –luvulla ollut pieni perunamaan paikka, koska tämä ns. ”Mäkitarhan” alue oli hallalta turvassa. Perunamaan lisäksi alue oli tuolloin vielä metsälaitumena. Röykkiöiden lisäksi alueella on kaksi hautamaista painannetta, jotka lienevät varastokuoppien, todennäköisesti nauriskuoppien jäännöksiä.

Vuoden 1871 metsätalouuskartassa alue kuuluu suureksi osaksi Kylökkään torpan maihin, mutta siellä ei ole peltoja, vaan ne sijaitsevat torpan lähipiirissä. Alueelle on kuitenkin merkitty aitaus, joka on suunnilleen kartoitetun kaskiröykkiöalueen luoteispäässä, joten ko. aitaus merkinnee aidatun kaskan aluetta. Vuoden 1917 metsätalouuskartassa alueella on 4 pientä peltotilkkuja, kun taas vuoden 1965 peruskartassa alueella on 4 pientä niittytilkkua, jotka näyttäisivät olevan em. neljän pienen peltotilkun paikoilla. Ilmeisesti jollain näistä on sijainnut edellä mainittu pieni perunamaa 1960 –luvulla, ja ilmeisesti röykkiöiden välillä paikoittain havaittu tasainen maapohja liittyy juuri vuoden 1917 kartassa oleviin pieniin peltoihin. Vaikka alueella on ollut pieniä peltotilkkuja hieman alle sata vuotta sitten ja tarkemmin määrittelemätön osa perunamaana vielä 1960 –luvulla, niin suurimmalla osalla aluetta kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta, joten suojelun kannalta ja käytännölliset seikat huomioiden olisi luontevaa, että koko röykkiöalue käsitettäisiin yhtenäisenä muinaismuistolain mukaisena rauhoituskohteena. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannat-

taa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi. Kohde sopisi erinomaisesti retkeilyreitit opastuskohteeksi sijaintinsa ja edustavuutensa vuoksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 10

Kuvat: Img0567, 0571-72

14 Evajärvi 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, maarakenteet

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, kuopat (+ lato)

Lukumäärä: 17 + 1 +1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2 (kaskiröykkiöt), 3 (kuopat)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794060 ikoo: 3402720 z: 155

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Evajärven luoteisrannasta noin 150 metriä länsi-luoteeseen osin kivikkoisessa loivassa ja ryteikköisessä lounaisrinteessä osin mustikka-käenkaalityypin kuusimetsässä peruskarttaan merkityn ladon ympäristössä, lähinnä sen luoteispuolella.

Lato on hirsistä salvottu, kaakko-luode –suuntainen. Mitoiltaan noin 3 x 4 metriä. Oviaukko on kaakossa. Kehikon alimmat hirret on veistetty sileiksi, muuten se on pyöröhirsinen. Päätykolmiot ovat tuppeen sahattua lautaa. Ladon pärekatosta on vain muisto jäljellä, mikä on aiheuttanut kehikollekin lahovaurioita. Lato näkyy vuoden 1965 peruskartassa.

Ladosta noin 20 metriä luoteeseen sijaitsee jyrkkäreunaisen kuopan jäännös pienen mäenkumpareen reunassa. Lounais-koillinen –suuntaisen kuopan koko on 2,5 x 3,5 metriä, syvyys noin yksi metri. Kuopan pohjalla on hirsirakenteiden jäännöksiä. Kyseessä on kellarikuoppa, joka puujäännösten säilyneisyydestä päätellen lienee ollut käytössä vielä 1900 –luvun puolivälissä.

Suurin osa röykkiöistä on vanhalla ryteikköisellä hakkuualueella, johon on alkanut nousta puustoa. Maaperä on kivistä. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee 2-3,5 metrin ja korkeus 0,3-0,8 metrin välillä. Joukossa on myös muutama matala hajanainen kiviaita, joista suurin on leveydeltään noin 0,5 metriä, pituudeltaan noin 10 metriä ja korkeudeltaan noin 0,4 metriä. Osa röykkiöistä on puunkorjuussa yliajettuja, mutta suurin osa on täysin ehjiä. Röykkiöalueen itä-kaakkoispuolella rinne tasoittuu tasamaaksi, joka on reheväkasvuista kuusimetsää, joka on vuoden 1965 peruskartassa peltona, röykkiöalueen ollessa metsää.

Vaikuttaa siltä, että kivikkoisen rinteiden röykkiöalue on ollut kiertokaskena peltoalueen tai varhemmin niityn reunassa. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Lato ja kellarikuoppa eivät liittyne toiminnallisesti eivätkä ajallisesti kaskiröykkiöalueeseen ja rajautuvat siten muinaisjäännösalueen ulkopuolelle.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä kohteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 11

Kuvat: Img 0588, 0594, 0596, 0599

15 Evajärvi 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 2

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794210 ikoo: 3402730 z: 160

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Evajärven pohjoispuolella olevan suuren mäen itärinteen terassilla noin 180 metriä järven pohjoisrannasta luoteeseen. Kohteessa on käenkaali-mustikka tyyppin täysikasvuinen metsä, jossa puulajeina kuusi,koivu ja mänty. Kohteessa on kaksi röykkiötä, jotka ovat halkaisijaltaan noin metrin ja korkeudeltaan 0,3-0,7 metriä. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä röykkiöiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 11

Kuvat: Img 0601

16 Evajärvi 3

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 63

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794230 ikoo: 3402990 z: 160-170

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Evajärven pohjoispuolella olevan suuren mäen etelärinteellä ja laki-alueen eteläosassa noin 100 metriä järven rannasta. Kaskiröykkiöalue muodostaa noin 150 x 200 metrin suuruisen kaakko-luodesuuntaisen kuvio. Röykkiöt sijaitsevat kahden kallion välisellä loivasti kaakkoon viettävällä terassilla ja mäen lakialueella, jossa se rajautuu suunnilleen hakkuualueen reunaan. Korkeutensa puolesta alue on ns. vedenhuuhtomatonta aluetta ja sijaitsee alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jääjärven rantaviivan yläpuolella. Kohteen metsätyyppi on rehevä, aluskasveina mm. käenkaali ja mustikka. Puusto on täysikasvuista kuusimetsää. Maaperä on melko kivinen ja röykkiöt ovatkin usein maakiven ympärille kasattuja. Röykkiöt ovat suorakulmaisia ja pyöreitä, joukossa jopa aitamaisia röykkiöitä. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee noin 1-3,5 metrin ja korkeus noin 0,3-0,8 metrin välillä. Osa röykkiöistä muodostaa kaakko-luode –suuntaisia jonoja ja pisin aitamainen röykkiö on pituudeltaan noin 23 metriä. Vuoden 1965 peruskartassa alue on metsää. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä röykkiöiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi. Kohteen kaakkoispäässä on vanha tunkioalue, jossa on muovi, metalli- ja lasiroskaa muutaman neliön alueella, se tulisi siistiä. Kohde on näyttävä ja hyvin säilynyt ja sopii hyvin opastuskohteeksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 11

Kuvat: Img 0602, 0604, 0613

17 Pitkäniemenkangas 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut, tervahaudat

Lukumäärä: 2 + 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6789710 ikoo: 3398982 z: 130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pitkäniemenkankaan eteläpäässä, noin 50 metriä Ylisen Rautjärven koillisrannasta. Alue on hiekkapohjaista mäntykangasta, jolla inventoinnissa havaittiin kolme lähekkäin olevaa kuoppaa, joista kaksi on inventointihavaintojen perusteella lamatyyppejä hiilimiiluja ja yksi ns. rännihauta eli tervahauta.

Miilut ja tervahauta saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-alueita, jonne kohteesta tulee matkaa noin neljä kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta kohde saattaa liittyä myös 1800-luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin tai metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Tarkempia ajoituksia miiluista saataisiin radiohiiliajoituksilla.

Hiilimiilu 1

Koko 2,8 x 3,5 x 0,8 metriä (leveys x pituus x syvyys). Loivareunaisen tasamaalla sijaitsevan sammaloituneen kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen perusteella kuopan pohjalla on hiilensekaista hiekkaa noin 40 cm:n syvyyteen, minkä alla on vaalea hiekka. Kyseessä lienee ns. lamatyypin hiilimiilun jäännös.

Hiilimiilu 2

Pyöreän loivareunaisen ja sammaloituneen kuopan halkaisija on noin kolme metriä, syvyys noin 1 metri. Se sijaitsee loivassa rinteessä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla olevan hiilikerroksen paksuus on noin 30 cm, minkä alla on punainen hiekka. Kyseessä lienee ns. lamatyypin hiilimiilun jäännös.

Tervahauta

Kuopan koko 1 x 3 x 0,7 metriä. Loivareunaisen loivassa lounaisrinteessä olevan kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on noin 40 cm:n vahvuinen ruskea hiekkamaanos, jonka seassa on hieman hiiltä. Kuoppa lienee ns. rännihaudan eli tervahaudan jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaaranna. Inventointihetkellä kuoppien päällä kasvoi puustoa, joten seuraavan metsän kaadon yhteydessä puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoinniseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 12

Kuvat: Img 0617

18 Möläkkä

Muinaisjäännösrekisterinumero: 401010017

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, maarakenteet
 Tyyppin rakenne: kaskiröykkiöt, hiilimiilut, tervahaudat, kuopat
 Lukumäärä: 11 + 2 + 1 + 1
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6792550 ikoo: 3397220 z: 155

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: M. Niukkasen tarkastuskertomuksen mukaan ”Röykkiöt sijaitsevat Möläkkälammen pohjoispuolella. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee 2,5-5 metrin ja korkeus 0,3-0,6 metrin välillä. Niissä ei ole maatäytettä, mutta ne ovat kunttakerroksen peittämiä ja vaikuttavat kaskiraunioilta. Röykkiöt sijoittuvat maastoon rivimäisesti tien suuntaisesti ja kolme röykkiötä on tien laidassa. Pelto tms. lienee ollut näiden kahden röykkiöriivin välissä. Röykkiöiden todennäköinen ajoitus on 1800 –luku. 1870 –luvun metsätalouuskartassa alueella ei ole mitään erityisiä merkintöjä, kuten ei myöskään vuoden 1965 peruskartassa. Röykkiöalueen läheisyydessä sen länsipuolella on mahdollinen rinteeseen kaivettu tervahauta. Jotkin alueen röykkiöistä ovat vahingoittuneet Metsähallituksen maanmuokkaustöissä syksyllä 2006”. Inventointihetkellä alue oli edelleen hyvin avoin hakkuun jäljiltä.

Tarkastin alueen ympäristöä ja löysin neljä kuoppaa Möläkkälammen ympäristöstä, joista kaksi vaikuttaisi olevan lamatyypisten hiilimiilujen jäännöksiä, yksi rännihauta tyyppinen tervahauta (ilmeisesti sama kuin Niukkasen tarkastuskertomuksessa mainittu) ja yksi mahdollisesti varastokuoppa.

Tervahauta

Sijaitsee länteen röykkiöalueesta Mäntyä kasvavalla loivalla etelärinteellä. Kuopan koko 1 x 2,5 x 0,6 metriä (pituus x leveys x syvyys). Selkeäpiirteisen etelä-pohjois –suuntaisen kuopalle tehdyn kairauksen mukaan sen pohjalla on noin 25 cm:n syvyyteen hiilen sekaista likamaata ja sen alla ruskea sora. Kyseessä lienee ns. rännihauta tyyppinen tervahaudan jäännös.

Kuoppa

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla noin 20 metriä kaakkoon edellisestä. Kuoppa on neliskanttinen ja vallien ympäröimä, kooltaan 3,6 x 3,8 x 1,2 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on tummaa likamaata noin 30 cm:n syvyyteen, minkä alapuolella on hietamoreeni. Kuoppa lienee jonkinlainen varastokuoppa.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee mäntykankaalla loivassa etelärinteessä noin 30 metriä edellisestä itään. Neliskanttisen vallien ympäröimän kuopan halkaisija on noin 3,2 metriä, syvyys noin 0,8 metriä. Kairaushavaintojen mukaan hiilensekainen likamaa ulottuu ainakin 50 cm:n syvyyteen, mitä syvemmälle ei kairattu. Kyseessä lienee lamatyypinen hiilimiilu.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla Mölökkälammen itärannalla. Kuopan koko on 2,5 x 3,5 x 1 metri, suunnaltaan etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on ainakin 35 cm:n syvyyteen hiilensekaista likamaata, minkä jälkeen kaira osui kiveen. Kyseessä lienee lamatyypinen hiilimiilu.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä kohteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoiniseksi.

Tutkimukset:

Anna-Liisa Hirviluoto 1968, tarkastus

Jyri Saukkonen 1983, inventointi

Marianna Niukkanen 2006, tarkastus

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 13

Kuvat: Img 0670-71, 0677

19 Niinimäki 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 30 kpl

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6787630 ikoo: 3402380 z: 170

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee laikutetulla kivisellä hakkuuaukealla mäen loivalla etelärinteellä noin 150 metriä entisestä Niinimäen torpasta lounaaseen. Vuoden 1873 metsätalouuskartassa Niinimäen torppa on nykyisellä paikallaan ja pellot ympäristössä ovat melko hajallaan. Ko. kartan perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että kaskiröykkiöalueella ei ainakaan tuolloin olisi ollut peltoa, kuten ei myöskään vuoden 1965 peruskartassa. Alue rajautuu molemmissa kartoissa peltoalueen viereiseen metsämaahan. Röykkiöitä on rinteellä kaikkiaan 30 kpl. Lähes kaikki röykkiöt on kasattu näkyvän maakiven ympärille tai päälle. Röykkiöt ovat muodoiltaan vaihtelevia. Osa on suorakulmiais/aitamaisia, osa pyöreitä. Pyöreiden röykkiöiden halkaisija vaihtelee 1-3,5 metrin ja korkeus 0,3-1,5 metrin välillä (korkeimmat ovat maakivien päällä olevia röykkiöitä). Suorakulmaisten/aitamaisten röykkiöiden leveys vaihtelee 1-1,5 metrin, pituus 2-5 metrin ja korkeus 0,2-0,7 metrin välillä.

Hakkuuaukean laikutus on osittain vaurioittanut röykkiöitä, mutta kokonaisuutena röykkiöt ovat yllättävän hyvin säilyneitä. Paljastuneessa maaperässä näkyy paikoin erittäin runsaasti hiiltä, mikä liittyy kaskeamiseen. Maaperä on kivistä hietaa ja hiekkaa. Korkeutensa puolesta alue on ns. vedenhuuhtomatonta aluetta ja sijaitsee alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jäärven rantaviivan yläpuolella. Kaskiröykkiöt liittyvät todennäköisesti läheisen Niinimäen torpan historiaan, mutta periaatteessa ne voivat olla vanhempiakin ja kuvastaa esim. Iso-Evon kylän suunnalta harjoitettua kaukokaskeamista. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Alue kartoitettiin kokonaan. Kohde on melko hyvin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä alue on puuton ja laikutettu. Alueen metsittyessä röykkiöiden päälle kasvavat puut kannattaa metsänhoitotoimenpiteiden yhteydessä poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 14

Kuvat: Img 00678, 0691

20 Niinimäki 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: kaskiröykkiöt nauriskuopat

Lukumäärä: 7 + 2

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6787838 ikoo: 3402907 z: 165

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee loivalla kivisellä etelä-lounaisrinteellä noin 350 metriä entisestä Niinimäen torpasta itä-koilliseen ja noin 400 metriä entisestä Kankaanmaan torpasta lounaaseen. Vuoden 1873 metsätalouuskartan mukaan alue on kuulunut Niinimäen torpan maihin, mutta ko. kohdassa ei ole ainakaan tuolloin ollut peltoa. Alueella kasvoi inventointihetkellä noin seitsemän metriä korkea koivikko. Kaikkiaan kohteessa oli seitsemän kaskiröykkiötä, joista kuusi oli kasattu maakiven päälle. Röykkiöiden halkaisija vaihteli 1,5-2,5 metrin ja korkeus 0,5-1,2 metrin välillä (maakivi laskettu korkeuteen mukaan). Röykkiöalueen koillisreunassa mäen rinteessä oli vierekkäin kaksi hautamaista painannetta. Lätisemmän koko 2 x 5 x 0,6 metriä (leveys x pituus x syvyys), itäisemmän koko 1,5 x 4 x 0,5 metriä. Molemmat painanteet olivat loivareunaisia ja lounais-koillis – suuntaisia. Kuopat olivat noin kolmen metrin etäisyydellä toisistaan. Kairaushavaintojen mukaan lätisemmän kuopan pohjalla on noin 40 cm:n paksuinen likamaa, jonka seassa on hiilenmuruja, itäisemmän kuopan pohjalla on ainakin 50 cm:n paksuinen likamaa, jonka seassa on hiilenmuruja. Maaperä oli hienoa hietaa. Kaskiröykkiöiden yhteydessä olevat hautamaiset painanteet ovat todennäköisesti nauriskuoppia. Korkeutensa puolesta alue on ns. vedenhuuhtomatonta aluetta ja sijaitsee alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jääjärven rantaviivan yläpuolella. Kaskiröykkiöt liittyvät todennäköisesti läheisen Niinimäen torpan historiaan, mutta periaatteessa ne voivat olla vanhempiakin ja kuvastaa esim. Iso-Evon kylän suunnalta harjoitettua kaukokaskeamista. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä naurishautojen kasvoi puustoa, joten seuraavan metsän kaadon yhteydessä niiden päällä kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 15

Kuvat: Img 0697-98

21 Metsäsianharju

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 3

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6792285 ikoo: 3399957 z: 137,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Halsjärvestä noin 120 metriä länteen Saarikon tien länsireunassa Metsäsianharjun eteläpäässä mäntykankaalla kahden kumpareen välissä. Kohteeseen kuuluu kolme tien varressa olevaa neliskanttista kuoppaa. Ne edustavat tyybiltään ns. lamamiiluja, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Kuopat sijaitsevat kankaalla kulkevan tien varressa, joka saattaa kulkureittinä juontaa kauaskin menneisyyteen. Ko. tie näkyy vuoden 1871 metsätalouso kartassa. Hiilen valmistukseen kankaalla olisi ollut hyvät olosuhteet raaka-aineen, maaperän ja kuljetusyhteyksien suhteen. Kohteet ovat täysin säilyneitä.

Miilut saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin seitsemän kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojoassa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön (Sistola 2002, 114). Tarkempia ajoituksia miiluista saataisiin radiohiiliajoituksilla.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee noin kolme metriä tiestä länteen. Kuoppa on neliskanttinen ja sammaloitunut, kooltaan noin 3,5 x 4 metriä, syvyydeltään noin 1,3 metriä. Pohjalle tehdyn kairauksen mukaan 20 cm:n syvyyteen maaperä on ruskeaa hietaa, 20-30 cm:n syvyydessä on hiilikerros minkä jälkeen kaira osui kiveen.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee noin kolme metriä etelään edellisestä ja noin 1,5 metriä tiestä länteen. Kuoppa on pitkulainen ja sammaloitunut, suunnaltaan kaakko-luode, mitoiltaan 2,5 x 4 metriä, syvyydeltään 1,1 metriä. Kairaushavaintojen mukaan maaperä on 10 cm:n syvyyteen ruskeaa hietaa, 10-40 cm:n välillä on hiilimaata, 40-45 cm:n syvyydellä vaaleaa hietaa. Syvemmälle ei kairattu.

Hiilimiilu 3

Sijaitsee noin 1,5 metriä etelään edellisestä ja noin yhden metrin tiestä länteen. Kuoppa on neliskanttinen ja sammaloitunut, kooltaan noin 3,5 x 4 metriä, syvyydeltään noin yhden metrin. Kuopan pohjalla on noin 50 cm:n paksuinen sammaloitunut kanto, joten kuopalla voinee olla ikää yli sata vuotta. Kairaushavaintojen mukaan 0-40 cm:n välillä on ruskeaa hietaa, 40-75 cm:n välillä nokimaata ja hiilikerroksia, minkä alapuolella on vaaleaa hietaa. Kuoppa lienee siis alun perin ollut noin 1,7 metriä syvä.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut eivät vaarannu. Miilut sijaitsevat hyvien kulkuyhteyksien varressa joten niitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus tai retkeilykohteina. Metsän kaadon yhteydessä miilujen päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa. Inventointihetkellä kohde oli melko hyvin esillä puuston vähyden ansiosta.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 16

Kuvat: Img 0722, 0726

22 Valkeamustajärvenkangas 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut, tervahaudat

Lukumäärä: 2 + 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6791880 ikoo: 3399390 z: 135-137,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Seiväskorventien ja Valkeamustajärvelle menevän metsätien risteysten tuntumassa, noin 270 metriä Valkeamustajärven koillisrannasta koilliseen. Alue on mäntykangasta. Kohteeseen kuuluu kaksi lamatyypistä hiilimiilua, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Lisäksi kohteessa on yksi rännihautatyypinen tervahauta, jollaisessa tervaskantoja tai muuta tervaspuuta poltettiin tervaksi yleensä loivaan rinteeseen kaivetussa hautamaisessa kuopassa, jolloin terva valui kuopan alemmassa päässä olevaan astiaan. Toinen hiilimiilu ja tervahauta ovat tien itäpuolella ja toinen hiilimiilu tien länsipuolella. Tie on merkitty jo vuoden 1870 metsätalouuskarttaan, mutta kohteiden kohdalla ei muita merkintöjä. Kohde on täysin säilynyt.

Miilut saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin 6,5 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön (Sistola 2002, 114). Lähimmät entiset torpat ovat sijainneet kohteesta noin kilometrin etäisyydellä, Saarikko koillisessa ja Mustajärvi lounaassa. Metsäoppilaitokselle matkaa tulee noin kolme kilometriä. Tarkempia ajoituksia kohteista saataisiin radiohiiliajoituksella.

Tervahauta

Sijaitsee noin 12 metriä tiestä itään loivalla luoteisrinteellä. Sammaloituneen hieman loivapiirteisen kuopan koko 1,5 x 3 x 1 metri (leveys x pituus x syvyys) suunnaltaan se on rinteeseen suuntautunut eli luoteispää on kaakkoispäätä alempana. Kairaushavaintojen perusteella kuopan pohjalla on 20 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hietamaa, minkä jälkeen kaira osui kiveen. Kyseessä lienee rännityyppinen tervahauta, mutta kyseessä voi olla myös lamatyypinen hiilimiilunjäännös. Todennäköisesti kuitenkin ensin mainittu, koska se on rakennettu rinteeseen vaikka tasamaatakin olisi ympäristössä tarjolla.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee noin 30 metriä tiestä itään tasamaalla rinteeseen alapuolella suomalaisen alueen reunassa. Sammaloituneen ja loivapiirteisen kuopan koko on 1 x 2 x 0,6 metriä, suunnaltaan se on eteläpohjoinen. Kairaushavaintojen perusteella kuopan pohjalla on 15 cm:n vahvuinen ruskea hietamaa, minkä alapuolella on viiden sentin vahvuinen hiilikerros ja sen alapuolella vaalea hieta. Kyseessä lienee pienen lamatyypisen hiilimiilun jäännös.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee Seiväskorventien ja Valkeamustajärven laavulle menevän tien risteyksessä pienessä kuusipusikossa tasaisella mäntykankaalla. Loivapiirteisen sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 2,5 x 0,7 metriä. Kuoppa on itä-länsisuuntainen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 15 cm:n vahvuinen hiilikerros, minkä alla on viiden sentin vahvuinen ruskea hietamaa. 20 cm:n syvyydessä kaira osui kiveen. Kyseessä lienee lamatyypin hiilimiilun jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut eikä tervahauta vaarannu. Kohde sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien varressa ja lähellä retkeilyreitistöä, joten niitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus tai retkeilykohteina. Metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä kasvava puusto kannattaa myös poistaa. Inventointihetkellä kaikkien kuoppien päällä kasvoi metrin-kahden metrin korkuisia kuusentaimia, joten kuopat eivät erotu kovin hyvin.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 17

Kuvat: Img 0757

23 Valkeamustajärvenkangas 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 2

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6791660 ikoo: 3399580 z: 137,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Seiväskorventien varressa, noin 300 metriä Valkeamustajärven koillisrannasta itään. Alue on mäntykangasta. Kohteeseen kuuluu kaksi lamatyypistä hiilimiilua, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Miilut ovat lähekkäin tien länsireunassa. Tie on merkitty jo vuoden 1871 metsätalouuskarttaan, mutta kohteiden kohdalla ei muita merkintöjä. Kohde on täysin säilynyt.

Miilut saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin 6,5 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön (Sistola 2002, 114). Lähimmät entiset torpat ovat sijainneet kohteesta noin kilometrin etäisyydellä, Saarikko koillisessa ja Mustajärvi lounaassa. Metsäoppilaitokselle matkaa tulee noin kolme kilometriä. Tarkempia ajoituksia kohteista saataisiin radiohiiliajoituksella.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee tasamaalla, tiestä noin metrin länteen. Loivareunaisen heinittyneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kairaushavaintojen mukaan kuopassa on 30 cm:n vahvuinen hiilensekaisen ruskean hiedan maannos, minkä alapuolella on 10 cm:n vahvuinen hiilikerros, sen alapuolella on vaaleaa hietaa. Kyseessä lienee lamatyypin hiilimiilun jäännös.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee tasamaalla tiestä noin viisi metriä länteen. Loivareunaisen heinittyneen kuopan koko on 2 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan pohjalla on iso kivi, mikä lienee vieritetty tietä parannettaessa. Kairaushavainnot kuten edellisessä kuopassa. Kyseessä lienee lamatyypin hiilimiilun jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut eivät vaarannu. Kohde sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien varressa joten niitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus tai retkeilykohteina. Inventointihetkellä miilujen päällä ei kasvanut puustoa, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 17

Kuvat: Img 0764

24 Mikonniittu

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 2

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6791230 ikoo: 3399580 z: 130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Seiväskorventien varressa, noin 150 metriä Rahtijärventien risteyksestä peruskarttaa merkityn Mikonniittu –nimisen peltoalueen länsipuolella. Kohteeseen kuuluu kaksi lamatyypistä hiilimiilua, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Miilut ovat noin 40 metrin etäisyydellä toisistaan. Toinen tien länsi- ja toinen tien itäpuolella. Tie on merkitty jo vuoden 1871 metsätalouskarttaan. Nykyisessä peruskartassa peltona näkyvä Mustajärven torppaan kuuluva Mikonniittu näkyy vuoden 1871 kartassa pääosin niittynä, osin peltona. Kohde on täysin säilynyt.

Miilut saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin 6,5 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön (Sistola 2002, 114). Lähin entinen torppa oli Mustajärvi, noin 300 metriä lounaaseen. Metsäoppilaitokselle matkaa tulee noin kolme kilometriä. Tarkempia ajoituksia kohteista saataisiin radiohiiliajoituksella.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee tiestä noin neljä metriä itään loivassa kuusivaltaisessa itärinteessä, rajapyykistä nro 10 noin 3 metriä pohjoiseen. Rinteen suuntaisen, mutta tasapohjaiselta vaikuttavan loivapiirteisen sammu-loituneen kuopan koko 2 x 3 x 1 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilen ja noensekainen ruskea hietamaakerros, jonka alapuolella on vaalea hieta. Kyseessä lienee lamatyypin hiilimiilun jäännös.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee mäntytaimikossa tasamaalla n. 2,3 metriä korkean ja hyvin erottuvan kiven lounaispuolella, noin neljä metriä tiestä länteen. Loivapiirteisen, neliskanttisen ruohopeitteisen kuopan koko 2,5 x 2,5 x 0,8 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hietamaakerros, minkä alapuolella on vaalea hieta. Kyseessä lienee lamatyypin hiilimiilun jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut eivät vaarannu. Kohde sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien varressa joten niitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus tai retkeilykohteina. Inventointihetkellä miilujen päällä ei kasvanut puustoa, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 18

Kuvat: Img 0767

25 Arabiantie 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6790990 ikoo: 3398603 z: 135

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Arabiantien varressa mäntykankaalla, noin 500 metriä länteen entisestä Mustajärven torpasta ja Ylimmäisestä Mustastajärvestä noin 200 metriä itään. Kohteessa on yksi lamatyypinen hiilimiilu, joista hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Kohde on täysin säilynyt.

Miilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-alueita, jonne kohteesta tulee matkaa noin 5 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilu saattaa liittyä myös 1800-luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin. Lähin entinen torppa on Mustajärvi, noin 500 metriä kohteesta itään. Vuoden 1871 metsätalouuskartan alueella ei ole erityisiä merkintöjä eikä Arabiantie vielä kulkenut maastossa. Tarkempia ajoituksia kohteesta saataisiin radiohiiliajoituksella.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee tiestä noin viisi metriä länteen tasaisella mäntykankaalla. Loivapiirteisen sammaloituneen kuopan mitat ovat 2 x 3 x 0,7 metriä. Kuopan päällä on hakkuujätettä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hietamaakerros, minkä jälkeen kaira osui kiveen. Kyseessä lienee lamatyypisen hiilimiilun jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilu ei vaarannu. Kohde sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien varressa joten sitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus tai retkeilykohteena. Inventointihetkellä miilun päällä ei kasvanut puustoa, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä sen päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 19

Kuvat: Img 0769

26 Arabiantie 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 2

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6791199 ikoo: 3398265 z: 132,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Arabiantien varressa mäntykankaalla, noin 900 metriä luoteeseen entisestä Mustajärven torpasta ja Ylimmäisestä Mustastajärvestä noin 150 metriä pohjoisluoteeseen. Kohteessa on kaksi vierekkäistä lamatyypistä hiilimiilua, joissa hiilletävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Kohde on täysin säilynyt.

Miilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin 5 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilu saattaa liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin. Lähimmät entiset torpat olivat Mustajärvi, noin 900 metriä kohteesta kaakkoon ja Ruuhijärvi noin 1,1 km kohteesta lounaaseen. Vuoden 1871 metsätalouuskartan mukaan nykyinen Arabiantie oli tällä osuudella juuri Mustajärven ja Ruuhijärven yhdistävä tiereitti, joka kulki Mustajärveltä Padasjoentielle, jonka varressa Ruuhijärven torppakin oli. Toisaalta miilut voivat liittyä myös Evon metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin tämän samaisen kankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Oppilaitos sijaitsee kohteesta noin 2,5 kilometriä etelään. Tarkempia ajoituksia kohteesta saataisiin radiohiiliajoituksella.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee tiestä noin kaksi metriä pohjoiseen tasaisella mäntykankaalla. Sammaloituneen kraaterimaisen kuopan halkaisija on neljä metriä, syvyys noin 0,9 metriä. Kuoppaa ympäröi noin kaksi metriä leveä ja 0,2 metriä korkea valli. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hietamaakerros, minkä alapuolella vaalea hieta. Vallissa on kairaushavaintojen mukaan 15 cm:n vahvuudelta hiilimaata, minkä alla on ruskea hieta. Kyseessä lienee lamatyypisen hiilimiilun jäännös.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee edellisestä noin 2,5 metriä pohjoiseen. Pyöreän kuopan halkaisija on noin kolme metriä ja se on täynnä hakkuujätettä, minkä vuoksi siihen ei tehty kairausta. Todennäköisesti kyseessä lienee lamatyypisen hiilimiilun jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut eivät vaarannu. Kohde sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien varressa joten sitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus tai retkeilykohteena. Inventointihetkellä miilujen päällä ei kasvanut puustoa, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 19

Kuvat: Img 0770

27 Arabiantie 3

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: tervahaudat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6790964 ikoo: 3397949 z: 135

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Arabiantien varressa, sen eteläpuolella. Kohteessa on yksi rännihautatyyppinen tervahauta, jossa tervakset ladottiin tervanpolttoa varten rinteeseen kaivettuun pitkänomaiseen kuoppaan, jolloin poltossa syntyvä terva valui kuopan alapäässä olevaan astiaan. Kohde on täysin säilynyt.

Tervahauta saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohdeesta tulee matkaa noin 5 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojoassa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta se saattaa liittyä myös 1800 –luvulla perustetun Kruununpuiston torppareiden toimiin. Lähimmät entiset torpat olivat Mustajärvi, noin 1,1 kilometriä kohteesta itään ja Ruuhijärvi noin 800 metriä kohteesta länteen. Vuoden 1871 metsätalouuskartan mukaan nykyinen Arabiantie oli tällä osuudella juuri Mustajärven ja Ruuhijärven yhdistävä tiereitti, joka kulki Mustajärveltä Padasjoentielle, jonka varressa Ruuhijärven torppakin oli. Tarkempia ajoituksia kohteesta saataisiin radiohiiliajoituksella.

Tervahauta:

Sijaitsee loivassa lounaisrinteessä rinteiden suuntaisesta 1, noin neljä metriä tiestä etelään. Osittain risujen peittämän loivapiirteisen kuopan mitat ovat 2,5 x 5 x 0,9 metriä (leveys x pituus x syvyys).

Kuopan lounaispää on koillispuolella alempana. Kuopan reunoilla kasvaa noin 15-30 cm paksuja mäntyjä. Kahden kairaushavainnon perusteella kuopan pohjan maaperä on ruskeaa hietaa. Kyseessä lienee rännihautatyyppisen tervahaudan jäännös, vaikka kairauksissa ei hiiltä tai nokea tullutkaan. Tähän viittaavat kuopan rakenne ja ympäristö.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Kohde sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien varressa joten sitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus tai retkeilykohteena. Inventointihetkellä kohteen päällä kasvoi puustoa, joten seuraavan metsän kaadon yhteydessä ne kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 19

Kuvat: Img 0772

28 Ylimmäinen Mustajärvi

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6790907 ikoo: 3398289 z: 132,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee mäntykankaalla Ylimmäistä Mustajärveä ympäröivän suon reunassa, noin 60 metriä järvestä länteen ja noin 250 metriä kohteen pohjoispuolella kulkevasta Arabiantiestä kaakkoon. Kohteessa on yksi lamatyypinen hiilimiilua, jossa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Kohde on täysin säilynyt.

Hiilimiilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin 6 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta se saattaa liittyä myös 1800 –luvulla perustetun Kruununpuiston torppareiden toimiin. Lähimmät entiset torpat olivat Mustajärvi, noin 800 metriä kohteesta itään ja Ruuhijärvi noin 1,1 kilometriä kohteesta länteen. Vuoden 1871 kartassa esiintyvät em. Mustajärven ja Ruuhijärven torpat. Kohteen kohdalla ei ole mitään mainittavia merkintöjä. Tarkempia ajoituksia kohteesta saataisiin radiohiiliajoituksella.

Hiilimiilu:

Sijaitsee tasamaalla rinteiden alapuolella suon reunassa. Loivapiirteisen sammaloituneen kuopan koko on 1 x 2,5 x 0,5 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hietä. Kyseessä lienee hiilimiilun jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä ei kasvanut puustoa, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä sen päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 19

Kuvat: Img 0774

29 Rieska

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6788277 ikoo: 3403195 z: 162,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee noin 130 metriä länteen Rieskan metsäkämpästä. Ympäristö on kuusivaltaista kangasta, jonka seassa kasvaa myös mäntyjä, aluskasvillisuutena on mm. mustikka. Kohdeessa on yksi lamatyypinen hiilimiilu, jossa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Kohde on täysin säilynyt.

Hiilimiilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin 8 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta se saattaa liittyä myös 1800 –luvulla perustetun Kruununpuiston torppareiden toimiin. Lähin entinen torppa oli vuoden 1871 metsätaloudekarttaan merkitty Kankaanmaa, jonka jäännökset sijaitsevat kohteesta noin 200 metriä etelään ja jonka yksi peltoalue oli juuri kohteen tietämällä. Evon metsäoppilaitos sijaitsee kohteesta noin 4 km länteen, joten periaatteessa hiilimiilun jäännös voi liittyä myös metsäoppilaitoksella annettuun hiilenvalmistuksen opetukseen, jossa käytettiin lamatyypisiä hiilimiiluja ainakin vuoteen 1895 asti, jolloin otettiin käyttöön ensimmäiset pystymiilut (Sistola 2002, 80-82). Tarkempia ajoituksia kohteesta saataisiin radiohiiliajoituksella.

Hiilimiilu:

Tasamaalla sijaitsevan kaakko-luode suuntaisen loivapiirteisen, sammaloituneen kuopan koko on 2 x 3,5 x 0,7 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 10 cm:n vahvuinen ruskean hiekan kerros, minkä alla on 25 cm:n vahvuinen hiilensekaisen nokimaan kerros. Kyseessä lienee hiilimiilun jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä kasvoi pieni kuusi. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä se kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 15

Kuvat: Img 0776

30 Ryynhuhta

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Lukumäärä: 19 + 2

Ajoitus: 1880 -luku

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6788120 ikoo: 3404980 z: 160-162,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Ryynhuhta nimisen mäen melko kivisellä terassimaisella etelärinteellä ja tasanteella peruskarttaan merkityn tien etelä ja pohjoispuolella. Noin 50 x 150 metrin kokoiseen röykkiöalueeseen kuuluu 19 kaskiröykkiötä ja kaksi nauriskuoppaa. Korkeutensa puolesta alue on ainakin osittain ns. vedenhuhtomatonta aluetta ja sijaitsee osin alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jääjärven rantaviivan yläpuolella. Alue on pientä taimikkoa ja näkyvyys alueella melko hyvä. Suuri osa röykkiöistä on pieniä ja melko heikosti erotettavia. Röykkiöt on kahta lukuun ottamatta kasattu maakiven päälle, niiden halkaisija vaihtelee 1-2 metrin ja korkeus 0,3-1,2 metrin välillä (maakivi laskettu mukaan korkeuteen). Naurishaudat sijaitsevat tien eteläpuolella alueen keskivaiheilla noin 1,5 metrin etäisyydellä toisistaan. Toinen naurishauta on lounais-koillisuuntainen, mitoiltaan 1,3 x 2,5 x 0,5 metriä (leveys x pituus x syvyys), toinen on kaakko-luodesuuntainen, mitoiltaan 1,5 x 2,5 x 0,7 metriä. Kohde on hyvin säilynyt metsänhakuusta huolimatta.

Vuoden 1874 metsätalouuskarttaan on Vappulan lohkon kuuluneelle Ryynhuhdan alueelle piirretty kohteen paikalle neliöitä, jotka merkitsevät kaskialoja. Tämä ilmenee inventoinnin yhteydessä Metsäntutkimuslaitoksen arkistoista löydettyistä kaskeamista koskevista vuokrasopimuksista, joita alueen kruununtorpparit ja osin muukin väestö on tehnyt Metsähallituksen kanssa. Kaskisopimukseen sisältyi, että viljansiementen joukkoon kylvettiin puunsiemeniä, esim. männynsiemeniä viimeisen kylvön yhteydessä, jonka jälkeen alue metsittyi. Alue oli ympäröitävä aidalla vielä kahdeksan vuoden ajan, jotta metsässä kulkeva karja ei sotkisi taimia (Evo-Vesijako 1880-1924 historiaa, sopimus nro 43, vaunu 20). Kohde on siinä mielessä harvinainen kaskialue, että siihen liittyy kirjallista lähdeaineistoa, jonka perusteella sen viimeinen käyttö voidaan ajoittaa. Aluetta on tietysti voitu hyödyntää kaskeamalla jo tätä ennen mahdollisesti pitkiäkin aikoja.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä alue oli melko avointa taimikkoa, mutta seuraavan metsänkaadon yhteydessä myös rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 20

Kuvat: Img 0788, 0794

31 Hakamäki

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Lukumäärä: 16 + 1

Ajoitus: 1880 -luku

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6788320 ikoo: 3405690 z: 147,5-150

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee peruskarttaan merkityn Hakamäki nimisen mäen loivalla etelärinteellä peruskarttaan merkityn tien itä ja länsipuolella. Noin 80 x 80 metrin kokoiseen röykkiöalueeseen kuuluu 16 kaskiröykkiötä ja yksi nauriskuoppa. Alueella kasvaa noin kymmenen metriä korkeaa kuusikkoa, mutta näkyvyys on melko hyvä. Lähes kaikki röykkiöt on kasattu maakivien päälle tai viereen. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee 1-2,5 metrin ja korkeus 0,3-1 metrin välillä (maakivi on laskettu korkeuteen mukaan). Kohteen eteläpäässä pienellä mäen harjanteella on loivapiirteinen sammaloitunut etelä-pohjoissuuntainen kuoppa. Sen koko on 1,2 x 2,5 x 0,5 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuoppa lienee sijaintinsa ja muotonsa perusteella nauriskuoppa. Kohde on hyvin säilynyt.

Vuoden 1874 metsätalouuskarttaan on Vappulan lohkon kuuluneelle Hakamäen alueelle piirretty kohteen paikalle neliöitä, jotka merkitsevät kaskialoja. Tämä ilmenee inventoinnin yhteydessä Metsäntutkimuslaitoksen arkistoista löydetyistä kaskeamista koskevista vuokrasopimuksista, joita alueen kruununtorpparit ja osin muukin väestö on tehnyt metsähallituksen kanssa. Sopimukseen sisältyi mm. alueen aitaaminen (Evo-Vesijako 1880-1924 historiaa, sopimus päivätty 25.7.1880, vaunu 20). Kohde on siinä mielessä harvinainen kaskialue, että siihen liittyy kirjallista lähdeaineistoa, jonka perusteella sen käyttö voidaan ajoittaa. Aluetta on tietysti voitu hyödyntää kaskeamalla jo tätä ennen mahdollisesti pitkiäkin aikoja.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä alue oli melko avointa taimikkoa, mutta seuraavan metsänkaadon yhteydessä myös rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 21

Kuvat: Img 0798-99

32 Valkjärvenkangas

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat
 Tyyppin tarkenne: hiilimiilut, tervahaudat, kuopat
 Lukumäärä: 35 + 1 + 1
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6788030 ikoo: 3398030 z: 127,5-130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Peruskarttaan merkitty Valkjärvenkangas sijaitsee Alisen Rautjärven eteläpuolella Iso Valkjärven, Saarisjärven ja Vähä Valkjärven rajaamalla alueella. Alue on tasaista mäntyvaltaista hiekkakangasta, jolla puuston koko vaihtelee.

Kankaalla on kaikkiaan 35 kuoppaa, jotka inventointihavaintojen perusteella vaikuttavat hiilimiiluilta sekä yksi tervahauta. Hiilimiilut edustavat tyyppiltään ns. lamamiiluja, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Kuopat ovat maaduttuaan nykyisin alkuperäistä matalampia, mutta kairaushavaintojen mukaan niiden alkuperäinen syvyys on vaihdellut metrin molemmin puolin, leveys on vaihdellut noin 1-2,5 metrin ja pituus 2-4 metrin välillä. Lähes kaikki kuopat ovat tyyppiltään suorakulmaisia, kaksi on pyöreitä. Kuopat sijaitsevat kankaan reuna-alueiden tuntumassa suhteellisen lähellä vettä tai suota. Hiilen valmistukseen kankaalla olisi ollut hyvät olosuhteet raaka-aineen, maaperän ja kuljetusyhteyksien suhteen. Kohteet ovat täysin säilyneitä.

Miilut saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin kolme kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin Onkimankankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Tarkempia ajoituksia miiluista saataisiin radiohiiliajoituksilla.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla noin 10 metriä Padasjoelta Evon oppilaitokselle menevältä tieltä etelään. Kuopan koko 1,5 x 2,5 x 0,4 metriä (leveys x pituus x syvyys). Suorakulmainen, mutta loivistunut, sammalpeitteinen kuoppa. Kuopan suunta itä-länsi. Kuopan pohjalle tehdyn kairauksen mukaan maannos oli 40 cm:n syvyyteen ruskeaa hiilensekaista hietaa, minkä alapuolella oli vaalea hietta.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee noin 50 metriä luoteeseen Iso Valkjärven rannasta tasaisella mäntykankaalla sähkölinjan alla. Kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä. Suorakulmainen, loivapiirteinen sammalpeitteinen kuoppa, jonka suunta kaakko-luode. Kuopan pohjalle tehdyn kairauksen mukaan maannos oli 30 cm:n syvyyteen ruskeaa hiilensekaista hietaa/hiekkaa, minkä alapuolella oli vaalea hietta/hiekka.

Hiilimiilu 3

Sijaitsee noin kolme metriä edellisestä pohjoiseen tasaisella mäntykankaalla. Kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,7 metriä. Suorakulmaisen, loivapiirteisen sammaloituneen kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla oli 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 4

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla lähellä terassin reunaa noin 20-30 metriä Saarisjärven pohjoisrannasta rantaa kulkevan polun vieressä sen pohjoispuolella. Kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,9 metriä. Loivareunaisen ruohopeitteisen ja suorakulmaisen kuopan pohjalla on maatuneita kantoja. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alla on vaalea hieta.

Hiilimiilu 5

Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan kaakko-luodesuuntaisen kuopan koko on 2 x 3 x 0,7 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella vaalea hieta.

Tervahauta 1

Sijaitsee pienessä notkelmassa Saarisjärven pohjoisrannasta noin 40 metriä pohjois-luoteeseen rantaa kiertävän polun pohjoispuolella sen tuntumassa. Pyöreän kuopan halkaisija on noin kolme metriä, syvyys noin 0,7 metriä, laskuaukko, jonka leveys on 1,5 metriä, pituus noin kolme metriä ja syvyys noin 0,7 metriä on alarinteen puolella kaakkoon, järveä kohti. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on noin 20 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alla vaalea hieta. Kyseessä lienee tervahauta.

Hiilimiilu 6

Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivapiirteisen suorakulmaisen sammalpeitteisen kuopan koko on 2,2 x 3,5 x 1 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 7

Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivapiirteisen suorakulmaisen sammalpeitteisen kuopan koko on 2 x 3 x 0,7 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on ainakin 45 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta. Syvemmälle ei kairattu.

Hiilimiilu 8

Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan loivapiirteisen suorakulmaisen heinäpeitteisen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,7 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 9

Sijaitsee edellisestä noin viisi metriä kaakkoon. Loivapiirteisen soikean ja sammalpeitteisen kuopan koko on 2 x 3,5 x 0,5 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen ruskea likamaa, minkä alla on kymmenen sentin vahvuinen hiilikerros ja sen alla vaalea hieta.

Hiilimiilu 10

Tasaisella mäntykankaalla, noin 5 metriä polusta pohjoiseen sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja heinäpeitteisen kuopan koko on 2,2 x 3,8 x 0,7 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen.

Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 11

Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammalpeitteisen kuopan koko on 2,2 x 4 x 1 metriä. Kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 12

Tasaisella mäntykankaalla, noin kymmenen metriä polusta länteen sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 2,2 x 3,5 x 0,8 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on ainakin 45 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta. Syvemmälle ei kairattu.

Hiilimiilu 13

Tasaisella mäntykankaalla, noin 15 metriä polusta itään sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 2,5 x 3,8 x 1 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 14

Tasaisella mäntykankaalla, noin 15 metriä metsätiestä länteen sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3,5 x 0,8 metriä. Kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilimaa, minkä alla on vaalea hieta.

Hiilimiilu 15

Tasaisella mäntykankaalla, noin 15 metriä polusta itään sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,7 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alla on vaalea hieta.

Hiilimiilu 16

Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 2 x 3,5 x 0,7 metriä. Kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen ruskea hieta.

Hiilimiilu 17

Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,7 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on ainakin 45 cm:n vahvuinen hiilimaa. Syvemmälle ei kairattu.

Hiilimiilu 18

Sijaitsee edellisestä noin neljä metriä itään. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammalpeitteisen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alla on vaalea hieta.

Hiilimiilu 19

Sijaitsee noin kymmenen metriä lounaaseen hiilimiilu nro 17:stä. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,5 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilujen 17-19 lounaispuolella on isoja sammaloituneita kaivantoja, joiden pohjalla on kaikenlaista rojua. Kairaushavaintojen perusteella niiden pohja on vaaleaa hietaa. Ne lienevät maanotto-kuoppia tai vastaavia.

Kuoppa 1

Lähes tasaisella mäntykankaalla, loivalla lounaisrinteellä, noin kymmenen metriä polusta länteen ja 200 metriä Iso Valkjärvestä itään sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 2 x 0,7 metriä. Kuopan pohjalle tehtiin kolme kairausta, joiden mukaan maaperä on puhdasta hiekkaa. Kuopan funktio jää avoimeksi, ehkä kyseessä on säilytyskuoppa tai hiilimiilua varten kaivettu kuoppa, jota ei kuitenkaan ole käytetty.

Hiilimiilu 20

Tasaisella mäntykankaalla, noin seitsemän metriä polusta pohjoiseen ja 40 metriä Vähä Valkjärvestä koilliseen sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1 x 3 x 0,7 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 15 cm:n vahvuinen ruskea hieta, minkä alapuolella on 20 cm:n vahvuinen noen ja hiilensekainen ruskea hieta, minkä jälkeen on vaalea hieta.

Hiilimiilu 21

Tasaisella mäntykankaalla, noin 50 metriä Vähä Valkjärvestä pohjoiseen sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 35 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 22

Tasaisella sekametsää kasvavalla kankaalla, noin 40 metriä pohjoiseen Vähä Valkjärvestä ja kymmenen metriä polusta etelään sijaitsevan suorakulmaisen loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 2 x 3,5 x 0,8 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 35 cm:n vahvuinen ruskea hietamaa, minkä alapuolella on viiden sentin vahvuinen hiili- ja nokimaakerros ja sen alapuolella vaalea hieta.

Hiilimiilu 23

Pienen kumpareen laella, tasaisella paikalla, sekametsää kasvavalla kankaalla noin 40 metriä Vähä Valkjärvestä koilliseen sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,3 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 24

Sekametsää kasvavalla tasaisella kankaalla, noin 50 metriä Vähä Valkjärvestä pohjoiseen sijaitsevan suorakulmaisen loivapiirteisen sammaloituneen kuopan koko on 1 x 2 x 0,5 metriä. Kuopan suunta on itä-länsi. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 35 cm:n vahvuinen hiilensekainen hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 25

Tasaisella mäntykankaalla sijaitsevan suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,3 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on ainakin 45 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta. Syvemmälle ei kairattu.

Hiilimiilu 26

Sijaitsee noin kymmenen metriä etelään edellisestä. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3,5 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen ruskea hietakerros, jonka alla on kahden sentin vahvuinen hiilikerros, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 27

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on itä-länsi. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 45 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta. Syvemmälle ei kairattu.

Hiilimiilu 28

Sijaitsee Alisen Rautjärven rantapenkalla mäntykankaan ja suon taitteessa, oppilaitokselle menevän tien länsipuolella, noin 25 metriä tiestä. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 2,5 x 4 x 1 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alla on vaalea hieta.

Hiilimiilu 29

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla noin 40 metriä Alisen Rautjärven rannasta etelään. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,3 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 35 cm:n vahvuinen nokimaa, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Hiilimiilu 30

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla noin 50 metriä Alisen Rautjärven rannasta etelään ja 30 metriä oppilaitokselle menevästä tiestä pohjoiseen kankaalla menevän polun vieressä. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 10 cm:n vahvuinen ruskea hietakerros, minkä alapuolella on ainakin 35 cm:n paksuinen hiilensekainen ruskea hietakerros. Syvemmälle ei kairattu.

Hiilimiilu 31

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla Alisen Rautjärven eteläpuolella noin 30 metriä oppilaitokselle menevästä tiestä pohjoiseen. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3,5 x 0,5 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen hietakerros, minkä alla on vaalea hieta.

Hiilimiilu 32

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla noin 150 metriä Saarisjärvestä koilliseen. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan mitat ovat 1 x 3 x 0,5 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kuopan pohjalle tehty koepisto paljasti vahvan hiilikerroksen heti sammalen alta.

Hiilimiilu 33

Sijaitsee edellisestä noin 30 metriä koilliseen, tasaisella mäntykankaalla. Pyöreän, sammaloituneen kuopan halkaisija on noin kolme metriä, syvyys noin 0,6 metriä. Kuopan pohjalla on maaton kanto. Kuopan pohjalle tehty koepisto paljasti vahvan hiilikerroksen heti sammalen alta.

Hiilimiilu 34

Sijaitsee tasaisella mäntykankaalla, noin 5 metriä sähkölinjasta koilliseen. Suorakulmaisen, loiva-piirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 2 x 3,5 x 0,7 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Koepisto paljasti kaksi hiilinauhaa noin 20 cm:n syvyydessä, mitä syvemmälle ei kaivettu.

Hiilimiilu 35

Sijaitsee mäntykankaalla pienen notkon pohjalla tasamaalla, noin viisi metriä sähkölinjasta lounaaseen. Pyöreän ja sammaloituneen kuopan halkaisija on noin neljä metriä, syvyys 0,7 metriä. Pohjalte tehty koepisto paljasti ohuen hiilikerroksen heti sammalen alta, minkä alla oli ruskeaa hietaa 20 cm:n syvyyteen, sen alapuolella 5 cm:n vahvuinen hiilikerros, minkä alapuolella oli noin 15 cm ruskeaa hietaa ja sen alapuolella noin 10 cm:n vahvuinen hiilikerros ja sen alapuolella taas ruskeaa hietaa. Syvemmälle ei kaivettu.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut eivät vaaranna. Miilut sijaitsevat oppilaitoksen lähellä, joten niitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. retkeily ja opetuskohteina. Inventointihetkellä monien kuoppien päällä oli puustoa, joka kannattaa poistaa seuraavan metsänkaadon yhteydessä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 22

Kuvat: Img 0809,0813,0823-24

33 Majajärvi

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Lukumäärä: 2 + 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6790960 ikoo: 3400540 z: 147,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee noin 130 metriä itä-kaakkoon Majajärven itärannasta. Kohteeseen kuuluu kaksi kaskiröykkiötä ja yksi nauriskuoppa, jotka ovat rykelmässä länteen loivasti laskevalla mäen terassilla. Maaperä on melko kivistä ja avointa. Röykkiöt ovat pienessä koivu- ja mäntytaimikossa, ylispuuna lehtikuusi ja naurishauta niiden eteläpuolella aivan avohakkuualueen reunassa. Röykkiöt on kasattu maakiven päälle ja niiden halkaisija on noin 1,5 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä. Nauriskuopan koko on 1,3 x 3 x 0,5 metriä (leveys x pituus x syvyys). Loivapiirteisen ja ruohopeitteisen tasamaalla sijaitsevan kuopan suunta on itä-länsi. Kairaushavaintojen mukaan kuopassa on noin 5 cm vahvuinen tumma hietakerros, minkä alapuolella on hietamoreeni. Kohteeseen tulee pieni metsätien pohja itäpuoliselta tieltä Majajärven rannasta. Lähimmät entiset torpat ovat Mustajärvi lännessä ja Savijärvi pohjoisessa. Molempiin tulee matkaa noin 1,3 kilometriä. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä alue oli melko avointa taimikkoa, mutta seuraavan metsänkaadon yhteydessä myös rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 42

Kuvat: Img 0857

34 Luojala

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut, tervahaudat

Lukumäärä: 3 + 2

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6788128 ikoo: 3397624 z: 127,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Alisen Rautjärven lounaispuolisella mäntykankaalla Evojoen länsirannalla, mikä erottaa sen laajasta Valkjärvenkankaan hiilimiilualueesta.

Kankaalla on kaikkiaan 5 kuoppaa noin 50 x 200 metrin kokoisella etelä-pohjoissuuntaisella alueella. Inventointihavaintojen perusteella kuopat vaikuttavat hiilimiiluilta ja tervahautoilta. Hiilimiilut edustavat tyyppiltään ns. lamamiiluja, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Tervahaudat edustavat tyyppiltään ns. rännihautoja, joissa tervakset ladottiin loivaan rinteeseen kaivettuun pitkänomaiseen kuoppaan, jolloin tulen avulla tislautuva terva juoksi kuopan alapäässä olevaan astiaan. Kuopat ovat maaduttuaan nykyisin alkuperäistä matalampia, mutta kairaushavaintojen mukaan niiden alkuperäinen syvyys on vaihdellut metrin molemmin puolin, leveys on vaihdellut noin 1- 1,3 metrin ja pituus 3-3,5 metrin välillä. Neljä kuoppaa on tyyppiltään suorakulmaisia ja yksi pyöreä. Kuopat sijaitsevat kankaan reuna-alueiden tuntumassa suhteellisen lähellä vettä tai suota. Hiilen valmistukseen kankaalla olisi ollut hyvät olosuhteet raaka-aineen, maaperän ja kuljetusyhteyksien suhteen. Kohteet ovat täysin säilyneitä.

Hiilimiilut ja tervahaudat saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-alueetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin kolme kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta hiilimiilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin Onkimankankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Tarkempia ajoituksia miilusta saataisiin radiohiiliajoituksilla. Kohde on täysin säilynyt.

Tervahauta 1

Sijaitsee noin 200 metriä peruskarttaan merkitystä Luojalan talosta etelään loivasti kaakkoon kohti Evojokea viettävällä rinteellä. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,3 x 3 x 0,6 metriä (leveys x pituus x syvyys). Rinteen suuntaisesti tehty kuoppa on hakkuujätteen alla. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hiehta, minkä alla on vaalea hiehta.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee noin 10 metriä edellisestä itään. Pyöreän kuopan halkaisija on kolme metriä, syvyys 0,7 metriä. Kuoppa on osin hakkuujätteen peitossa. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 80 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hiehta, minkä alla on vaalea hiehta.

Tervahauta 2

Sijaitsee noin kymmenen metriä itään hiilimiilu 1:stä. Rinteen suuntaisen, suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,3 x 3 x 0,5 metriä. Kuoppa on hakkuujätteen ja kuu-sentaimien peitossa. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 45 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alla on vaalea hieta.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee edellisistä noin 120 metriä luoteeseen pienen harjanteen laella metsäkoneen tekemällä uralla. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,3 x 3 x 0,5 metriä. Kuopan suunta lounais-koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen ruskea hieta, jossa on hiiliraitoja.

Hiilimiilu 3

Sijaitsee tasamaalla, edellisestä noin 60 metriä luoteeseen. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1 x 2,5 x 0,5 metriä. Kuopan suunta on itä-länsi. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen ruskea hieta, minkä alla on 30 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alla on vaalea hieta.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut ja tervahaudat eivät vaarannu. Rakenteiden päällä kasvava puusto kannattaa seuraavan metsänkaadon yhteydessä myös kaataa. Kohdetta voisi hyödyntää esim. opetus- tai retkikohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 22

Kuvat: Img 0880-81

35 Riviera 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: pyyntikuopat, hiilimiilut

Lukumäärä: 3 + 3

Ajoitus: ajoittamaton, historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789250 ikoo: 3398350 z: 127,5-130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Alisen ja Ylisen Rautjärven välisellä noin sata metriä leveällä kannaksella, noin 250 metriä metsäoppilaitoksesta pohjoiseen tien molemmin puolin. Alue on hiekkapohjaista mäntykangasta.

Kankaalla on kaikkiaan 6 kuoppaa, joista kolme vaikuttaa inventointihavaintojen perusteella hiilimiiluilta ja kolme pyyntikuopilta. Hiilimiilut edustavat tyyppiltään ns. lamamiiluja, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Hiilimiilut ja pyyntikuopat sijaitsevat lomittain toistensa joukossa. Hiilimiiluiksi tulkitut kuopat ovat suorakulmaisia ja niiden pohjalla on hiilensekaista maata. Pyyntikuopiksi tulkitut kuopat ovat pyöreitä ja niiden ruskeassa hietamaannoksessa on vain vähän hiiltä. Niiden sijainti järvien välisellä kapealla kannaksella, pyyntikuopille tyypillisessä ympäristössä, on vaikuttanut pyyntikuoppatulkintaan positiivisesti.

Hiilimiilut saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-alueita, jonne kohdeesta tulee matkaa noin neljä kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta hiilimiilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin Onkimankankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114).

Pyyntikuopat saattavat liittyä alueen vanhempaan, mahdollisesti jo esihistorialliseen ajanjaksoon liittyvään pyyntitalouteen. Kolmen kuopan ryhmä sijaitsee kapealla järvikannaksella hiekkamaalla, johon on ollut helppo kaivaa kuoppia. Lähimmät tunnetut pyyntikuoppakohteet sijaitsevat paikalta noin kuusi-seitsemän kilometriä pohjoiseen Padasjokeen kuuluvan Jamoinjärven etelärannan harjulla sekä Vähä- ja Iso Hankajärven välisellä kapean salmen erottamalla harjulla (Sepänmaa 2002). Tarkempia ajoituksia miiluista ja pyyntikuopista voitaisiin saada radiohiiliajoituksilla. Kohde on täysin säilynyt lukuun ottamatta alueen halkaisevaa tietä.

Hiilimiilu 1

Eteläisin alueen kuopista. Sijaitsee rantaterassilla, tasamaalla Alisen Rautjärven itärannan tuntumassa nuotiopaikasta noin 20 metriä pohjoiseen. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3,5 x 0,6 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuopan suunta etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen ruskea hieta, minkä alla on vaalea hieta.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee noin 10 metriä edellisestä pohjoiseen. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan pohjalla on osittain sammalen peittämää rojua. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen kerros nokimaata ja hiiltä, minkä alapuolella on ruskea hiekka.

Pyyntikuoppa 1

Sijaitsee noin neljä metriä Rivieraa kohti menevästä tiestä itään, loivassa, lähes tasaisessa länsirinteessä. Pyöreän, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan halkaisija on kolme metriä, syvyys 0,5 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen ruskea likamaa, jonka seassa on vähän hiiltä.

Hiilimiilu 3

Sijaitsee noin 15 metriä Rivieraa kohti menevästä tiestä itään, loivassa lähes tasaisessa länsirinteessä. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan mitat ovat 1,2 x 2,5 x 0,7 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 35 cm:n vahvuinen hiilensekainen ruskea hieta, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Pyyntikuoppa 2

Sijaitsee noin 40 metriä Rivieraa kohti menevästä tiestä itään, loivassa länsirinteessä. Pyöreän, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan halkaisija on 3,5 metriä, syvyys 0,7 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen ruskea hieta, jonka seassa on vähän hiiltä, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Pyyntikuoppa 3

Sijaitsee noin 30 länteen Savijärvelle menevästä tiestä, loivassa länsirinteessä. Pyöreän, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan halkaisija on kolme metriä, syvyys 0,6 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 70 cm:n vahvuinen ruskea likamaa, jonka seassa on vähän hiiltä, minkä alapuolella on vaalea hieta.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilut ja pyyntikuopat eivät vaarannu. Rakenteiden päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa seuraavan metsänkaadon yhteydessä myös kaataa. Kohdetta voisi hyödyntää esim. opetus- tai retkikohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 23

Kuvat: Img 0890, 0896

36 Onkimankangas 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut, tervahaudat

Lukumäärä: 5 + 3 kpl

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789460 ikoo: 3397230 z: 130-132,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Padasjoentien varressa sen molemmin puolin Onkimankankaan tasalla, mutta varsinaisen Onkimankankaan länsipuolisella mäntykankaalla. Onkimankankaasta kohteen erottaa etelä-pohjoissuuntainen suojuotti.

Kankaalla on kaikkiaan kahdeksan kuoppaa, joista inventointihavaintojen perusteella viisi vaikuttaa hiilimiiluilta ja kolme tervahautoilta. Hiilimiilut edustavat tyyppiltään ns. lamamiiluja, joissa hiilletävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Tervahautoiksi tulkitut kuopat edustavat ns. rännihautatyyppiä, joka kaivettiin loivaan rinteeseen siten, että sinne ladotuista tervaksista tulen avulla tislautuva terva valui kuopan alaosassa olevaan astiaan. Kuopat ovat maaduttuaan nykyisin alkupe- räistä matalampia, mutta kairaushavaintojen mukaan niiden alkuperäinen syvyys on vaihdellut metrin molemmin puolin, leveys on vaihdellut noin 1-3 metrin ja pituus 2-4,5 metrin välillä. Kuopat ovat tyyppiltään suorakulmaisia ja ne sijaitsevat kankaan reuna-alueiden tuntumassa. Hiilen- ja tervan valmistukseen kankaalla olisi ollut hyvät olosuhteet raaka-aineen, maaperän ja kuljetusyhteyksien suhteen. Kohteet ovat täysin säilyneitä.

Hiilimiilut ja tervahaudat saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta- aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin kolme kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta hiilimiilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin tämän samaisen kankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Tarkempia ajoituksia miilusta ja tervahautoista saataisiin radiohiiliajoituksilla.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee noin 100 metriä tiestä itään tasaisella mäntykankaalla lähellä terassin reunaa. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko 1,5 x 3,5 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on lounais- koillinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen ruskea hiilensekainen hiekka, sen alla viiden sentin vahvuinen nokimaakerros, minkä alla vaalea hiekka.

Tervahauta 1

Sijaitsee noin 35 metriä tiestä itään loivassa itärinteessä terassin reunalla. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 2,5 x 0,5 metriä. Kuopan suunta on itä-länsi. Kuopan itäpää on alempana. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 10 cm:n vahvuinen ruskea hiilen sekainen likamaa, minkä alapuolella on 30 cm:n vahvuinen nokimaa ja sen alapuolella vaalea hiekka.

Tervahauta 2

Sijaitsee noin 35 metriä tiestä itään loivassa kaakkoisrinteessä rinteeseen suuntaisesti. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan kaakkoispää on alempana. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen nokimaa ja hiilikerros, minkä alapuolella on vaalea hiekka.

Tervahauta 3

Sijaitsee tien itäpuolella, noin 15 metriä itään vanhan sorakuopan reunasta, loivassa itärinteessä aivan retkeilyreitistöön merkityn polun reunassa. Suorakulmaisen loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 2,5 x 0,6 metriä. Rinteeseen suuntaisen kuopan itäpää on alempana. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 5 cm:n vahvuinen ruskea hiilensekainen hiekkakerros, minkä alapuolella on 35 cm:n vahvuudelta hiiltä ja nokimaata ja sen alapuolella ruskea hiekka.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee loivassa koillisrinteessä, noin viisi metriä vanhasta sorakuopasta itään. Suorakulmaisen kuopan ympärillä on noin metrin leveä ja 0,3 metriä korkea valli. Kuopan mitat ovat 3 x 4,5 x 1,1 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 5 cm:n vahvuinen ruskea hiilensekainen hiekka, minkä alla on 40 cm:n vahvuinen nokimaa ja hiilikerros ja sen alapuolella ruskea hiekka.

Hiilimiilu 3

Sijaitsee noin 30 metriä tiestä itään tasaisella mäntykankaalla. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1 x 2 x 0,5 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen likamaakerros, minkä alapuolella on vaalea hiekka.

Hiilimiilu 4

Sijaitsee noin 60 metriä tiestä länteen tasaisella mäntykankaalla. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3,5 x 0,5 metriä. Kuopan suunta on itä-länsi. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 80 cm:n vahvuinen nokimaa ja hiilikerros, minkä alapuolella on vaalea hiekka.

Hiilimiilu 5

Sijaitsee noin 7 metriä tiestä itään tasaisella mäntykankaalla. Kuoppa on osin hakkuujätteen peitossa. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan mitat ovat 1,5 x 3,5 x 1 metriä. Kuopan suunta on etelä-pohjoinen. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen hiilensekainen likamaa, minkä alapuolella on vaalea hiekka.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että hiilimiilut eivät tervahaudat vaarannu. Osa rakenteista sijaitsee retkeilyreitillä varrella, joten niitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. retkeilykohteina. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Kuvat: Img 0900-01, 090

37 Arabiankorpi 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 3 kpl

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6790280 ikoo: 3397760 z: 132,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Arabiankorpi nimisen, suon lähes kokonaan ympäröimän alueen eteläreunassa, jolla kasvaa pientä mäntytaimikkoa. Pienellä alueella on kolme kuoppaa, jotka inventointihavaintojen mukaan edustavat tyybiltään ns. lamamiiluja, joissa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Kuopat ovat maaduttuaan nykyisin alkuperäistä matalampia, mutta kairaushavaintojen mukaan niiden alkuperäinen syvyys on vaihdellut metrin molemmin puolin, leveys on vaihdellut noin 1,5-2 metrin ja pituus 3-3,5 metrin välillä. Kuopat ovat tyybiltään suorakulmaisia ja ne sijaitsevat kankaan reuna-alueen eteläreunassa. Hiilen valmistukseen kankaalla olisi ollut hyvät olosuhteet raaka-aineen, maaperän ja kuljetusyhteyksien suhteen. Kohteet ovat melko hyvin säilyneitä.

Hiilimiilut saattavat ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-alueita, jonne kohteesta tulee matkaa noin viisi kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta hiilimiilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin tämän samaisen kankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Lähin entinen torppa on Ruuhijärvi, noin 800 metriä kohteesta luoteeseen, metsäoppilaitokselle matkaa tulee noin 1,5 kilometriä kaakkoon. Tarkempia ajoituksia miiluista saataisiin radiohiiliajoituksilla.

Hiilimiilu 1

Sijaitsee kankaan eteläreunassa noin 20 metriä suon reunasta itään, loivassa länsirinteessä, mutta tasamaalla. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 2 x 3,5 x 0,5 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuopan päällä kasvaa pieniä kuusia. Ympäristössä tehty laikutus on hieman rikkonut kuopan reunoja. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on noin 35 cm:n vahvuinen hiilensekainen nokimaa.

Hiilimiilu 2

Sijaitsee kankaan eteläreunassa noin 30 metriä suon reunasta koilliseen, tasaisella kankaalla. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 2 x 3,5 x 0,7 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kuopan luoteiskulmassa on noin 80 -vuotiaan männyn kanto (vuosirenkaista laskettuna). Laikutus on osittain tuhonnut kuopan reunoja. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen ruskea hiilensekainen hiekka, alempana kaira osui kiveen.

Hiilimiilu 3

Sijaitsee kankaan eteläreunassa. Suorakulmaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan koko on 1,5 x 3 x 0,6 metriä. Kuopan suunta on lounais-koillinen. Kuopan kaakkoisreunassa on noin 80 vuotiaan männyn kanto (vuosirenkasta laskettuna). Laikutus on osittain tuhonnut kuopan reunoja. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on noin 25 cm:n vahvuinen nokimaa ja hiilikerros, minkä alapuolella on vaalea hieta/hiekka.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että hiilimiilut eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24

Kuvat: Img 0922

38 Arabiankorpi 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1 kpl

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6790598 ikoo: 333398010 z: 132,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Arabiankorvessa, Luutajoen itäpuolella suoperäisen alueen enimmäkseen ympäröimän pienehkön mäenkumpareen laella. Kohde löytyi alueella taimikkoa harven- tamassa olleen metsurin opastuksella. Mäntytaimikkoa ja ylispuumäntyjä kasvavan mäen laella on hieman neliskanttinen, loivapiirteinen ja sammalpeitteinen kuoppa, jonka halkaisija on 3,5 metriä ja syvyys noin 0,9 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen kerros nokimaata ja hiiltä. Kyseessä lienee ns. lamamiilun jäännös, jossa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan. Hiilen valmistukseen paikalla olisi ollut hyvät olosuhteet raaka-aineen, maa- perän ja kuljetusyhteyksien suhteen.

Hiilimiilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-alueita, jonne kohteesta tulee matkaa noin 6,5 kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta hiilimiilut saattavat liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin tämän samaisen kankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Lähin entinen torppa on Ruuhijärvi, noin 900 metriä kohteesta luoteeseen, metsäoppilaitokselle matkaa tulee noin 1,5 kilometriä kaakkoon. Tarkempia ajoituksia miilusta saataisiin radiohiiliajoituksilla.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että hiilimiilu ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä kuopan päällä mahdollisesti kasvava puusto kannattaa myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24

Kuvat: Img 0922

39 Ruuhijärven torppa 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: tervahaudat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6791037 ikoo: 3397128 z: 135

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee pienen terassin reunassa, noin 150 metriä entisestä Ruuhijärven torppasta pohjoiseen. Alueella kasvaa noin 6-7 metriä korkeaa mäntytaimikkoa, jonka pohja on istutusvaiheessa ilmeisesti aurattu. Mäntytaimikon seasta on juuri raivattu lehtipuusto pois. Maasto on melko vaikeakulkuista, mutta näkyvyys kohtalainen. Kohteessa on tervahaudanjäännös, josta erotuu maastossa pyöreä, halkaisijaltaan noin kuusimetrinen vallien ympäröimä kuoppa, jonka syvyys on 0,7 metriä. Tervahaudan suuaukko on alarinteen puolella idässä. Se on leveydeltään ja syvyydeltään noin metrin, pituudeltaan noin 1,5 metriä. Tervanlaskuaukon edustalla on lisäksi lounaiskoillinsuuntainen kuoppa, jossa lienee ollut laskuastia. Tervahaudan pohjoispuolella on vanha soranottomonttu, joka osin on tuhonnut tervahautaa, lisäksi metsäauraus on hajottanut hautaa ympäröiviä valleja. Tervahauta on kuitenkin pääosin säilynyt ja sen muodot hyvin erotettavissa. On luultavaa, että tervahauta liittyy Ruuhijärven entisen torpan toimintaan.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tervahauta tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kuopan päällä ei kasvanut puustoa, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä kuopan päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 25

Kuvat: Img 1307

40 Leipäsuonaho 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 16

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789340 ikoo: 3396560 z: 140-147,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kaskiröykkiöt sijaitsevat Vähä-Vehkajärven pohjoispuolella olevan Leipäsuon itäpuolisen laajahkon mäen etelärinteellä. Entisen Leipäsuon torpan rauniot ovat kohteesta noin 500 metriä luoteeseen ja Iso-Evon kylä noin 2,5 kilometriä lounaaseen. Suurin osa röykkiöistä on kuusi- valtaisessa lehtisekametsässä, aluskasvillisuutena mm. mustikka ja lillukka. Kohteen itäosa ulottuu hakkuuaukealle, jossa on muutama röykkiö. Inventoinnissa alueelta kartoitettiin 16 kaskiröykkiötä noin 50 x 150 metrin kokoiselta alueelta Alueen kaikkia röykkiöitä ei kartoitettu, vain raja-alueilla sijaitsevat kohteet, joten röykkiöiden todellinen lukumäärä alueella on inventoinnissa saatua tulosta suurempi.

Alueen kaskiröykkiöt ovat halkaisijaltaan 1-2 metrisiä ja korkeudeltaan 0,3-0,6 metrisiä sammaloituneita ja usein maakiven päälle kasattuja. Poikkeuksena läntisin muista erillään oleva röykkiö, joka on halkaisijaltaan 3 metriä ja korkeudeltaan 0,6 metriä. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on hyvin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä röykkiöiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Kuvat: Img 0929, 0931

41 Leipäsuonaho 3

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännytystyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 13

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789520 ikoo: 3396340 z: 145-147,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kaskiröykkiöt sijaitsevat Vähä-Vehkajärven pohjoispuolella olevan Leipäsuon itäpuolisen laajahkon mäen länsirinteellä ja lakialueen tuntumassa. Entisen Leipäsuon torpan rauniot ovat kohteesta noin 300 metriä luoteeseen ja Iso-Evon kylä noin 2,5 kilometriä lounaaseen. Kohteen kaikki röykkiöt ovat muutamia vuosia vanhalla laikutetulla hakkuuaukealla. Inventoinnissa alueelta kartoitettiin 13 kaskiröykkiötä noin 50 x 80 metrin kokoiselta alueelta.

Alueen kaskiröykkiöt ovat melko kookkaita, usein suorakulmaisia ja säännöllisesti ladottuja, esim. 2 x 5 x 0,8 metriä (leveys x pituus x korkeus). Joukossa on myös pienempiä ja muodoltaan pyöreitä röykkiöitä. Rinne on luonnostaan melko kivinen. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Laikutus on vaurioittanut muutamia röykkiöitä, mutta yleisesti ottaen röykkiöt ovat hyvin säilyneitä.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä röykkiöiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Kuvat: Img 0934

42 Pukkivuori

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Lukumäärä: 7 + 2 kpl

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6792920 ikoo: 3401840 z: 135-155

Koordinaattien selite: Alueen keskipisteen koordinaatit, tarkempi raja-
aus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kaskiröykkiöalue ja nauriskuopat sijaitsevat Savijärven itäpuolella laajan Pukkivuoren länsirinteellä. Kohde löytyi Seppo Kylökkään tietojen perusteella. Hänen mukaansa alueella on myös torpan jäännökset, mutta niitä ei inventoinnissa löydetty. Kohteeseen kuuluu seitsemän kaskiröykkiötä ja kaksi nauriskuoppaa. Kohde on kooltaan noin 100 x 300 metriä ja jakaantuu kahteen kokonaisuuteen. Entinen Savijärven torppa sijaitsee kohteesta noin 1,1 kilometriä lounaaseen, Iso-Evon kylä noin 9 kilometriä lounaaseen.

Eteläisemmässä ryhmässä on kaksi pientä, halkaisijaltaan noin 1-1,5 metristä kaskiröykkiötä ja yksi nauriskuoppa, kooltaan 1 x 2 x 0,5 metriä (leveys x pituus x syvyys). Ryhmä sijaitsee pienellä sekametsää kasvavalla terassilla peruskartassa näkyvän metsätien molemmin puolin. Aluskasvillisuutena on mm. käenkaali, mustikka ja lillukka. Pohjoisempaan ryhmään kuuluu viisi pientä kaskiröykkiötä ja ryhmän eteläisimpänä yksi pyöreä nauriskuoppa, jonka ympärillä on valli. -Vallin ulkokehä on noin kolme metriä, vallin sisällä olevan maatuneen ja pyöristyneen kuopan halkaisija on noin metrin. Röykkiöt muodostavat kapean, harvan ja jonomaisen kuvion, joka ulottuu ylärinteeltä aivan Savijärven rantaan. Maaperä on enimmäkseen melko kivistä, paikoin jopa louhikkoista, mutta paikoin lähes kivetöntä. Puusto on täysikasvuista kuusikkoa, aluskasvillisuutena on mm. mustikka ja käenkaali. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on hyvin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa röykkiöt ja nauriskuopat tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoinniseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 26

Kuvat: Img 0945

43 Sammalinen

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Lukumäärä: 8 + 3 kpl

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6797140 ikoo: 3395660 z: 157,7

Koordinaattien selite: Alueen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kaskiröykkiöalue ja nauriskuopat sijaitsevat Sammalisen järvestä noin 300 metriä länteen, peruskarttaan merkitystä metsätiestä noin 50 metriä länteen Padasjoen puolella. Lähin kylä on Auttoinen, joka sijaitsee kohteesta noin 3,5 kilometriä Luoteeseen. Kohteeseen kuuluu kahdeksan kaskiröykkiötä ja kolme nauriskuoppaa, jotka sijaitsevat noin 50 x 80 metrin kokoisella alueella, loivasti etelään viettävällä rinteellä vanhan niityn pohjois-länsipuolella. Puusto on täysikasvuista kuusikkoa, jonka seassa on lehtipuita, aluskasvillisuutena mm. mustikka ja käenkaali.

Röykkiöt on pääsääntöisesti kasattu maakiven päälle tai ympärille. Niiden halkaisija vaihtelee 1-2 metrin, korkeus 0,4-0,7 metrin välillä. Suurin nauriskuoppa sijaitsee niitystä noin 10 metriä luoteeseen. Se on kooltaan 2 x 4,4 x 0,3-0,7 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan syvemmissä päissä on 35 cm:n vahvuinen likamaa, minkä alla on viiden sentin vahvuinen nokimaa ja sen alla vaalea hieta. Toinen nauriskuoppa sijaitsee niitystä noin 35 metriä luoteeseen loivassa kaakkoisrinteessä. Kuopan mitat ovat 1,5 x 3,5 x 0,5 metriä. Kuopan suunta on kaakko-luode. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen kerros likamaata, jonka seassa on hiiltä. Syvemmillä on vaalea hieta. Kolmas nauriskuoppa sijaitsee noin 15 metriä pohjoiseen suurimmasta kuopasta. Se sijaitsee loivassa kaakkoisrinteessä lounais-koillisuuntaisesti. Kuopan mitat ovat 1,5 x 3,5 x 0,5. Kairaushavainnot ovat vastaavat kuin toisessa kuopassa. Kuopan päälle on kaatunut iso kuusi. Kuopat lienevät nauriskuoppia, sillä ne sijaitsevat kaskiröykkiöiden yhteydessä. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa röykkiöt ja nauriskuopat tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminomiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 27

Kuvat: Img 1013-14

44 Alinen Niemisjärvi

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: nauriskuopat

Lukumäärä: 2

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6790880 ikoo: 3394480 z: 160-162,5

Koordinaattien selite: Alueen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Alisen Niemisjärven itäpuolisen laajahkon mäen etelärinteellä, järvestä noin 750 metriä itään. Alueella kasvaa täysimittaista kuusimetsää, aluskasvillisuutena mm. käenkaali ja mustikka. Kohteeseen kuuluu kaksi noin 120 metrin etäisyydellä toisistaan olevaa kuoppaa, jotka lienevät nauriskuoppien jäännöksiä. Alueelle on vuoden 1839 karttaan merkitty poltettua metsää, mikä voi tarkoittaa kaskialuetta. Eteläisemmän kuopan koko on 1,5 x 3 x 1 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuoppa on sammaloitunut, mutta melko jyrkkäseinäinen ja etelä-pohjoissuuntainen. Se sijaitsee pienen kumpareen laella. Pohjoisempi kuoppa on kooltaan 1 x 2 x 0,6 metriä, suunnaltaan etelä-pohjoinen. Leipäsuon entiselle torpan paikalle tulee kohteesta matkaa noin kaksi kilometriä kaakkoon ja Iso-Evon kylään noin neljä kilometriä etelään. Retkeilyreitistön polut kulkevat suhteellisen lähellä kohdetta sen länsi- ja pohjoispuolitse. Kuopilla lienee ikää yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa nauriskuopat tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 28

Kuvat: Img 1020

45 Ruokojärvi

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: nauriskuopat, tervahaudat

Lukumäärä: 2 + 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6794340 ikoo: 3394420 z: 135

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Vähä- ja Iso Ruokojärven välisen mäen etelärinteellä, noin 160 metriä Ruokojärven talosta itään. Kohteeseen kuuluu kaksi kuoppaa ja yksi tervahauta. Kuopat ovat tien länsi- ja tervahauta tien itäpuolella. Kohteen ympäristö on tienristeysalueen länsi- ja pohjoispuolella vanhalta peltoalueelta vaikuttavaa aluetta, jolla kasvaa mäntyä, kuusta ja koivuja, aluskasvillisuutena mm. käenkaalia ja lillukkaa. Muodoltaan pyöreät ja sammaloituneet kuopat sijaitsevat tasamaalla Syväjärven tiestä noin kahdeksan metriä länteen. Toinen kuoppa on halkaisijaltaan kolme metriä, syvyydeltään metrin. Kairaushavaintojen mukaan sen pohjalla on noin kahdenkymmenen sentin vahvuinen kerros likamaata, minkä alla on vaalea hieta. Toinen kuoppa sijaitsee edellisestä noin metrin itään ja on halkaisijaltaan noin 2,5 metriä, syvyydeltään noin 0,8 metriä. Kairaushavaintojen mukaan sen pohjalla on 25 cm:n vahvuinen hiiltä sisältävä likamaa, minkä alla on vaalea hieta. Kuopat lienevät vanhoja varastokuoppia, mahdollisesti nauriskuoppia. Kuopilla lienee ikää yli sata vuotta.

Tien itäpuolella, noin kahdeksan metriä tiestä, suunnilleen kuoppia vastapäätä on pyöreä tervahaudan jäännös etelärinteen terassilla. Haudan ulkokehän halkaisija on noin seitsemän metriä, sisäkehä noin viisi metriä. Tervanlaskuaukko on etelän puolella ja on leveydeltään noin 1,5 metriä. Se ei jatku kehän ulkopuolelle. Haudan suurin syvyys on ylärinteen puolelle noin 1,5 metriä, alarinteen puolelle noin yksi metri. Kairaushavaintojen mukaan haudan pohjalla on noin 30 cm:n vahvuinen tumma likamaakerros, joka sisältää hiiltä. Haudalla lienee ikää yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa naurishaudat ja tervahauta tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä kuopan päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi. Kohde sijaitsee aivan tien varressa, joten sitä voisi mahdollisesti hyödyntää retki- tai opetuskohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 29

Kuvat: Img1023, 1026

46 Punssivuori 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: hiilimiilut, pyyntikuopat

Lukumäärä: 1 + 1

Ajoitus: historiallinen, ajoittamaton

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6788490 ikoo: 3399000 z: 130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Punssivuoren läntisellä alarinteellä, noin 50 metriä Keskisestä Rautjärvestä etelään. Kohteessa kasvaa sekametsää, jonka ylispuuna on mänty. Kohteeseen kuuluu kaksi kuoppaa, joista ensimmäinen sijaitsee noin 35 metriä etelään järven rantaa kulkevasta tiestä ja noin metrin itään tieltä erkaantuvasta polusta. Kuoppa on tasamaalla. Kaakko-luodesuuntaisen, loivapiirteisen ja sammaloituneen kuopan mitat ovat 1 x 3,5 x 0,6 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuopan reunassa kasvaa arviolta 80 -vuotias mänty ja kuopan päällä pieniä kuusia. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 40 cm:n vahvuinen kerros nokimaata ja hiiltä, minkä alapuolella on vaalea hieta. Kyseessä lienee lamatyypin hiilimiilun jäännös, jossa hiilletävät puut laitettiin maahan kaivettuun kuoppaan ja peitettiin turpeella. Toinen kuoppa on pyöreä ja sammal/heinäpeitteinen, halkaisijaltaan noin 3,5 metriä, syvyydeltään noin metrin. Se sijaitsee Punssivuoren jyrkän länsirinteen juuren tuntumassa tasamaalla, pienellä terassilla noin 40 metriä tiestä etelään. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen kerros likamaata, minkä alapuolella on sora. Kyseessä voisi olla yksittäisen pyyntikuopan jäännös.

Hiilimiilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin neljä kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojoassa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilu saattavaa liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin Onkimankankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Pyyntikuoppa saattaa liittyä alueen vanhempaan, mahdollisesti jo esihistorialliseen ajanjaksoon liittyvään pyyntitalouteen. Lähimmät aiemmin tunnetut pyyntikuoppakohdet sijaitsevat paikalta noin kuusi-seitsemän kilometriä pohjoiseen Padasjokeen kuuluvan Jamoinjärven etelärannan harjulla sekä Vähä- ja Iso Hankajärven välisellä kapean salmen erottamalla harjulla (Sepänmaa 2002). Tarkempia ajoituksia miilusta ja pyyntikuopasta saataisiin radiohiiliajoituksilla. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa hiilimiilu ja pyyntikuoppa tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 30

Kuvat: Img 1049

47 Savijärven tervatehdas

Muinaisjäännösrekisterinumero: 1000006190

Muinaisjäännöstyyppi: teollisuuskohteet

Tyyppin tarkenne: terva- ja tärpättitehtaat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6792626 ikoo: 3400958 z:135

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Savijärven tervatehtaan paikka sijaitsee Savijärvestä Rahtijärveen laskevan puron länsirannalla. Tehtaan toiminta alkoi vuonna 1864. Toiminnan lakkaamisajankohtaa ei tiedetä, mutta laitetyypit ovat vanhentuneet 1890 –luvulla. Tehdas on ainakin päällisin puolin ollut melko hyvässä kunnossa vielä vuonna 1900, jolloin mm. uunien suojana olleet puukatteet ovat olleet paikoiltaan (Sistola 2002, kuva s. 28). Savijärven tehdas kuuluu ensimmäisiin Suomessa rakennettuihin moderneihin tervatehtaisiin. Se on täällä varhaisin tunnettu esimerkki kemiallisesta tuotantolaitoksesta, jossa perinteistä teollisuutta uudistettiin tieteellisen tutkimuksen keinoin. Paikalla on lohkoituista kivistä kylmämuurattu kaksiosainen retorttiuuni, jonka koko on noin 3,1 x 5,5 metriä, korkeus noin 1,6 metriä. Kiveyksen yksi kulma on sortunut sen päällä aiemmin olleen puun takia. Noin kolme metriä retorttiuunista etelään on suuri maatunut hiilikasa joka sijaitsee kuusikon alla. Retorttiuunin länsipuolella, vajaa kymmenen metriä ylärinteeseen on tasattu alue, joka vaikuttaa rakennuksen perustukselta. Retorttiuunin pohjoispuolella on tiilistä muuratun pyöreän tervauunin (mahdollinen mantteliuuni) pohja, jonka halkaisija on noin 6 metriä. Uunin joen puoleisella reunalla on valli, jossa on runsaasti irtotiiliä. Tervauunin ja puron välissä on rannassa neliömäinen kivistä tehty mahdollinen ja hieman rauennut rakenne, joka on mitoiltaan noin 2 x 2 x 1 metriä. Puron itärannalla on puisen uittorännin maatuneita jäännöksiä. Betoninen pato tervatehtaan pohjoispuolella on moderni. Inventointihetkellä kohteen kunto oli hyvä ja rakenteet hyvin esillä.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä ei kasvanut puustoa, mutta rakenteiden päälle mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoinemiseksi. Retorttiuunin rauennut kulma kannattaa kunnostaa suurempien tuhojen välttämiseksi.

Tutkimukset: Nykänen, Panu 2001. Tarkastuskertomus

Niukkanen, Marianna 2006. Tarkastuskertomus

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 31

Kuvat: Img 1081, 1083-85

48 Pitkäniemenjärvi 1

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6790807 ikoo: 3399483 z: 135

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pitkäniemenjärven pohjois/luoteispäässä harjanteen päällä tasaisella mäntykankaalla. Kyseessä on suorakulmainen, loivapiirteinen ja sammaloitunut kuoppa, jonka koko on 1,5 x 3,5 x 0,8 (leveys x pituus x syvyys). Kuopan suunta on kaakko-luode. Kuopan päällä kasvaa koivuja ja kuusia. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 30 cm:n vahvuinen ruskea hiilensekainen hiekka, minkä alla on ruskea hiekka. Kyseessä lienee lamatyypin hiilimiilun jäännös, jossa hiillettävät puut laitettiin maahan kaivettuun kuoppaan ja peitettiin turpeella.

Hiilimiilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin 5,5 kilometriä lounaaseen, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se iso-jaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilu saattavaa liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin Onkimankankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Lähin entinen torppa on Mustajärvi, joka sijaitsee kohteesta noin 400 luoteeseen. Tarkempi ajoitus miilusta saataisiin radiohiiliajoituksella. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa hiilimiilu ja pyyntikuoppa tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminomiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 32

Kuvat: Img 1091

49 Pitkäniemenkangas 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut, pyyntikuopat

Lukumäärä: 1 + 1

Ajoitus: historiallinen, ajoittamaton

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6789990 ikoo: 3399450 z: 132,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Pitkäniemenjärven eteläpäässä tasaisella mäntykankaalla. Kohteeseen kuuluu kaksi kuoppaa. Pohjoisempi kuopista sijaitsee niemenkärkeen menevästä tiestä noin kuusi metriä itään. Kyseessä on suorakulmainen, loivapiirteinen ja sammaloitunut kuoppa, jonka koko on 2 x 3,5 x 0,6 (leveys x pituus x syvyys). Kuopan suunta on itä-länsi. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on 45 cm:n vahvuinen hiilensekainen likamaa, minkä alla on ruskea hiekka. Kyseessä lienee lamatyypin hiilimiilun jäännös, jossa hiillettävät puut laitettiin maahan kaivettuun kuoppaan ja peitettiin turpeella. Eteläisempi kuoppa sijaitsee Pitkäniemenkankaalla kulkevan tien länsireunassa, noin metrin etäisyydellä tiestä. Kyseessä on pyöreä, loivapiirteinen ja sammaloitunut kuoppa, jonka halkaisija on neljä metriä, syvyys 0,7 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on noin 80 cm:n vahvuinen vaalea likamaakerros, minkä alla on vaalea hieta. Kyseessä lienee pyyntikuopan jäännös.

Hiilimiilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin viisi kilometriä lounaaseen, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilu saattavaa liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin Onkimankankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Lähin entinen torppa on ollut Kaitala, joka on sijainnut noin 800 metriä etelään, nykyisen riistantutkimuslaitoksen paikalla.

Pyyntikuoppa saattaa liittyä alueen vanhempaan, mahdollisesti jo esihistorialliseen ajanjaksoon liittyvään pyyntitalouteen. Lähimmät aiemmin tunnetut pyyntikuoppakohteet sijaitsevat paikalta noin kuusi-seitsemän kilometriä pohjoiseen Padasjokeen kuuluvan Jamoinjärven etelärannan harjulla sekä Vähä- ja Iso Hankajärven välisellä kapean salmen erottamalla harjulla (Sepänmaa 2002). Tarkempia ajoituksia miilusta ja pyyntikuopasta saataisiin radiohiiliajoituksilla. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa hiilimiilu ja pyyntikuoppa tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä rakenteiden päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminomiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 33

Kuvat: Img 1093

50 Alinen Rautjärvi

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789276 ikoo: 3397872 z: 130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Alisen Rautjärven luoteisrannalla olevan mäen harjanteella, Luutajoen suusta noin 60 metriä koilliseen. Vanhaa mäntymetsää kasvavalla mäellä on suorakulmainen, loivapiirteinen ja sammaloitunut kuoppa, jonka mitat ovat 1,8 x 3 x 0,7 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuopan suunta on kaakko-luode. Kuopan pohjalle tehdystä koepistosta paljastui turpeen alta vahva hiilikerros. Kyseessä lienee lamamiilu, jossa hiillettävät puut ladottiin maahan kaivettuun kuoppaan.

Hiilimiilu saattaa ilmentää jo keskiajalta periytyvää Iso-Evon kylän nautinta-aluetta, jonne kohteesta tulee matkaa noin kolme kilometriä, sillä alue kuului Iso-Evon kylään ennen kuin se isojaossa erotettiin valtion ”Kruununpuistoksi”. Toisaalta miilu saattaa liittyä myös 1800 –luvulla perustetun kruununpuiston torppareiden toimiin ja osin jopa metsäoppilaitoksen toimintaan, jonka koulutusohjelmaan lamamiilujen käyttö sisältyi ainakin vuoteen 1895 asti, minkä jälkeen opetuksessa siirryttiin pystymiilujen käyttöön, joista ensimmäiset rakennettiin tämän samaisen kankaan pohjoispäähän Luutajoen suulle (Sistola 2002, 114). Entinen Luutajoen torppa on sijainnut kohteesta noin 200 metriä pohjois-luoteeseen. Tarkempia ajoituksia miilusta saataisiin radiohiiliajoituksella.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa miilu tulee huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kuopan reunoilla kasvoi kaksi arviolta 80 -vuotiasta mäntyä ja pieniä kuusia, joten seuraavan metsän kaadon yhteydessä kuopan päällä kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Kuvat: Img 1251

51 Riviera 2

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: tervahaudat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789423 ikoo: 3397967 z: 127,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Alisen Rautjärven luoteisrannalla järven rantaan menevän polun länsipuolella, noin kolme metriä polusta. Kyseessä on sammalen peittämä pyöreä, suppilomainen tervahauta, jonka ulkokehän halkaisija on noin 6 metriä ja sisäkehän halkaisija noin 2,5 metriä. Laskuaukko on länteen ja sen päässä on ulkokehän ulkopuolella kuoppa, jonka halkaisija on noin yksi metri ja syvyys noin 0,4 metriä. Kuopassa lienee ollut astia, johon tervaa on laskettu. Miilun päällä kasvaa pusikkoa ja aivan miilun vieressä arviolta 80-100 -vuotias mänty, joten haudalla on ikää yli sata vuotta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että miilu ei vaarannu. Miilun päällä kasvava puusto kannattaa seuraavan metsänkaadon yhteydessä myös kaataa. Kohdetta voisi helposti hyödyntää esim. opetus- tai retkikohteena, sillä se sijaitsee polun varressa lähellä metsäoppilaitosta.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Kuvat: Img 1254

52 Niinimäki 3

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin rakenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 40

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6787838 ikoo: 3402907 z: 165

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee loivalla kivisellä etelä-länsirinteellä ja mäen tasaisilla terasseilla noin 350 metriä entisestä Niinimäen torpasta lounaaseen. Kohde löytyi Markku Salosen neuvomana. Vuoden 1873 metsätalouuskartan mukaan alue on kuulunut Niinimäen torpan maihin ja on sijainnut silloisten pienten peltotilkkujen välisellä metsäalueella. Alueen lounaispuolella on nykyisin vanha metsitetty pelto, joka on tunnistettavissa vuoden 1873 kartasta, sama alue on peltona vielä vuoden 1965 peruskartassa. Inventointihetkellä kaskiröykkiöalue oli suurimmaksi osaksi laikutettua hakkuuaukkoa, osin kuusivaltaista sekametsää. Laikutetuista kohdista on paikoin paljastunut runsaasti hiiltä ja tummaa kaskimaannosta. Maalaji vaihtelee hiedan ja soran välillä.

Kaikkiaan noin 100 x 150 metrin laajuudessa kohteessa on neljäkymmentä kaskiröykkiötä, joista suuri osa on kasattu maakiven päälle tai viereen. Röykkiöiden halkaisija vaihteli 2-4 metrin ja korkeus 0,5-1 metrin välillä (maakivi laskettu korkeuteen mukaan). Lisäksi alueella on suorakulmaisia tai aitamaisia röykkiöitä, joiden leveys vaihtelee 1-2 metrin ja pituus 5-7 metrin välillä. Alueen lounaisosassa metsäalueella on havaittavissa kyntöraja, eli viljellyn kaskan ja viljelemättömän metsämaan raja. Tämä todistaa auran tai vastaavan maanmuokkausvälineen käytöstä alueella ja voi viitata myös jonkin aikaiseen peltokäyttöön.

Korkeutensa puolesta alue on ns. vedenhuuhtomatonta aluetta ja sijaitsee alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jäjärven rantaviivan yläpuolella. Kaskiröykkiöt liittyvät todennäköisesti läheisen Niinimäen torpan historiaan, mutta periaatteessa ne voivat olla vanhempiakin ja kuvastaa esim. Iso-Evon kylän suunnalta harjoitettua kaukokaskeamista. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on osittain täysin säilynyt (metsässä olevat röykkiöt). Laikutetun alueen röykkiöt ovat säilyneet yhtä lukuun ottamatta.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulee huomioida siten, että se ei vaaranna. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä röykkiöiden päällä kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 14

Kuvat: Img 1268, 1271

67 Vaarinkorpi

Muinaisjäännösrekisterinumero:

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt

Lukumäärä: 50-70

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6793350 ikoo: 3400890 z: 160-165

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee noin 550 metriä Savijärven luoteisrannasta luoteeseen, Vaarinkorventien risteyksen molemmin puolin olevalla metsä-alueella. Kohdetta ei inventoinnissa kartoitettu, mutta alueella on aiemmin havaintojen mukaan noin 50-70 kaskiröykkiötä. 1870 –luvun metsätalouuskartassa ei alueella ole mitään mainittavaa. Savijärven entinen torppa sijaitsee kohteesta noin 850 metriä etelään ja Kantolan entinen torppa noin 800 metriä luoteeseen. Kohteen röykkiöt on aiemmin merkitty punaisilla merkkilipuilla. Kaskeamisen päättymisestä lienee yli sata vuotta. Kohde on hyvin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa röykkiöt tulee huomioida siten, että ne eivät vaarannu. Seuraavan metsänkaadon yhteydessä röykkiöidenkin päällä mahdollisesti kasvavat puut kannattaa poistaa mahdollisten myrskytuhojen tai juurien aiheuttamien tuhojen eliminoimiseksi.

Tutkimukset: Henrik Jansson ja Olli Soininen 2007, tarkastus.

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 34

Kuvat: Img 1080

2. MUUT KULTTUURIHISTORIAALLISET KOHTEET

Tässä luvussa käsitellään ne kulttuuriperintökohteet, jotka eivät ole muinaismuistolain suojaamia. Useimmiten kohde jää vaille muinaismuistolain suojaa nuoruutensa vuoksi, eli sen käytön päättyemisestä on alle sata vuotta. Toisinaan kohteen tarkkaa sijaintia ei pystytä määrittämään tai se on hävinnyt. Osa tämän luvun kohteista ei kuulu ollenkaan muinaismuistolain piiriin. Tällaisia ovat esim. ladot. Ne on kuitenkin inventoinnissa huomioitu metsähallituksen omien ohjeiden mukaisesti.

53 Leipäsuonaho

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: torpat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 06 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789670 ikoo: 3396100 z: 140

Koordinaattien selite: päärakennuksen jäännöksen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Leipäsuonahon torpan jäännökset sijaitsevat Vähä-Vehkajärven pohjoispuolella olevan Leipäsuon koillispuolisen laajahkon mäen etelärinteellä. Torpan päärakennuksesta erottuu lähinnä tulisijan jäännös, joka on aivan kohteen halki kulkevan peruskarttaan merkityn etelä-pohjoissuuntaisen metsätien itäreunassa. Tälle kohdalle on pystytetty opaskyltti, joka kertoo, että ”Leipäsuonaho on ollut asuttua aluetta viime vuosisadan puolella. Paikalta löytyy vieläkin kivikasoja, joiden päällä torppa seisoi aina 1900 –luvun alkuvuosikymmenille saakka.” Vuoden 1965 peruskartassa ei ole mitään merkintöjä torpasta tai sen rakennuksista, joten tuolloin paikka on jo ollut hävinnyt. Torpan päärakennuksen jäännöksen lisäksi pihapiirissä on kivetyn kaivon jäännös, talousrakennuksen jäännös, kellarin jäännös sekä riihen perustukset. Mainituista kohteista Riihen perustukset ja kellarin jäännös sijaitsevat tien länsipuolella, muut itäpuolella.

Päärakennuksen jäännökset:

Torpan päärakennuksen jäännöksistä erottuu selkeimmin tulisijan jäännös, joka lähes tiessä kiinni, sen itäpuolella, opastaulun vieressä. Nelisivuisen kivistä ladotun uuninjäännöksen koko on 2,2 x 2,2 metriä, korkeus noin 1,1 metriä. Paikan läpi kulkeva metsätie halkaisee perustuksen ja on osaltaan tuhonnut sen. Yksinkertaisen luonnonkiviperustuksen jäännöksiä on kuitenkin säilyneenä tien länsipuolella, jossa on lounaisnurkan peruskiveys, lisäksi tulisijan jäännöksen pohjoispuolella on säilynyttä pohjoisseinustan peruskiveystä. Siitä voi päätellä, että rakennus on ollut lähes itälänsisuuntainen ja kooltaan noin 6 x 10 metriä. Tulisija on sijainnut koillisnurkassa ja oviaukko arvattavasti eteläseinustalla alarinteen puolella.

Talousrakennuksen jäännökset:

Tien itäpuolella, torpan päärakennuksen jäännöksistä noin 20 metriä ylärinteeseen eli pohjoiseen sijaitsevat talousrakennuksen yksinkertaiset kiviperustuksen jäännökset. Perustus on kaakko-luode –suuntainen, mitoiltaan 5 x 11 metriä, korkeudeltaan noin 0,3 metriä. Perustuksen luoteisosa on hieman ylemmällä tasolla kuin kaakkoisosa, joten vaikuttaa siltä, että se on ollut kaksiosainen/kaksihuoneinen. Tulisijasta ei ole merkkejä.

Riihen jäännökset:

Tien länsipuolella, noin 5 metrin etäisyydellä tiestä, suunnilleen talousrakennuksen jäännösten tasalla sijaitsevat hyvin erottuvat riihen jäännökset. Luonnonkivistä tehdyn perustuksen koko on 5 x 6 metriä, korkeus noin 0,3 metriä. Sammalpeitteisen perustuksen suunta on suunnilleen kaakko-luode. Pohjoiskulmauksessa on iso tulisijanjäännös, joka vaikuttaa kiukaalta. Sen halkaisija on noin kolme metriä ja korkeus noin yksi metri. Lattiataso perustuksen sisäpuolella on noin 0,5 metriä ympäröivän maanpinnan tasoa alempana.

Kellarin jäännös

Tien länsipuolella, noin 7 metriä edellisestä lounaaseen sijaitsee lähes etelä-pohjoissuuntaisen kellarikuopan jäännös. Kellarikuopan ympärillä on osittain kivillä tuettu maavalli, jonka koko on 3 x 4 metriä. Itse kellarikuoppa on noin 2 metriä leveä, 2,5 metriä pitkä ja 1,5 metriä syvä. Kuopan ympärillä oleva kivillä tuettu maavalli lienee kuopan päällä olleen puukatteen perustus.

Kaivon jäännös:

Tien itäpuolella, noin 10 metriä kaakkoon talousrakennuksen jäännöksestä. Kaivonjäännöksen halkaisija on noin 1,5 metriä, syvyys noin 0,6 metriä. Seiniä tukevista kivistä osa on romahtanut kuoppaan. Muodoltaan kaivon jäännös on pyöreähkö.

Kohteen rakenteet ovat hyvin säilyneitä, paitsi päärakennuksen jäännös, joka on osin tien tuhoama.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole muinaismuistolain mukainen suojelukohde niin se kannattaa hoito- ja käyttösuunnitelmassa huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä rakenteiden päällä kasvoi puustoa, joka kannattaisi poistaa. Kohdetta voisi mahdollisuuksien mukaan hyödyntää retkikohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Kuvat: Img 0438, 0442-43, 0448, 0452

54 Kylökäs

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 4

Ajoitus: 1930 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 679190 ikoo: 3397690 z: 137,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Padasjoelle menevän tien länsipuolella, noin 10 metriä tiestä länteen ja noin 100 metriä entisestä Kylökkään torpasta koilliseen. Alue on tasaista mäntykangasta, mutta miilujen alue on tiheän kuusi- ja lehtipuuston peittämä.

Kohteeseen kuuluu kolme miilunjäännöstä ja yksi miilumajan perustuksen jäännös. Miilut erottuvat pyöreinä valleina, joiden sisäpuolinen alue on tasainen ja suunnilleen ympäröivän maanpinnan tasalla. Miilut ovat lähes toisissaan kiinni ja niiden ulkomittojen halkaisijat ovat kymmenen, kymmenen ja kuusitoista metriä. Suurimman miilun vallin leveys on kolme metriä ja korkeus noin 0,6 metriä. Pienemmissä vallin leveys on noin kaksi metriä ja vallin korkeus noin 0,6 metriä.

Eteläisimmästä miilusta noin kymmenen metriä etelään sijaitsee noin kahden metrin mittainen pätkä yksinkertaista peruskiveystä, suunnaltaan itä-länsi. Kyseessä on mahdollisesti alueella olleen miilumajan perustuksen jäännös. Miilumajaa on yhden lähteen mukaan nimetty Hotel Kämpiksi (Vehkaja 2001, 11), toisaalta toisen lähteen mukaan Hotel Kämpiksi on nimetty Luutaajan miilumajan miilumajaa (Sistola 2002, 115). Lisäksi alueella on tietojen mukaan ollut hiiliä varten tehty säilytyslato, joka on myöhemmin siirretty pois. Sen sijainnista ei inventoinnissa saatu havaintoja. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Kohde kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Inventointihetkellä kohde oli vaikeasti havaittava alueella rehottavan kuusitaimikon ja lehtipuiden takia. Raivauksella kohde saataisiin hyvin esiin ja sen sijainti aivan Padasjoen tien varressa voisi mahdollistaa jonkinlaisen matkailullisen käytön. Autojen pysäköinnistä voi kylläkin tulla ongelma.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 8

Kuvat: Img 0560

55 Kirkkokivi

Muinaisjäänöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Tyyppin tarkenne: tarinapaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6789535 ikoo: 3404363 z: 180

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Evon metsäoppilaitokselta Vappulaan menevän tien varressa, Selkjärven koillispäästä noin 500 metriä luoteeseen ja tiestä noin 50 metriä pohjoiseen. Kivi on peruskartalle merkityistä lohkarista pohjoisin ja erottuu tielle hyvin. Kiven korkeus on noin kymmenen metriä. Kiven nimi johtuisi yhden arvelun mukaan siitä, että se on korkea kuin kirkon seinä. Nimitykseen liittyy myös muita arveluita (Kiuru 1992, 10).

Toimenpide-ehdotukset: Kivi kannattaa huomioida hoito- ja käyttösuunnitelmassa siten, että se ei vaarannu.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 13

Kuvat: Img 0937

56 Kankaanmaan torppa

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: torpat
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: 1900 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6788089 ikoo: 3403227 z: 162,5-165

Koordinaattien selite: torpan jäännöksen gps-koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Niinimäentien ja Rieskantien risteuksen koillispuolella. Kankaanmaan torppa on mainittu vuoden 1855 tarkastusluettelossa, jolloin sen isäntänä oli Henri Johansson, Henrik Henriksson (ilmeisesti edellisen poika) puolestaan oli metsänvartijana vuosina 1868-1870 (Sistola 2002, 80-86). Lisäksi Kankaanmaan torppa peltoineen on merkitty vuoden 1874 metsätalousoikarttaan. Joskus 1900 -luvulla hävinneen torpan paikalla kasvaa nykyisin täysikasvuinen kuusivaltainen sekametsä. Kohde sijaitsee loivassa etelä-kaakkoisrinteessä. Maaperä on lähes kivetöntä hietaa, rehevästä maaperästä kertovat mm. aluskasvillisuuden käenkaali ja mustikka. Korkeutensa puolesta alue on ns. vedenhuuhtomatonta aluetta ja sijaitsee alueen ylimmän, noin 161 metrin korkeudessa olleen Baltian jääjärven rantaviivan yläpuolella. Kohteessa on Kankaanmaan 1900 –luvulla autioituneen ja hävinneen torpan jäännökset, johon kuuluvat päärakennuksen jäännöksen lisäksi ilmeisen riiden jäännökset, kaivon jäännös ja eteläpuolella alarinteessä olevat metsittynyttä peltoa rajaavat maatuneet ojat.

Päärakennuksen jäännös:

Sijaitsee noin kahdeksan metriä Rieskan tiestä kaakkoon. Jäännöksestä näkyvimpänä erottuu tulisijan jäännös, joka on kivistä ladottu nelisivuinen röykkiö. Tulisijan jäännöksen mitat ovat 2,5 x 3,5 metriä, korkeus noin yksi metri. Se sijaitsee noin 6 x 8 metrin lähes etelä-pohjoissuuntaisen perustuksen luoteispäässä. Perustus erottuu vallimaisena kohoumana ja sen eteläkulmissa alarinteen puolella erottuvat nurkkakivet. Perustuksen jäännöksen sisäpuolella sen itäpäädyssä on ilmeisen lattialaisen kellarikuopan jäännös. Etelä-pohjoissuuntaisen kuopan koko on 1,5 x 2,5 metriä, syvyys noin 0,5 metriä. Perustuksen ulkopuolella luoteiskulmassa on toinen pyöreähkö kuoppa, jonka halkaisija on noin 1,5 metriä ja syvyys noin 0,4 metriä. Tein perustuksen sisäpuolelle koepiston tulisijan jäännöksen eteläpuolelle. Koepistosta ei tullut esinelöytöjä, mutta turpeen alla oli lahoa puujätettä noin 10 cm paksuudelta, minkä alla oli nokimaata noin 30 cm:n syvyyteen ja sen alapuolella punaista hietaa. Toisen koepiston tein perustuksen sisällä olevan kuopan pohjalle, josta käänsin vain pintaturpeen sivuun. Alta paljastui maatunutta puuta, minkä alla oli nokimaata ja hiiltä. Kolmannen koepiston tein perustuksen ulkopuolelle kaakkoisnurkan tuntumaan. Pintaturpeen alla oli vaalea likamaakerros noin 20 cm:n syvyyteen, minkä jälkeen maaperä muuttui punertavaksi hiedaksi. Koepistosta tuli seuraavia löytöjä 10-20 cm:n syvyydeltä: palanutta luuta, hihnan tms. yksinkertainen solki, punakoristeinen posliinin pala sekä lasin siru. Löytöjä ei ole luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin.

Kaivon jäännös:

Sijaitsee noin 20 metriä kaakkoon päärakennuksen jäännöksestä. Kohde erottuu selvästi maastossa. Kyseessä on halkaisijaltaan noin 3,5 metrin kokoinen pyöreä kuoppa, jonka syvyys on 0,8 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohja on erittäin vetistä hietaa. Todennäköisesti kyseessä on kaivonjäännös, mutta siinä mahdollisesti olleet puurakenteet ovat hävinneet kokonaan ainakin maanpäällisiltä osiltaan.

Riihen jäännös:

Sijaitsee noin seitsemän metriä koilliseen kaivon jäännöksestä. Kyseessä on noin 6 x7 metrin kokoinen etelä-pohjoissuuntainen tasattu alue, jonka kaakkoiskulmassa on 2,2 x 2,2 metrin kokoisen ja 0,6 metrin korkuisen kivistä ladotun nelisivuisen tulisijan jäännökset. Tein koepiston tasatun alueen keskelle. Ohuen pintaturpeen alla oli tiivistä likamaata noin 5 cm:n syvyyteen, minkä alla oli ruskeaa hietaa. Koepistosta ei tullut löytöjä. Kyseessä on mahdollisesti riihen jäännös.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole muinaismuistolain mukainen kohde, niin se kannattaa ottaa huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmassa siten, että se ei tuhoutuisi. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa kaataa myös rakenteiden päältä. Kohde sijaitsee melko lähellä Rieskan kämppää ja hyvien kulkuyhteyksien varressa, joten sen hyödyntämiseen esim. retkeilyreitien kehittämisessä olisi hyvät mahdollisuudet.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 15

Kuvat: Img 0704, 0711, 0714, 0716

57 Arabiankorpi 3

Muinaisjäännöstyyppi: muu
 Tyypin tarkenne: turveladot
 Lukumäärä: 1 kpl
 Ajoitus: 1940 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO
 Koordinaatit: pkoo: 6790608 ikoo: 3397616 z: 130
 Koordinaattien selite: Kohteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Arabiankorpi nimisen suon länsireunassa Luutajoen eteläpuolella, noin 550 metriä kaakkoon entisestä Ruuhijärven torpasta. Kyseessä on Ruuhijärven torpalle kuullut turvelato, johon nostettiin kuiviketurpeita eteläpuoliselta suolta. Paikka löytyi Toivo Rauhalan opastamana, joka on syntynyt Ruuhijärven torpasta ja on itse ollut nostamassa latoon turpeita 1940 –luvulla. Tuolloin suo oli lähes puuton, toisin kuin nykyään. Suolla oli aikanaan kuivatushaasioita, mutta niistä ei nykyään ole mitään jäljellä. Haasiat oli rakennettu siten, että pystypylväiden molemmin puolin oli riut, joiden päälle aseteltiin turpeita kuivamaan. Riukuja oli lisäksi 3-4 alekkain, joten haasiaan mahtui aika paljon turvetta kerrallaan.

Ladosta on jäljellä kasa lahoja, lähes täysin maatuneita hirsiiä ja laudan pätkiä. Rauhalan mukaan lato oli rakenteeltaan lautapintainen ja pärekattoinen. Ladon mitat ovat jäännöksestä päätellen olleet noin 3 x 4 metriä, suunnaltaan kaakko-luode. Ladon korkeus on Rauhalan mukaan ollut noin 3,5 metriä ja oviaukko sen verran korkea, että sisään pääsi kumartumatta. Oviaukko oli kaakkoon. 1940 –luvulla lato oli vielä hyvässä kunnossa. Ruuhijärven torpalta tuli ladolle hevosen kuljettava polku, mitä pitkin haettiin 2-3 kertaa talvessa kuivikkeita navettaan lehmiä varten. Kohde on lähes täysin hävinnyt ja loputkin puunjäännökset häviävät hiljalleen kokonaan.

Toimenpide-ehdotukset: Turveladon jäännöksen kannattaneen antaa maatua rauhassa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24
 Kuvat: Img 1298-99

58 Arabiankorpi 4

Muinaisjäännöstyyppi: muu
 Tyypin tarkenne: niittyladot
 Lukumäärä: 1 kpl
 Ajoitus: 1940 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO
 Koordinaatit: pkoo: 6790608 ikoo: 3397616 z: 130
 Koordinaattien selite: Kohteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Arabiankorpi nimisen suon keskellä, Luutajoen pohjoispuolella, noin 600 metriä kaakkoon entisestä Ruuhijärven torpasta. Kyseessä on Ruuhijärven torpalle kuuluneen niittyladon paikka, johon koottiin heinää itäpuoliselta suolta. Paikka löytyi Toivo Rauhalan opastamana, joka on syntynyt Ruuhijärven torpasta ja on itse ollut niittämässä ja kokoamassa heinää alueella 1940 –luvulla.

Niittylato paloi 1970 –luvulla. Rauhalan mukaan se oli hirsirakenteinen ja pärekattoinen. 1940 –luvulla lato oli hyvässä kunnossa ja sen katto oli juuri uusittu. Itä-länsisuuntaisen ladon mitat olivat noin 3 x 4 metriä ja se oli aika matala. Suuaukosta, joka oli itään päin, ei päässyt kumartumatta sisään. Rauhalan mukaan Suoniitty niitettiin yleensä juhannuksen jälkeen. Niitettyjen heinien annettiin kuivahtaa suolla ja niitä käännettiin haravalla. Heinät kannettiin takkavitsalla latoon.

Toimenpide-ehdotukset: Ei erityisiä toimenpiteitä

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24
 Kuvat: Img 1300, 1301

59 Arabiankorpi 5

Muinaisjäänöstyyppi: teollisuuskohteet

Tyypin tarkenne: uittolaitteet

Lukumäärä: 1 kpl

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6790638 ikoo: 3397760 z: 130

Koordinaattien selite: Kohteen keskpisteen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus ks. karttaliite.

Kohdekuvaus: Kyseessä on Luutajoen tukiuittoa varten tehty oikaisu Arabiankorvessa. Paikka löytyi Toivo Rauhalan opastamana. Alueella on nähtävissä, että Luutajoen vanha kiemurteleva uoma erottuu umpeenkasvaneena suon laitamia noudatellen, kun taas nykyisin vesi virtaa suon keskelle tehtyä oikaisua pitkin, jonka pituus mutkineen on noin 500 metriä. Rautjärven lohkon metsätaloukskartassa vuodelta 1870 on nähtävissä, että tuolloin Luutajoki vielä kulkee vanhaa nykyisin maatunutta uomaansa pitkin, joten oikaisu on tehty sen jälkeen, luultavasti 1900 –luvun puolella.

Toimenpide-ehdotukset: Ei erityisiä toimenpiteitä

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24

Kuvat: Img 1304-05

60 Arabiankorpi 6

Muinaisjäännöstyyppi: teollisuuskohteet

Tyypin tarkenne: uittolaitteet

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6790727 ikoo: 3397602 z: 132,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Luutajoen jyrkässä mutkassa, pohjoisessa rantapenkassa, noin 200 metriä Padasjoen maantiesillasta itään. Kyseessä on sammaloitunut, tukeilla pengerretty joen ranta, joka löytyi Toivo Rauhalan neuvomana. Joen ulkomutkaan on tehty kahdesta päällekkäisestä tukista pengerrys, jonka pituus on noin seitsemän metriä. Pengerryksessä on kaksi salvostamalla tehtyä mutkaa. Pengerryksen kunto on suhteellisen hyvä. Ylimmän tukin päällä on sammalkerros, alin on veden alla. Pengerrys lienee tehty tukinuittoa silmällä pitäen, tukkien ohjaamiseksi rantapenkasta pois. Rakennelman alavirran puolella on räjäyttämällä lohkottuja kiviä, jotka liittyvät jokiuoman uittojen aikaiseen perkaamiseen.

Toimenpide-ehdotukset: Kohde kannattaa ottaa huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Se sijaitsee suhteellisen lähellä maantietä, joten sitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus- tai retki-kohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24

Kuvat: Img 1219

61 Zotovin kivi

Muinaisjäännöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Tyyppin tarkenne: tarinapaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: vuosi 1945

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6790320 ikoo: 3397740 z: 132,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Arabiankorvessa mäen lakialueella, noin 800 metriä kaakkoon entisestä Ruuhijärven torpasta. Kohdetta ei tarkastettu inventoinnissa, mutta kohteen sijaintitiedot on saatu Uljas Kiurulta (Uljas Kiurun kotiseutuarkisto). Kivi on saanut nimensä venäläisen diplomaatin Zotovin mukaan, joka ampui kiven juureen hirven. Hän kuului kenraali Zdanovin johtamaan valvontakomissioon, jonka mukana hän oli alueella järjestetyssä hirvijahdissa syksyllä 1945 (Vehkaoja 2001, 15).

Toimenpide-ehdotukset: Kivi kannattaa huomioida hoito- ja käyttösuunnitelmassa siten, että se ei vaarannu.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24

Kuvat: -

62 Ruuhijärven torppa 2

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 2

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6790750 ikoo: 3397030 z: 135

Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee tasamaalla noin 150 metriä lounaaseen entisestä Ruuhijärven torppasta. Maastossa kahden hiilimiilun pohjat erottuvat halkaisijaltaan 10 metrisinä ympyrävalleina, joiden keskus on alempana kuin vallit. Pohjoisemman miilunpohjan päällä kasvaa iso kuusikko ja aluspuuna leppää. Vallin sisäpuolisella alueella on kaksi painannetta. Eteläisempi miilunpohja sijaitsee noin kahdeksan metriä edellisestä etelään ja on samanlaisen puuston peitossa kuin pohjoisempi miilunpohjakin. Sen sisus on kraaterimainen, vallien korkeus vaihtelee 0,4-1,2 metrin välillä ja leveys 1-3 metrin välillä. Kairaushavaintojen mukaan miilunpohjissa on noin 30 cm:n paksu hiilikerros, minkä alapuolella on vaalea hiekka.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole lain suojaama muinaisjäännös, niin hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulisi huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä miilujen päällä kasvoi puita, joten ne kannattaa seuraavan metsänkaadon yhteydessä myös poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 25

Kuvat: Img 0925

63 Ruuhijärven torppa 3

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: talonpohjat
 Lukumäärä: 2
 Ajoitus: 1940 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN
 Koordinaatit: pkoo: 6791031 ikoo: 3397199 z: 135
 Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Metsätyökämpän kiviperustus sijaitsee aivan sorakuopan eteläreunassa, sorakuopalle menevästä tiestä noin 5 metriä itään. Ruuhijärven entinen torppa on kohteesta noin 120 metriä lounaaseen. Perustusten päällä ollut metsätyökämpä on siirretty vuosien 1947-48 paikkeilla ja sijaitsee nykyään Hokajärven entisen torpan alueella. Sotavuosina kämpässä majoitettiin venäläisiä sotavankeja, joiden tehtävänä oli repiä tervaskantoja (Vehkaoja 2001, 7). Kämpän itä-länsisuuntaiset sammalpeitteiset perustukset ovat kooltaan 7,5 x 11,5 metriä, sen keskellä erottuu nelisivuinen tulisijan jäännös. Perustukset on tehty suorakulmaisista lohkotuista kivistä.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole lain suojaama muinaisjäännös, niin hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulisi huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä kohteen päällä kasvoi puita, joten ne kannattaa seuraavan metsänkaadon yhteydessä poistaa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 25
 Kuvat: Img 0927

64 Evo Punssivuori

Muinaisjäännöstyyppi: muu
 Tyypin tarkenne: palovartiotornit, juhlapaikat
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: 1800?-1900 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI
 Koordinaatit: pkoo: 6788492 ikoo: 3399079 z: 150
 Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Punssivuoren laella, noin sata metriä Keskisestä Rautjärvestä etelä-kaakkoon. Mäen laella on ollut vartiotorni metsäpalojen havainnointia varten. Se on pystytetty opiston perustamisen jälkeen ja ollut pystyssä vielä ainakin vuonna 1933 (tiedot paikalla olevasta opastaulusta). Toisen tiedon mukaan paikalla olisi ollut vain näkötorni, josta pystyi ihaillemaan opiston kaunista pihapiiriä ja Evon ollessa Helsingin yliopiston metsäylioppilaiden harjoitteluasemana ovat ylioppilaat viettäneet kalliolla vappujuhlia punssia juoden (Vehkaoja 2001, 13). Nykyisin paikalla olleen tornin perustukset erottuvat kahdeksana betonipilarin jäännöksenä, jotka muodostavat noin kahdeksan metrin kokoisen ympyrän, jonka keskellä on yksi betonipilari.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde kannattaa huomioida siten, että tornin jäännökset eivät vaarannu. Kohde on mainio näköalapaikka, mutta nykyisin puusto hieman peittää näkymää oppilaitokselle päin. Nousu tieltä mäelle on lyhyt, mutta jyrkkä. Erityisesti sateisella säällä jyrkkä silokallio on haasteellinen noustava, joten kohteeseen tulisi rakentaa portaat, mikäli sen käyttöä näköalapaikkana/retkikohteena halutaan kehittää.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 30
 Kuvat: Img 1048

65 Punssivuoren muistopuistikko

Muinaisjäännöstyyppi: muistomerkit
Tyypin tarkenne: muistomerkit
Lukumäärä: 1
Ajoitus:1953
Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI
Koordinaatit: pkoo: 6788485 ikoo: 3398994 z: 130
Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Punssivuoren länsirinteen juuressa, noin sata metriä Keskisestä Rautjärvestä etelään. Paikalla on opastaulu, jonka mukaan ko. kuusikko on istutettu vuonna 1953 Suomen metsäyhdistys ry:n toimesta sen 75 –vuotisen olemassaolon kunniaksi.

Toimenpide-ehdotukset: Ei erityisiä toimenpiteitä

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 30
Kuvat: Img 1051

66 Konikorpi

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
Tyypin tarkenne: rajamerkit
Lukumäärä: 1
Ajoitus: 1800-luku?
Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI
Koordinaatit: pkoo: 6790226 ikoo: 3399907 z: 130
Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee noin 200 metriä Pitkäniemenjärvestä lähtevän Saukonojan suusta itään, peruskartalla näkyvässä metsätienristeyksessä, koilliseen haaroittuvan metsätien reunassa. Kyseessä on tien pohjoisreunassa oleva pystykivi, jonka korkeus on noin 1,2 metriä ja leveys noin 30 x 30 cm. Se on tuettu juurestaan pienemmillä kivillä. Kivessä ei ole mitään merkintöjä. Kivi sijaitsee vuoden 1875 metsätalouuskartan mukaan Haarajärven ja Hankalan lohkojen välisellä rajalla, joten se lienee ko. rajan viittakivi. Kohde löytyi Ilmari Häkkisen neuvomana.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kivi kannattaa huomioida siten, että se ei vaarannu.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 33
Kuvat: Img 0964

68 Kerpeikkarin piilopirtti

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: talonpohjat
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: 1800 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6793384 ikoo: 3397396 z: 160-165

Koordinaattien selite: Kohteen arvioidun keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Vähä-Ruuhijärvestä 150-200 metriä pohjois-koilliseen olevan laajan mäen lounaisrinteellä (Kiuru 1992, 47-48 ja Seppo Kylökäs 2008, suullinen tiedonanto). Paikalla on suullisen perimätiedon mukaan ollut torppa 1800 –luvulla jolloin siellä olisi ajoittanut pitänyt maajaansa Suomen suurin murhamies Juhani Aataminpoika eli Kerpeikkari. Kerpeikkari tulee ruotsinkielisestä sanasta ”skarprättare” ja tarkoittaa teloittajaa. Juhani Aataminpoika murhasi syksyllä 1849 lyhyen ajan sisällä 12 ihmistä Etelä-Suomessa.

(http://fi.wikipedia.org/wiki/Juhani_Aataminpoika).

Uljas Kiurun mukaan ”Mikko Kylökäs muistaa isoäitinsä kertoneen, että Kerpeikkari majaili (Kylökkään torpan lisäksi) myös Vähä-Ruuhijärven pohjoispuolella olevassa pienessä torpassa. Hän muistaa vielä kun siitä rakennuksesta oli hirsikehikot pystyssä.” Kylökäs ja Kiuru löysivät vielä Kylökkään muistin mukaiselta paikalta torppaan liittyvät uuninjäännökset, mutta rakennuksen maatuneesta kehikosta ei alueen kulutuksen jäljiltä ollut tuolloin enää mitään jäljellä (Kiuru Uljas 1992, 47-48). Kesällä 2008 inventoinnin yhteydessä tiedustelin pirtin paikkaa Kiurulta, joka ei kuitenkaan enää muistanut paikan tarkkaa sijaintia, kuten ei myöskään Seppo Kylökäs (Mikko Kylökkään veljenpoika), joka pikkupoikana oli setänsä kanssa perustuksilla käynyt (Kiurun ja Kylökkään haastattelu kesällä 2008).

Inventoinnissa aluetta kierrettiin laajasti kahteen otteeseen Vähä Ruuhijärven pohjoisrannasta lähtien, mutta mitään rakennuksen jäännöksiä ei paikalta löydetty. Mahdollisesti kohde on kokonaan hävinnyt. Tarinan mukainen pirtin sijaintialue oli inventointihetkellä vaihtelevan kokoista kuusivaltaista sekametsää ja hakkuuaukeaa. 1800 –luvun kartoissa ei alueella ole rakennuksia eikä peltoja, mutta sinne kulkee tie sekä Ruuhijärven että Kylökkään torpilta.

Toimenpide-ehdotukset: Kerpeikkarista on syksyllä 2008 ilmestynyt kirja. Evon tarinaperinnettä, Kerpeikkarin oleskelupaikkoja ja em. kirjan tietoja yhdistelemällä aihetta voisi mahdollisesti hyödyntää esim. matkailupalveluissa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 35

Kuvat: -

69 Evajärven Papin kanava

Muinaisjäänöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Tyyppin tarkenne: tarinapaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1700 –1800 –luku?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6793965 ikoo: 3402466 z: 145

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Ns. Papinkanava on Evajärven laskuojan Sorsajärveen johtavan ojan alkuosa, joka perimätiedon mukaan on Evajärvelle asettuneen ja Evajärven papiksi kutsutun miehen kaivama. Kanava olisi kaivettu, jotta järven rannalta olisi saatu lisää pelto- ja niittymaata (Kiuru 1992). Kanava on alkuosastaan kaivettu kannaksen läpi ja sen syvyys on noin 3 metriä, pituus noin 30 metriä. Kanavan leveys pohjalla on noin yksi metri ja yläosassa noin viisi metriä. Uoma on edelleen käytössä ja kohde vaikuttaa täysin säilyneeltä. Evajärven suuhun on kuitenkin rakennettu säännöstelypato.

Toimenpide-ehdotukset: Kohdetta voisi mahdollisesti hyödyntää opastuskohteena siihen liittyvän paikallisesti mielenkiintoisen tarinan ja maastossa näkyvän kohteen ansiosta.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 36

Kuvat: Img 0585

70 Hankala

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1940 -luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6789010 ikoo: 3401480 z: 155

Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Hankalan entisen torpan koillispuolella olevassa tienristeyksessä sen lounaispuolella noin 180 metriä Hankalasta koilliseen. Paikalla kasvaa noin kymmenen metriä korkeaa kuusikkoa. Hiilimiilun pohja erottuu selkeänä ympyrävalleina, jonka halkaisija on noin yhdeksän metriä. Vallin korkeus on noin puoli metriä ja sen sisäpuolinen alue on tasainen ja suunnilleen ympäröivän maan tasalla. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole lain suojaama muinaisjäännös, niin hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulisi huomioida siten, että se ei vaarannu. Kohde sijaitsee aivan tien varressa joten sitä voisi hyödyntää esim. retkeily tai opetuskohteena. Inventointihetkellä miilun päällä kasvoi puita, joten seuraavan metsänkaadon yhteydessä myös rakenteen päällä kasvavat puut kannattaa kaataa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 37

Kuvat: Img 0835

71 Hattukivi

Muinaisjäännöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Tyypin tarkenne: tarinapaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6790293 ikoo: 3400940 z: 155

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Hattukivenmaalla, Hankajärvestä noin 450 metriä luoteeseen olevan mäen länsirinteellä. Kohdetta ei tarkistettu inventoinnissa, mutta sen sijaintitiedot on saatu Uljas Kiurulta (Uljas Kiurun kotiseutuarkisto). Tarinan mukaan kivi on saanut nimensä muodostaan. Isohkon kiven yläreunassa oli uloke niin kuin lippalakissa. Vuonna 1936 sattuneessa onnettomuudessa kiven lippa putosi sen alla olleiden metsäopiston oppilaiden päälle, joten kivi ei enää muistuta hattua. Tarinan mukaan oppilaat menivät kiven alle pitämään sadetta. Kolmesta pojasta yksi tuli kiven alta pois ja iski kiveä hakulla, jolloin lippa putosi kahden muun niskaan. Nämä saatiin kuitenkin hengissä kiven alta pois (Vehkaoja 2001, 14).

Toimenpide-ehdotukset: Kivi kannattaa huomioida hoito- ja käyttösuunnitelmassa siten, että se ei vaarannu.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 38

Kuvat: -

72 Hokajärvi

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: viljelyröykkiöt

Lukumäärä: 4 kpl

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6794 410 ikoo: 3398590 z: 145

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee noin 150 metriä koilliseen entisestä Hokajärven torpasta Padasjoelle menevän tien itäpuolella. Alue on metsittyvää peltoa, jonka maaperä on tasaista ja maatuneita ojia on erotettavissa. Vuoden 1839 isojakoon liittyvässä kartassa ko. alue ei ole peltona, mutta karttaan on merkitty jo Hokajärven torppa. Vuoden 1871 metsätalousskartassa alue kuuluu Savijärven lohkokoon, vaikkakin sijaitsee Hokajärven läheisyydessä. Tässäkään kartassa ei alueelle ole merkitty peltoa, mutta se on aidattu, mikä voi merkitä sitä, että alueella on ollut kaski. Vuoden 1965 peruskartassa alue on peltona (2134 09 ISO-TARUS). Kohde on hyvin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteen hoito- ja käyttösuunnitelmassa kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon sen liittyminen Hokajärven torpan maan käyttöön viljelysmaana. Metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa poistaa myös röykkiöiden päältä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 39

Kuvat: Img 0422

73 Hotelli Humina

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne:

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6790640 ikoo: 3404670 z: 150

Koordinaattien selite: Kohteen arvioitu sijainti

Kohdekuvaus: Hotelli Humina eli Rajajärven kämppä on suullisen perimätiedon mukaan sijainnut alueella kulkeneen Rillitien varressa (haastattelut: Ilmari Häkkinen, Toivo Rauhala, Seppo Kylökäs). Se lienee rakennettu joskus 1900 –luvun alkupuolella ja vielä noin 40-50 vuotta sitten se on huonokuntoisena seissyt paikallaan, jossa sen ovat nähneet Seppo Kylökäs ja Toivo Rauhala. Ko. paikalle on vuoden 1965 peruskarttaan merkitty kämppä, joka lienee juuri kyseinen Hotelli Humina. Inventoinnissa ei kämpästä pystytty enää löytämään mitään merkkejä vaikka tiedossa olevaa aluetta tutkittiin tarkkaan. Nykyisin paikka on kuusi- ja mäntyaimikkoa.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteesta ei ole enää mitään jäljellä, mutta tietoa metsäkämpän sijainnista voisi ehkä hyödyntää taustatietona esim. alueen retkeily- tai matkailupalveluita kehitettäessä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 40

Kuvat: Img 0940

74 Kaitalammi

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: viljelyröykkiöt

Lukumäärä: 5

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6788900 ikoo: 3399660 z: 130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kaitalammin eteläpuolella etelä-lounaisrinteellä, entisestä Kaitalan torpasta noin 300 metriä kaakkoon. Torpan paikalla on nykyisin riistantutkimusasema. Kohteeseen kuuluu viisi kivistä kasattua viljelyröykkiötä. Rautjärven lohkon metsätaloustalokartan mukaan ko. kohdalla on vuonna 1871 ollut Kaitalan torpan pelto ja vuoden 1965 peruskartan mukaan niittyä. Nykyisin paikalla kasvaa tiheähkö joitakin kymmeniä vuosia vanha kuusimetsä. Alueen maapohja on huomattavan tasainen ja pellon vanha kyntörajakin erottuu maastossa paikoin hyvin. Osin alueella on myös maatuneita pelto-ojia. Kohde löytyi Henrik Lindbergin neuvosta ja on hyvin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa röykkiöt kannattaa ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon siten, että ne eivät tuhoutuisi. Seuraavassa metsänkaadossa myös röykkiöiden päällä oleva puusto olisi hyvä poistaa. Kohdetta voisi hyödyntää esim. opetuskohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 41

Kuvat: Img 0965

75 Kantola 1

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: viljelyröykkiöt, kuopat

Lukumäärä: 21 + 1 kpl

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6793700 ikoo: 3400470 z: 155-165

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee entisestä Kantolan torpasta noin 300 metriä etelään, metsätien itä- ja länsipuolella ja on kooltaan noin 60 x 150 metriä. Alue on loivaa koillis-itärinnettä, jossa kasvaa pääasiassa noin 50 vuoden ikäistä kuusikkoa sekä paikoin sekametsää.

Kyseessä on Kantolan torpan vanha peltoalue, joka näkyy vuoden 1870 metsätalouuskartassa. Alueen kaikkia röykkiöitä ei mitattu, ainoastaan alueen rajoilla olevat, joten viljelyröykkiöiden kokonaisuus on mitattua suurempi. Röykkiöiden välinen alue on huomattavan tasaista, paitsi alueen lounaiskulmassa tien länsipuolella, mikä osa ei 1870 –luvun kartassa ole peltona, vaikkakin on aidattu. Vuoden 1965 peruskartassa muu alue on peltoa, paitsi tien länsipuolinen alue, joka on niittyinä.

Röykkiöt ovat muodoltaan suorakulmaisia tai pyöreitä, monesti maakiven ympärille tai päälle kasattuja. Joukossa on myös aitamaisia röykkiöitä. Pyöreiden röykkiöiden halkaisija vaihtelee pääasiassa 2-3 metrin ja korkeus 0,5-1 metrin välillä. Suorakulmaisten röykkiöiden mitat vaihtelevat pääasiassa 2-4 metrin (leveys ja pituus) välillä, korkeuden ollessa samaa luokkaa kuin pyöreillä röykkiöillä. Pohjoisimpana, vanhan peltoalueen reunan itärinteessä on pyöreä kuoppa, jonka halkaisija on noin kaksi metriä ja syvyys noin 0,6 metriä. Kyseessä lienee nauriskuoppa tai muu varastokuoppa. Kokonaisuudessaan kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteen hoito- ja käyttösuunnitelmassa kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon sen liittyminen Kantolan torpan maan käyttöön viljelysmaana. Metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa poistaa myös röykkiöiden päältä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43

Kuvat: -

76 Kantola 2

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: viljelyröykkiöt, kellarit

Lukumäärä: 39 + 1

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6793700 ikoo: 3400470 z: 155-165

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee välittömästi entisen Kantolan torpan eteläpuolella tien itä- ja länsipuolilla. Alueella kasvaa muutaman kymmenen vuoden ikäistä ja alle 50 -vuotiasta kuusimetsää, joukossa myös lehtipuita.

Kyseessä on Kantolan torpan vanha peltoalue, joka näkyy vuoden 1870 metsätalouuskartassa ja vielä vuoden 1965 peruskartassa. Alueen kaikkia röykkiöitä ei mitattu, ainoastaan alueen rajoilla olevat, joten viljelyröykkiöiden kokonaismäärä on mitattua suurempi. Röykkiöiden välinen alue on huomattavan tasaista. Röykkiöt ovat muodoltaan suorakulmaisia tai pyöreitä, monesti maakiven ympärille tai päälle kasattuja. Joukossa on myös aitamaisia röykkiöitä. Alueella on varsin isoja ja näyttäviä röykkiöitä, joista korkeimmat ovat noin 1,5 metriä. Pyöreiden röykkiöiden halkaisija vaihtelee pääasiassa 2-4 metrin ja korkeus 0,5-1 metrin välillä. Suorakulmaisten röykkiöiden mitat vaihtelevat pääasiassa 2-6 metrin (leveys ja pituus) välillä, korkeuden ollessa samaa luokkaa kuin pyöreillä röykkiöillä.

Alueella on havaittavissa myös peltomuokkauksesta syntyneitä terasseja (esim. torpan lounaispuolilla pienellä alueella) sekä reuna-alueilla aitamaisia kiveystä (esim. koillisosassa). Viljelyröykkiöiden lisäksi alueella on vanha kellarikuoppa, joka sijaitsee noin 50 kaakkoon tien reunassa olevasta vanhasta aitasta. Kellarikuopan mitat ovat 3 x 5 x 2 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuopan suunta on itä-länsi. Kuopan pohjalla on rojua ja sen päällä olleesta puukatteesta on jäljellä lahoja laudan- ja hirren pätkiä. Kellarinjäännös kuuluu selvästi viereisen Kantolan torpan entiseen rakennuskantaan, mutta sijaitsee nykyisin Metsähallituksen maalla, toisin kuin yksityismaalla sijaitseva muu rakennuskanta. Kokonaisuudessaan kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteen hoito- ja käyttösuunnitelmassa kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon sen liittyminen Kantolan torpan maan käyttöön viljelysmaana. Metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa poistaa myös röykkiöiden päältä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43

Kuvat: Img 1325, 1329

77 Kantola 3

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: viljelyröykkiöt

Lukumäärä: 16

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794046 ikoo: 3400476 z: 155

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee välittömästi entisen Kantolan torpan pohjoispuolella. Alueella kasvaa alle 50 -vuotiasta kuusimetsää, joukossa myös lehtipuita.

Kyseessä on Kantolan torpan vanha peltoalue, joka näkyy vuoden 1870 metsätalouuskartassa ja vielä vuoden 1965 peruskartassa. Alueen kaikkia röykkiöitä ei mitattu, ainoastaan alueen rajoilla olevat, joten viljelyröykkiöiden kokonaismäärä on mitattua suurempi. Röykkiöiden rajaaman alueen koko on noin 25 x 100 metriä ja se sijaitsee kahden harjanteen välisessä notkossa. Röykkiöiden välinen alue on huomattavan tasaista. Röykkiöt ovat muodoltaan suorakulmaisia tai pyöreitä, monesti maakiven ympärille tai päälle kasattuja. Joukossa on myös aitamaisia röykkiöitä. Röykkiöiden koko on huomattavasti pienempi kuin torpan eteläpuolisella alueella. Pyöreiden röykkiöiden halkaisija vaihtelee pääasiassa 1-2 metrin ja korkeus noin 0,5 metrin vaiheilla. Suurimman aitamaisen röykkiön mitat ovat 1,5 x 6 x 0,5 (leveys x pituus x korkeus). Kokonaisuudessaan kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteen hoito- ja käyttösuunnitelmassa kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon sen liittyminen Kantolan torpan maan käyttöön viljelysmaana. Metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa poistaa myös röykkiöiden päältä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43

Kuvat: -

78 Kantola 4

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: viljelyröykkiöt

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794157 ikoo: 3400407 z: 160

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee entisestä Kantolan torpasta noin 150 metriä pohjoiseen mäen lounaisrinteellä. Alueella kasvaa joitakin kymmeniä vuosia vanhaa istutettua kuusimetsää.

Kyseessä on Kantolan torpan vanha peltoalue, joka näkyy vuoden 1870 metsätalouskartassa ja vielä vuoden 1965 peruskartassa. Alueen maapohja on hyvin tasaista ja lähes kivettömältä vaikuttavaa. Kaakkoisreunassa erottuu hyvin vanhan peltoalueen terassi jyrkän alarinteen puolelle. Länsireunassa kulkee polku, jonka varressa on yksi viljelyröykkiö, halkaisijaltaan noin 1,5 metriä, korkeudeltaan noin 0,4 metriä. Kokonaisuudessaan kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteen hoito- ja käyttösuunnitelmassa kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon sen liittyminen Kantolan torpan maan käyttöön viljelysmaana. Metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa poistaa myös röykkiöiden päältä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43

Kuvat: Img 1336

79 Kantola 5

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat, kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: viljelyröykkiöt, tienpohjat

Lukumäärä: 10-15 + 1

Ajoitus: 1900 –luku, 1800-luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794230 ikoo: 3400180 z: 160

Koordinaattien selite: arvioitu keskipiste

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee entisestä Kantolan torpasta noin 330 metriä luoteeseen laajahkon mäen etelä-lounaisrinteellä. Alueella kasvaa noin 50 -vuotiasta kuusimetsää, joukossa lehtipuita, aluskasvillisuutena mm. käenkaali ja mustikka. Kyseessä on Kantolan torpan vanha peltoalue, joka näkyy vuoden 1870 metsätaloukartaassa ja vielä vuoden 1965 peruskartassa. Alueen rajoja ei pystytty mittaamaan gps-laitteen paristojen loputtua, mutta alueen koko on suunnilleen 50 x 50 metriä ja sillä on 10-15 röykkiötä. Kohteen keskialueella on röykkiörykelmä, jonka suurimman röykkiön koko on suunnilleen 2 x 6 x 1 metriä (leveys x pituus x korkeus). Röykkiörykelmän ympäristössä maaperä on melko tasaista ja kivetöntä. Kohteen eteläpuolelle tulee vanha heikosti erottuva tienpohja joka johtaa Kantolan torpalle. Ko. tienpohja on sama, joka on merkitty vuoden 1870 metsätaloukartaan torpalta ko. pellolle johtavana, tie on merkitty myös vuoden 1965 peruskarttaan. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteen hoito- ja käyttösuunnitelmassa kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon sen liittyminen Kantolan torpan maan käyttöön viljelysmaana. Metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa poistaa myös röykkiöiden päältä. Vanha tieuraa kannattaa myös mahdollisuuksien mukaan huomioida.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43

Kuvat: Img 1338, 1342

80 Kantola 6

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: torpat
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: 1900 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS
 Koordinaatit: pkoo: 6794020 ikoo: 3400300 z: 152,5-155
 Koordinaattien selite: ladon jäännöksen peruskarttakoordinaatit

Kohdekuvaus: Kohteeseen kuuluu ladon jäännös, kellarikuoppa ja perustuksen jäännökset. Kohde sijaitsee entisestä Kantolan torpasta (päärakennuksesta piha-alueineen) noin 130 metriä länteen, puron luoteisrannalla (ladon jäännös) ja hieman ylempänä törmällä (perustuksen jäännös ja kellarikuoppa). Kohteeseen tulee torpalta vanha kärrytien pohja, joka näkyy jo vuoden 1870 metsätalousskartassa. Kohteen rakenteet kuuluvat entiseen Kantolan torppaan, jonka päärakennus piha-alueineen on yksityisomistuksessa, kyseessä olevien rakenteiden sijaitessa Metsähallituksen maalla.

Ladon jäännös on lautarakenteisen ladon paikalleen romahtanut läjä. Lato on merkitty sekä nykyiseen että vuoden 1965 peruskarttaan, mutta se ei näy vuoden 1870 metsätalousskartassa. Ladon jäännös on iältään melko nuori, sillä laudoissa on tehdasnauloja. Kattomateriaalista ei ollut jäljellä mitään. Lato on ollut kooltaan noin 6 x 15 metriä ja suunnaltaan lounais-koillinen.

Ladon jäännöksen pohjoispuolella noin 15-20 metrin etäisyydellä on rinteen luoteistörmässä kellarikuopan jäännös. Kuopan koko on 1,5 x 3 x 2 metriä (leveys x pituus x syvyys). Kuopan ympärillä ja pohjalla on maatuneita puukatteen jäännöksiä. Kuopasta noin 10 metriä luoteeseen on törmän päällä tasamaalla harvaa perustuskiveystä, joka on luonnonkivistä tehty. Perustuksen koko on 3 x 6 metriä ja se muodostuu nurkkakivien lisäksi viidestä muusta kivistä. Perustuksen suunta on itä-länsi ja sen keskivaiheilla on sammaloitunut tiilikasa, joka vaikuttaa tulisijan jäännökseltä. Perustuksen ympäristössä on mm. ruostunut peltisanko ja kirkasta ikkunalasia. Kyseessä lienee esim. saunan tai jonkin pienen talousrakennuksen jäännös. Kohde on kokonaisuudessaan hyvin säilynyt. Lato on korjauskelvoton. Kyseessä lienevät Kantolan torppaan kuuluneiden rakennusten jäännökset.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteen hoito- ja käyttösuunnitelmassa kannattaa mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon sen liittyminen Kantolan torpan historiaan. Metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa poistaa myös rakenteiden päältä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 43
 Kuvat: Img 1343, 1344, 1346

81 Keltaoja

Muinaisjäännöstyyppi: teollisuuskohteet

Tyyppin tarkenne: uittolaitteet

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1940 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6792577 ikoo: 3401614 z: 135

Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Keltaojan varressa noin 150 metriä Savijärven rannasta kaakkoon retkeilyreitillä varressa. Kyseessä on pienessä koskipaikassa oleva uittoruuhun eli uittorännin jäännös, josta on puinen pohja jäljellä. Keltaojaa on kunnostettu uittoa varten 1940 –luvulla, joten uittoruuhun jäännös lienee sen aikainen (Karru 2000, 11). Jäännöksen leveys on noin yksi metri, pituus noin kuusi metriä. Vesi virtaa edelleen jäännöksen pohjaa pitkin, joten se voi kosteana pysyessään säilyä vielä joitakin vuosikymmeniä ennen lopullista maatumistaan.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole lain suojaama muinaisjäännös, niin hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulisi huomioida siten, että se ei vaarannu. Kohdetta voisi mahdollisesti hyödyntää retki- tai opetuskohteena, sillä se sijaitsee retkeilyreitillä varressa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 44

Kuvat: Img 0948

82 Keltaojan kämppä

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat, teollisuuskohteet

Tyyppin tarkenne: talonpohjat, uittolaitteet

Lukumäärä: 1 + 1

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6791221 ikoo: 3402103 z: 137,5

Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Keltaojan varressa noin 200 metriä Vähä Keltajärven kaakkoispäästä kaakkoon joenvartta menevän polun varressa. Kohteeseen kuuluu vanhan miilukämpän jäännös sekä uittoruuhun jäännökset. Kämpänjäännöksen eteläpuolella noin kymmenen metriä perustuksista on ”Keltaojan kosket kuntoon” –kyltti. Paikalla kasvaa täysikasvuinen kuusimetsä ja perustuksen jäännökset ovat suureksi osaksi kuusitaimikon alla.

Miilukämpän jäännös: Luonnonkivistä ladotun perustuksen koko on 5 x 5 metriä ja se on suunnaltaan kaakko-luode. Kämpästä on perustuksen lisäksi jäljellä kaksi alinta hyvin lahoa hirsikertaa. Perustuksenjäännöksen pohjoispuolella on lisäksi siihen liittyvä noin seitsemän metriä pitkä tasattu alue, jolla ei kuitenkaan ole mitään rakennuksen jäännöksiä. Miilukämpää on nimetty Turvapytyksi (Kiuru 1992, 135). Inventoinnissa ympäristöstä ei löydetty miilunjäännöksiä.

Uittoruuhun jäännös:

Kämpänjäännösten kohdalta alkaa noin 30 metrin mittainen osuus Keltajoessa, missä on lahoja uittoruuhunjäännöksiä erilaisina rykelminä pusikon seassa sekä joen kivisessä pohjassa. Jäännökset ovat hajanaisia ja lahoja. Joissakin rakenteissa näkyy taottuja nauvoja, joilla ruuhia on aikanaan ka-sattu. Jäännökset päättyvät joen levetessä ja kosken päättyessä. Ruuhunjäännös lienee 1940 –luvulta, jolloin Keltaojaa kunnostettiin uittoja varten (Karru 2000,11)

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole lain suojaama muinaisjäännös, niin hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulisi huomioida siten, että se ei vaarannu. Uittoruuhun jäännös tulee kuitenkin vääjäämättä katoamaan kokonaan lähivuosikymmenien kuluessa, mutta miilukämpästä jäävät jäljelle kiviset perustukset. Kohdetta voisi ehkä hyödyntää alueen retkeilyreitien opastuskohteena, sillä se sijaitsee retkeilyreitien varressa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 45

Kuvat: Img 0836, 0841

83 Keltaojan silta

Muinaisjäänöstyyppi: kulkuväylät
 Tyypin tarkenne: sillat
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: 1900 –luvun jälkipuolisko
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS
 Koordinaatit: pkoo: 6791607 ikoo: 3401933 z: 136
 Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Keltaojassa noin 50 metriä Vähä Keltajärven kaakkoispäästä kaakkoon. Kyseessä on kevytrakenteisen metsätiesillan jäännös, jonka leveys on noin neljä metriä. Silta on rakennettu tukeista siten, että joen yli on sillan leveydeltä aseteltu vierä viereen tukkeja ja niiden päälle poikittain toinen kerros tukkeja, jotka ovat samalla muodostaneet kansirakennelman. Ilmeisesti sillassa ei ole ollut kaiteita. Rannat ovat suoperäiset, silta on ylityskelvoton edes jalkaisin. Lahonneen sillan jäännökset tulevat maatumään näkymättömiin lähivuosisikymmenten saatossa.

Toimenpide-ehdotukset: Sillan jäännökselle ei kannata tehdä korjauksia vaan antaa sen rauhassa lahota, mikäli siitä ei ole mitään haittaa esim. vesiretkeilylle, kuten melomiselle tai soutamiselle.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 45
 Kuvat: Img 0848

84 Kuulakivi

Muinaisjäännöstyyppi: ei muinaisjäännös

Tyypin tarkenne: tarinakivi

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6789535 ikoo: 3404363 z: 180

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee peruskarttaan merkityllä Kuulakivenmaalla, noin 850 metriä Alemasta Rajajärvestä länteen olevan mäen laella. Kyseessä on maakivi, jota nimitetään Kuulakiveksi. Kahteen osaan haljennut kivi erottuu hyvin ja on korkeudeltaan noin 3,5-4 metriä. Kuulakivi -nimityksen alkuperä ei ole selvillä, mutta erään arvelun mukaan se johtuisi siitä, että sen juurelta on löydetty kuulia. Lisäksi kiven halkeamassa pitäisi olla vanhoja punaisella värillä tehtyjä merkintöjä (Vehkaoja 2001, 14). Inventoinnissa kivi tarkastettiin. Siinä ei havaittu punavärillä tehtyjä merkintöjä, mutta kivessä on paljon punaista kiviainesta, mikä lienee johtanut tarinaan punaisista merkinnöistä.

Toimenpide-ehdotukset: Kivi kannattaa huomioida hoito- ja käyttösuunnitelmassa siten, että se ei vaarannu.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 46

Kuvat: Img 0720

85 Luutajoensuu

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 3

Ajoitus: 1920 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789460 ikoo: 3397730 z: 130

Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Aliseen Rautjärveen laskevan Luutajoen länsirannan tuntumassa Onkimankankaan pohjoispäässä alueella kulkevan metsätaitopolun vieressä. Alue on miilujen ympäristössä kuusivaltainen, mutta muuttuu mäntykankaaksi heti miilujen eteläpuolella. Hiilimiiluja on kolme ja ne liittyvät Evolla annettuun metsäopetukseen. Ne ovat olleet käytössä ainakin vielä vuonna 1926 (Sistola 2002, 115). Maastossa hiilimiilun pohjat erottuvat selkeinä ympyrävalleina, joista läntisimmän halkaisija on noin 10 metriä, eteläisimmän noin 8 metriä ja itäisimmän noin seitsemän metriä. Vallien korkeus on noin puoli metriä ja niiden sisäpuolinen alue on tasainen ja suunnilleen ympäröivän maan tasalla. Hiilimiilun pohjat erottuvat alueella hyvin, sillä puusto on lähes täysikasvuista ja aluskasvillisuutena on lähinnä sammalta. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole lain suojaama muinaisjäännös, niin hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde tulisi huomioida siten, että se ei vaarannu. Inventointihetkellä miilujen päällä kasvoi puita, mutta niiden kaataminen saattaisi vaikuttaa muun puustoon alttiuteen esim. myrskytuhoille, joten puustoon ei tällä hetkellä kannattane kajota. Kohde on näyttävä ja arvokas osa Evon oppilaitoksen historiaa ja sitä voisi helpon saavutettavuuden ansiosta hyödyntää esim. retkikohteenä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 47

Kuvat: Img 0426

86 Luutajoki 1

Muinaisjäännöstyyppi: teollisuuskohteet

Tyyppin tarkenne: uittolaitteet

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 -luku

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO

Koordinaatit: pkoo: 6789794 ikoo: 3397674 z: 127,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Luutajoen itäisessä rantapenkassa, noin 120 metriä Luutajoen maantiesillasta ylävirtaan, noin 560 metriä Alisenjärven suulta pohjoiseen. Kyseessä on tukeilla pengerrytetty joen ranta, joka löytyi Evon oppilaitoksen opettajien neuvosta. Joen itäreunaa on pengerrytetty viiden metrin matkalta kolmella päällekkäisellä tukilla, lisäksi lähistön kivissä on poraus- ja räjäytysjälkiä, jotka liittyvät joen perkaamiseen tukinuittoa varten tehtyihin kivien räjäyttämisiin. Joen leveys on pengerryksen kohdalla noin 1,5 metriä ja osuus melko kivinen. Pengerryksen kunto on suhteellisen hyvä. Ylimmän tukin päällä on sammalkerros, alin on veden alla. Pengerryksessä on tehty tukinuittoa silmällä pitäen, tukkien ohjaamiseksi rantapenkasta pois.

Toimenpide-ehdotukset: Kohde kannattaa ottaa huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Se sijaitsee suhteellisen lähellä maantietä, joten sitä voisi mahdollisesti hyödyntää esim. opetus- tai retki-kohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 48

Kuvat: Img 0970

87 Luutajoki 2

Muinaisjäännöstyyppi: teollisuuskohteet

Tyyppin tarkenne: uittolaitteet

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6791321 ikoo: 3397370 z: 130

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Luutajoen varressa noin 550 metriä Kylökkästä etelä-lounaaseen. Paikka löytyi Toivo Rauhalan neuvomana. Kyseessä on uittoruuhien paikka, josta on olemassa myös karttapiirros (Karu 2000, 14). Noin sata metriä pitkän uittoruuhien avulla tukkien kulkua helpotettiin joen kivisellä osuudella. Uomaa on raivattu myös räjäyttämällä, sillä yläjuoksulla näkyy porausjälkiä kivissä. Nykyisin uittoruuhien on jäljellä vain hyvin vähäisiä ja maatuneita puuosia sekä uittoruuhien alaosassa kaksi vastakkaisilla rannoilla olevaa rautarengasta, jotka on isketty rantakiviin kiinni. Renkaat ovat luultavasti jonkinlaisia uittoruuhien ankkurointipisteitä. Ko. kohdassa joen kivinen uoma muuttuu leveämmäksi suvantopaikaksi.

Toimenpide-ehdotukset: Uittoruuhien vähäisten jäännösten kannattaneet antaa maata rauhassa. Kiviin kiinnitettyjä rautarenkaita kannattaa suojella.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 49

Kuvat: Img 1232, 1234

88 Miekkakivi

Muinaisjäänöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Tyyppin tarkenne: tarinapaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6792820 ikoo: 3398390 z: 142,5

Koordinaattien selite: Kohteen gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Padasjoen tiestä noin kymmenen metriä itään ja Kylökkäänjärven tiestä noin 100 metriä Padasjoelle päin. Kiven korkeus on noin 2,2 metriä ja muodoltaan se on kuutiomainen. Kiven Padasjoentien puoleiseen sivustaan ovat metsäoppilaitoksen oppilaat joskus hakanneet hyvin erottuvan tekstin ”Miekkakivi”. Kivi on saanut nimensä tarinan mukaan, joka kertoo, että sen alta olisi joskus löydetty useita miekkoja. Miekkojen ikä tai olinpaikka ei ole tiedossa (Vehkaoja 2001, 14).

Huom! Peruskarttaan kohteesta noin 250 metriä koilliseen merkitty Miekkakivi ei ole oikea Miekkakivi vaan Ämmäkivi.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kivi kannattaa huomioida siten, että se ei vaarannu. Kohdetta voisi mahdollisesti hyödyntää esim. retkikohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 50

Kuvat: Img 1244-45

89 Murjunmäki

Muinaisjäännöstyyppi: muu

Tyyppin tarkenne: metsätyökämpät

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 -luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6791270 ikoo: 3404040 z: 155

Koordinaattien selite: Kohteen arvioitu sijainti

Kohdekuvaus: Ns. Murjunmäessä on tietojen mukaan sijainnut metsätyökämpä, joka 1900 –luvun alussa rakennettiin alueella kulkeneen rautatien ns. Rillitien varteen (Kiuru 1992, 138). Inventoinnissa kohde tarkastettiin, mutta mitään merkkejä paikalla mahdollisesti sijainneesta metsätyökämpästä ei ollut havaittavissa. Itse mäki on melko jyrkkä ja kivinen. Mäen juuresta on otettu joskus hiekkaa, joten voi olla että kämpä on sijainnut juuri sillä kohdalla lähellä keskimmäistä Rajajärveä ja aivan Rillitien varressa.

Toimenpide-ehdotukset: Kohteesta ei ole mitään jäljellä, paikkaa voisi ehkä hyödyntää taustatietona alueen retkeilyreitistöä ja matkailupalveluita kehitettäessä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 51

Kuvat: -

90 Potaskanmäki

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: potaskauunit

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6794230 ikoo: 3402990 z: 160-170

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Potaskanmäki –nimi on merkitty peruskarttaan ja sijaitsee Kruununpuiston pohjoisosassa. Kyseessä on laaja mäkialue, jolla tietojen mukaan on aikanaan tehty potaskaa (Evon muisto- ja-Evois minnen 1862-1912, 10-12). Inventoinnissa Potaskanmäen alueella käytiin, mutta siellä ei havaittu potaskan valmistukseen liittyviä jäännöksiä. Alue on kuitenkin laaja eikä sitä inventoinnissa ehditty tarkastaa kuin pieneltä osin, joten tulevaisuudessa sieltä kannattaa tilaisuuden tullen potaskan valmistukseen liittyviä jäännöksiä etsiä.

Toimenpide-ehdotukset: Kohdetta ei pystytty paikantamaan, joten sen mahdollinen olemassa olo jäi varmistamatta. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa kohdetta ei voi sen takia ottaa huomioon. Tieto potaskan valmistuksesta alueella lienee kuitenkin luotettava, joten sitä voinee käyttää taustatietona esim. alueen retkeilyreitistöä ja matkailupalveluita kehitettäessä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 52

Kuvat: -

91 Puukkohonka

Muinaisjäänöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Tyyppin tarkenne: tarinapaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1840-50 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6792090 ikoo: 3396920 z: 145

Koordinaattien selite: Kohteen arvioitu sijainti

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee noin 430 metriä Iso Ruuhijärven kämpältä itään. Kohde löytyi Seppo Kylökkään neuvomana (haastattelu kesällä 2008). Kyseessä on Suomen historian suurimpaan murhamieheen Juhani Aataminpoikaan eli Kerpeikkariin liittyvä tarinapaikka (http://fi.wikipedia.org/wiki/Juhani_Aataminpoika). Paikallisten tarinoiden mukaan Kerpeikkari väijyi matkalaisia ryöstötarkoituksissa ko. paikassa ison hongan takana. Kylökkään mukaan Kerpeikkari ei kuitenkaan tuolla paikalla tappanut ketään, toisten tietojen mukaan paikalla olisi tapettu yksi matkalainen (Vehkaoja 2001, 14). Nykyisin peruskarttaan merkitty tie on kasvamassa umpeen. Alueen puusto on noin 15 metriä korkeaa männikköä.

Toimenpide-ehdotukset: : Kerpeikkarista on syksyllä 2008 ilmestynyt kirja. Evon tarinaperinnettä, Kerpeikkarin oleskelupaikkoja ja em. kirjan tietoja yhdistelemällä aihetta voisi mahdollisesti hyödyntää esim. matkailupalveluissa.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 53

Kuvat: -

92 Rajajärvet

Muinaisjäännöstyyppi: muu

Tyyppin tarkenne: rajalinjat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: keskiaika

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6791240 ikoo: 3404150 z: 150

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Rajajärvet sijaitsevat Evon retkeilyalueen itärajalalla ja ovat osa Lammin ja Asikkalan välistä keskiaikaista rajalinjaa, joka mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1484 (Lammin historia I, 102). Se perustuu selkeisiin luonnossa havaittaviin kohteisiin ja rajalinjan kulku on antanut järville nimensäkin.

Toimenpide-ehdotukset: Ihmisen tekemiä rajamerkkejä paikalla ei ole, vaan raja perustuu helposti havaittaviin luonnonkohteisiin, kuten vanhimmat rajat yleensäkin. Kohde on taustatietoa, jota voidaan hyödyntää esim. retkeilyreitistöä tai matkailupalveluita kehitettäessä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 54

Kuvat: Img 0619

93 Rajalan torppa

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat, työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: torpat, viljelyröykkiöt

Lukumäärä: 1 + 4

Ajoitus: 1800-1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6786160 ikoo: 3403900 z: 165

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde on täysikasvuista kuusimetsää Tullinkankaan eteläosassa noin kilometri Selkäjärvestä kaakkoon. Rajalan torppa mainitaan vuoden 1855 tarkastusluettelossa, jolloin sen isäntänä oli Thomas Alexandersson (Sistola 2002, 80-82). Vuoden 1871 metsätalouuskartassa kohteen paikalle on merkitty Rajalan torppa, joka esiintyy vielä vuoden 1935 metsätalouuskartassa täplänä ja paikannimenä, mutta vuoden 1965 peruskartassa kohdalla ei enää ole torpasta mitään merkintää.

Inventoinnissa ko. paikalta löydettiin tulisijallisen rakennuksen jäännös, säilytys/kellarikuoppia, kaivon jäännös sekä viljelyraunioita. Vuoden 1871 metsätalouuskarttaan vertaamalla on selvää, että kyseessä ovat Rajalan torpan päärakennuksen jäännökset ja sen pihapiirissä olleiden pienten peltojen viljelyröykkiöt. Osa röykkiöistä saattaa olla peltojen laitamilla olleiden ns. rieska- eli kaskimaiden röykkiöitä. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että alue on jäänyt autioksi vasta 1900 –luvulla, joten se ei ikänsä puolesta täytä muinaisjäännöskriteerejä.

Päärakennuksen jäännös

Sijaitsee kuusimetsässä etelään aukeavalla rinteellä. Jäännöksestä on erotettavissa perustuksen matalaa maatonutta kaakkois- ja luoteisseinälinjaa siten, että rakennuksen koko vaikuttaa olleen noin 5 x 6,5 metriä, suunnaltaan kaakko-luode. Perustuksen sisäpuolella lähellä luoteiskulmaa on samman peittämä tulisijan jäännös, kooltaan noin 1,8 x 2,5 metriä, korkeudeltaan noin 0,5 metriä. Tulisijan jäännöksen keskelle tehdystä koepistosta tuli nyrkin kokoisia palaneita kiviä sekä palanutta savea ja yksi liuskekivinen hioin (hiointa ei luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin). Koepisto kaivettiin vain noin 20 cm:n syvyyteen kun oli varmistunut, että kyseessä on tulisijan jäännös. Inventointihavaintojen perusteella vaikuttaa, että kyseessä on tulisijallisen rakennuksen jäännös. Mahdollisesti paikalla on ollut pieni savupiirtti.

Kaivon jäännös

Sijaitsee noin 45 metriä päärakennuksen jäännöksestä luoteeseen tasaisella hieman suoperäisellä alueella. Kaivokuopan halkaisija on noin kaksi metriä, syvyys noin 1,2 metriä. Kaivon pohjalla on melko kirkasta vettä noin 30 cm. Kaivokuopan sisällä on puisista rakenteista jäljellä suorakulmainen pystylankuista tehty melko maatonut kehikko, jonka koko on noin 1 x 1 metriä.

Kivetty kuoppa

Sijaitsee noin 15 metriä päärakennuksen jäännöksestä luoteeseen mäen reunalla. Kooltaan noin 1 x 2 x 0,8 metriä, kaakko-luode –suuntainen. Kuopan seinämät on tuettu luonnonkivillä kylmämuuraten. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on tummaa likamaata noin 25 cm syvyyteen, mikä alapuolella on vaalea hieta. Kyseessä lienee varasto/kellarikuoppa.

Kuoppa 1

Sijaitsee noin 20 metriä edellisestä luoteeseen painanteen pohjalla. Loivareunaisen etelä-pohjois-suuntaisen kuopan koko on 3 x 4 x 0,8 metriä. Kairaushavaintojen mukaan kuopan pohjalla on tummaa likamaata noin 35 cm:n syvyyteen, minkä alla on vaalea hietä. Kyseessä lienee varasto/kellarikuoppa.

Kuoppa 2

Sijaitsee tasamaalla noin 10 metriä kivetystä kuopasta kaakkoon. Kuopan koko 1,8 x 2 metriä. Neliskanttisen sammaloituneen kuopan pohjalle on piilotettu vanha ruostunut peltitynnyri, minkä päälle on kasattu puuta, jotka nekin ovat jo lahoja ja sammaloituneita. Kuoppaan ei rojun vuoksi voitu tehdä kairausta, mutta kyseessä lienee varasto/kellarikuoppa.

Lisäksi alueella on neljä viljely/kaskiröykkiötä, joiden halkaisija vaihtelee 1-2,5 metrin välillä, korkeuden ollessa noin 0,5 metrin tietämällä. Vuoden 1871 metsätalouuskarttaan merkityt peltoalueet erottuvat torpanjäännöksen ympärillä tasaisina metsää kasvavana maapohjana. Kairaushavaintojen perusteella muokkauskerroksen vahvuus on ollut noin 15-20 cm. Maaperä on hietää ja melko rehevää, sillä käenkaalia kasvaa aluskasvillisuutena.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole muinaismuistolain mukainen kohde, niin se kannattaa ottaa huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmassa siten, että se ei tuhoutuisi. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa kaataa myös kohteen päältä. Kohde sijaitsee kulkureiteistä hieman syrjässä, joten se ei soveltune retkikohteeksi ainakaan suurelle yleisölle, mutta esim. asiasta kiinnostuneiden ryhmien vierailukohteena/opetuskohteena paikka on hyvä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 55

Kuvat: Img 0631, 0633, 0648-49, 0662

94 Rillitie

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät
 Tyypin tarkenne: ratapohjat
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: 1908-1914
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI
 Koordinaatit: pkoo: 6788220 ikoo: 3405280 z: 150
 Koordinaattien selite: gps-koordinaatit kohdasta, jossa alkuperäinen linjaus eroaa metsätiestä, tarkempi sijainti karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Evon Kruununpuistosta rakennettiin vuonna 1908 noin 17 kilometrin pituinen kaapeariteinen rautatie Vesijärven rannassa sijaitsevaan Kailaniemeen. Evolla rata alkoi Rajajärven kämpältä, jota myös Hotelli Huminaksi kutsuttiin, ja noudatteli Lammin ja Asikkalan välisen rantapuron reittiä. Radan rakennutti helsinkiläinen liikemies Tilander, joka oli tehnyt metsähallituksen kanssa kaupan Evon hoitoalueen itäosan lehtipuista. Metsistä kuljetettiin rautatietä pitkin aluksi hevosvetoisesti, mutta jo vuonna 1909 kahden höyryveturin avulla sekä polttopuuta että isoja tukkeja. Rillitiekse kutsutun (kukaan ei nykyään tietäne nimen taustaa) radan ansiosta Evon hakkuut kasvoivat 5000 kuutiometristä 50 000 kuutiometriin vuodessa. Vesijärven rannassa puutavara lastattiin proomuihin ja kuljetettiin Lahden kautta Pietariin ja Helsinkiin. Toiminta loppui kuitenkin jo 1914, minkä jälkeen venäläiset ostivat rautatien ja siirsivät sen pois. Radan paikalle rakennettiin 1950 – luvun puolivälissä metsäautotie(Heikkinen 2005, 24).

Rillitien linja on merkitty vuoden 1935 karttaotteeseen (Risto Viitalan arkistot), josta käy ilmi, että vanha rautatielinjaus on eteläosastaan kulkenut nykyisessä metsässä, eli oikaissut metsätiehen nähden. Inventoinnissa tämä alue tarkastettiin, mutta minkäänlaisia näkyviä merkkejä ei rautatien pohjasta havaittu.

Toimenpide-ehdotukset: Alkuperäisestä rautatiestä ei ole mitään jäljellä. Sen kulkureitti on kuitenkin tiedossa ja pääosin se näkyy maastossa metsäautotienä. Rillitiehen liittyvää tietoa voinee käyttää hyväksi esim. alueen retkeilyreitistöä tai matkailupalveluita kehitettäessä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 56
 Kuvat: Img 0620

95 Ruuhijoki 1

Muinaisjäännöstyyppi: teollisuuskohteet
 Tyypin tarkenne: uittolaitteet
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: 1900 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6791930 ikoo: 3397100 z: 142,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: A) Kohde sijaitsee Ruuhijoen varressa noin 670 metriä Iso Ruuhijärvestä alajuoksun suuntaan. Kyseessä on Evon uittoalueen pisimmän ruuhen jäännös. Paikka löytyi Seppo Kylökkään neuvomana. Uittoruuhien alkuperäinen pituus on ollut 225 metriä, sitä on kutsuttu nimellä Pitkäruuhi (Karru 2000, 13). Uittoruuhi on purettu joskus 1970 –luvulla, mutta siitä löytyy purkuvaiheen kuva ja suunnitelmapiirroksia, joista ilmenee Ruuhen alkuperäinen ulkonäkö ja mitat (Uljas Kiurun arkisto). Uittoruuhien avulla tukkien kulkua oikaistiin kuivan maan kautta siten, että sille kaivettiin kanava pienen harjanteen läpi. Kaivannon leveys on noin kolme metriä, syvyys noin kaksi metriä ja pituus noin 30 metriä. Kaivanto on itä-länsisuuntainen. Uittoruuhesta on jäljellä vain erittäin vähäisiä pohjarakenteiden lähes mullaksi maatumineita sammaloituneita hahmoja, jotka erottuvat hämärästi niiden päällä kasvavan kuusipusikon alta. Tämän lisäksi on löydettävissä joitakin lahoja puukappaleita, joissa on takonauvoja.

B) Iso Ruuhijärvestä laskevan Ruuhiojan suulla on ollut säästöpato, jolla on säädelty uiton aikana veden juoksutusta. Heti säästöpadon jälkeen on ollut uittoruuhi. Näistä ei enää ole mitään jäljellä, mutta rakenteista on karttapiirros (Karru 2000, 14), jonka perusteella kohteet on merkitty karttaotteeseen.

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde kannattaa huomioida siten, että se ei vaarannu. Vähäiset puuosien jäännökset ovat käytännöllisesti katsoen jo hävinneet, mutta harjanteen poikki kaivettu kaivanto säilyy, mikäli siihen ei kajota. Jos paikkaa halutaan hyödyntää esim. opetus- tai retkikohteena niin alueelta kannattaa raivata puustoa, erityisesti kaivannon alueelta.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 57

Kuvat: Img 0994

96 Saarijärvi

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: hiilimiilut

Lukumäärä: 2

Ajoitus: 1940 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6792651 ikoo: 3395673 z: 161

Koordinaattien selite: pohjoisemman miilun gps-koordinaatit

Kohdekuvaus: Hiilimiilun pohjat sijaitsevat Saarijärven lounaisrannan tuntumassa metsittyneen metsätienpohjan varressa, noin 40 metriä järven rannasta lounaaseen. Pohjoisempi sijaitsee metsätien pohjan pohjoispuolella metsätiessä kiinni. Vallimainen kehä on halkaisijaltaan noin kahdeksan metriä, korkeudeltaan noin puoli metriä. Kehän sisäpuolinen osa on tasainen ja suunnilleen samassa tasossa kuin ympäröivän maan pinta. Eteläisempi miilunpohja sijaitsee metsätienpohjan eteläpuolella metsätien pohjassa kiinni. Se on kooltaan saman kokoinen kuin pohjoisempi. Miilut ovat olleet käytössä 1940-41 (Vehkaoja 2001,11). Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Hiilimiilun pohjat ovat hyvin säilyneitä, mutta puuston peittämiä. Ne kannattaa mahdollisuuksien mukaan huomioida hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa. Seuraavan metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa poistaa myös miilunjäänösten päältä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 58

Kuvat: Img 0463

97 Saarikon lato

Muinaisjäännöstyyppi: ei muinaisjäännös

Tyyppin tarkenne: ladot

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 –luku

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6792890 ikoo: 3399570 z: 137,5

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Peruskarttaan merkitty lato sijaitsee noin 450 metriä peruskartalla näkyvästä Saarikosta kaakkoon ja noin 150 metriä autioituneesta Saarikon torpasta luoteeseen Saarikontien länsireunassa. Kyseessä on kaakko-luodesuuntainen hirsilato, mitoiltaan noin 5 x 7 metriä. Ladossa on huopakatto, jonka alla on päreet. Katto vaikuttaa ehjältä, mutta kuitenkin jo parhaat päivänsä nähneeltä. Kehikko on tehty pyöreistä tukeista yksinkertaisin salvoksin, hirsien päät ovat lyhyet ja sahatut. Hirsien välissä on ilmaraot. Hirsikehikko on perustettu yksinkertaiselle kiviperustukselle. Ladon lattia on tehty ohuemmista pyöröpuista ja on ehjä. Ladossa on jonkin verran heiniä. Oviaukko on tielle päin ja siinä on pariovet sepän takomine saranoineen ja hakoineen. Oven sisäpuoli on täynnä eri aikaisia nimikirjoituksia ja kaiveruksia, joista on havaittavissa vuosilukuja ainakin 1940-luvulta 2000 –luvulle. Lato on siis rakennettu viimeistään 1900 –luvun alkupuoliskolla. Vuoden 1870 metsätalouuskartassa ei ole ko. kohdalla latoa, mutta vuoden 1965 peruskarttaa se on merkitty. Lato kuuluu Saarikon vanhan torpan paikan rakennuksiin.

Toimenpide-ehdotukset: Lato on hyväkuntoinen ja kannattaa pitää kunnossa. Seuraava korjaus olisi katon uusiminen. Mahdollisuuksien mukaan olisi hienoa, jos siihen voitaisiin tehdä alkuperäisen mukainen pärekatto. Latoa voisi ehkä hyödyntää esim. varastona tai retkeilyreitistön taukopaikkana.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 59

Kuvat: Img 0741

98 Saarikon torppa

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: torpat
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: 1960-70 –luku
 Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6792712 ikoo: 3399660 z: 137,5

Koordinaattien selite: torpan päärakennuksenjäännöksen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä.

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Saarikontien varressa noin kilometrin Halsjärven pohjoisrannasta luoteeseen nykyisen lintukosteikon/lammen kohdalla. Peruskartalla näkyvä nykyinen Saarikko sijaitsee kohteesta noin 600 metriä luoteeseen saman tien varressa.

Saarikon torppa on mainittu vuoden 1855 tarkastusluettelossa, jolloin sen isäntänä oli Anders Adamsson (Sistola 2002, 80-82). Lisäksi Saarikon torppa peltoineen on merkitty vuoden 1870 metsätalouskarttaan ja vielä vuoden 1965 peruskarttaan, missä tuolloinen rakennuskanta on nähtävissä. Hävinneen torpan alue on nykyisin edelleen hyvin avointa maastoa ja rakennusten perustukset ovat maastossa hyvin havaittavissa. Saarikon tie tekee paikalla samanlaisen mutkan kuin vuoden 1870 – kartassa. Kohteessa on betoninen päärakennuksen ja navetan perustus sekä betonirenkainen kaivo tien eteläpuolella eli lintukosteikon/lammen puolella. Tien pohjoispuolella on kolme vanhempaa talous/varastorakennuksen perustusta, jotka ovat yksinkertaisia ja harvakseltaan luonnonkivistä ladottuja. Lisäksi tien pohjoispuolella on kellarikuopan jäännös.

Kaivo

Sijaitsee noin 30 metriä tiestä etelään. Tehty betonirenkaista. Päällä teräskansi. Hyvä kunto.

Perustus 1

Sijaitsee noin 15-20 metriä tiestä etelään ja noin kolme metriä kaivosta länteen. Itä-länsisuuntaisen betoniperustuksen koko on 8 x 15 metriä. Kyseessä lienee navetan tms. talusrakennuksen perustus.

Perustus 2

Sijaitsee tien eteläpuolella mutkassa, aivan tiessä kiinni, osin koivutaimikon sisällä. Betoniperustus on kaakko-luodesuuntaisen ja siinä on kaksi uloketta toinen pohjois ja toinen eteläkulmassa. Perustuksen koko on noin 10 x 12 metriä. Kyseessä on selvästi asuinrakennuksen perustus.

Kellarikuoppa

Sijaitsee tien pohjoispuolella metsän reunassa mäen etelärinteessä noin 40 metriä tiestä pohjoiseen. Kuopan koko 2,5 x 4 x 1,5 metriä (leveys x pituus x syvyys) lounais-koillinsuuntaisen. Kuopan reunoilla on maatuneita hirsiä, joten siinä on ollut puukate. Pohjalla on kaikenlaista rautaromua.

Perustus 3

Sijaitsee noin 10 metriä tiestä pohjoiseen pajupuskan kohdalla. Perustuksessa on nurkkakivet ja niiden välissä joitakin yksittäisiä kiviä. Perustuksen koko on 5 x 8 metriä ja se on lähes etelä-pohjoissuuntaisen. Tulisijan jäännöksestä ei ole merkkejä, joten kyseessä lienee varaston, aitan tms. jäännös.

Perustus 4

Sijaitsee tien pohjoisreunassa pienen kumpareen kohdalla noin 30 metriä em. kohteista luoteeseen tietä pitkin. Kyseessä on maavalli/kiviriviperustus, jonka koko on 3 x 4 metriä ja suunta lähes itä-länsi. Tie lienee hieman tuhonnut perustuksen eteläpäätä.

Perustus 5

Sijaitsee noin 15 metriä tiestä itään ja noin 30 metriä edellisestä luoteeseen avoimella alueella, joka lienee vanhaa peltoa/niittyä. Kyseessä on luonnonkivistä tehty L-muotoinen perustus, jossa on nurkkakivien lisäksi harvakseltaan peruskiviä. Perustuksen koko on 6 x 12 metriä ja sen luoteisnurkassa on lisäksi 3 x 4 metrinen uloke länteen. Perustuksen sisäpuolinen alue on huomattavan tasainen. Kyseessä on todennäköisesti ladon tms. peruskiveys.

Toimenpide-ehdotukset: Vaikka kohde ei ole muinaismuistolain mukainen kohde, niin se kannattaa ottaa huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmassa siten, että se ei tuhoutuisi. Kohteen maasto oli inventointihetkellä varsin avointa, mutta seuraavan metsän kaadon yhteydessä puusto kannattaa kaataa myös rakenteiden päältä. Kohde sijaitsee lintukosteikon/lammen rannalla hyvien kulkuyhteyksien varressa, joten sen hyödyntämiseen esim. retkeilyreitit kehittämisessä olisi hyvät mahdollisuudet.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 59

Kuvat: Img 0729-30

99 Selkälinja

Muinaisjäänöstyyppi: muu

Tyypin tarkenne: maanmittauslinjat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1870 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6790216 ikoo: 3402571 z: 150

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Selkälinja on 1870 –luvulla maastoon hakattu linja, jota on käytetty aluetta kartoitettaessa mittausten peruslinjana. Linja on edelleen paikoin maastossa näkyvissä. Erityisen hyvin se näkyy Sudenpesänkankaan aarnialueella, joskin se on jo hieman umpeen kasvamassa. Linja on suunnilleen kaakko-luodesuuntainen ja tulee kaakosta Iso Keltajärven kaakkoispäähän aarnialueen halki.

Toimenpide-ehdotukset: Linja liittyy alueen maanmittaushistoriaan ja Kruununpuiston muodostamisen aikaan. Linja kannattaisi pitää ainakin osin auki Sudenpesänkankaan aarnialueella, jossa se vielä on nähtävissä puuston vanhuuden ansiosta. Kohdetta voisi hyödyntää esim. retki- tai opetus-tarkoituksiin.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 62

Kuvat: Img 0866

100 Tornimäki

Muinaisjäänöstyyppi: muu

Tyypin tarkenne: kolmiomittaustornit

Lukumäärä: 1

Ajoitus: 1900 –luku

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäänös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6792380 ikoo: 3395190 z: 185

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit peruskartalla

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Iso Ruuhijärvestä yhden kilometrin länteen olevan mäen korkeimmalla kohdalla. Kyseessä on kolmiomittaustornin paikka, joka on merkitty peruskarttaan. Mäen laittaa kiertää Tornimäki –niminen tie, josta haarautuu hieman umpeen kasvanut tieura mäen laelle. Nykyisin tornista on jäljellä kaatuneet ja lahot jäännökset. Mäen laella tornin paikalla on neljä kiiveä, joista pohjoisimmassa on rautatappi eli korkeuskiintopiste. Kohde tunnetaan myös Saarijärven kolmiomittaustornina ja se on Lammin korkein paikka. Torni on rakennettu viimeisen kerran 1960-70 –luvun taitteessa (Vehkaoja 2001, 13).

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kohde kannattaa huomioida siten, että korkeuskiintopistettä ei vaurioiteta.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 58

Kuvat: Img 1017

101 Tuonelan virta

Muinaisjäännöstyyppi: teollisuuskohteet
Tyypin tarkenne: uittolaitteet
Lukumäärä: 1
Ajoitus: 1900-luvun alku
Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 05 ISO-EVO
Koordinaatit: pkoo: 6788960 ikoo: 3398570 z: 125
Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Evon metsäoppilaitoksen itäpuolella Ylisen ja Keskisen Rautjärven välisellä kannaksella. Kyseessä on järvien välinen kanava, joka on kaivettu 1900-luvun alussa tukinuittoa varten uittomatkan lyhentämiseksi (Sistola 2002, 94). Kanavan pituus on noin 100 metriä ja leveys noin kuusi metriä. Kanavan yli menee silta ja kanava on yhä kulkukelpoinen.

Toimenpide-ehdotukset: Ei erityisiä toimenpiteitä.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 60
Kuvat: 1308

102 Viljaskorpi

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kolotut tervaskannot

Lukumäärä: n. 10-20

Ajoitus: uusi aika?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 08 RAITTINSAARI

Koordinaatit: pkoo: 6790340 ikoo: 3403560 z: 165-170

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Sudenpesänkankaan luonnonsuojelualueella Viljaskorven pohjoispuolisen laajahkon mäen etelärinteellä ja lakialueella. Alueella kasvaa vanhaa, yli satavuotiasta mänty- ja kuusimetsää, aluskasvillisuutena mm. mustikka ja käenkaali. Puuston seassa on paljon vanhoja tervaskantoja, joissa on hiiltyneitä ja hiiltymättömiä kirveeniskemiä ympäri kantoa.

Alueen tarkkoja rajoja ei määritetty, mutta kolottuja kelokantoja on ainakin noin 50 x 50 metrin kokoisella alueella. Ne voisivat liittyä puiden koloamiseen kaskeamistarkoituksessa, mitä tukee myös paikannimi Viljaskorpi. Nykyisessä puustossa ei ole palon jälkiä, vaikka niiden joukossa on selkeästi yli satavuotiaita puita. Tämä merkinnee, että kolousten ikä on tätä vanhempi. Kohde on täysin säilynyt.

Toimenpide-ehdotukset: Kyseessä hiljalleen katoava kohde, sillä kannot maatuvat ajan mittaan. Kohde kannattaa ottaa huomioon hoito- ja käyttösuunnitelmassa siten, että se ei vaarannu. Kohdetta voisi hyödyntää esim. erikoisena retki- tai opetuskohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 102

Kuvat: Img1039-41

103 Ämmäkivi

Muinaisjäänöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Tyypin tarkenne: tarinapaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 06 AUTTOINEN

Koordinaatit: pkoo: 6793000 ikoo: 3398590 z: 140

Koordinaattien selite: Kohteen peruskarttakoordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee noin 50 metriä Padasjoentiestä itään, noin 350 metriä Kylökkäänjärven tien risteyksestä Padasjoelle päin. Kivi on merkitty peruskarttaan virheellisesti nimellä Miekkakivi. Oikea Miekkakivi sijaitsee kohteesta noin 250 metriä lounaaseen. Kivi on kookas ja erottuu maantielle hyvin. Kivelle pääsee myös autolla, sillä maantieltä on sille liittymä. Tarinan mukaan kivi on saanut nimensä siitä, että siinä olevan kolon suojaan olisi joskus kulkijavaimo mennyt sadetta pitämään ukonilmalla. Salama iski kiveen ja ”ämmä” kuoli (Vehkaoja 2001, 14-15).

Toimenpide-ehdotukset: Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kivi kannattaa huomioida siten, että se ei vaarannu. Kohdetta voisi mahdollisesti hyödyntää esim. retkikohteena.

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 50

Kuvat: Img 1002

104 Papinkivi

Muinaisjäänöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Tyypin tarkenne: tarinapaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: uusi aika?

Rauhoitusluokka: 3 (ei muinaisjäännös)

Peruskartta 2134 09 ISO-TARUS

Koordinaatit: pkoo: 6792540 ikoo: 3400 020 z: 140

Koordinaattien selite: Kohteen keskipisteen koordinaatit

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Halsjärven pohjoisimmasta lahdenperästä noin 120 metriä luoteeseen. Kohdetta ei tarkastettu inventoinnissa, mutta sen sijaintitiedot saatiin Uljas Kiurun kotiseutuarkistosta. Kyseessä on Papinkivi niminen siirtolohkare, joka on saanut tarinan mukaan nimensä siitä, että Evajärven papiksi nimitetty uudisasukas kävi kiven päältä saarnaamassa ympäristön asukkaille, jotka häntä kokoontuivat kuulemaan. Saarnahetkiä on paikalla vietetty todennäköisesti 1800 –luvun puolivälin tienoilla (Kiuru 1992, 15).

Toimenpide-ehdotukset: -

Tutkimukset: Ei aiempia tutkimuksia

Löydöt: -

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 59

Kuvat: -

LIITTEET

KUVALUETTELO

Kuvannut Jouni Taivainen

- Img 0378: Kohde 1, Savijärvi 1. Yleisnäkymä kaskiröykkiöalueelta Savijärvelle. Luoteesta 9.5.2008.
 Img 0385: Kohde 1, Savijärvi 1. Kaskiröykkiöitä Ilvespolun varressa. Koillisesta 9.5.2008.
 Img 0392: Kohde 2, Savijärvi 2. Yleisnäkymä kaskiröykkiöalueelta Savijärvelle. Luoteesta 9.5.2008.
 Img 0394: Kohde 2, Savijärvi 2. Sammalen alta paljastettu kaskiröykkiö. Kaakosta 9.5.2008.
 Img 0396: Kohde 3, Sorsajärvi. Palaneen piin löytöpaikka lapion kohdalla. Lounaasta 9.5.2008.
 Img 0419: Kohde 4, Potaskanmäki 2. Naurishauta. Koillisesta 12.5.2008.
 Img 0420: Kohde 5, Potaskanmäki 3. Naurishauta. Pohjoisesta 12.5.2008.
 Img 0422: Kohde 72, Hokajärvi. Viljelyröykkiöitä vanhalla peltoalueella. Luoteesta 13.5.2008.
 Img 0423: Kohde 6, Säkkijärvi 1. Hiilimiilu. Etelästä 13.5.2008.
 Img 0424: Kohde 7, Säkkijärvi 2. Hiilimiilu. Luoteesta 13.5.2008.
 Img 0426: Kohde 85, Luutajoensuu. Hiilimiilu. Luoteesta 14.5.2008.
 Img 0428: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 1. Lounaasta 14.5.2008.
 Img 0429: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 2. Pohjoisesta 14.5.2008.
 Img 0430: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 3. Luoteesta 14.5.2008.
 Img 0431: Kohde 8, Onkimankangas 1. Kairausnäyte hiilimiilu nro 3:n pohjalta. 14.5.2008.
 Img 0432: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 4. Luoteesta 14.5.2008.
 Img 0433: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 5. Taustalla Onkimanjärvi. Pohjoisesta 14.5.2008.
 Img 0436: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 6. Luoteesta 14.5.2008.
 Img 0437: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 7, taustalla Alinen Rautjärvi. Lounaasta 14.5.2008.
 Img 0438: Kohde 53, Leipäsuonaho. Torpan talousrakennuksen perustukset. Kaakosta 15.5.2008.
 Img 0442: Kohde 53, Leipäsuonaho. Riiden perustukset ja tulisijan jäännös. Lounaasta 15.5.2008.
 Img 0443: Kohde 53, Leipäsuonaho. Kellarikuoppa. Lännestä 15.5.2008.
 Img 0448: Kohde 53, Leipäsuonaho. Kaivon jäännös. Lounaasta 15.5.2008.
 Img 0452: Kohde 53, Leipäsuonaho. Torpan päärakennuksen tulisijan jäännös. Etelästä 15.5.2008.
 Img 0459: Kohde 9, Leipäsuonaho 1. Torpan pohjoispuolista kaskiröykkiöaluetta. Etelästä 15.5.2008.
 Img 0460: Kohde 9, Leipäsuonaho 1. Torpan länsipuolista kaskiröykkiöaluetta. Etelästä 15.5.2008.
 Img 0463: Kohde 96, Saarijärvi. Hiilimiilun pohja kuusikon alla. Lounaasta 15.5.2008.
 Img 0465: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 8. Pohjoisesta 15.5.2008.
 Img 0466: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu 9. Pohjoisesta 15.5.2008.
 Img 0558: Kohde 10, Kylökäs 1. Hiilimiilu. Etelästä 19.5.2008.
 Img 0560: Kohde 54, Kylökäs. Hiilimiilujen pohjat tien vasemmalla puolella. Etelästä 19.5.2008.
 Img 0561: Kohde 11, Iso Ruuhijärvi 1. Naurishauta. Koillisesta 19.5.2008.
 Img 0562: Kohde 12, Iso Ruuhijärvi 2. Naurishauta. Lounaasta 19.5.2008.
 Img 0567: Kohde 13, Iso Ruuhijärvi 3. Kaskiröykkiöitä alueen keskiosassa. Kaakosta 19.5.2008.
 Img 0571: Kohde 13, Iso Ruuhijärvi 3. Aitamainen muodostelma alueen koillisosassa. Luoteesta 19.5.2008.
 Img 0572: Kohde 13, Iso Ruuhijärvi 3. Kaskiröykkiö retkeilyreitillä varressa. Kaakosta 19.5.2008.
 Img 0585: Kohde 69, Evajärven Papin kanava, taustalla Evajärvi. Luoteesta 20.5.2008.
 Img 0588: Kohde 14, Evajärvi 1. Lato. Kaakosta 20.5.2008.
 Img 0594: Kohde 14, Evajärvi 1. Kellarikuoppa. Kaakosta 20.5.2008.
 Img 0596: Kohde 14, Evajärvi 1. Kiviaidanne alueen länsiosassa. Luoteesta 20.5.2008.
 Img 0599: Kohde 14, Evajärvi 1. Kaskiröykkiö alueen pohjoisosassa. Etelästä 20.5.2008.
 Img 0601: Kohde 15, Evajärvi 2. Kaskiröykkiö. Luoteesta 21.5.2008.
 Img 0602: Kohde 16, Evajärvi 3. Kaskiröykkiö alueen länsiosassa 21.5.2008.
 Img 0604: Kohde 16, Evajärvi 3. Kaskiröykkiöitä alueen luoteisosassa 21.5.2008.
 Img 0613: Kohde 16, Evajärvi 3. Kaskiröykkiö alueen koillisosassa 21.5.2008.
 Img 0617: Kohde 17, Pitkäniemenkangas 1. Hiilimiilu. Luoteesta 21.5.2008.
 Img 0619: Kohde 92, Rajajärvet. Keskiaikaista rajalinjaa. Etelästä 22.5.2008.
 Img 0620: Kohde 94, Rillitie. Tien kulkua Rajajärvien maastossa. Pohjoisesta 22.5.2008.
 Img 0631: Kohde 93, Rajalan torppa. Kaivon jäännös. Koillisesta 22.5.2008.
 Img 0633: Kohde 93, Rajalan torppa. Peltoviljelyraunio torpan entisellä pellolla, päärakennuksen jäännöksen länsipuolella. Kaakosta 22.5.2006.
 Img 0648: Kohde 93, Rajalan torppa. Löytöjä tulisijan jäännökseen tehdystä koepistosta. Hioin ja palanutta savea. 26.5.2008.

- Img 0649: Kohde 93, Rajalan torppa. Päärakennuksen jäännös. Tulisija erottuu sammaloituneena kumpareena, luoteis-seinälinjalla mitta, kaira luoteisnurkalla. Koillisesta 26.5.2008.
- Img 0662: Kohde 93, Rajalan torppa. Kaivon jäännöksen puurakenteita. Etelästä 26.5.2008.
- Img 0670: Kohde 18, Mölökkä. Kaskiröykkiöalue. Lännestä 26.5.2008.
- Img 0671: Kohde 18, Mölökkä. Tervahauta alueen lounaisosassa. Etelästä 26.5.2008.
- Img 0677: Kohde 18, Mölökkä. Hiilimiilu Mölökkälammen itärannan tuntumassa. Etelästä 26.5.2008.
- Img 0678: Kohde 19, Niinimäki 1. Kaskiröykkiö alueen pohjoisosassa mäen päällä. Luoteesta 27.5.2008.
- Img 0691: Kohde 19, Niinimäki 1. Kaskiröykkiö alueen eteläosassa. Lounaasta 27.5.2008.
- Img 0697: Kohde 20, Niinimäki 2. Kaskiröykkiö alueen lounaisosassa. Kaakosta 27.5.2008.
- Img 0698: Kohde 20, Niinimäki 2. Naurishauta alueen itäosassa. Koillisesta 27.5.2008.
- Img: 0704: Kohde 56, Kankaanmaan torppa. Kaivon jäännös. Kaakosta 27.5.2008.
- Img 0711: Kohde 56, Kankaanmaan torppa. Päärakennuksen jäännös, etualalla nurkalle tehty koepisto nro 3. Kaakosta 27.5.2008.
- Img 0714: Kohde 56, Kankaanmaan torppa. Koepistosta nro 3 saatuja löytöjä. 27.5.2008.
- Img 0716: Kohde 56, Kankaanmaan torppa. Mahdollisen riihen tulisijan jäännös. Luoteesta 27.5.2008.
- Img 0720: Kohde 84, Kuulakivi. Lounaasta 27.5.2008.
- Img 0722: Kohde 21, Metsäsianharju. Hiilimiilu tien vasemmalla reunassa. Kaakosta 28.5.2008.
- Img 0726: Kohde 21, Metsäsianharju. Eteläisin hiilimiilu. Luoteesta 28.5.2008.
- Img 0729: Kohde 98, Saarikon torpan paikka. Vanha tonttima ja rakennuksen perustuksia tien molemmilla puolilla. Idästä 28.5.2008.
- Img 0730: Kohde 98, Saarikon torpan paikka. Kaivo, oikealla talusrakennuksen perustus, taustalla lintukosteikko. Koillisesta 28.5.2008.
- Img 0741: Kohde 97, Saarikon lato. Koillisesta 28.5.2008.
- Img 0757: Kohde 22, Valkeamustajärvenkangas 1. Läntisin hiilimiilu risteuksen takana. Luoteesta 28.5.2008.
- Img 0764: Kohde 23, Valkeamustajärvenkangas 2. Hiilimiilut tien vasemmalla puolella. Kaakosta 28.5.2008.
- Img 0767: Kohde 24, Mikonniittu. Eteläinen hiilimiilu kiven etupuolella. Etelästä 28.5.2008.
- Img 0769: Kohde 25, Arabiantie 1. Hiilimiilu risujen alla kuvan keskellä. Luoteesta 29.5.2008.
- Img 0770: Kohde 26, Arabiantie 2. Eteläisempi hiilimiilu. Lännestä 29.5.2008.
- Img 0772: Kohde 27, Arabiantie 3. Tervahauta risujen alla. Lounaasta 29.5.2008.
- Img 0774: Kohde 28, Ylimmäinen Mustajärvi. Hiilimiilu suon reunassa. Luoteesta 29.5.2008.
- Img 0776: Kohde 29, Rieska. Hiilimiilu. Etelästä 2.6.2008.
- Img 0788: Kohde 30, Rynnuhuhta. Kaskiröykkiö alueen eteläosassa. Lounaasta 2.6.2008.
- Img 0794: Kohde 30, Rynnuhuhta. Kaskiröykkiö alueen pohjoisosassa. Lännestä 2.6.2008.
- Img 0799: Kohde 31, Hakamäki. Kaskiröykkiö alueen eteläosassa. Etelästä 2.6.2008.
- Img 0800: Kohde 31, Hakamäki. Naurishauta alueen eteläosassa. 2.6.2008.
- Img 0805: Kohde 8, Onkimankangas 1, hiilimiilu nro 10, taustalla Onkimanjärvi. Koillisesta 3.6.2008.
- Img 0806: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 11. Etelästä 3.6.2008.
- Img 0807: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 12. Etelästä 3.6.2008.
- Img 0809: Kohde 32, Valkjärvenkangas. Hiilimiilu alueen koillisosassa. Taustalla Iso Valkjärvi. Lännestä 3.6.2008.
- Img 0813: Kohde 32, Valkjärvenkangas. Tervahauta Saarisjärven pohjoispäässä. Pohjoisesta 3.6.2008.
- Img 0823: Kohde 32, Valkjärven kangas. Hiilimiilu alueen lounaisosassa. Lounaasta 3.6.2008.
- Img 0824: Kohde 32, Valkjärven kangas. Kairanäyte edellisen kuvan hiilimiilusta. 3.6.2008.
- Img 0835: Kohde 70, Hankala. Hiilimiilun pohja risteuksen takana metsässä. Koillisesta 4.6.2008.
- Img 0836: Kohde 82, Keltaojan kämppä. Hirsirakennuksen jäännökset. Kaakosta 4.6.2008.
- Img 0841: Kohde 82, Keltaojan kämppä. Uittoruuhien jäännöksiä Keltaojassa. Koillisesta 4.6.2008.
- Img 0848: Kohde 83, Keltaojan silta. Sillan jäännökset, taustalla Vähä Keltajärvi. Etelästä 4.6.2008.
- Img 0856: Kohde 33, Majajärvi. Kaskiröykkiö mäen laella. Etelästä 5.6.2008.
- Img 0857: Kohde 33, Majajärvi. Naurishauta polun oikealla puolella. Luoteesta 5.6.2008.
- Img 0866: Kohde 99, Selkälinja. Linjan kulkua Sudenkankaan alueella, Iso Keltajärven kaakkoispään tuntumassa. Luoteesta 5.6.2008.
- Img 0880: Kohde 34, Luojala. Hiilimiilu alueen eteläosassa. Luoteesta 6.6.2008.
- Img 0881: Kohde 34, Luojala. Tervahauta alueen eteläosassa. Luoteesta 6.6.2008.
- Img 0890: Kohde 35, Riviera 1. Hiilimiilu alueen eteläosassa, taustalla Alinen Rautjärvi. Koillisesta 6.6.2008.
- Img 0896: Kohde 35, Riviera 1. Pyyntikuoppa alueen pohjoisosassa, taustalla Alinen Rautjärvi. Idästä 6.6.2008.
- Img 0900: Kohde 36, Onkimankangas 2. Hiilimiilu alueen kaakkoisosassa. Pohjoisesta 11.6.2008.
- Img 0901: Kohde 36, Onkimankangas 2. Kairausnäyte edellisen kuvan miilun pohjalta. 11.6.2008.
- Img 0906: Kohde 36, Onkimankangas 2. Pohjoisin hiilimiilu. Koillisesta 11.6.2008.
- Img 0911: Kohde 37, Arabiankorpi 1. Läntisin hiilimiilu. Lounaasta 11.6.2008.
- Img 0922: Kohde 38, Arabiankorpi 2. Hiilimiilu. Idästä 11.6.2008.
- Img 0925: Kohde 62, Ruuhijärven torppa 2. Pohjoisemmän hiilimiilun reunavallia ja pohjaa. Pohjoisesta 11.6.2008.

- Img 0927: Kohde 63, Ruuhijärven torppa 3. Metsäkämpän perustukset. Lännestä 11.6.2008.
- Img 0929: Kohde 40, Leipäsuonaho 2. Kaskiröykkiö alueen itäosassa. Lounaasta 11.6.2008.
- Img 0931: Kohde 40, Leipäsuonaho 2. Kaskiröykkiöalue hakkuuaukean takana metsässä. Idästä 11.6.2008.
- Img 0934: Kohde 41, Leipäsuonaho 3. Kaskiröykkiö alueen pohjoisosassa. Koillisesta 11.6.2008.
- Img 0937: Kohde 55, Kirkkokivi. Koillisesta 12.6.2008.
- Img 0940: Kohde 73, Hotelli Humina. Yleiskuva metsäkämpän sijaintialueesta. Pohjoisesta 12.6.2008.
- Img 0945: Kohde 42, Pukkivuori. Kaskiröykkiö alueen luoteisosassa. Lounaasta 12.6.2008.
- Img 0948: Kohde 81, Keltaoja. Uittoruuhien jäännös. Kaakosta 12.6.2008.
- Img 0964: Kohde 66, Konikorpi. Viisarikivi tien vasemmassa reunassa. Lounaasta 12.6.2008.
- Img 0965: Kohde 74: Kaitalampi. Peltoviljelyröykkiö alueen keskellä. Luoteesta 12.6.2008.
- Img 0970: Kohde 86, Luutajoki 1. Tukeilla pengerretty joen ranta. Lounaasta 16.6.2008.
- Img 0994: Kohde 95, Ruuhijoki 1. Uittoruuhelle tehty kaivanto ns. Pitkäruuhien paikalla. Luoteesta 16.6.2008.
- Img 1002: Kohde 103, Ämmäkivi. Lounaasta 16.6.2008.
- Img 1013: Kohde 43, Sammalinen. Kaskiröykkiöitä alueen eteläosassa. Luoteesta 17.6.2008.
- Img 1017: Kohde 100, Tornimäki. Kolmiomittaustornin jäännökset. Korkeuspiste (rautatappi) taaimmaisessa kivessä. Kaakosta 18.6.2008.
- Img 1020: Kohde 44, Alinen Niemisjärvi. Eteläisempi naurishauta. Etelästä 18.6.2008.
- Img 1023: Kohde 45, Ruokojärvi. Läntisempi naurishauta. Etelästä 18.6.2008.
- Img 1026: Kohde 45, Ruokojärvi. Tervahaudan laskuaukko. Pohjoisesta 18.6.2008.
- Img 1039: Kohde 102, Viljaskorpi. Kolottu tervaskanto. 19.6.2008.
- Img 1041: Kohde 102, Viljaskorpi. Kolottu tervaskanto. 19.6.2008.
- Img 1040: Kohde 102, Viljaskorpi. Yleisnäkymä mäen lakialueelta. 19.6.2008.
- Img 1047: Kohde 99, Selkälinja. Yleisnäkymä Iso-Keltajärven kaakkoispuolelta Sudenpesänkankaalta.
- Img 1048: Kohde 64, Punssivuori. Palovartiotorin jäännökset mäen laella. Kaakosta 19.6.2008.
- Img 1049: Kohde 46, Punssivuori 1. Hiilimiilu polun varressa, taustalla Keskinen Rautjärvi. Kaakosta 19.6.2008.
- Img 1051: Kohde 65, Punssivuoren muistopuistikko. Muistomerkki ja opastaulu, taustalla muistopuistikko. Lännestä 19.6.2008.
- Img 1054: Kohde 46, Punssivuori 1. Pyyntikuoppa, taustalla Keskinen Rautjärvi. Kaakosta 19.6.2008.
- Img 1080: Kohde 67, Vaarinkorpi. Kaskiröykkiö tien risteuksen tuntumassa. Lännestä 30.6.2008.
- Img 1081: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Yleiskuva alueesta. Kaakosta 30.6.2008.
- Img 1083: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Retorttiuunin perustukset. Lännestä 30.6.2008.
- Img 1084: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Retorttiuunin hylsy. Kaakosta 30.6.2008.
- Img 1085: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Mahdollinen mantteliuunin jäännös etualalla, retorttiuunin perustukset takana. Koillisesta 30.6.2008.
- Img 1086: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Kiveys mahdollisen mantteliuunin koillispuolella joen rannan tuntumassa. Koillisesta 30.6.2008.
- Img 1087: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Uittoruuhien jäännökset joen itärannalla. Lounaasta 30.6.2008.
- Img 1091: Kohde 48, Pitkäniemenjärvi 1. Hiilimiilu. Kaakosta 30.6.2008.
- Img 1093: Kohde 49, Pitkäniemenkangas 2. Hiilimiilu. Lännestä 30.6.2008.
- Img 1219: Kohde 60, Arabiankorpi 6. Tukkipengerrys Luutajoen uomassa. Lännestä 5.8.2008.
- Img 1232: Kohde 87, Luutajoki 3. Uittoruuhien päättymiskohta kivikon ja veden rajassa, jossa molemmilla rannoilla kiveen isketyt rautarenkaat. Luoteesta 30.6.2008.
- Img 1234: Kohde 87, Luutajoki 3. Itärannan rautarengas. Idästä. 30.6.2008.
- Img 1244: Kohde 88, Miekkakivi. Yleiskuva kivistä, taustalla Padasjoen tie. Etelästä 5.8.2008.
- Img 1245: Kohde 88, Miekkakivi. Kiven Padasjoentien puoleiseen kylkeen hakattu teksti ”Miekkakivi”. Lounaasta 5.8.2008.
- Img 1251: Kohde 8, Onkimankangas 1. Tervahauta. Lounaasta 7.8.2008.
- Img 1253: Kohde 50, Alinen Rautjärvi. Hiilimiilu, taustalla Alinen Rautjärvi. Koillisesta 7.8.2008.
- Img 1254: Kohde 51, Riviera 2. Tervahauta. Pohjoisesta 7.8.2008.
- Img 1268: Kohde 52, Niinimäki 3. Kaskiröykkiö alueen luoteisosassa hakkuuaukon rajalla. Lännestä 15.8.2008.
- Img 1271: Kohde 52, Niinimäki 3. Kaskiröykkiö hakkuuaukossa alueen keskivaiheilla. Etelästä 15.8.2008.
- Img 1290: Kohde 75, Kantola 1. Peltoviljelyröykkiö alueen itäosassa. Etelästä 15.8.2008.
- Img 1296: Kohde 59, Arabiankorpi 5. Luutajoen oikaistua uomaa. Lännestä 20.8.2008.
- Img 1298: Kohde 57, Arabiankorpi 3. Toivo Rauhala turveladon jäännöksillä. Kaakosta 20.8.2008.
- Img 1299: Kohde 57, Arabiankorpi 3. Toivo Rauhala ja Eero Kakkuri turveladon jäännöksellä, taustalla suo, josta turpeita aikanaan nostettiin. Luoteesta 20.8.2008.
- Img 1300: Kohde 58, Arabiankorpi 4. Toivo Rauhala ja Eero Kakkuri Luutajoen rannassa, taustalla suoniitty, josta niitettiin heinäniittyä. Lounaasta 20.8.2008.
- Img 1302: Kohde 58, Arabiankorpi 4. Toivo Rauhala niitylaidon paikalla. Idästä 20.8.2008.

- Img 1304: Kohde 59, Arabiankorpi 5. Luutajoen vanhaa umpeen kasvanutta uoma, joka on jäänyt pois käytöstä oikaisun jälkeen. Lounaasta 20.8.2008.
- Img 1305: Kohde 59, Arabiankorpi 5. Toivo Rauhala (oik) ja Eero Kakkuri seisovat kohdassa, jossa Luutajoen vanha umpeenkasvanut oma yhtyy oikaistuun uomaan. Koillisesta 20.8.2008.
- Img 1307: Kohde 39, Ruuhijärven torppa 1. Tervahauta mäntytaimikossa, etualalla laskuaukko. Idästä 20.8.2008.
- Img 1308: Kohde 101, Tuonelan virta. Etelästä. 21.8.2008.
- Img 1325: Kohde 76, Kantola 2. Peltoviljelyröykkiö tien itäpuolella, taustalla häämöttää entisen Kantolan torpan rakennuksia. Kaakosta 22.8.2008.
- Img 1329: Kohde 76, Kantola 2. Peltoviljelyröykkiö ja istutettua kuusimetsää, taustalla häämöttää Kantolan entiseltä torpalta etelään menevä tie. Idästä 22.8.2008.
- Img 1336: Kohde 78, Kantola 4. Peltoviljelyröykkiö alueen länsireunassa polun vieressä. Pohjoisesta 22.8.2008.
- Img 1338: Kohde 79, Kantola 5. Peltoviljelyröykkiötä alueen keskellä. Luoteesta 22.8.2008.
- Img 1342: Kohde 79, Kantola 5. Vanhalta peltoalueelta entiselle Kantolan torpalle menevä, jo vuoden 1871 metsätalousskartassa näkyvä tiepohja. Luoteesta 22.8.2008.
- Img 1343: Kohde 80, Kantola 6. Kellarikuoppa. Kaakosta 22.8.2008.
- Img 1344: Kohde 80, Kantola 6. Rakennuksen perustus. Idästä 22.8.2008.
- Img 1346: Kohde 80, Kantola 6. Ladon jäännökset. Idästä 22.8.2008.

KUALIITE

Img 0378: Kohde 1, Savijärvi 1. Yleisnäkymä kaskiröykkiöalueelta Savijärvelle. Luoteesta 9.5.2008.

Img 0385: Kohde 1, Savijärvi 1. Kaskiröykkiöitä Ilvespolun varressa. Koillisesta 9.5.2008.

Img 0392: Kohde 2, Savijärvi 2. Yleisnäkymä kaskiröykkiöalueelta Savijärvelle. Luoteesta 9.5.2008.

Img 0394: Kohde 2, Savijärvi 2. Sammalen alta paljastettu kaskiröykkiö. Kaakosta 9.5.2008.

Img 0396: Kohde 3, Sorsajärvi. Palaneen piin löytöpaikka lapion kohdalla. Lounaasta 9.5.2008.

Img 0419: Kohde 4, Potaskanmäki 2. Naurishauta. Koillisesta 12.5.2008.

Img 0420: Kohde 5, Potaskanmäki 3. Naurishauta. Pohjoisesta 12.5.2008.

Img 0422: Kohde 72, Hokajärvi. Viljelyröykkiöitä vanhalla peltoalueella. Luoteesta 13.5.2008.

Img 0423: Kohde 6, Säkkijärvi 1. Hiilimiilu. Etelästä 13.5.2008.

Img 0424: Kohde 7, Säkkijärvi 2. Hiilimiilu. Luoteesta 13.5.2008.

Img 0426: Kohde 85, Luutajoensuu. Hiilimiilu. Luoteesta 14.5.2008.

Img 0428: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 1. Lounaasta 14.5.2008.

Img 0429: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 2. Pohjoisesta 14.5.2008.

Img 0430: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 3. Luoteesta 14.5.2008.

Img 0431: Kohde 8, Onkimankangas 1. Kairausnäyte hiilimiilu nro 3:n pohjalta. 14.5.2008.

Img 0432: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 4. Luoteesta 14.5.2008.

Img 0433: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 5. Taustalla Onkimanjärvi. Pohjoisesta 14.5.2008.

Img 0436: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 6. Luoteesta 14.5.2008.

Img 0437: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 7, taustalla Ainen Rautjärvi. Lounaasta 14.5.2008.

Img 0465: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 8. Pohjoisesta 15.5.2008.

Img 0466: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu 9. Pohjoisesta 15.5.2008.

Img 0805: Kohde 8, Onkimankangas 1, hiilimiilu nro 10, taustalla Onkimanjärvi. Koillisesta 3.6.2008.

Img 0806: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 11. Etelästä 3.6.2008.

Img 0807: Kohde 8, Onkimankangas 1. Hiilimiilu nro 12. Etelästä 3.6.2008.

Img 1251: Kohde 8, Onkimankangas 1. Tervahauta. Lounaasta 7.8.2008.

Img 0438: Kohde 53, Leipäsuonaho. Torpan talousrakennuksen perustukset. Kaakosta 15.5.2008.

Img 0442: Kohde 53, Leipäsuonaho. Riihen perustukset ja tulisijan jäännös. Lounaasta 15.5.2008.

Img 0443: Kohde 53, Leipäsuonaho. Kellarikuoppa. Lännestä 15.5.2008.

Img 0448: Kohde 53, Leipäsuonaho. Kaivon jäännös. Lounaasta 15.5.2008.

Img 0452: Kohde 53, Leipäsuonaho. Torpan päärakennuksen tulisijan jäännös. Etelästä 15.5.2008.

Img 0459: Kohde 9, Leipäsuonaho 1. Torpan pohjoispuolista kaskiröykkiöaluetta. Etelästä 15.5.2008.

Img 0460: Kohde 9, Leipäsuonaho 1. Torpan länsipuolista kaskiröykkiöaluetta. Etelästä 15.5.2008.

Img 0463: Kohde 96, Saarijärvi. Hiilimiilun pohja kuusikon alla. Lounaasta 15.5.2008.

Img 0558: Kohde 10, Kylökäs 1. Hiilimiilu. Etelästä 19.5.2008.

Img 0560: Kohde 54, Kylökäs. Hiilimiilujen pohjat tien vasemmalla puolella. Etelästä 19.5.2008.

Img 0561: Kohde 11, Iso Ruuhijärvi 1. Naurishauta. Koillisesta 19.5.2008.

Img 0562: Kohde 12, Iso Ruuhijärvi 2. Naurishauta. Lounaasta 19.5.2008.

Img 0567: Kohde 13, Iso Ruuhijärvi 3. Kaskiröykkiötä alueen keskiosassa. Kaakosta 19.5.2008.

Img 0571: Kohde 13, Iso Ruuhijärvi 3. Aitamainen muodostelma alueen koillisosassa. Luoteesta 19.5.2008.

Img 0572: Kohde 13, Iso Ruuhijärvi 3. Kaskiröykkiö retkeilyreitän varressa. Kaakosta 19.5.2008.

Img 0585: Kohde 69, Evajärven Papin kanava, taustalla Evajärvi. Luoteesta 20.5.2008

Img 0588: Kohde 14, Evajärvi 1. Lato. Kaakosta 20.5.2008.

Img 0594: Kohde 14, Evajärvi 1. Kellarikuoppa. Kaakosta 20.5.2008.

Img 0596: Kohde 14, Evajärvi 1. Kiviaidanne alueen länsiosassa. Luoteesta 20.5.2008.

Img 0599: Kohde 14, Evajärvi 1. Kaskiröykkiö alueen pohjoisosassa. Etelästä 20.5.2008.

Img 0601: Kohde 15, Evajärvi 2. Kaskiröykkiö. Luoteesta 21.5.2008.

Img 0602: Kohde 16, Evajärvi 3. Kaskiröykkiö alueen länsiosassa 21.5.2008.

Img 0604: Kohde 16, Evajärvi 3. Kaskiröykkiötä alueen luoteisosassa 21.5.2008.

Img 0613: Kohde 16, Evajärvi 3. Kaskiröykkiö alueen koillisosassa 21.5.2008.

Img 0617: Kohde 17, Pitkäniemenkangas 1. Hiilimiilu. Luoteesta 21.5.2008.

Img 0619: Kohde 92, Rajajärvet. Keskiäikaista rajalinjaa. Etelästä 22.5.2008.

Img 0620: Kohde 94, Rillitie. Tien kulkua Rajajärvien maastossa. Pohjoisesta 22.5.2008.

Img 0649: Kohde 93, Rajalan torppa. Päärakennuksen jäännös. Tulisija erottuu sammaloituneena kumpareena, luoteisseinälinjalla mitta, kaira luoteisnurkalla. Koillisesta 26.5.2008.

Img 0648: Kohde 93, Rajalan torppa. Löytöjä tulisijan jäännökseen tehdystä koepistosta. Hioin ja palanutta savea. 26.5.2008.

Img 0631: Kohde 93, Rajalan torppa. Kaivon jäännös. Koillisesta 22.5.2008.

Img 0662: Kohde 93, Rajalan torppa. Kaivon jäännöksen puurakenteita. Etelästä 26.5.2008.

Img 0633: Kohde 93, Rajalan torppa. Peltoviljelyraunio torpan entisellä pellolla, päärakennuksen jäännöksen länsipuolella. Kaakosta 22.5.2006.

Img 0670: Kohde 18, Mölökkä. Kaskiröykkiöalue. Lännestä 26.5.2008.

Img 0671: Kohde 18, Mölökkä. Tervahauta alueen lounaisosassa. Etelästä 26.5.2008.

Img 0677: Kohde 18, Mölökkä. Hiilimiilu Mölökkälammen itärannan tuntumassa. Etelästä 26.5.2008.

Img 0678: Kohde 19, Niinimäki 1. Kaskiröykkiö alueen pohjoisosassa mäen päällä. Luoteesta 27.5.2008.

Img 0691: Kohde 19, Niinimäki 1. Kaskiröykkiö alueen eteläosassa. Lounaasta 27.5.2008.

Img 0697: Kohde 20, Niinimäki 2. Kaskiröykkiö alueen lounaisosassa. Kaakosta 27.5.2008.

Img 0698: Kohde 20, Niinimäki 2. Naurishauta alueen itäosassa. Koillisesta 27.5.2008.

Img 0711: Kohde 56, Kankaanmaan torppa. Päärakennuksen jäännös, etualalla nurkalle tehty koepisto nro 3. Kaakosta 27.5.2008.

Img 0714: Kohde 56, Kankaanmaan torppa. Koepistosta nro 3 saatuja löytöjä. 27.5.2008.

Img 0716: Kohde 56, Kankaanmaan torppa. Mahdollisen riihen tulisijan jäännös. Luoteesta 27.5.2008.

Img: 0704: Kohde 56, Kankaanmaan torppa. Kaivon jäännös. Kaakosta 27.5.2008.

Img 0720: Kohde 84, Kuulakivi. Lounaasta 27.5.2008.

Img 0722: Kohde 21, Metsäsianharju. Hiilimiilu tien vasemmassa reunassa. Kaakosta 28.5.2008.

Img 0726: Kohde 21, Metsäsianharju. Eteläisin hiilimiilu. Luoteesta 28.5.2008.

Img 0729: Kohde 98, Saarikon torpan paikka. Vanha tonttimaata ja rakennuksen perustuksia tien molemmilla puolilla. Idästä 28.5.2008.

Img 0730: Kohde 98, Saarikon torpan paikka. Kaivo, oikealla talousrakennuksen perustus, taustalla lintukosteikko. Koillisesta 28.5.2008.

Img 0741: Kohde 97, Saarikon lato. Koillisesta 28.5.2008.

Img 0757: Kohde 22, Valkeamustajärvenkangas 1. Läntisin hiilimiilu risteyksen takana. Luoteesta 28.5.2008.

Img 0764: Kohde 23, Valkeamustajärvenkangas 2. Hiilimiilut tien vasemmalla puolella. Kaakosta 28.5.2008.

Img 0767: Kohde 24, Mikonniittu. Eteläinen hiilimiilu kiven etupuolella. Etelästä 28.5.2008.

Img 0769: Kohde 25, Arabiantie 1. Hiilimiilu risujen alla kuvan keskellä. Luoteesta 29.5.2008.

Img 0770: Kohde 26, Arabiantie 2. Eteläisempi hiilimiilu. Lännestä 29.5.2008.

Img 0772: Kohde 27, Arabiantie 3. Tervahauta risujen alla. Lounaasta 29.5.2008.

Img 0774: Kohde 28, Ylimmäinen Mustajärvi. Hiilimiilu suon reunassa. Luoteesta 29.5.2008.

Img 0776: Kohde 29, Rieska. Hiilimiilu. Etelästä 2.6.2008.

Img 0788: Kohde 30, Ryynhuhta. Kaskiröykkiö alueen eteläosassa. Lounaasta 2.6.2008.

Img 0794: Kohde 30, Ryynhuhta. Kaskiröykkiö alueen pohjoisosassa. Lännestä 2.6.2008.

Img 0799: Kohde 31, Hakamäki. Kaskiröykkiö alueen eteläosassa. Etelästä 2.6.2008.

Img 0800: Kohde 31, Hakamäki. Naurishauta alueen eteläosassa. 2.6.2008.

Img 0809: Kohde 32, Valkjärvenkangas. Hiilimiilu alueen koillisosassa. Taustalla Iso Valkjärvi. Lännestä 3.6.2008.

Img 0813: Kohde 32, Valkjärvenkangas. Tervahauta Saarisjärven pohjoispäässä. Pohjoisesta 3.6.2008.

Img 0823: Kohde 32, Valkjärven kangas. Hiilimiilu alueen lounaisosassa. Lounaasta 3.6.2008.

Img 0824: Kohde 32, Valkjärven kangas. Kairanäyte edellisen kuvan hiilimiilusta. 3.6.2008.

Img 0835: Kohde 70, Hankala. Hiilimiilun pohja risteyksen takana metsässä. Koillisesta 4.6.2008.

Img 0836: Kohde 82, Keltaojan kämpä. Hirsirakennuksen jäännökset. Kaakosta 4.6.2008.

Img 0841: Kohde 82, Keltaojan kämpä. Uittoruuhien jäännöksiä Keltaojassa. Koillisesta 4.6.2008.

Img 0848: Kohde 83, Keltaojan silta. Sillan jäännökset, taustalla Vähä Keltajärvi. Etelästä 4.6.2008.

Img 0856: Kohde 33, Majajärvi. Kaskiröykkiö mäen laella. Etelästä 5.6.2008.

Img 0857: Kohde 33, Majajärvi. Naurishauta polun oikealla puolella. Luoteesta 5.6.2008.

Img 0866: Kohde 99, Selkälinja. Linjan kulkua Sudenkankaan alueella, Iso Keltajärven kaakkoispään tuntumassa. Luoteesta 5.6.2008.

Img 0880: Kohde 34, Luojala. Hiilimiilu alueen eteläosassa. Luoteesta 6.6.2008.

Img 0881: Kohde 34, Luojala. Tervahauta alueen eteläosassa. Luoteesta 6.6.2008.

Img 0890: Kohde 35, Riviera 1. Hiilimiilu alueen eteläosassa, taustalla Alinen Rautjärvi. Koillisesta 6.6.2008.

Img 0896: Kohde 35, Riviera 1. Pyyntikuoppa alueen pohjoisosassa, taustalla Alinen Rautjärvi. Idästä 6.6.2008.

Img 0900: Kohde 36, Onkimankangas 2. Hiilimiilu alueen kaakkoisosassa. Pohjoisesta 11.6.2008.

Img 0901: Kohde 36, Onkimankangas 2. Kairausnäyte edellisen kuvan miilun pohjalta. 11.6.2008.

Img 0906: Kohde 36, Onkimankangas 2. Pohjoisin hiilimiilu. Koillisesta 11.6.2008.

Img 0911: Kohde 37, Arabiankorpi 1. Läntisin hiilimiilu. Lounaasta 11.6.2008.

Img 0922: Kohde 38, Arabiankorpi 2. Hiilimiilu. Idästä 11.6.2008.

Img 0925: Kohde 62, Ruuhijärven torppa 2. Pohjoisemman hiilimiilun reunavallia ja pohjaa. Pohjoisesta 11.6.2008.

Img 0927: Kohde 63, Ruuhijärven torppa 3. Metsäkämpän perustukset. Lännestä 11.6.2008.

Img 0929: Kohde 40, Leipäsuonaho 2. Kaskiröykkiö alueen itäosassa. Lounaasta 11.6.2008.

Img 0931: Kohde 40, Leipäsuonaho 2. Kaskiröykkiöalue hakkuuaukean takana metsässä. Idästä 11.6.2008.

Img 0934: Kohde 41, Leipäsuonaho 3. Kaskiröykkiö alueen pohjoisosassa. Koillisesta 11.6.2008.

Img 0937: Kohde 55, Kirkkokivi. Koillisesta 12.6.2008.

Img 0940: Kohde 73, Hotelli Humina. Yleiskuva metsäkämpän sijaintialueesta. Pohjoisesta 12.6.2008.

Img 0945: Kohde 42, Pukkivuori. Kaskiröykkiö alueen luoteisosassa. Lounaasta 12.6.2008.

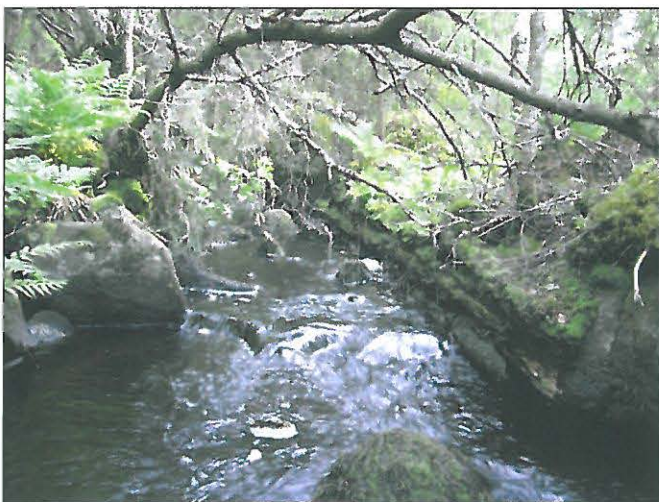
Img 0948: Kohde 81, Keltaoja. Uittoruuhien jäännös. Kaakosta 12.6.2008.

Img 0964: Kohde 66, Konikorpi. Viisarikivi tien vasemmassa reunassa. Lounaasta 12.6.2008.

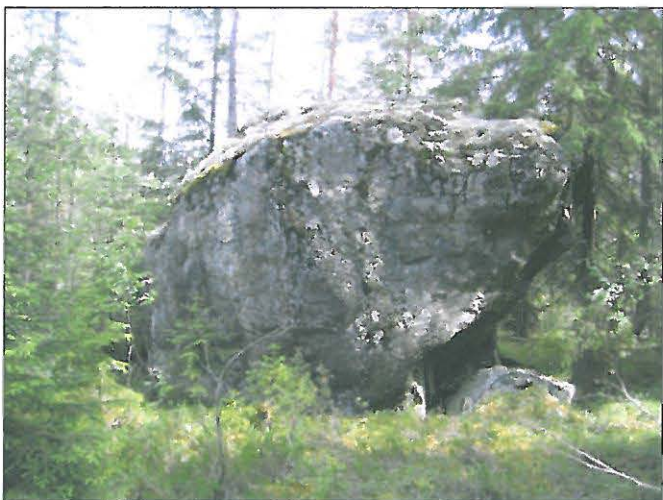
Img 0965: Kohde 74: Kaitalampi. Peltoviljelyröykkiö alueen keskellä. Luoteesta 12.6.2008.

Img 0970: Kohde 86, Luutajoki 1. Tukeilla pengerrytty joen ranta. Lounaasta 16.6.2008.

Img 0994: Kohde 95, Ruuhijoki 1. Uittoruuhelle tehty kaivanto ns. Pitkäruuhen paikalla. Luoteesta 16.6.2008.

Img 1002: Kohde 103, Ämmäkivi. Lounaasta 16.6.2008.

Img 1013: Kohde 43, Sammalinen. Kaskiröykkiöitä alueen eteläosassa. Luoteesta 17.6.2008.

Img 1014: Kohde 43, Sammalinen. Naurishauta alueen pohjoisosassa. Luoteesta 17.6.2008.

Img 1017: Kohde 100, Tornimäki. Kolmiomittaustornin jäännökset. Korkeuspiste (rautatappi) taaimmaisessa kivessä. Kaakosta 18.6.2008.

Img 1020: Kohde 44, Aline Niemisjärvi. Eteläisempi naurishauta. Etelästä 18.6.2008.

Img 1023: Kohde 45, Ruokojärvi. Läntisempi naurishauta. Etelästä 18.6.2008.

Img 1026: Kohde 45, Ruokojärvi. Tervahaudan laskuaukko. Pohjoisesta 18.6.2008.

Img 1039: Kohde 102, Viljaskorpi. Kolottu tervaskanto. 19.6.2008.

Img 1041: Kohde 102, Viljaskorpi. Kolottu tervaskanto. 19.6.2008.

Img 1040: Kohde 102, Viljaskorpi. Yleisnäkyä mäen lakialueelta. 19.6.2008.

Img 1047: Kohde 99. Selkälinja. Yleisnäkymä Iso-Keltajärven kaakkoispuolelta Sudenpesänkankaalta. Luoteesta 5.6.2008.

Img 1048: Kohde 64, Punssivuori. Palovartiotorin jäännökset mäen laella. Kaakosta 19.6.2008.

Img 1049: Kohde 46, Punssivuori 1. Hiilimiilu polun varressa, taustalla Keskinen Rautjärvi. Kaakosta 19.6.2008.

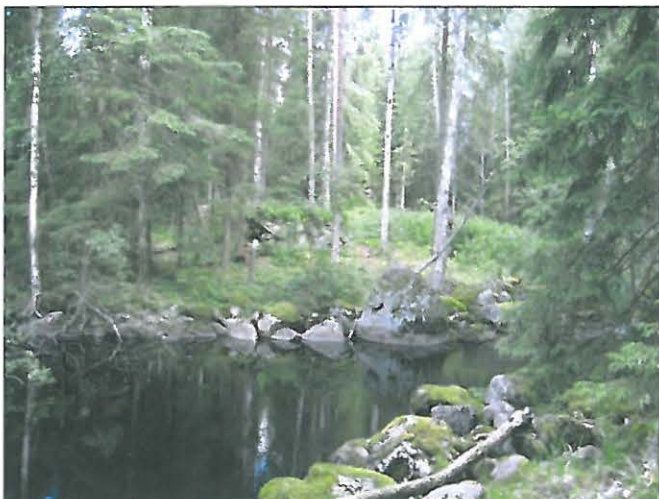
Img 1051: Kohde 65, Punssivuoren muistopuistikko. Muistomerkki ja opastaulu, taustalla muistopuistikko. Länneästä 19.6.2008.

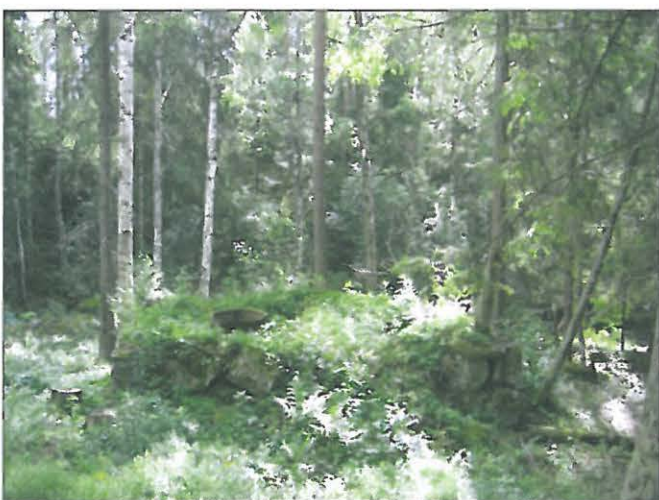
Img 1054: Kohde 46, Punssivuori 1. Pyyntikuoppa, taustalla Keskinen Rautjärvi. Kaakosta 19.6.2008.

Img 1080: Kohde 67, Vaarinkorpi. Kaskiröykkiö tien risteyksen tuntumassa. Länneästä 30.6.2008.

Img 1081: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Yleiskuva alueesta. Kaakosta 30.6.2008.

Img 1083: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Retorttiuunin perustukset. Lännestä 30.6.2008.

Img 1084: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Retorttiuunin hylsy. Kaakosta 30.6.2008.

Img 1085: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Mahdollinen mantteliuunin jäännös etualalla, retorttiuunin perustukset takana. Koillisesta 30.6.2008.

Img 1086: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Kiveys mahdollisen mantteliuunin koillispuolella joen rannan tuntumassa. Koillisesta 30.6.2008.

Img 1087: Kohde 47, Savijärven tervatehdas. Uittoruuhien jäännökset joen itärannalla. Lounaasta 30.6.2008.

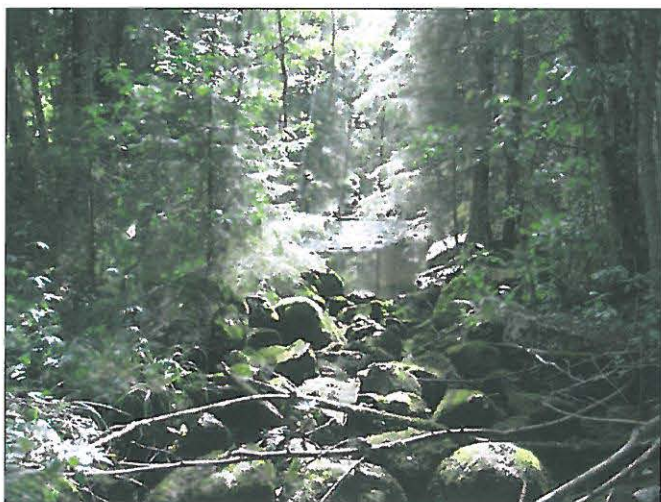
Img 1091: Kohde 48, Pitkäniemenjärvi 1. Hiilimiilu. Kaakosta 30.6.2008.

Img 1093: Kohde 49, Pitkäniemenkangas 2. Hiilimiilu. Lännestä 30.6.2008.

Img 1219: Kohde 60, Arabiankorpi 6. Tukkipengerrys Luutajoen uomassa. Lännestä 5.8.2008.

Img 1232: Kohde 87, Luutajoki 3. Uittoruuhien päättymiskohta kivikon ja veden rajassa, jossa molemmilla rannoilla kiveen isketyt rautarenkaat. Luoteesta 30.6.2008.

Img 1234: Kohde 87, Luutajoki 3. Itärannan rautarengas. Idästä. 30.6.2008.

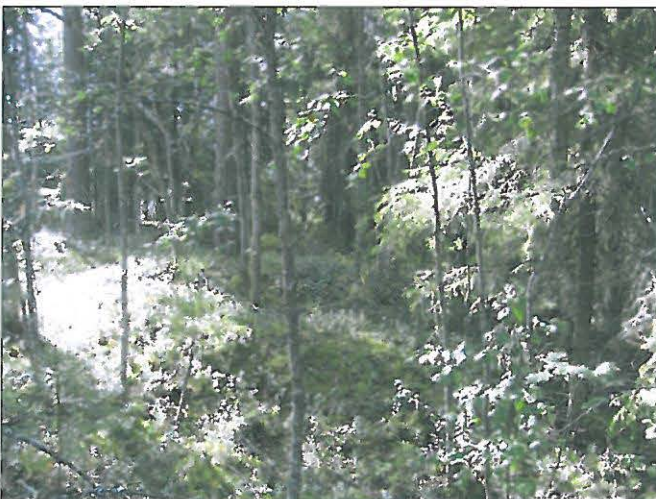
Img 1244: Kohde 88, Miekkakivi. Yleiskuva kivistä, taustalla Padasjoen tie. Etelästä 5.8.2008.

Img 1245: Kohde 88, Miekkakivi. Kiven Padasjoentien puoleiseen kylkeen hakattu teksti ”Miekkakivi”. Lounaasta 5.8.2008.

Img 1251: Kohde 50, Alinen Rautjärvi. Hiilimiilu, taustalla Alinen Rautjärvi. Koillisesta 7.8.2008.

Img 1254: Kohde 51, Riviera 2. Tervahauta. Pohjoisesta 7.8.2008.

Img 1268: Kohde 52, Niinimäki 3. Kaskiröykkiö alueen luoteisosassa hakkuuaukon rajalla. Lännestä 15.8.2008.

Img 1271: Kohde 52, Niinimäki 3. Kaskiröykkiö hakkuuaukossa alueen keskivaiheilla. Etelästä 15.8.2008.

Img 1290: Kohde 75, Kantola 1. Peltoviljelyröykkiö alueen itäosassa. Etelästä 15.8.2008.

Img 1296: Kohde 59, Arabiankorpi 5. Luutajoen oikaistua uomaa. Lännestä 20.8.2008.

Img 1298: Kohde 57, Arabiankorpi 3. Toivo Rauhala turveladon jäännöksillä. Kaakosta 20.8.2008.

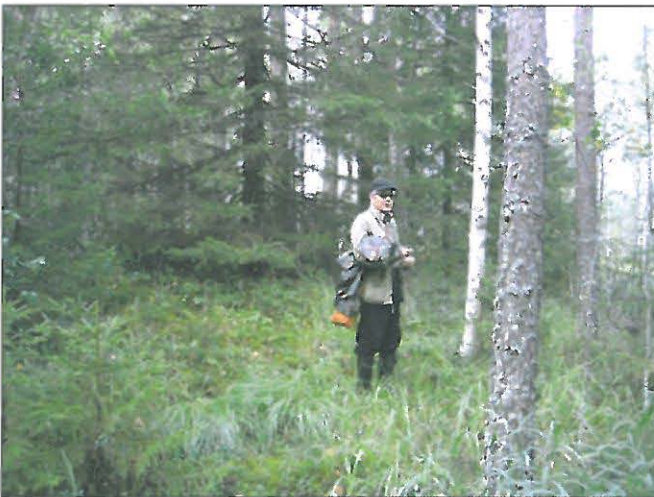

Img 1299: Kohde 57, Arabiankorpi 3. Toivo Rauhala ja Eero Kakkuri turveladon jäännöksellä. Taustalla suo, josta turpeita aikanaan nostettiin. Luoteesta 20.8.2008.

Img 1300: Kohde 58, Arabiankorpi 4. Toivo Rauhala ja Eero Kakkuri Luutajoen rannassa. Taustalla suoniitty, josta niitettiin heinää niittylatoon. Lounaasta 20.8.2008.

Img 1302: Kohde 58, Arabiankorpi 4. Toivo Rauhala niittyladon paikalla. Idästä 20.8.2008.

Img 1304: Kohde 59, Arabiankorpi 5. Luutajoen alkuperäistä, umpeen kasvanutta uomaa. Lounaasta 20.8.2008.

Img 1305: Kohde 59, Arabiankorpi 5. Toivo Rauhala (oik.) ja Eero Kakkuri seisovat paikalla, missä Luutajoen alkuperäinen, umpeenkasvanut uoma yhtyy oikaistuun uomaan. Koillisesta 20.8.2008.

Img 1307: Kohde 39, Ruuhijärven torppa 1. Tervahauta mäntytaimikossa, etualalla laskuaukko. Idästä 20.8.2008.

Img 1308: Kohde 101, Tuonelan virta. Etelästä. 21.8.2008.

Img 1325: Kohde 76, Kantola 2. Peltoviljelyröykkiö tien itäpuolella, taustalla häämöttää entisen Kantolan torpan rakennuksia. Kaakosta 22.8.2008.

Img 1329: Kohde 76, Kantola 2. Peltoviljelyröykkiö ja istutettua kuusimetsää, taustalla häämöttää Kantolan entiseltä torpalta etelään menevä tie. Idästä 22.8.2008.

Img 1336: Kohde 78, Kantola 4. Peltoviljelyröykkiö alueen länsireunassa polun vieressä. Pohjoisesta 22.8.2008.

Img 1338: Kohde 79, Kantola 5. Peltoviljelyröykkiötä alueen keskellä. Luoteesta 22.8.2008.

Img 1342: Kohde 79, Kantola 5. Vanhalta peltoalueelta entiselle Kantolan torpalle menevä, jo vuoden 1871 metsätalousskartassa näkyvä tiepohja. Luoteesta 22.8.2008.

Img 1343: Kohde 80, Kantola 6. Kellarikuoppa. Kaakosta 22.8.2008.

Img 1344: Kohde 80, Kantola 6. Rakennuksen perustus. Idästä 22.8.2008.

Img 1346: Kohde 80, Kantola 6. Ladon jäännökset. Idästä 22.8.2008.

KARTTALUETTELO**Yleiskartta:** mittakaava 1:50 000, kohteet 1-104**Kohdekartat:**

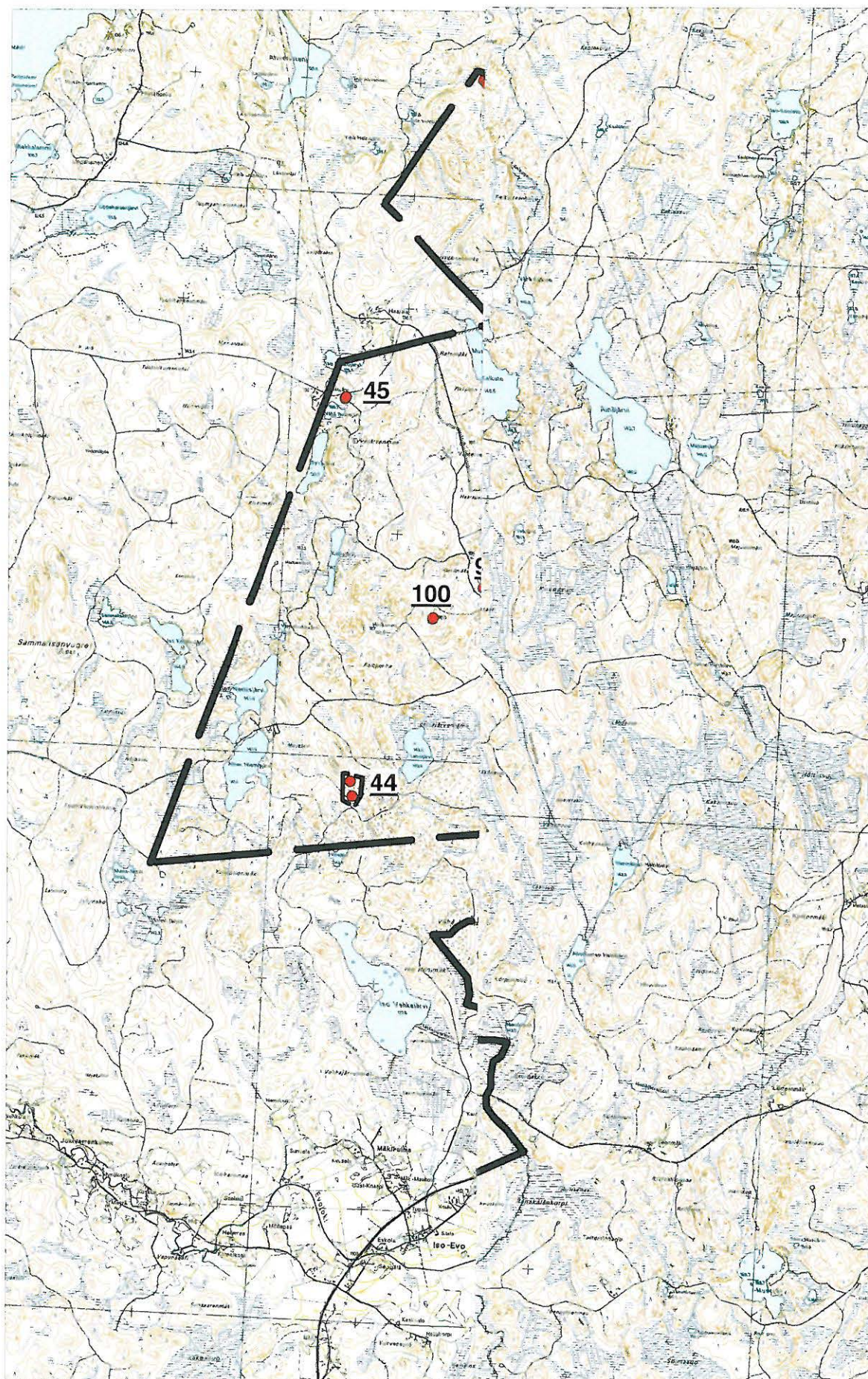
Kohteen inventointinumbero ja nimi	mittakaava	peruskartta	pkote nro
1 Savijärvi 1	1:5000	2134 09	1
2 Savijärvi 2	1:5000	2134 09	2
3 Sorsajärvi	1:5000	2134 09	3
4 Potaskanmäki 2	1:5000	2134 09	4
5 Potaskanmäki 3	1:5000	2134 09	4
6 Säkkijärvi 1	1:5000	213409	5
7 Säkkijärvi 2	1:5000	2134 09	5
8 Onkimankangas 1	1:10 000	2134 05	6
9 Leipäsuonaho 1	1:5000	2134 06	7
10 Kylökäs 1	1:5000	2134 06	8
11 Iso Ruuhijärvi 1	1:5000	2134 06	9
12 Iso Ruuhijärvi 2	1:5000	2134 06	10
13 Iso Ruuhijärvi 3	1:5000	2134 06	10
14 Evajärvi 1	1:5000	2134 09	11
15 Evajärvi 2	1:5000	2134 09	11
16 Evajärvi 3	1:5000	2134 09	11
17 Pitkäniemenkangas 1	1:5000	2134 08	12
18 Mölökkä	1:5000	2134 08	13
19 Niinimäki 1	1:5000	2134 08	14
20 Niinimäki 2	1:5000	213408	15
21 Metsäsianharju	1:5000	2134 09	16
22 Valkeamustajärvenkangas 1	1:5000	2134 09	17
23 Valkeamustajärvenkangas 2	1:5000	2134 09	17
24 Mikonniittu	1:5000	2134 09	18
25 Arabiantie 1	1:5000	2134 09	19
26 Arabiantie 2	1:5000	2134 09	19
27 Arabiantie 3	1:5000	2134 09	19
28 Ylimmäinen Mustajärvi	1:5000	2134 09	19
29 Rieska	1:5000	2134 08	15
30 Ryynhuhta	1:5000	2134 08	20
31 Hakamäki	1:5000	2134 08	21
32 Valkjärvenkangas	1:10 000	2134 05	22
33 Majajärvi	1:5000	2134 08	42
34 Luojala	1:10 000	2134 05	22
35 Riviera 1	1:5000	2134 05	23
36 Onkimankangas 2	1:10 000	2134 05	6
37 Arabiankorpi 1	1:5000	213405	24
38 Arabiankorpi 2	1:5000	2134 05	24
39 Ruuhijärven torppa 1	1:5000	2134 06	25
40 Leipäsuonaho 2	1:5000	2134 06	7
41 Leipäsuonaho 3	1:5000	2134 06	7
42 Pukkivuori	1:5000	2134 09	26

Kohteen inventointinumero ja nimi	mittakaava	peruskartta	pkote nro
43 Sammalinen	1:5000	2134 06	27
44 Alinen Niemisjärvi	1:5000	2134 06	28
45 Ruokojärvi	1:5000	2134 06	29
46 Punssivuori 1	1:5000	2134 05	30
47 Savijärven tervatehdas	1:5000	2134 09	31
48 Pitkäniemenjärvi 1	1:5000	2134 09	32
49 Pitkäniemenkangas 2	1:5000	2134 09	33
50 Alinen Rautjärvi	1:10 000	2134 05	6
51 Riviera 2	1:10 000	2134 05	6
52 Niinimäki 3	1:5000	2134 08	14
53 Leipäsuonaho	1:5000	2134 06	7
54 Kylökäs	1:5000	2134 06	8
55 Kirkkokivi	1:5000	2134 08	13
56 Kankaanmaan torppa	1:5000	2134 08	15
57 Arabiankorpi 3	1:5000	2134 05	24
58 Arabiankorpi 4	1:5000	2134 05	24
59 Arabiankorpi 5	1:5000	2134 05	24
60 Arabiankorpi 6	1:5000	2134 05	24
61 Zotovin kivi	1:5000	2134 05	24
62 Ruuhijärven torppa 2	1:5000	2134 06	25
63 Ruuhijärven torppa 3	1:5000	2134 06	25
64 Punssivuori	1:5000	2134 05	30
65 Punssivuoren muistopuistikko	1:5000	2134 05	30
66 Konikorpi	1:5000	2134 09	33
67 Vaarinkorpi	1:5000	2134 09	34
68 Kerpeikkarin piilopirtti	1:5000	2134 06	35
69 Evajärven Papinkanava	1:5000	2134 09	36
70 Hankala	1:5000	2134 08	37
71 Hattukivi	1:5000	2134 09	38
72 Hokajärvi	1:5000	2134 06	39
73 Hotelli Humina	1:5000	2134 09	40
74 Kaitalammi	1:5000	2134 08	41
75 Kantola 1	1:5000	2134 09	43
76 Kantola 2	1:5000	2134 09	43
77 Kantola 3	1:5000	2134 09	43
78 Kantola 4	1:5000	2134 09	43
79 Kantola 5	1:5000	2134 09	43
80 Kantola 6	1:5000	2134 09	43
81 Keltaoja	1:5000	2134 09	44
82 Keltaojan kämpmä	1:5000	213409	45
83 Keltaojan silta	1:5000	213409	45
84 Kuulakivi	1:5000	2134 08	46
85 Luutajoensuu	1:5000	2134 05	47
86 Luutajoki 1	1:5000	2134 05	48
87 Luutajoki 2	1:5000	2134 06	49
88 Miekkakivi	1:5000	2134 06	50
89 Murjunmäki	1:5000	2134 09	51
90 Potaskanmäki	1:5000	2134 09	52

Kohteen inventointinumbero ja nimi	mittakaava	peruskartta	pkote nro
91 Puukkohonka	1:5000	2134 06	53
92 Rajajärvet	1:5000	2134 09	54
93 Rajalan torppa	1:5000	2134 08	55
94 Rillitie	1:5000	2134 08	56
95 Ruuhijoki 1	1:5000	2134 06	57
96 Saarijärvi	1:5000	2134 06	58
97 Saarikon lato	1:5000	2134 09	59
98 Saarikon torppa	1:5000	2134 09	59
99 Selkälinja	1:5000	2134 09	62
100 Tornimäki	1:5000	2134 06	58
101 Tuonelan virta	1:5000	2134 06	60
102 Viljaskorpi	1:5000	2134 08	61
103 Ämmäkivi	1:5000	2134 06	50
104 Papinkivi	1:5000	2134 09	59

Yleiskartta

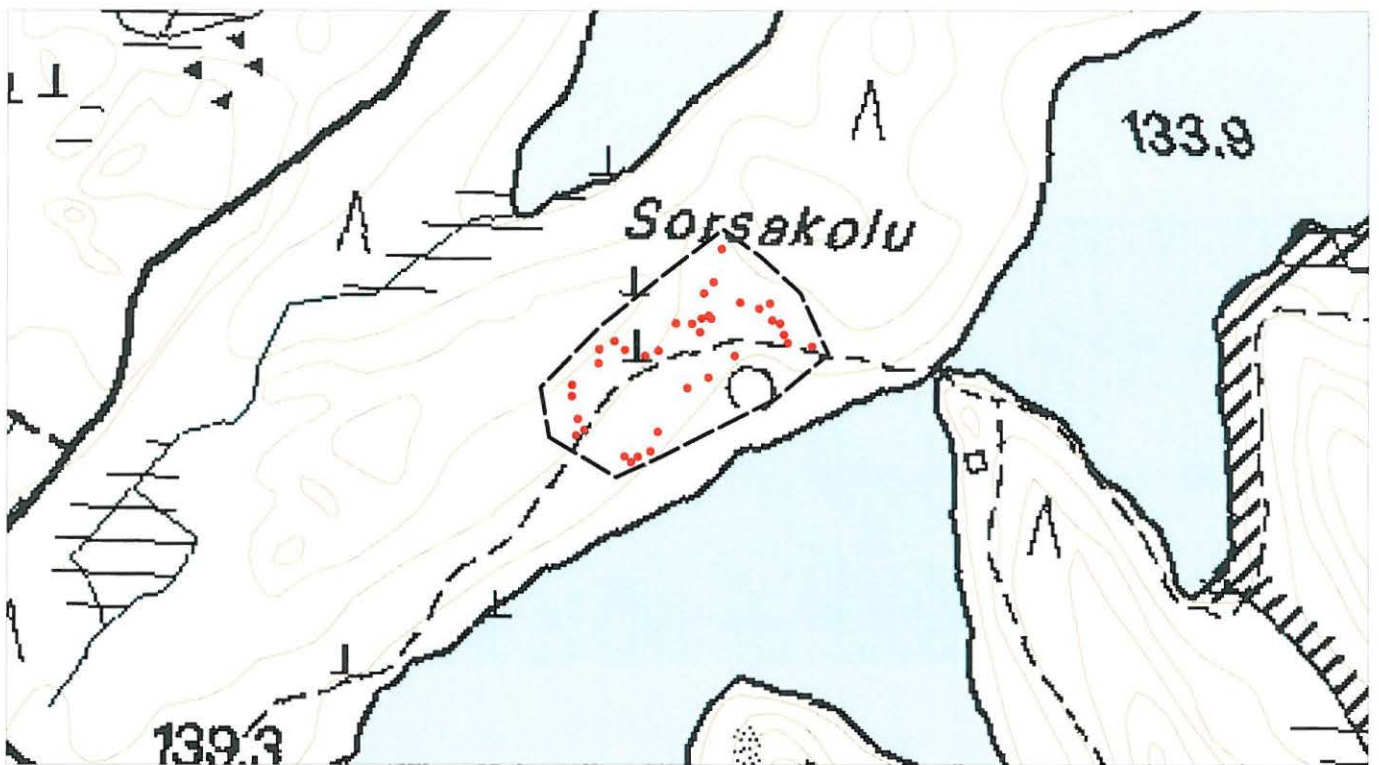

Evo valtion retkeilyalue ja opetusmetsä, inventointi
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

PERUSKARTTAOTE 1

Kohde 1
Evo Savijärvi 1

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- ◇ Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö

PERUSKARTTAOTE 2

Kohde 2
Evo Savijärvi 2

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- ◇ Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö

PERUSKARTTAOTE 3

Kohde 3
Evo Sorsajärvi

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

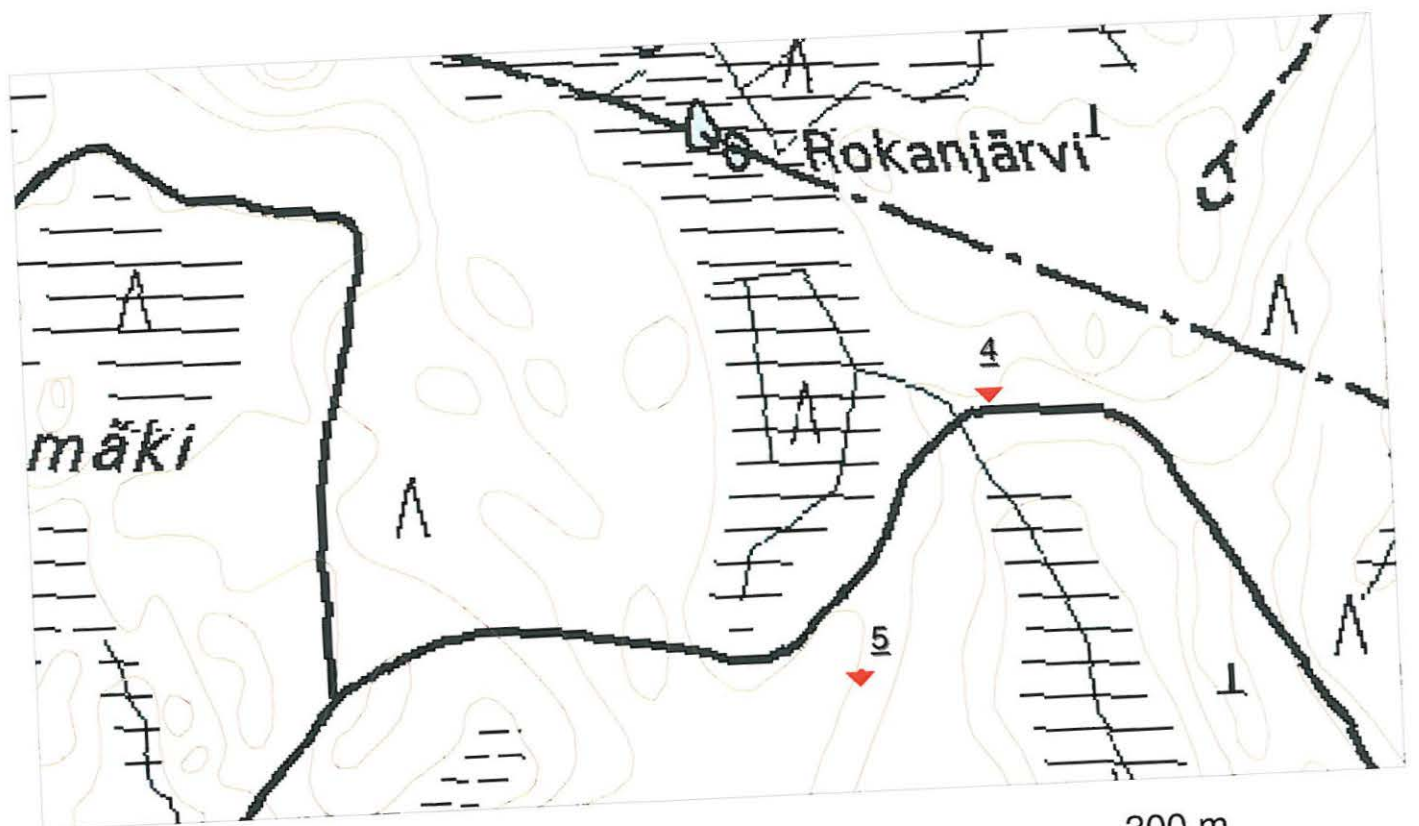
◊ Löytöpaikka

PERUSKARTTAOTE 4

Kohde 4
Evo Potaskanmäki 2

Kohde 5
Evo Potaskanmäki 3

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

▼ Naurishauta

PERUSKARTTAOTE 5

Kohde 6
Evo Säkkijärvi 1

Kohde 7
Evo Säkkijärvi 2

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

▼ Hiilimiilu

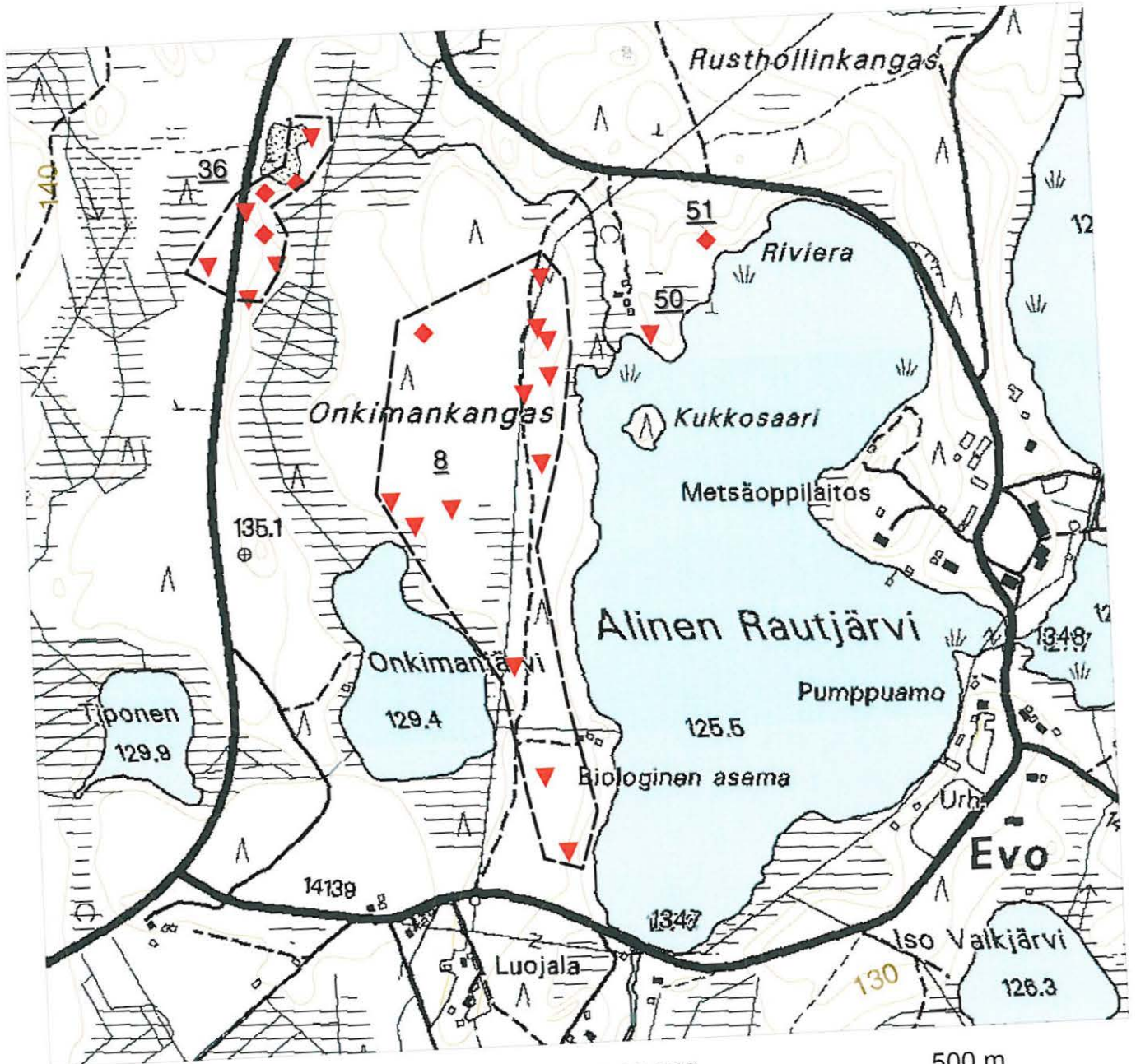
PERUSKARTTAOTE 6

Kohde 8
Onkimankangas 1

Kohde 50
Alinen Rautjärvi

Kohde 36
Onkimankangas 2

Kohde 51
Riviera 2

Peruskarttaote 2134 05 ISO-EVO, mittakaava 1:10 000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- Muinaisjäännösalueen raja
- Hiilimiilu
- Tervahauta

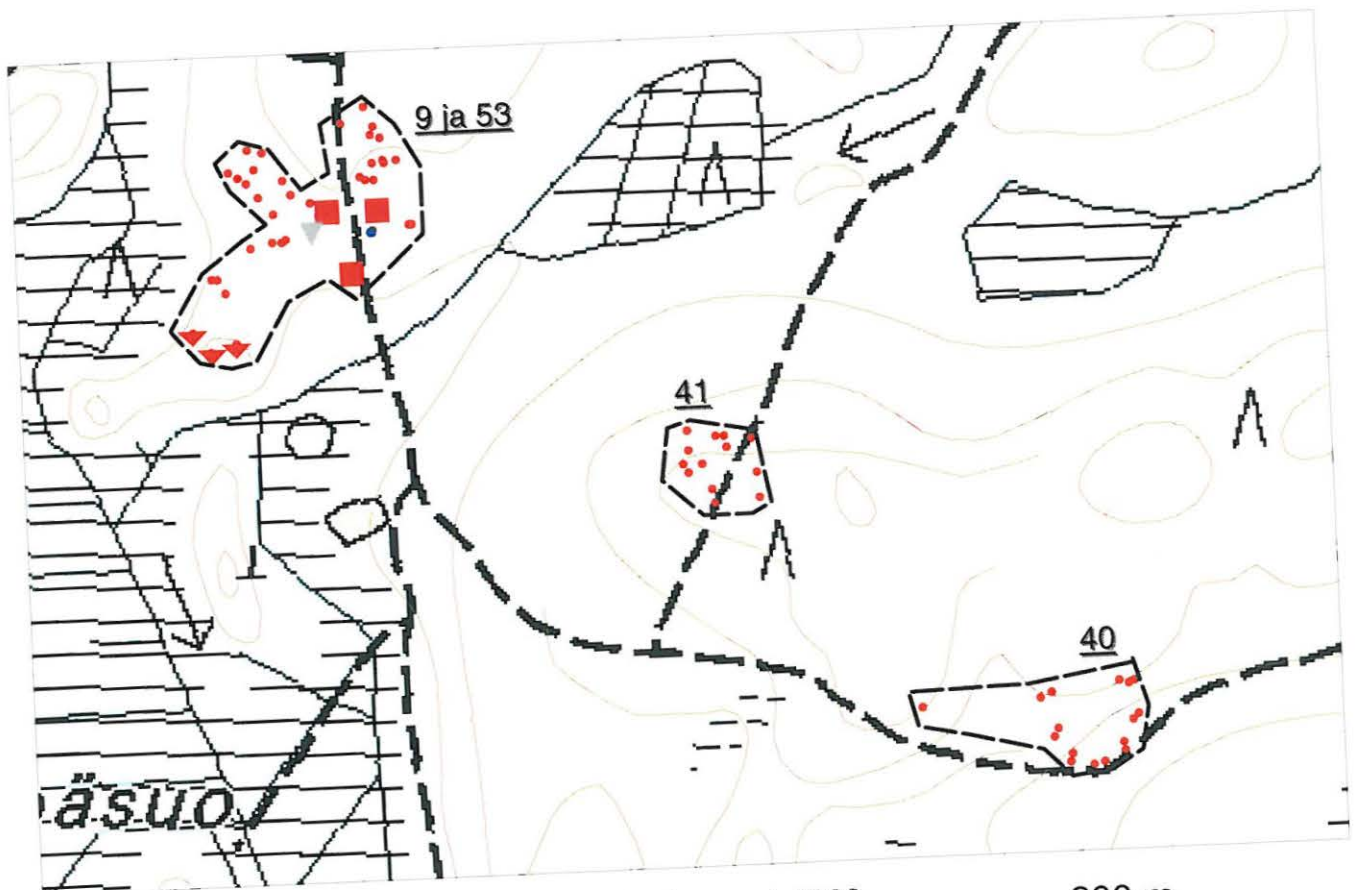
PERUSKARTTAOTE 7

Kohde 9
Evo Leipäsuonaho 1

Kohde 53
Evo Leipäsuonaho

Kohde 40
Evo Leipäsuonaho 2

Kohde 41
Evo Leipäsuonaho 3

Peruskarttaote 2134 06 AUTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- ◇ Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- ▼ Naurishauta
- Rakennuksen perustus
- ▽ Kellarikuoppa
- Kaivon jäännös

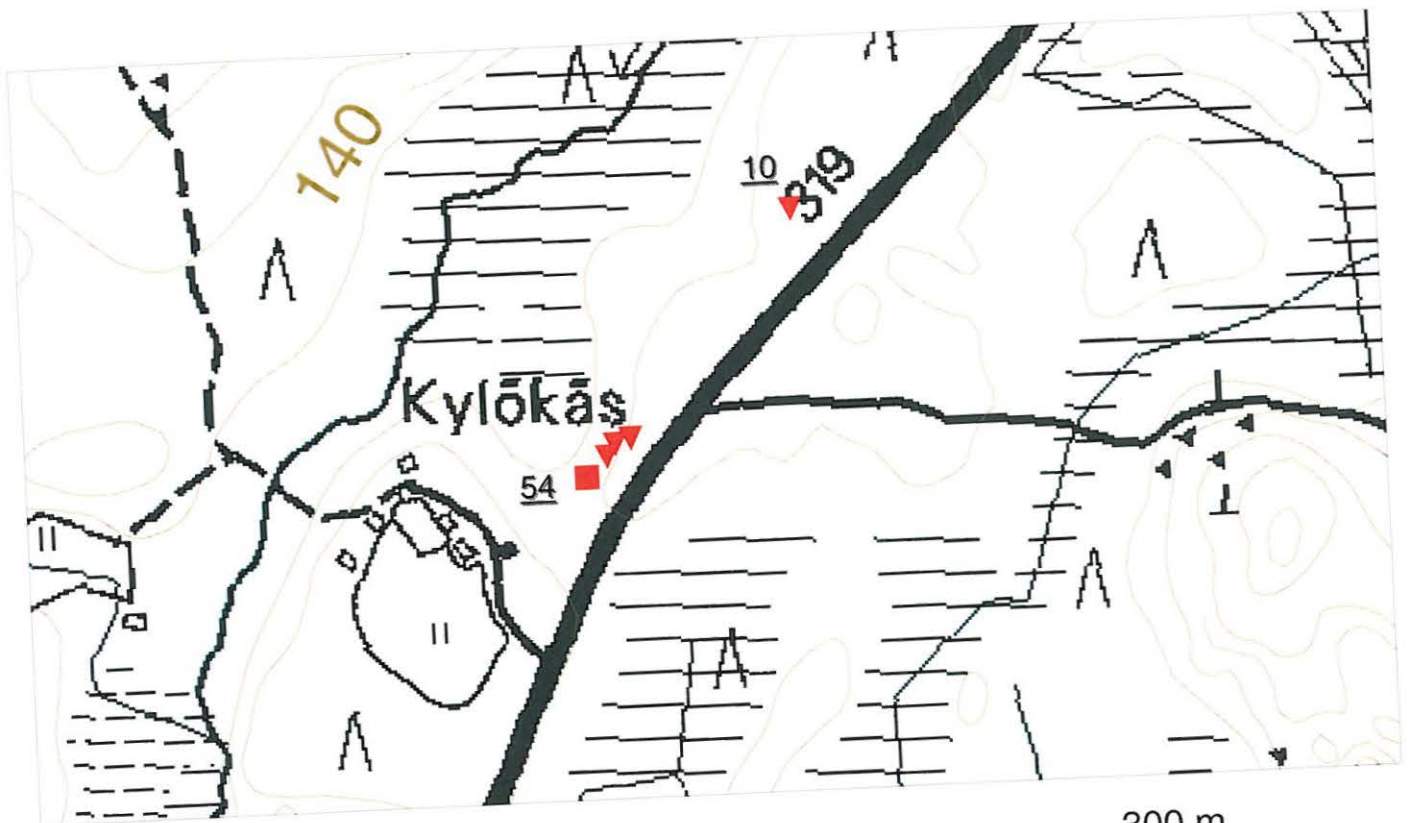

PERUSKARTTAOTE 8

Kohde 10
Evo Kylökäs 1

Kohde 54
Evo Kylökäs

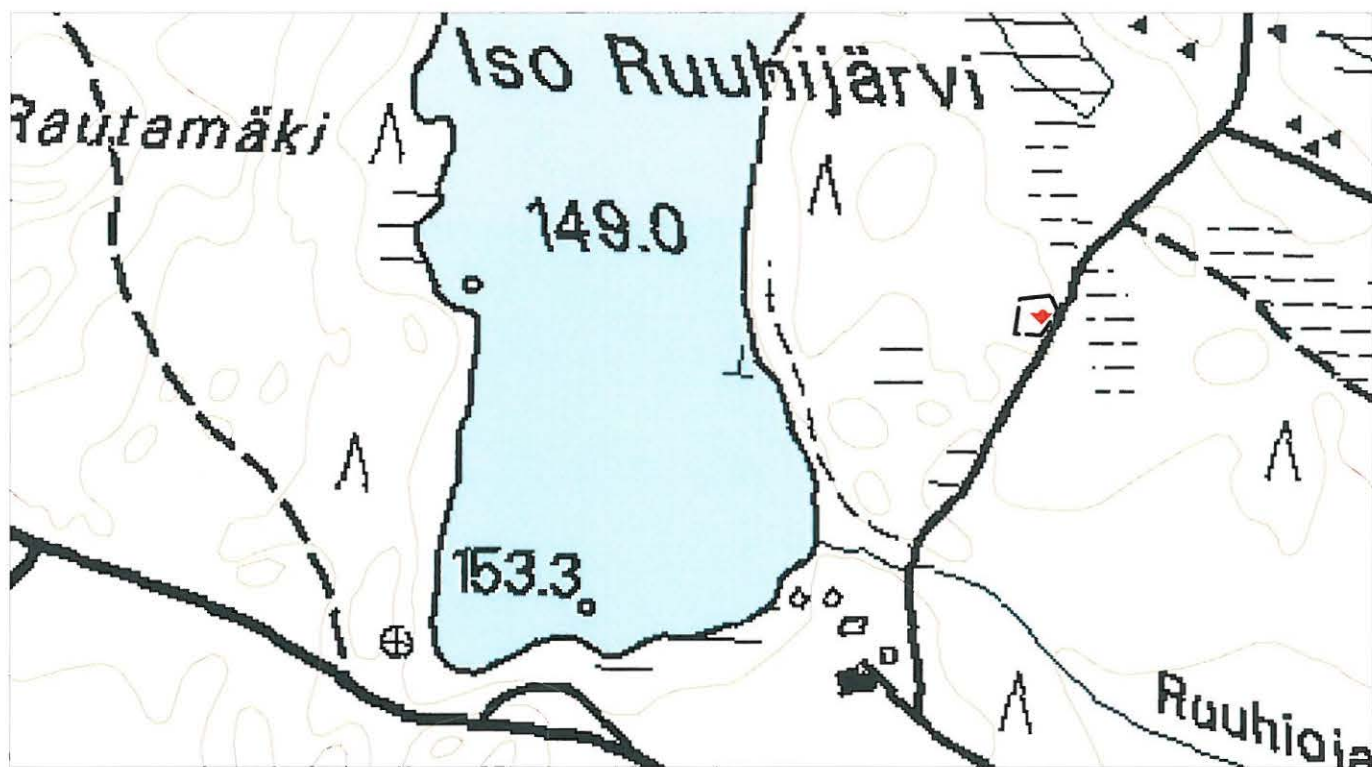
Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- ▼ Hiilimiilu
- Rakennuksen perustus

PERUSKARTTAOTE 9

Kohde 11
Evo Iso Ruuhijärvi 1

Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- Muinaisjäännösalueen raja
- Naurishauta

PERUSKARTTAOTE 10

Kohde 12
Evo Iso Ruuhijärvi 2

Kohde 13
Evo Iso Ruuhijärvi 3

Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- Naurishauta

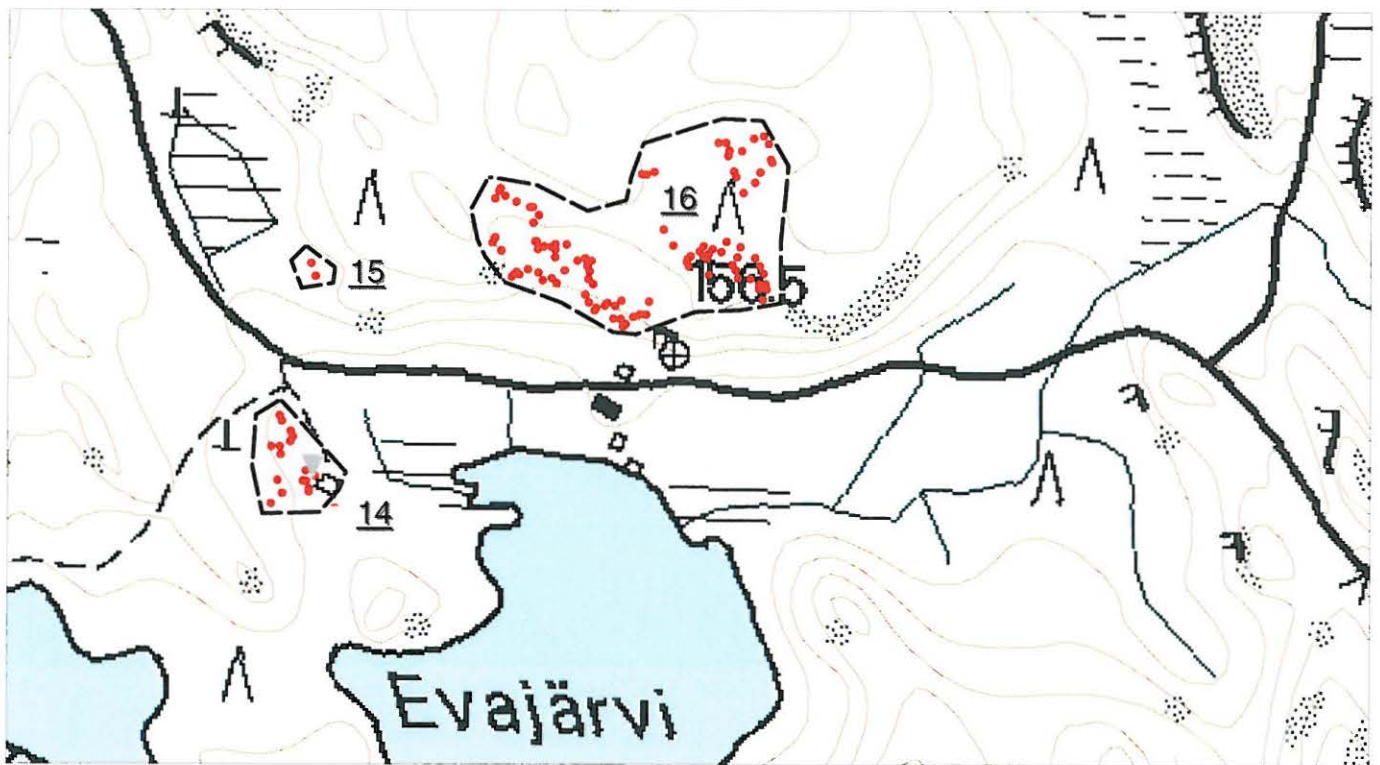

PERUSKARTTAOTE 11

Kohde 14
Evo Evajärvi 1

Kohde 15
Evo Evajärvi 2

Kohde 16
Evo Evajärvi 3

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- ◊ Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- ▼ Kellarikuoppa

PERUSKARTTAOTE 12

Kohde 17

Evo Pitkäniemenkangas 1

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

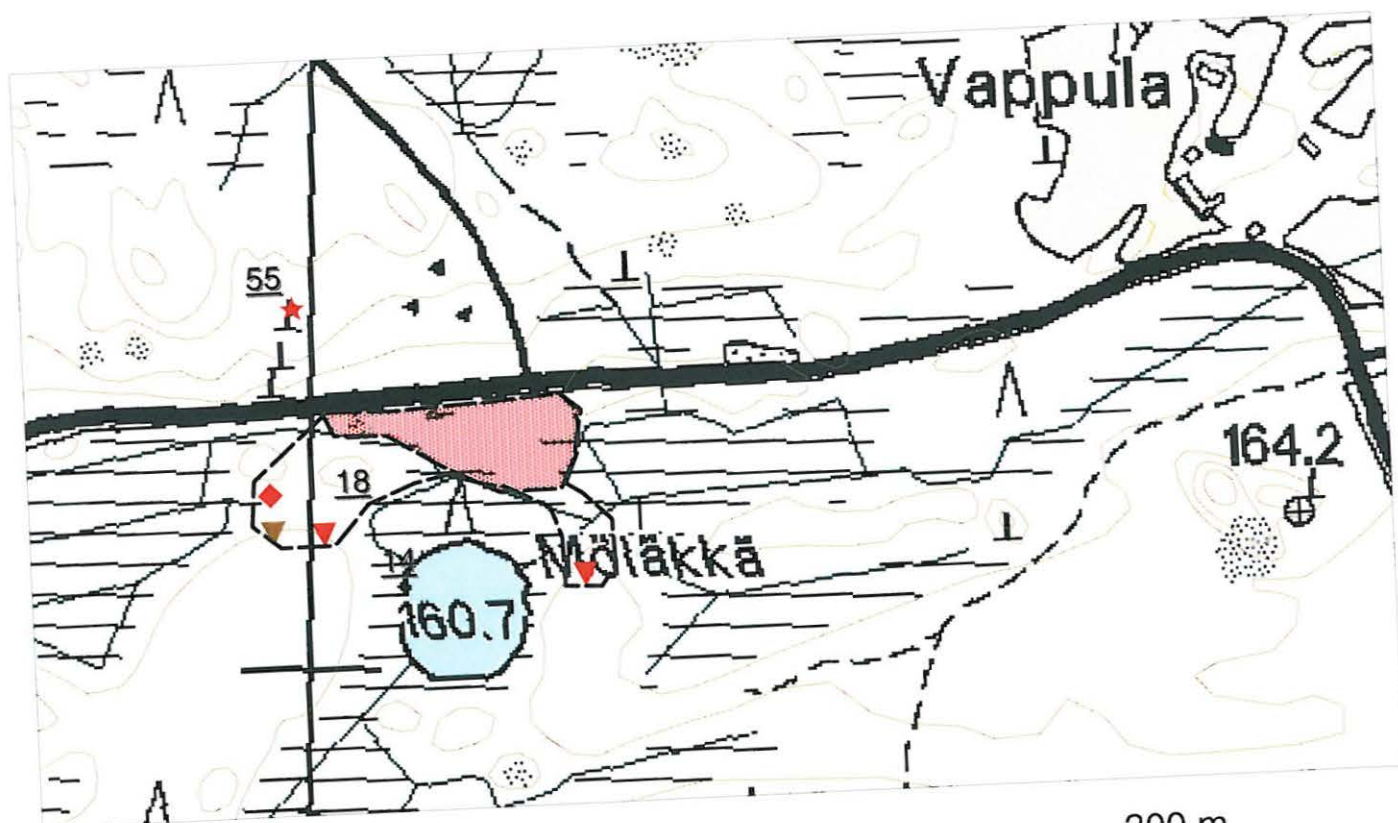
- Muinaisjäännösalueen raja
- Hiilimiilu
- Tervahauta

PERUSKARTTAOTE 13

Kohde 18
Evo Mäläkkä

Kohde 55
Evo Kirkkokivi

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

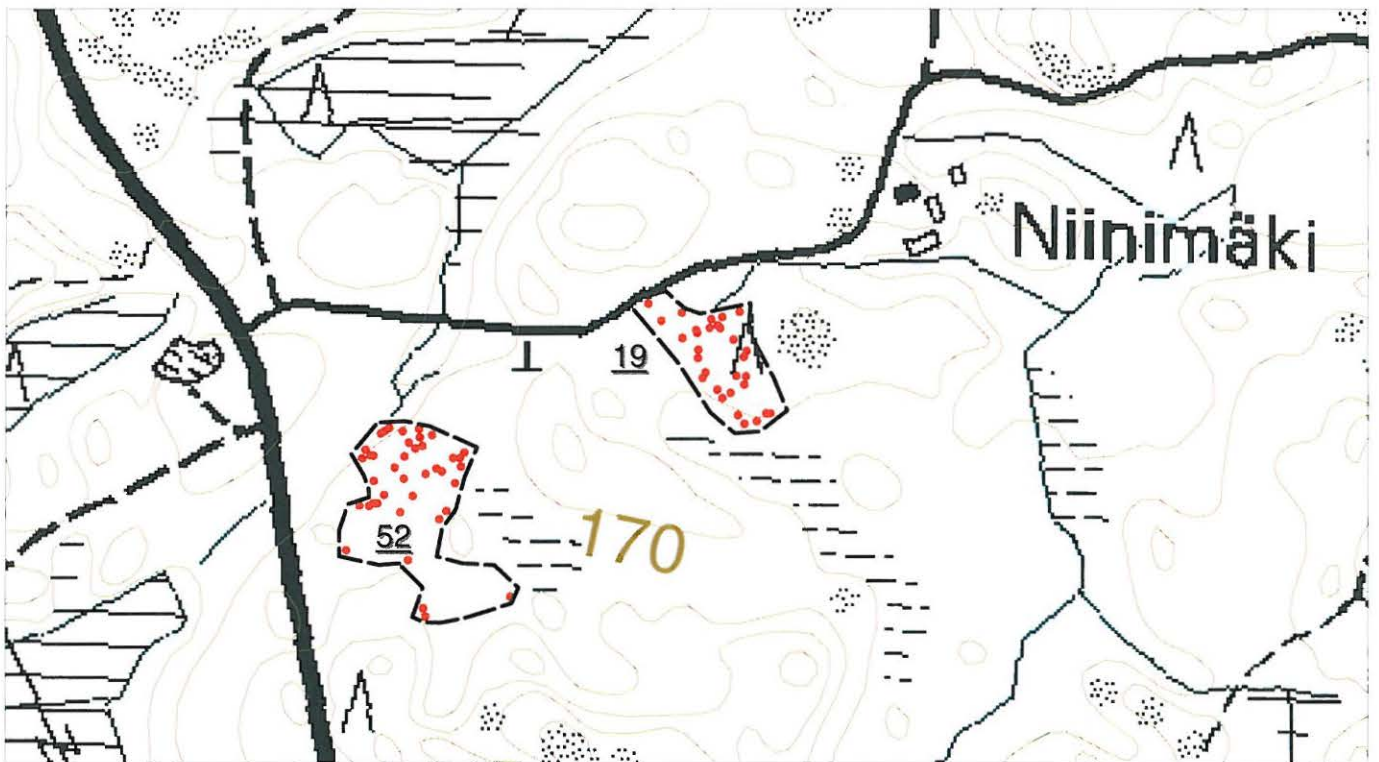
- Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiöalue
- Tervahauta
- Hiilimiilu
- Kuoppa
- Kirkkokivi, tarinakivi

PERUSKARTTAOTE 14

Kohde 19
Evo Niinimäki 1

Kohde 52
Evo Niinimäki 3

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- ◇ Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö

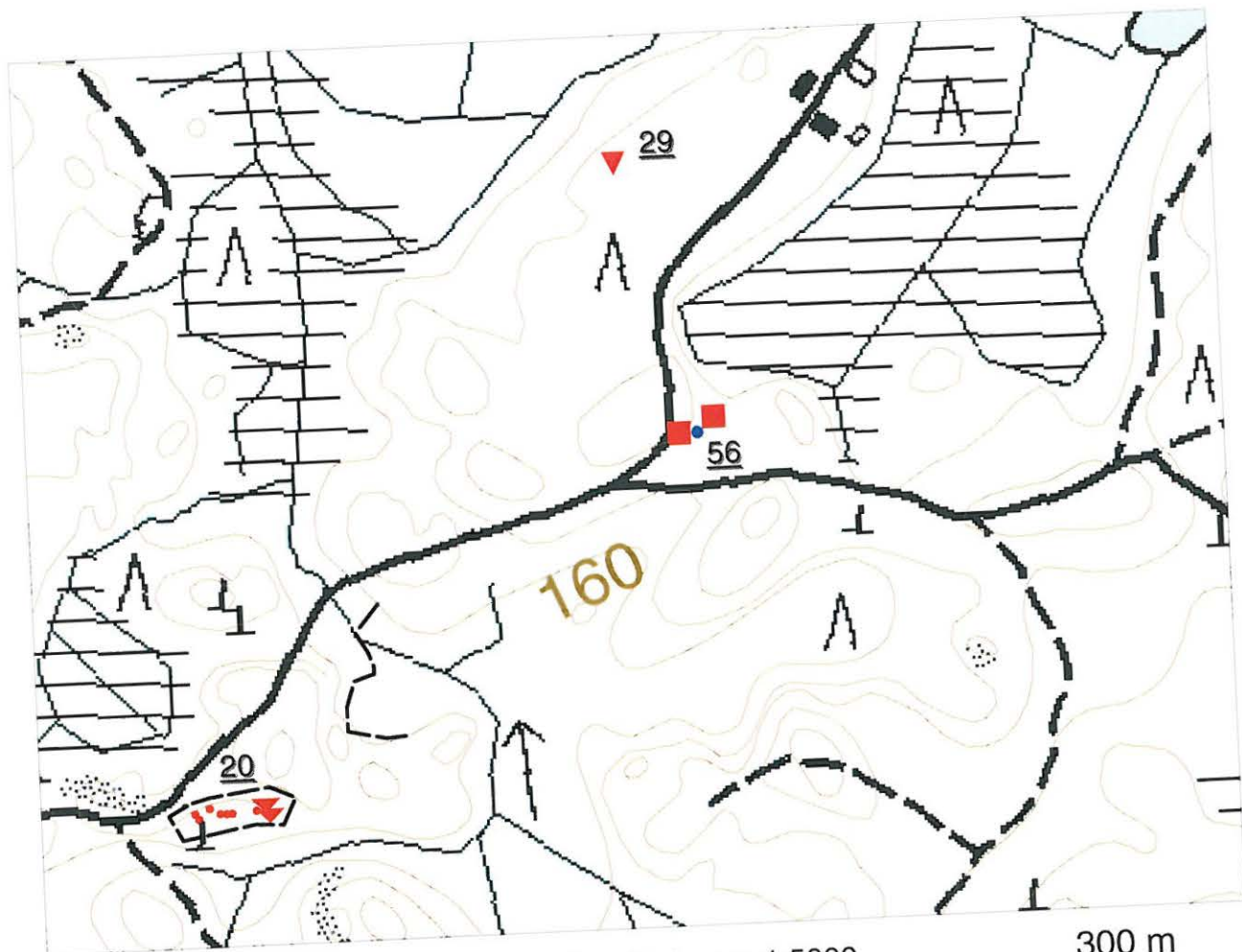

PERUSKARTTAOTE 15

Kohde 20
Evo Niinimäki 2

Kohde 56
Evo Kankaanmaan torppa

Kohde 29
Evo Rieska

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

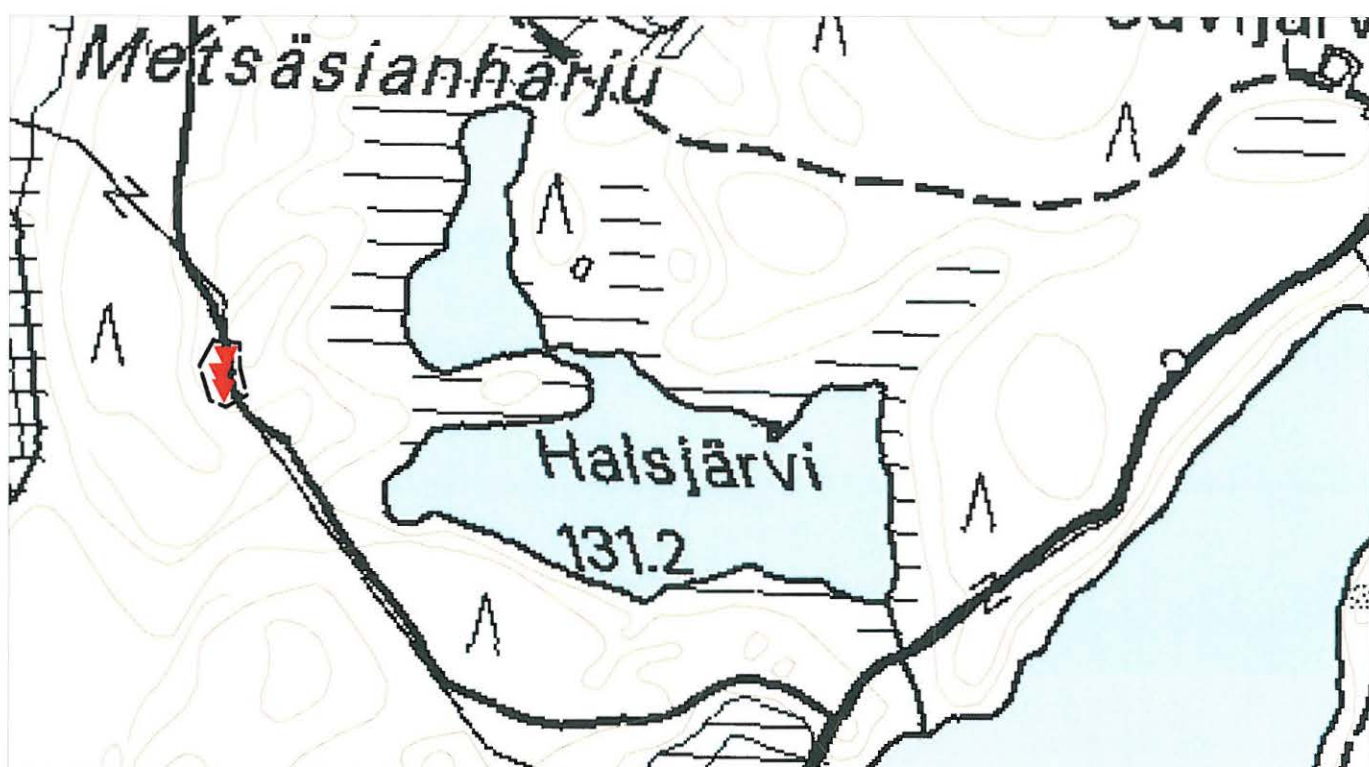
- Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- Naurishauta
- Hiilimiilu
- Rakennuksen perustus
- Kaivon jäännös

PERUSKARTTAOTE 16

Kohde 21
Evo Metsäsianharju

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- Muinaijäännoälalueen raja
- Hiilimiilu

PERUSKARTTAOTE 17

Kohde 22
Evo Valkeamustajärvenkangas 1

Kohde 23
Evo Valkeamustajärvenkangas 2

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

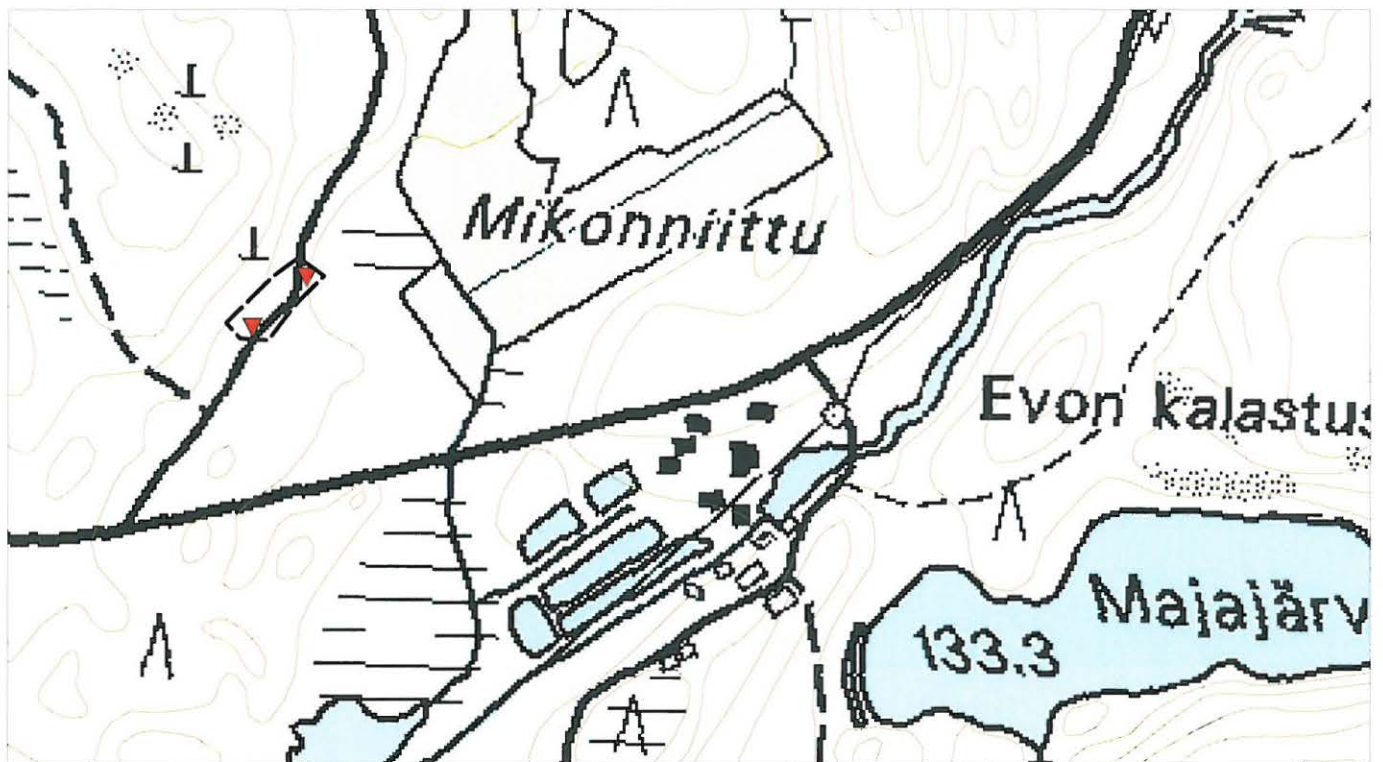

- Muinaisjäännösalueen raja
- Hiilimiilu
- Tervahauta

PERUSKARTTAOTE 18

Kohde 24
Evo Mikonniittu

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- ◇ Muinaisjäännösalueen raja
- ▼ Hiilimiilu

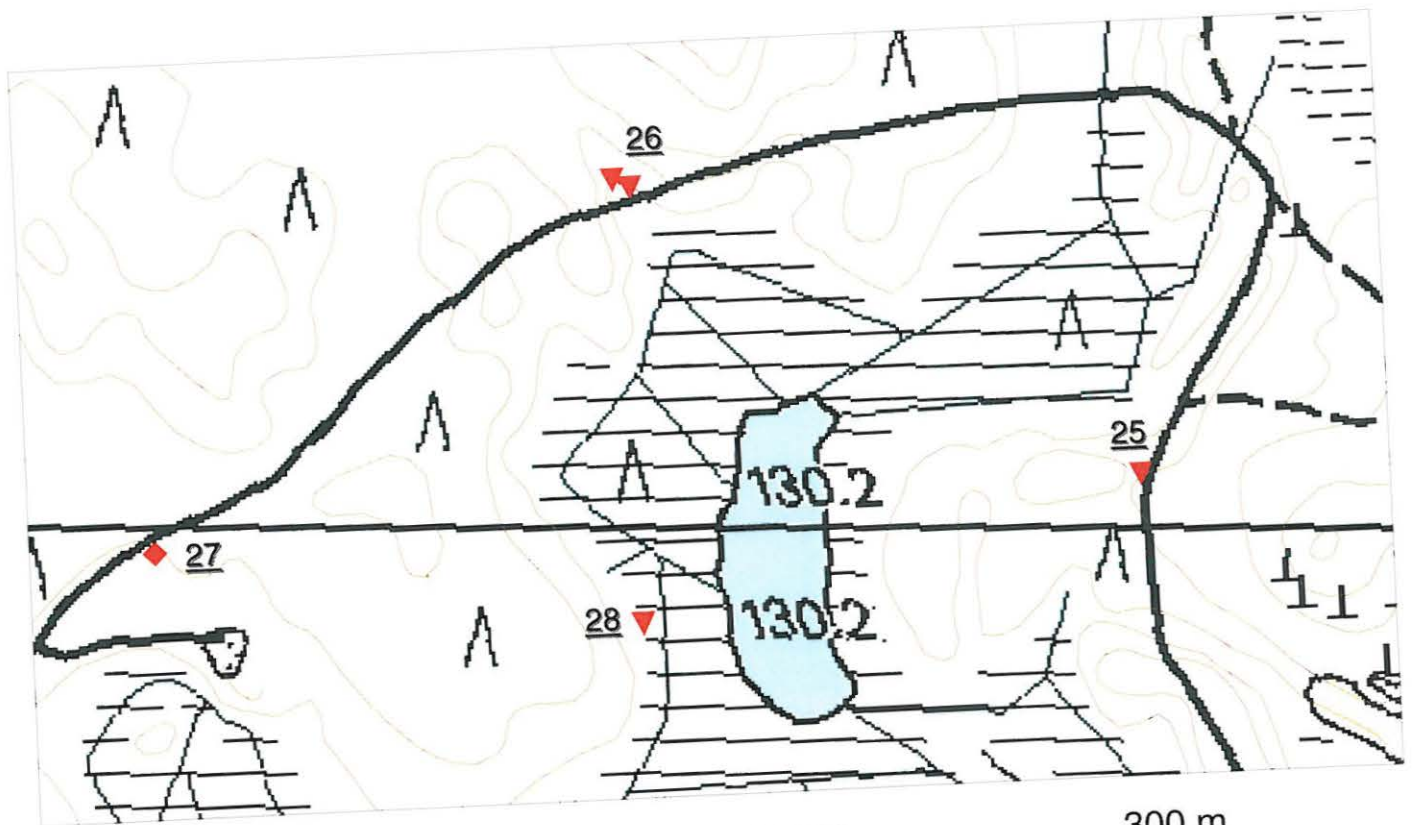
PERUSKARTTAOTE 19

Kohde 25
Evo Arabiantie 1

Kohde 26
Evo Arabiantie 2

Kohde 27
Evo Arabiantie 3

Kohde 28
Evo Ylimmäinen Mustajärvi

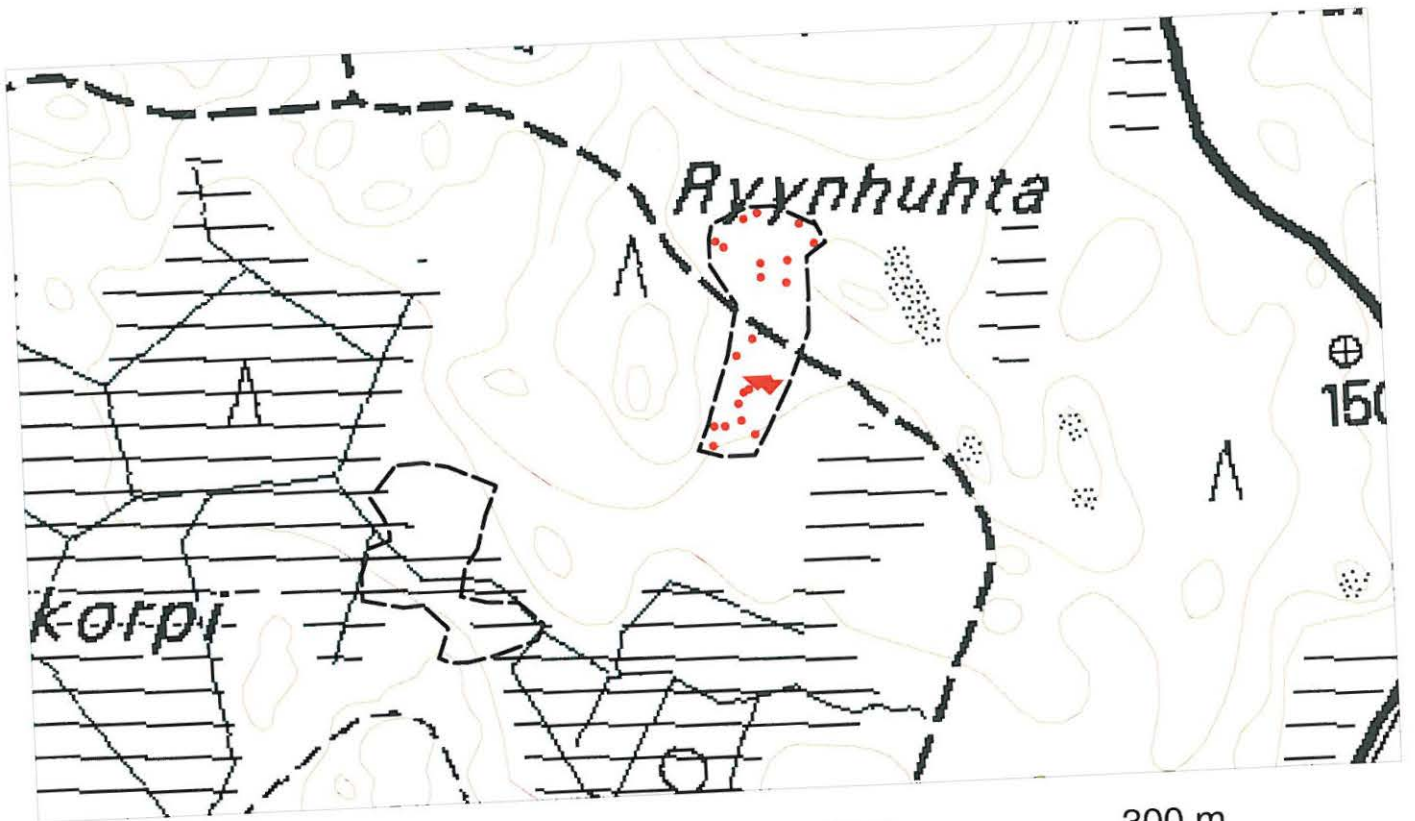
Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- ▼ Hiilimiilu
- ◆ Tervahauta

PERUSKARTTAOTE 20

Kohde 30
Evo Rynhuhta

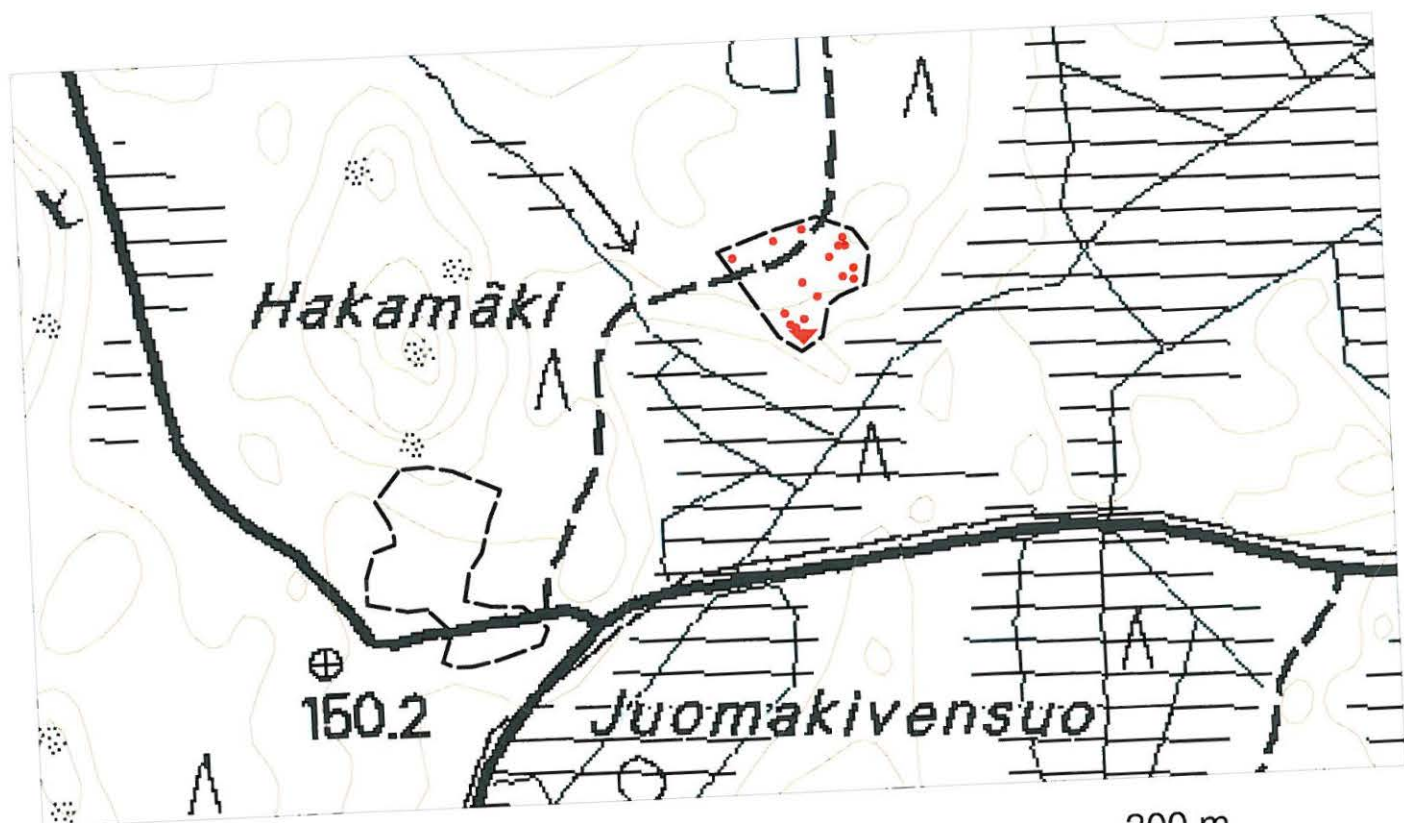
Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- ◇ Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- ▼ Naurishauta

PERUSKARTTAOTE 21

Kohde 31
Evo Hakamäki

300 m

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

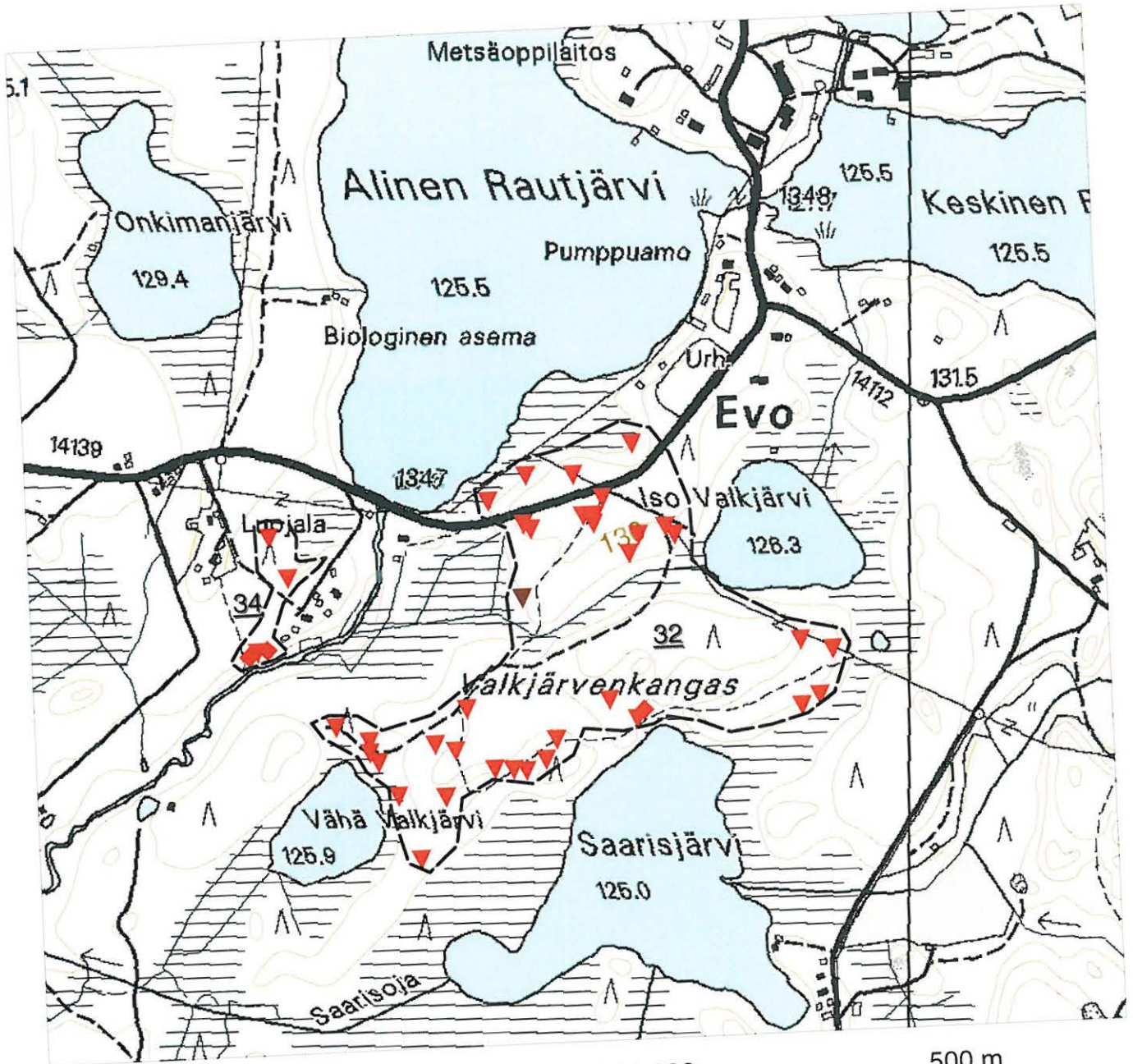
- Muinaisjäännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- Naurishauta

PERUSKARTTAOTE 22

Kohde 32
Evo Valkjärvenkangas

Kohde 34
Evo Luojala

Peruskarttaote 2134 05 ISO-EVO, mittakaava 1:10 000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

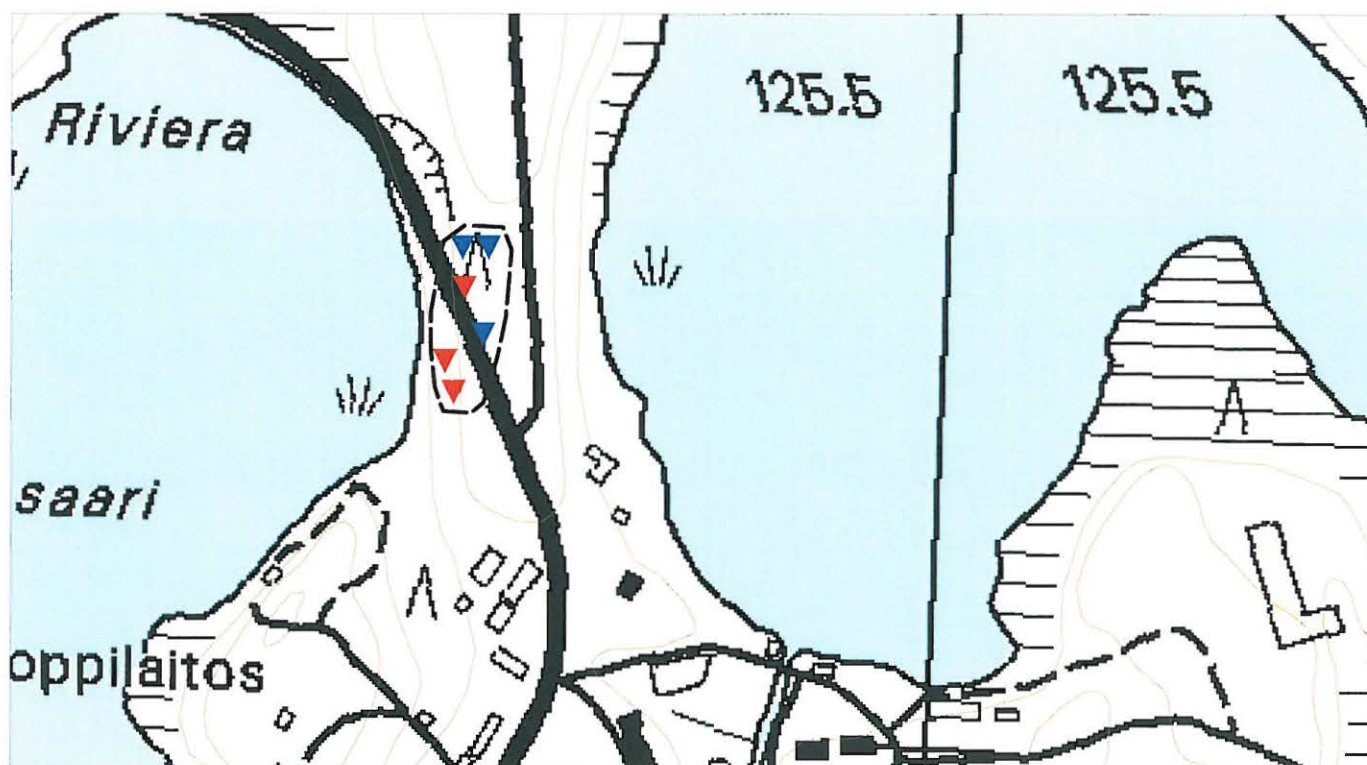
500 m

- Muinaisjäännösalueen raja
- Hiilimiilu
- Tervahauta
- Kuoppa

PERUSKARTTAOTE 23

Kohde 35
Evo Riviera 1

Peruskarttaote 2134 05 ISO-EVO, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- Muinaisjäännösalueen raja
- Hiilimiilu
- Pyyntikuoppa

Peruskarttaote 24

Kohde 37
Arabiankorpi 1

Kohde 38
Arabiankorpi 2

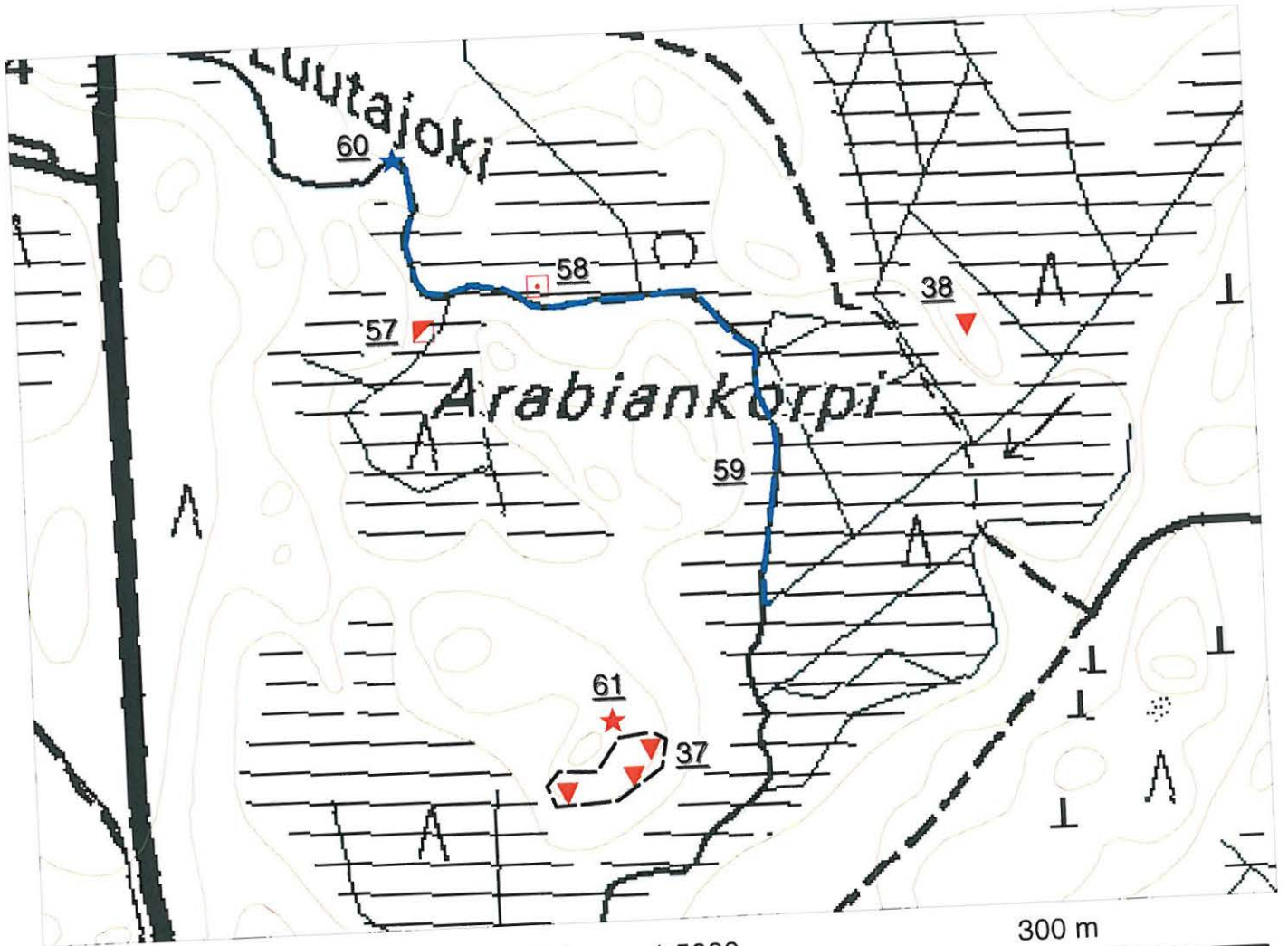
Kohde 57
Arabiankorpi 3

Kohde 58
Arabiankorpi 4

Kohde 59
Arabiankorpi 5

Kohde 60
Arabiankorpi 6

Kohde 61
Zotovin kivi

Peruskarttaote 2134 05 ISO-EVO, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

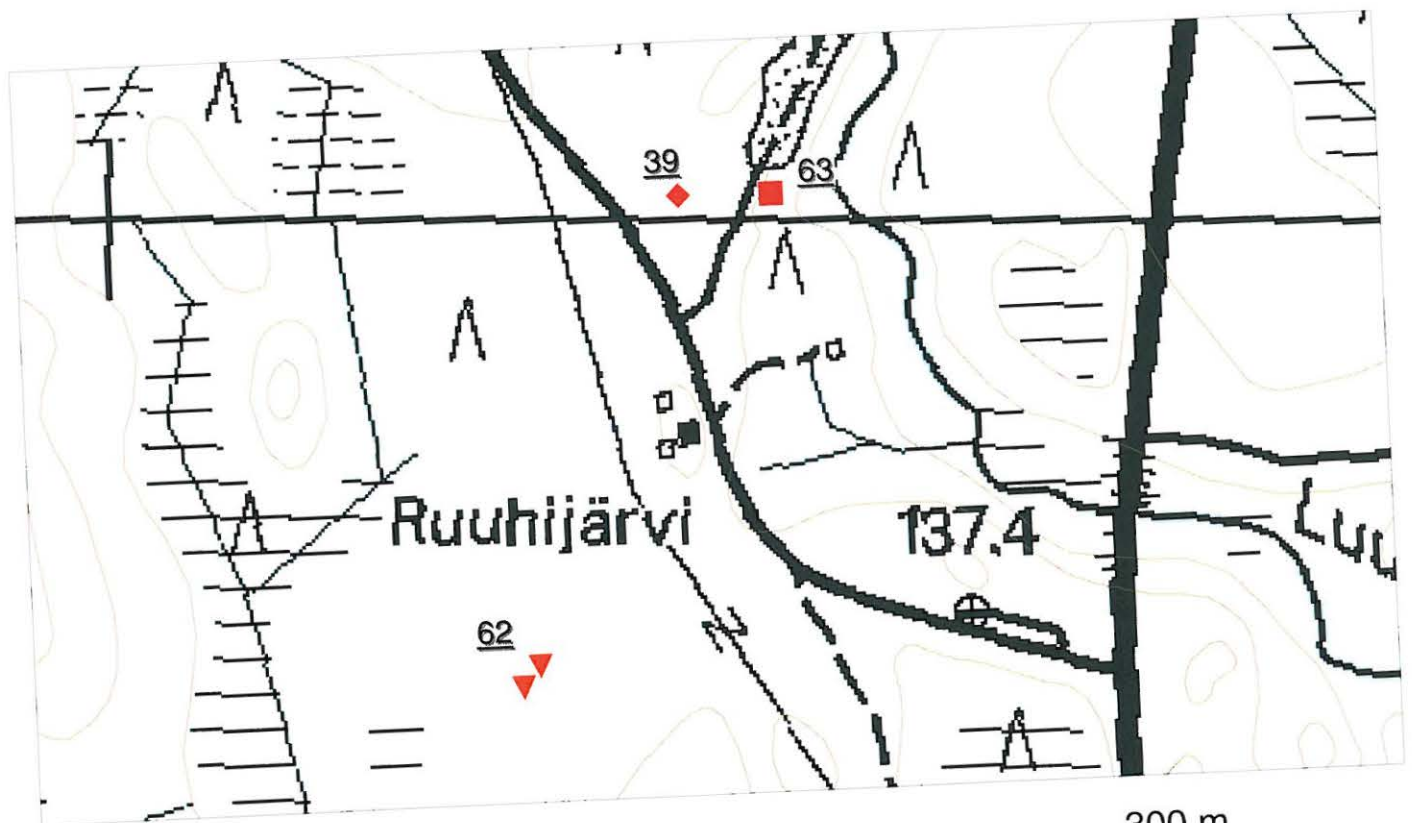
- Muinaisjäännösalueen raja
- Hiilimiilu
- Zotovin kivi, tarinakivi
- Tukkipengerrys
- Turveladon jäännös
- Niittyladon paikka
- oikaistu joenuoma

PERUSKARTTAOTE 25

Kohde 39
Evo Ruuhijärven torppa 1

Kohde 62
Evo Ruuhijärven torppa 2

Kohde 63
Evo Ruuhijärven torppa 3

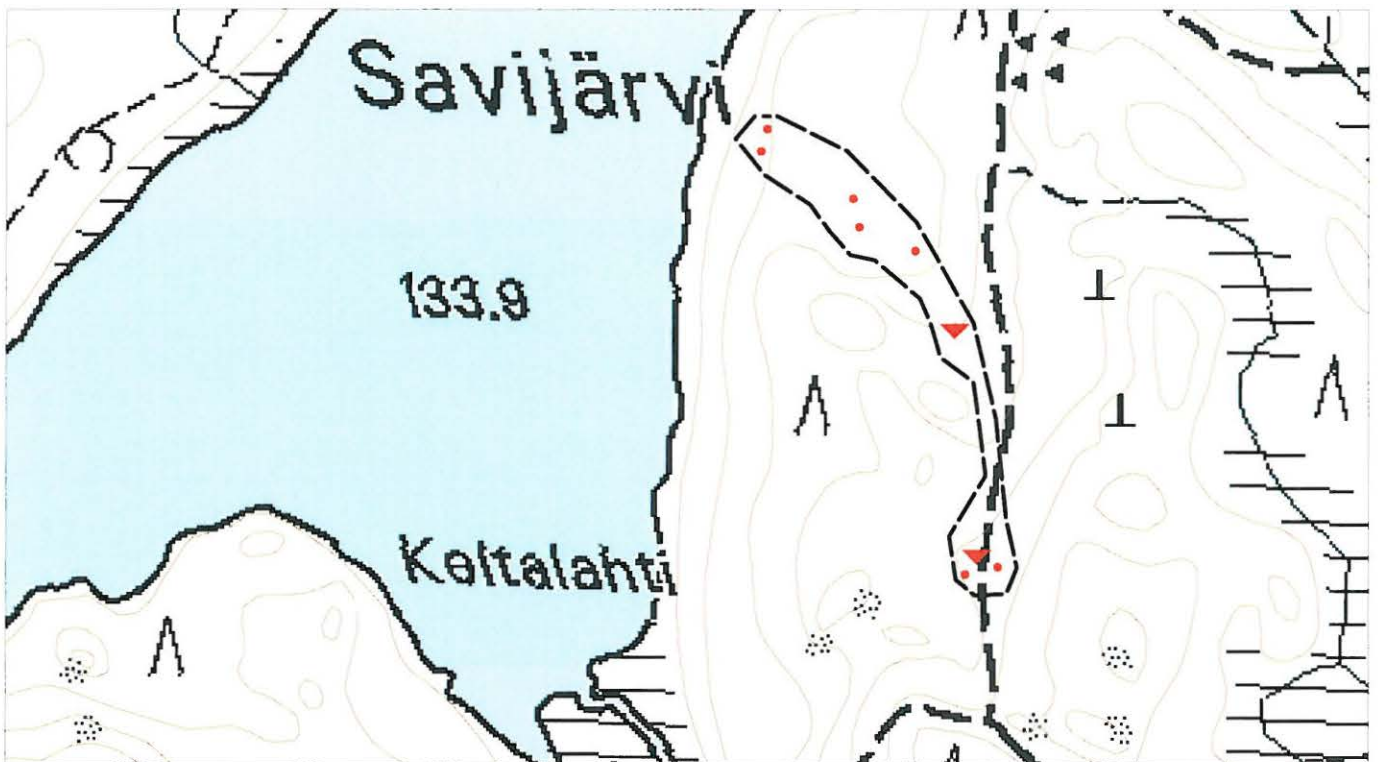
Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- ◆ Tervahauta
- ▼ Hiilimiilu
- Metsätyökämpän perustus

PERUSKARTTAOTE 26

Kohde 42
Evo Pukki vuori

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

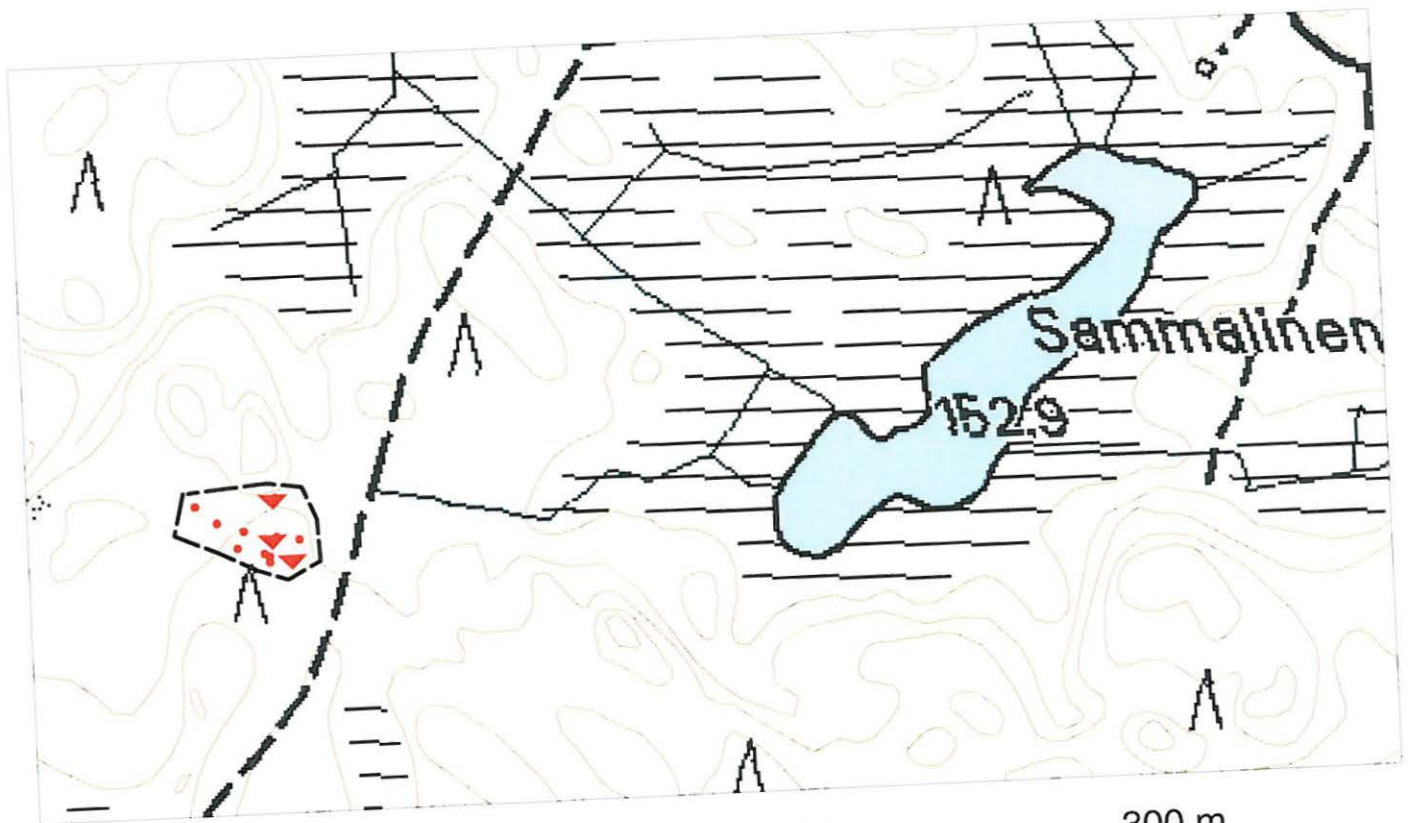
300 m

- Muinaisjäätännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- Naurishauta

PERUSKARTTAOTE 27

Kohde 43
Evo Sammalinen

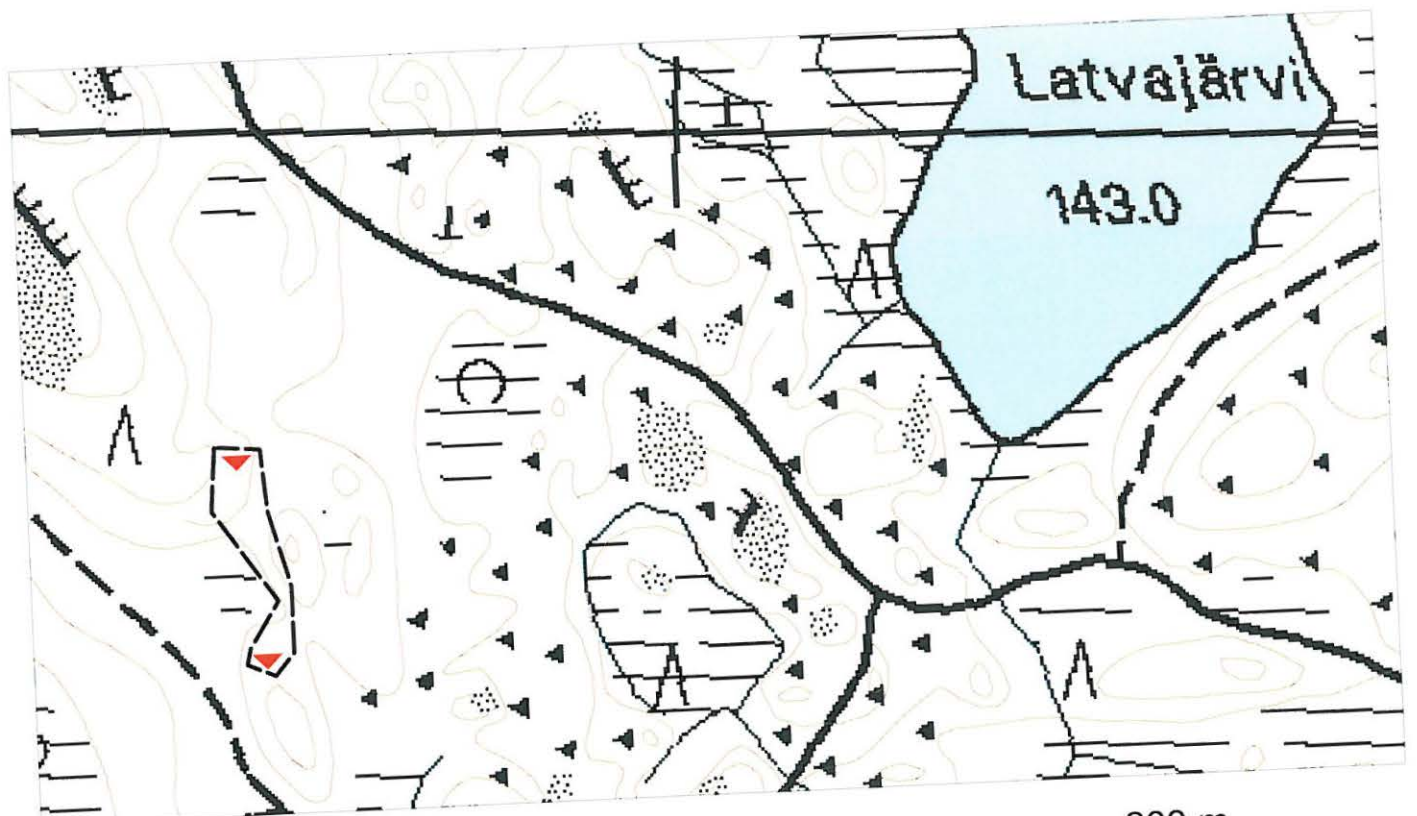
Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- ◇ Muinaisjäätännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- ▼ Naurishauta

PERUSKARTTAOTE 28

Kohde 44
Evo Alinen Niemisjärvi

300 m

Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- Muinaisjäännösalueen raja
- Naurishauta

PERUSKARTTAOTE 29

Kohde 45
Evo Ruokojärvi

Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- Muinaisjäännösalueen raja
- Naurishauta
- Tervahauta

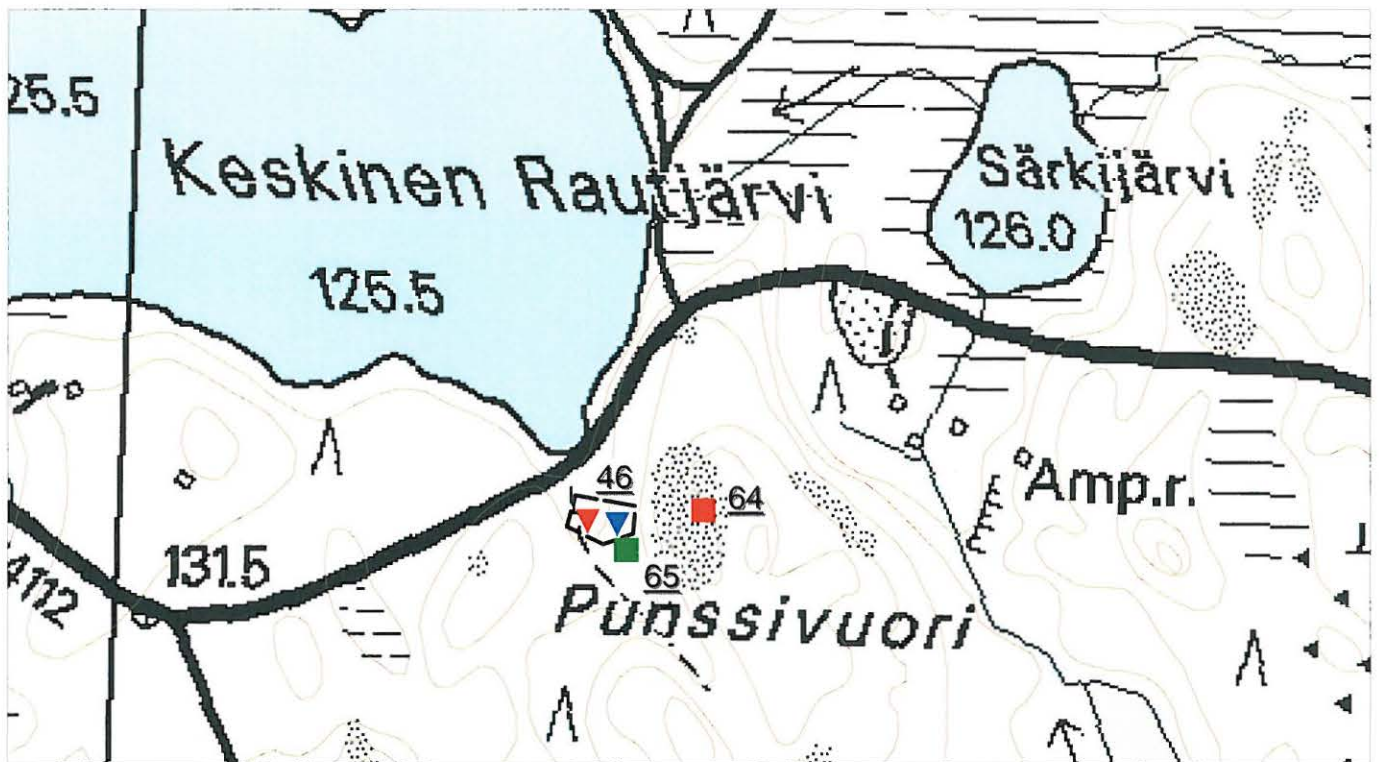

PERUSKARTTAOTE 30

Kohde 46
Evo Punssivuori 1

Kohde 64
Evo Punssivuori

Kohde 65
Evo Punssivuoren muistopuistikko

Peruskarttaote 2134 05 ISO-EVO, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

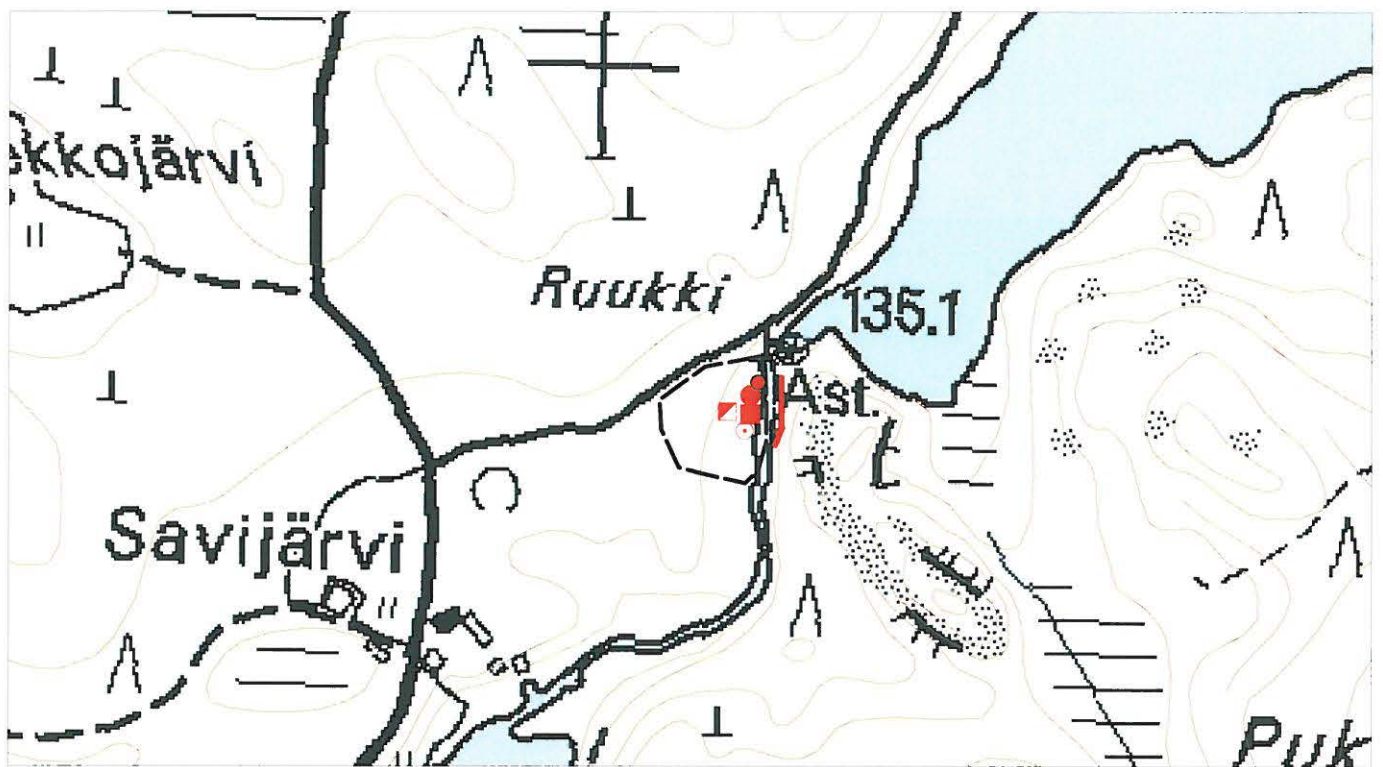
- Muinaisjäännösalueen raja
- Hiilimiilu
- Pyyntikuoppa
- Muistopuistikko
- Palovartiotomin perustus

PERUSKARTTAOTE 31

Kohde 47

Evo Savijärven tervatehdas

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- Muinaisjäännösalueen raja
- Retortiuunin jäännökset
- Pyöreän uunin jäännökset
- Kivirakenne
- Maatunut hiilikasa
- Mahdollinen rakennuksen pohja
- Uittoruuhien jäännökset

PERUSKARTTAOTE 32

Kohde 48
Evo Pitkänniemenjärvi 1

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

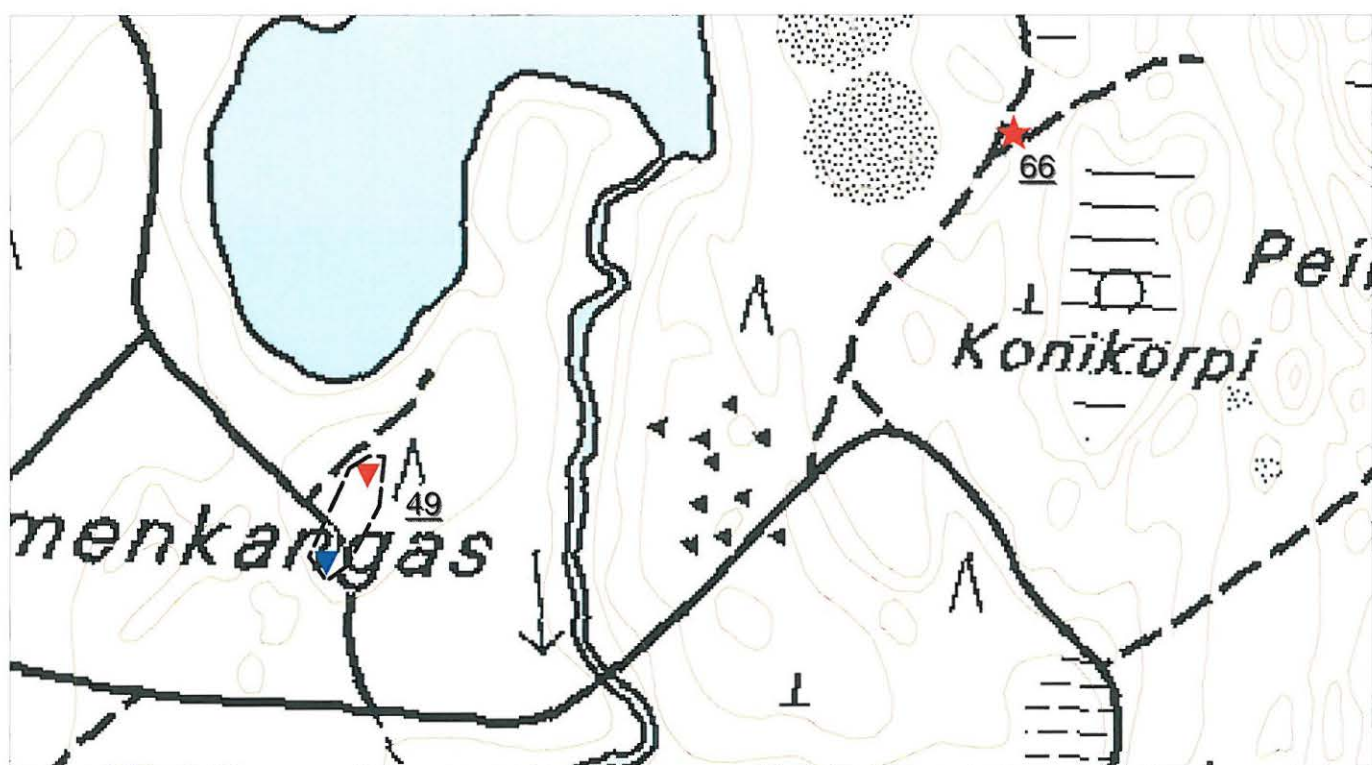
▼ Hillimiilu

PERUSKARTTAOTE 33

Kohde 49
Evo Pitkäniemenkangas 2

Kohde 66
Evo Konikorpi

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

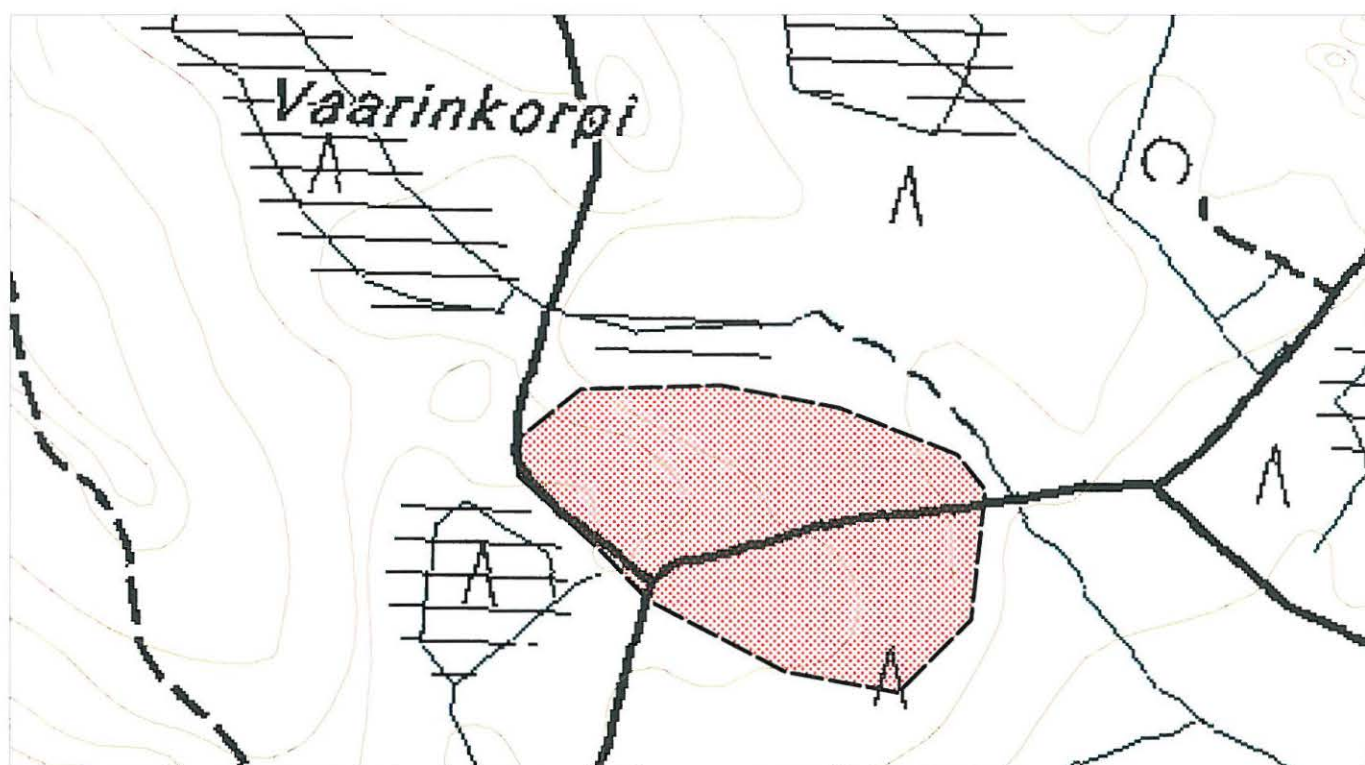
300 m

- ▭ Muinaisjännösalueen raja
- ▼ Hiilimiilu
- ▼ Pyyntikuoppa
- ★ Viittakivi

PERUSKARTTAOTE 34

Kohde 67
Evo Vaarinkorpi

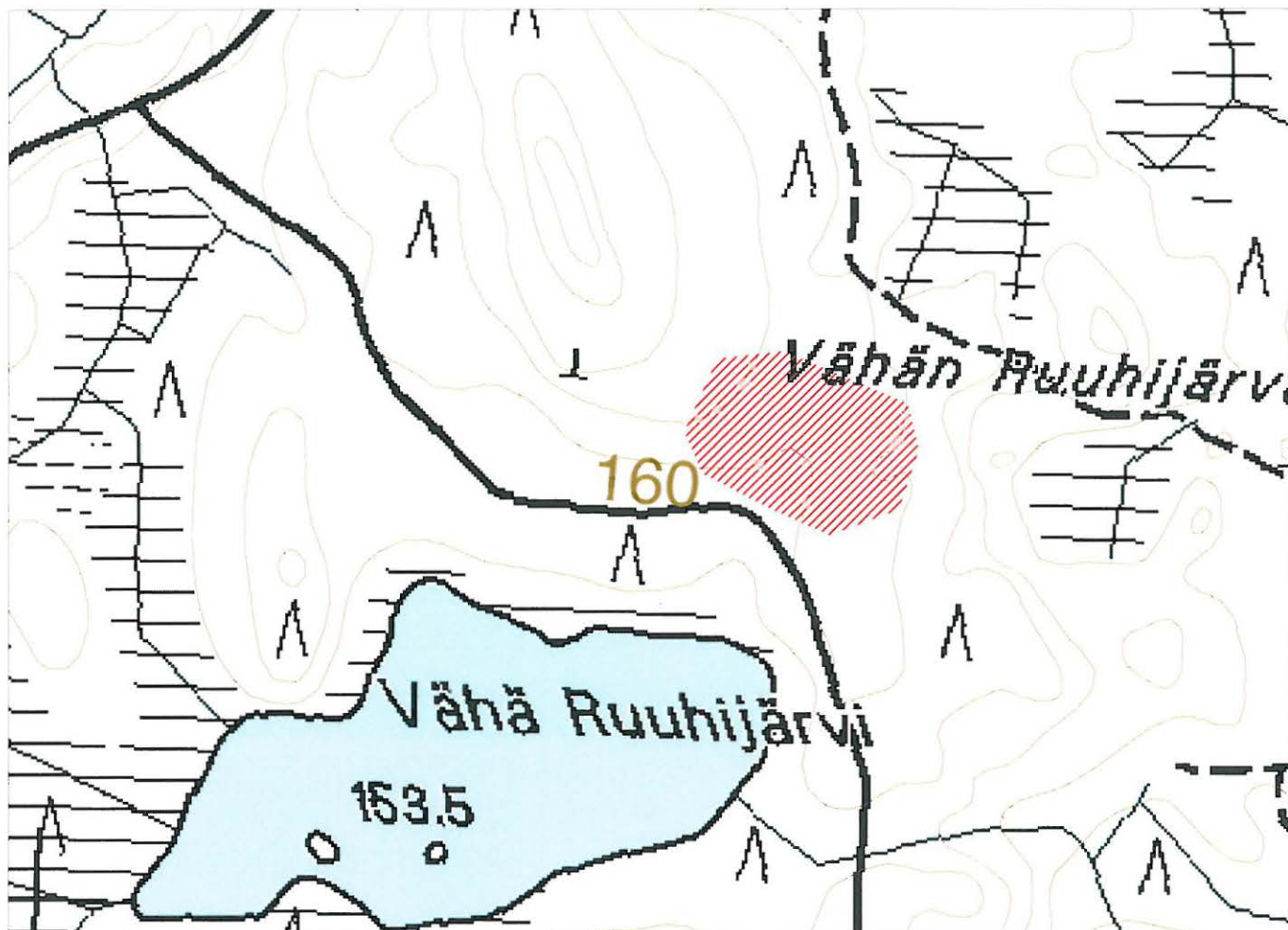
Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

Kaskiraunioalue

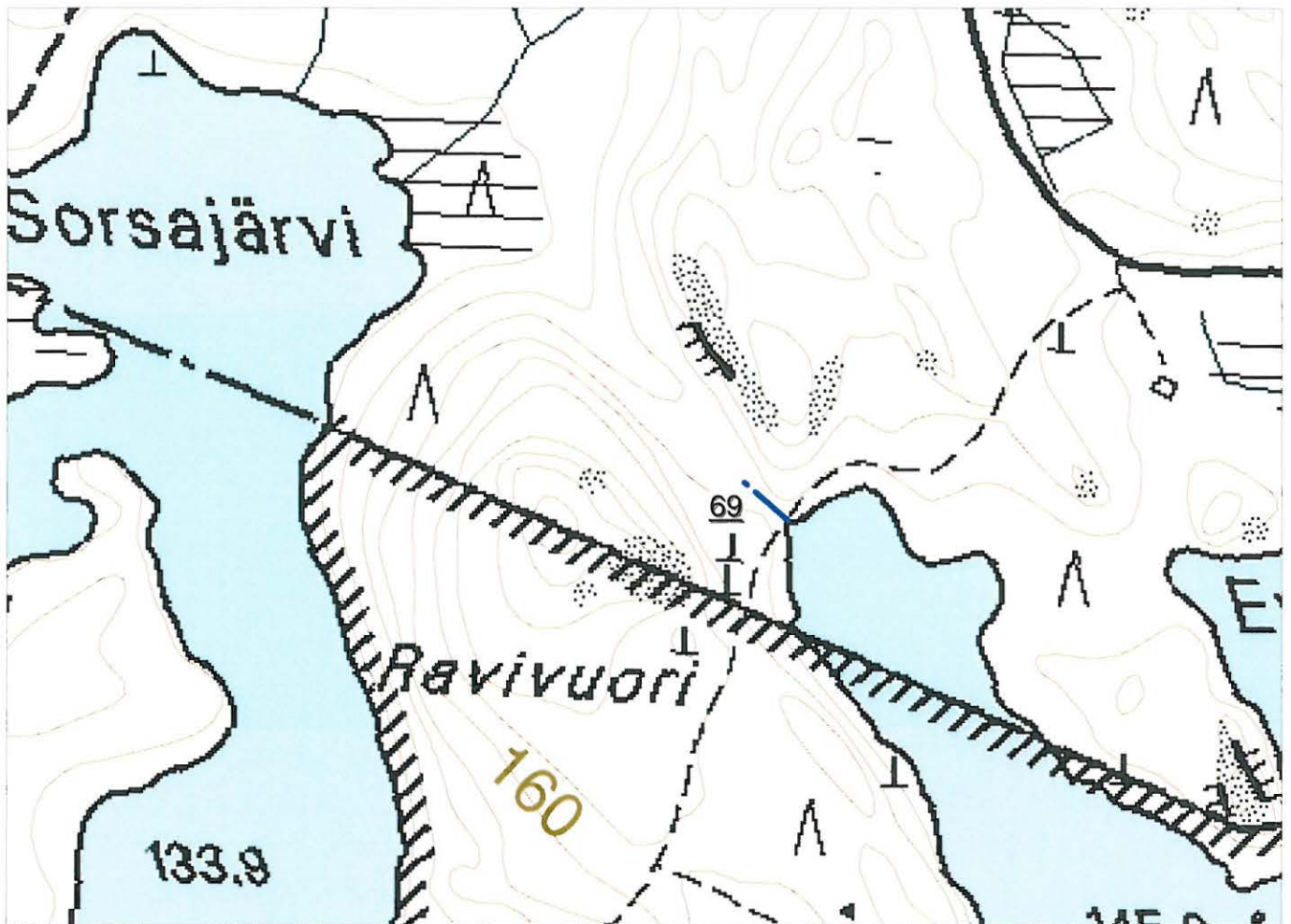

Peruskarttaote 2134 06 AUTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

 Kerpeikkarin piilopirtin arvioitu sijaintialue

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

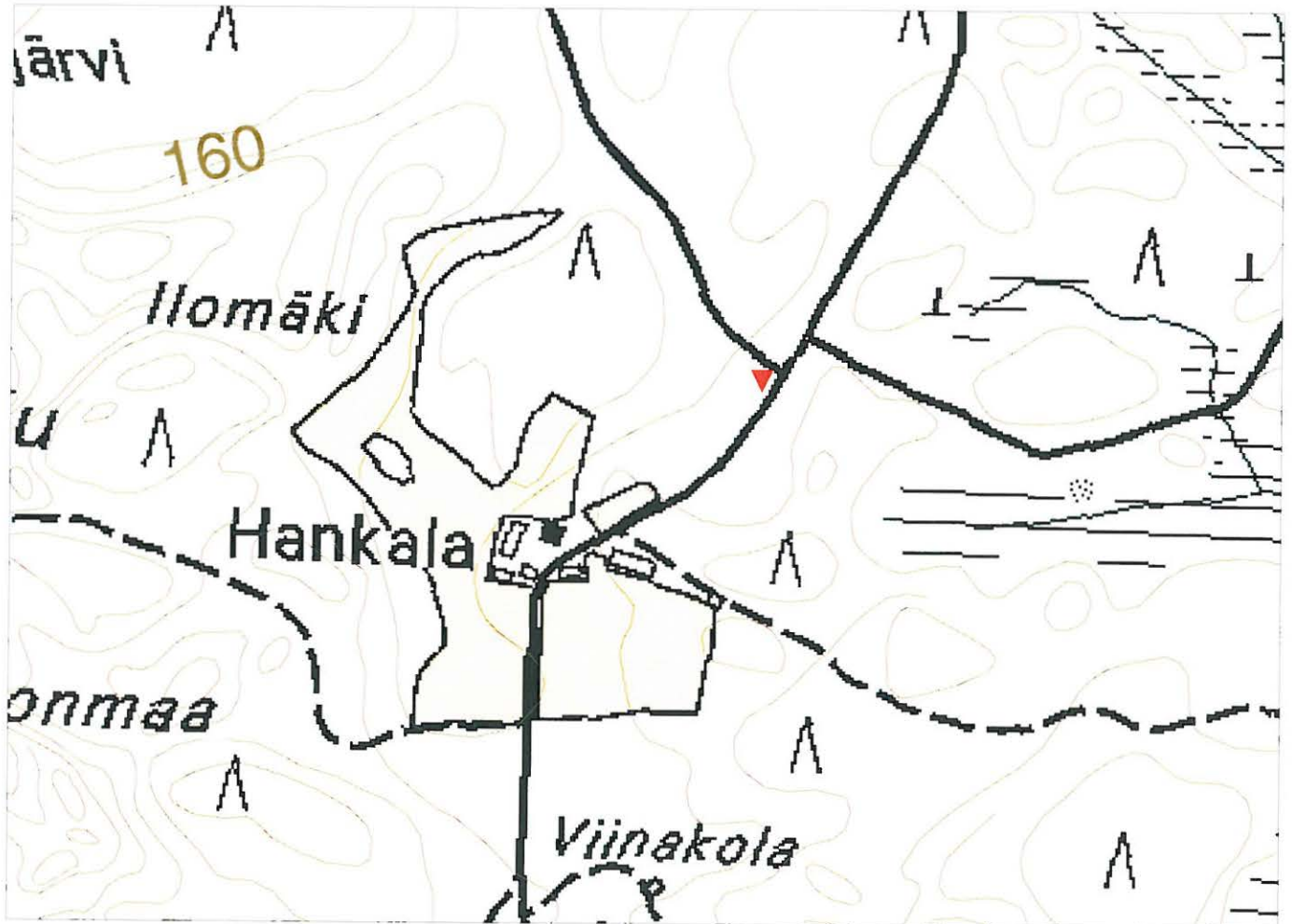
300 m

 Kanavakaivanto

Peruskarttaote 37

Kohde 70
Evo Hankala

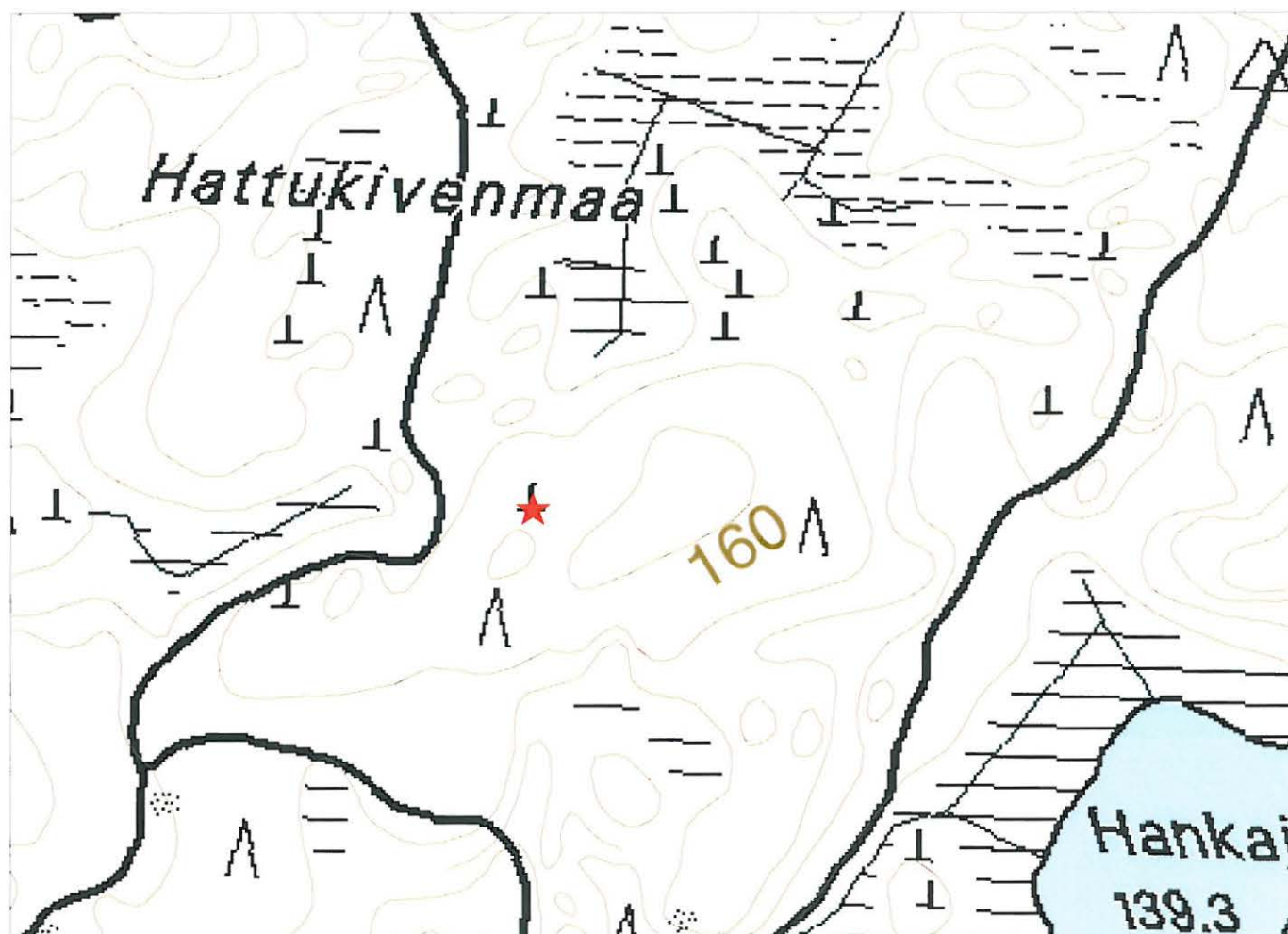

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

▼ Hiilimiilu

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

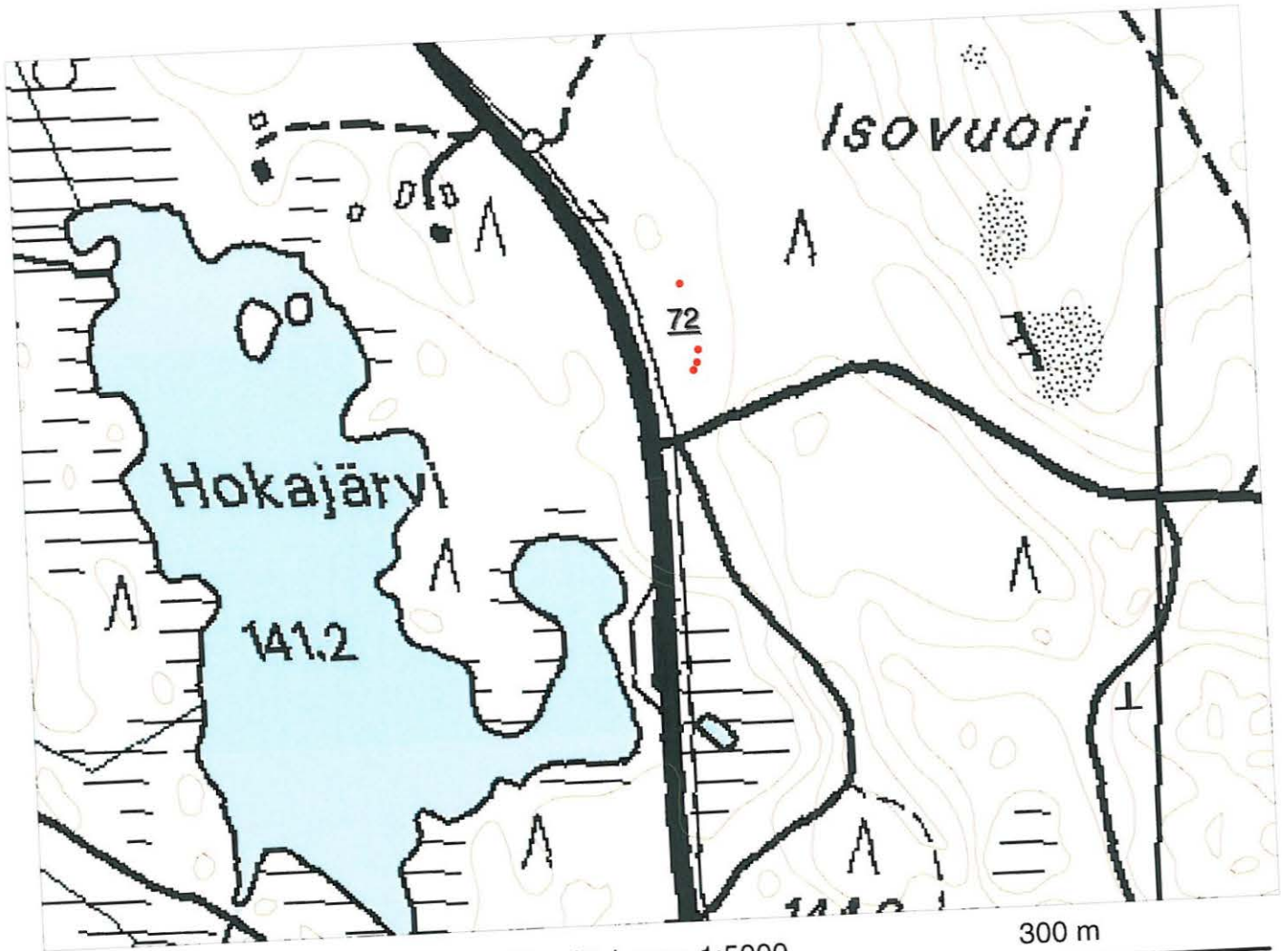
300 m

★ Hattukivi, tarinakivi

Peruskarttaote 39

Kohde 72
Evo Hokajärvi

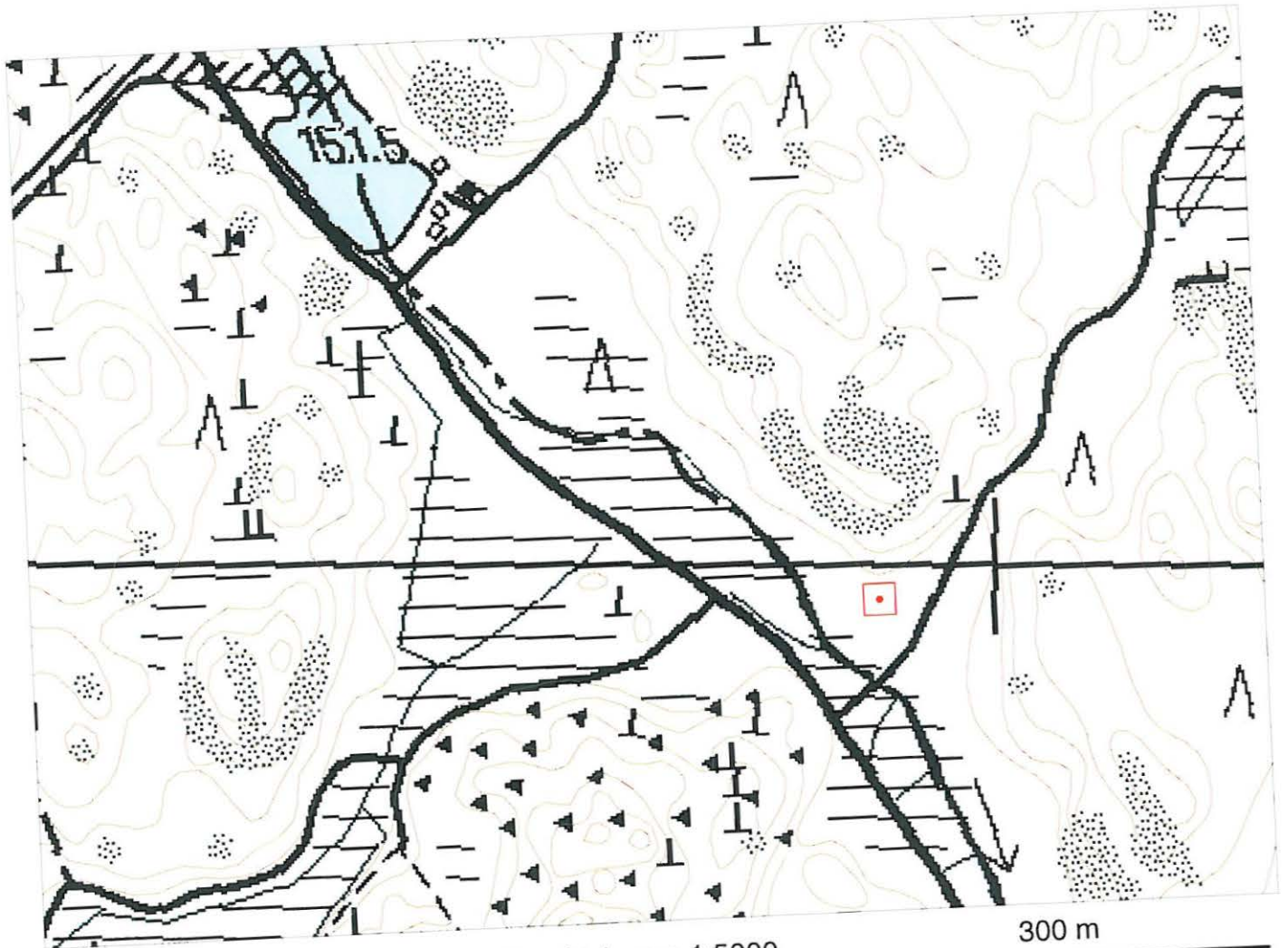
Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- Viljelyröykkiö

Peruskarttaote 40

Kohde 73
Evo hotelli Humina

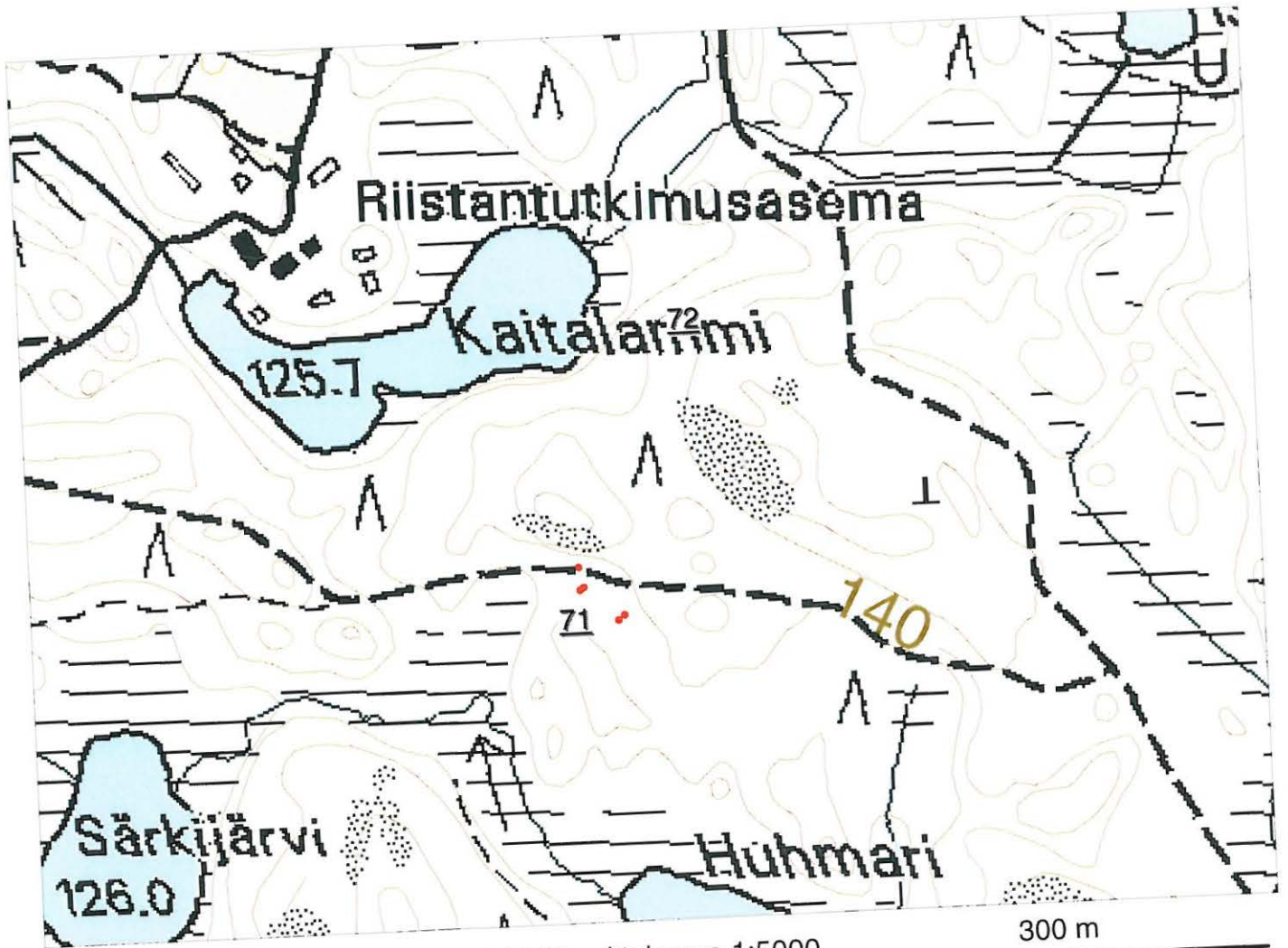
Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

□ Metsäyökämpän arvioitu sijaintipaikka

Peruskarttaote 41

Kohde 74
Evo Kaitalammi

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- Viljelyröykkiö

PERUSKARTTAOTE 42

Kohde 33
Evo Majajärvi

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- ◇ Muinaisjäätännösalueen raja
- Kaskiröykkiö
- ▼ Naurishauta

Peruskarttaote 43

Kohde 75
Evo Kantola 1

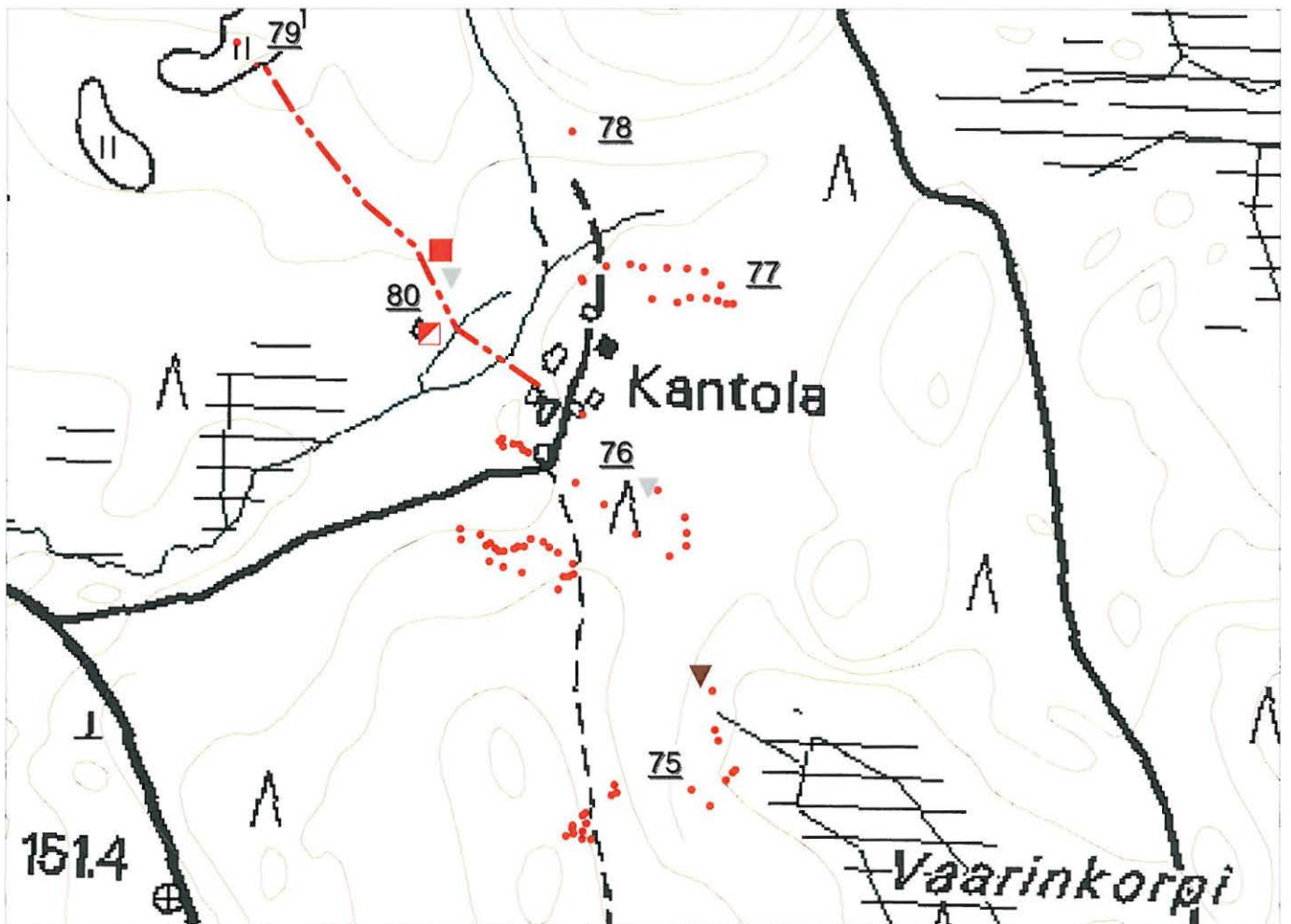
Kohde 78
Evo Kantola 4

Kohde 76
Evo Kantola 2

Kohde 79
Evo Kantola 5

Kohde 77
Evo Kantola 3

Kohde 80
Evo Kantola 6

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

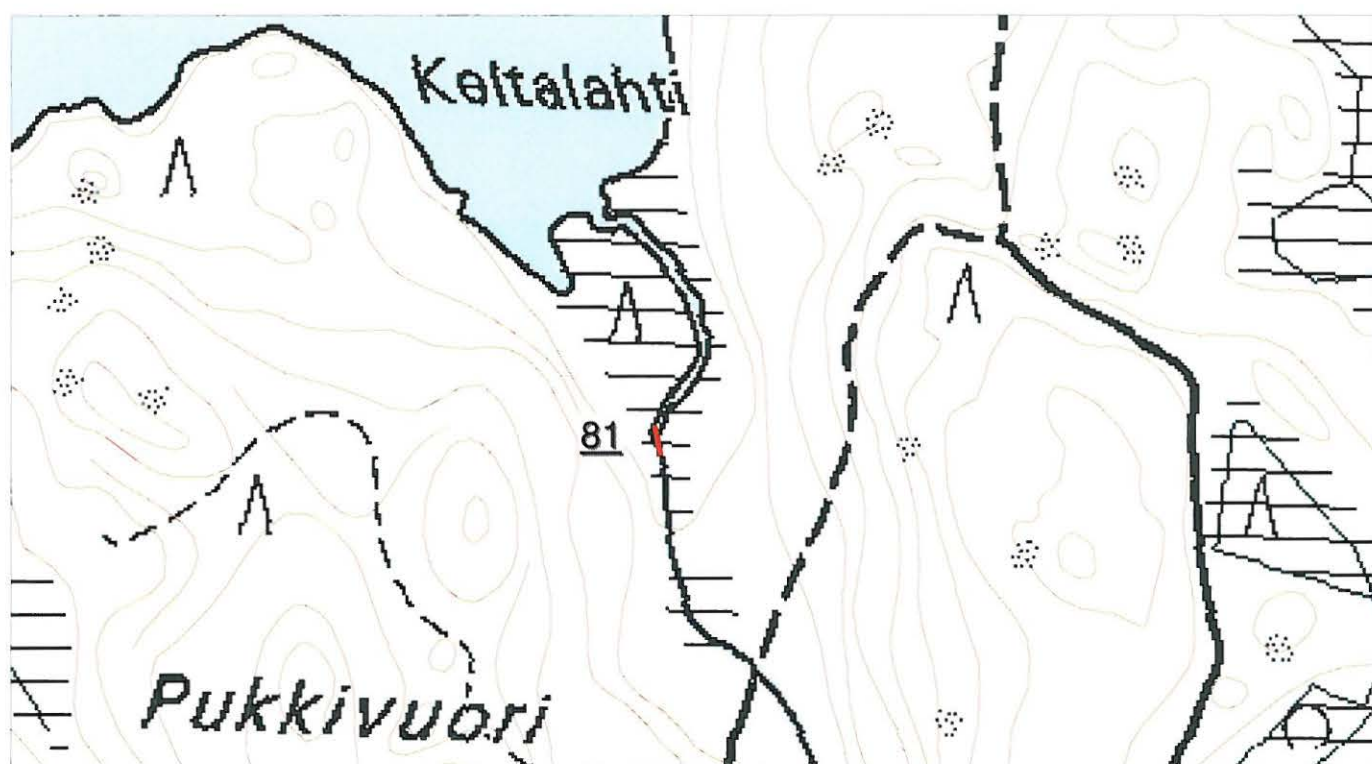
300 m

- Viljelyröykkiö
- ▼ Kuoppa
- ▼ Kellarikuoppa
- ▣ Ladon jäännös
- Perustus
- Kärrietyien pohja

PERUSKARTTAOTE 44

Kohde 81
Evo Keltaoja

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

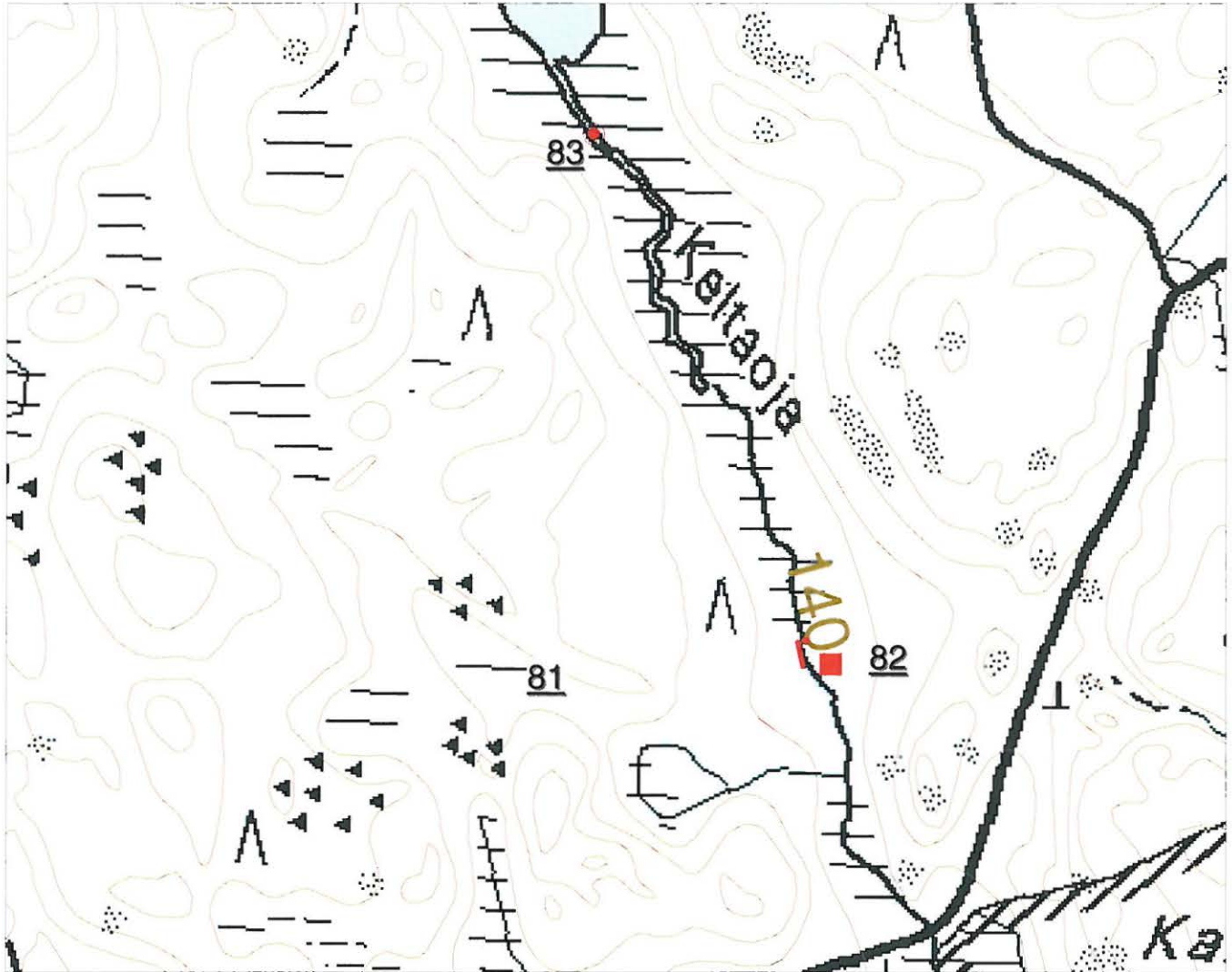

 Uittoruuhien jäännökset

PERUSKARTTAOTE 45

Kohde 82
Evo Keltaojan kämppä

Kohde 83
Evo Keltaojan silta

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

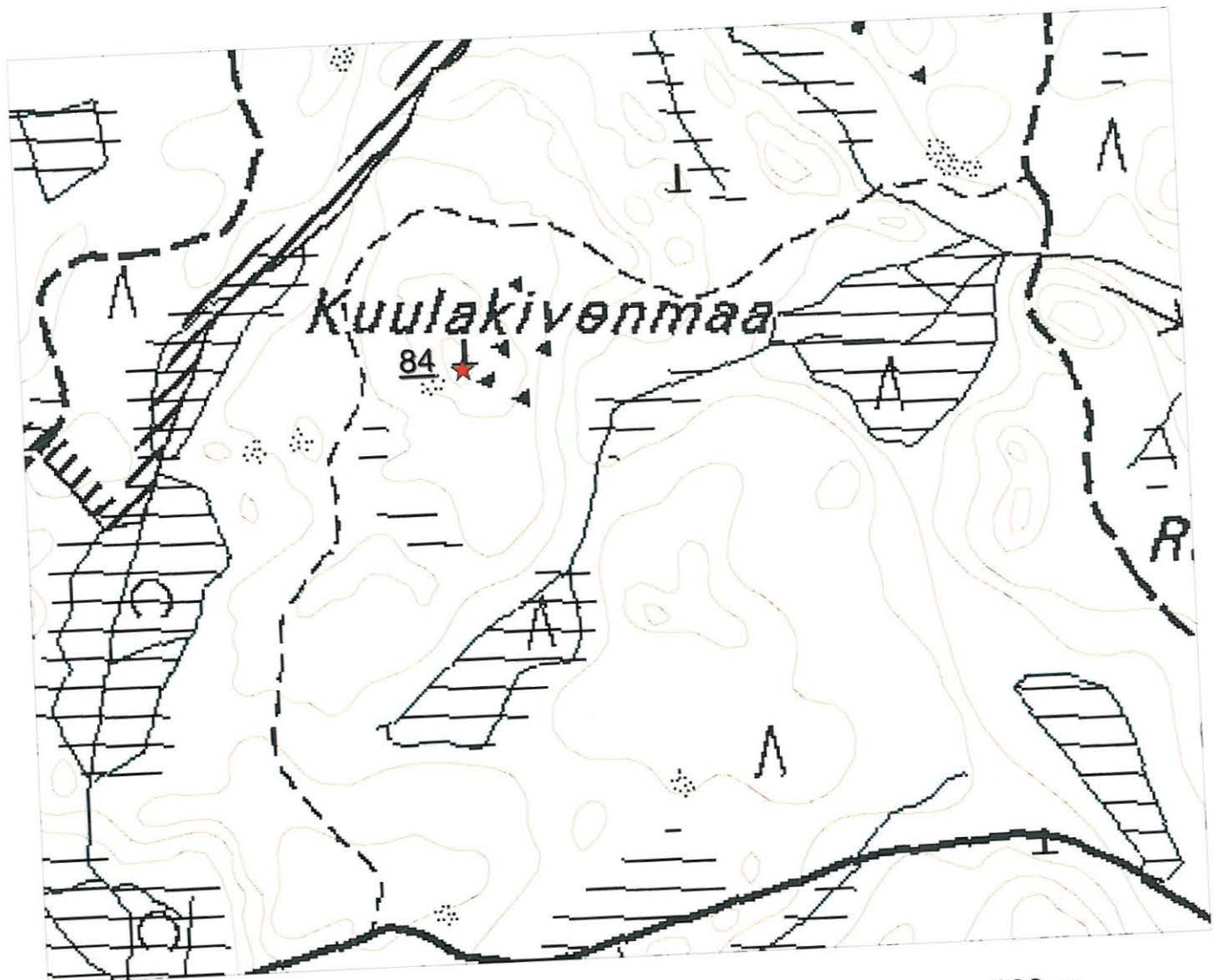
300 m

- Kämpän jäännökset
- Uittoruuhan jäännökset
- Sillan jäännökset

PERUSKARTTAOTE 46

Kohde 84
Evo Kuulakivi

300 m

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

★ Kuulakivi, tarinakivi

PERUSKARTTAOTE 47

Kohde 85
Evo Luutajoensuu

Peruskarttaote 2134 05 ISO-EVO, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

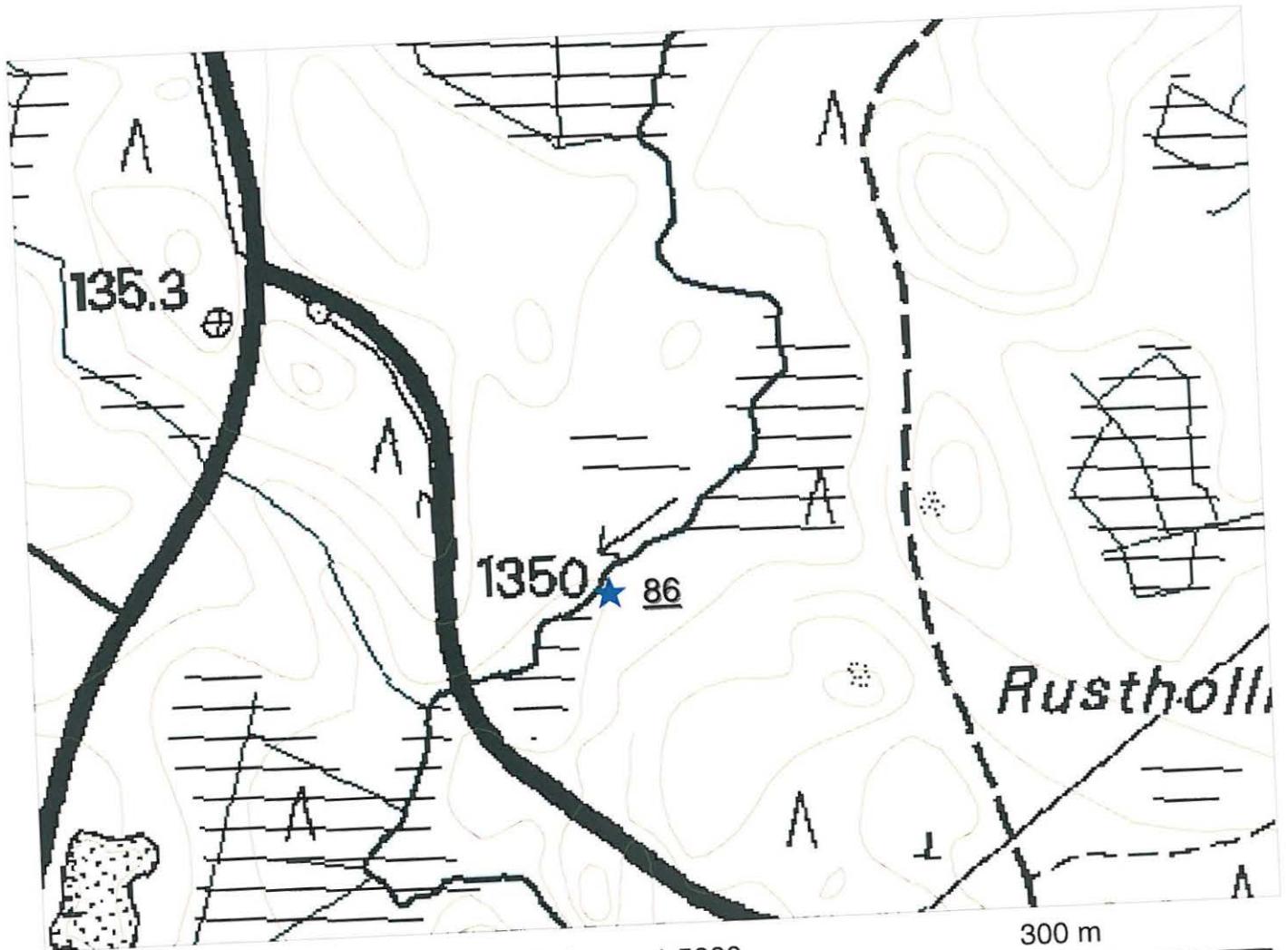
▼ Hiilimiilu

Peruskarttaote 48

Kohde 86
Evo Luutajoki 1

Peruskarttaote 2134 05 ISO-EVO, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

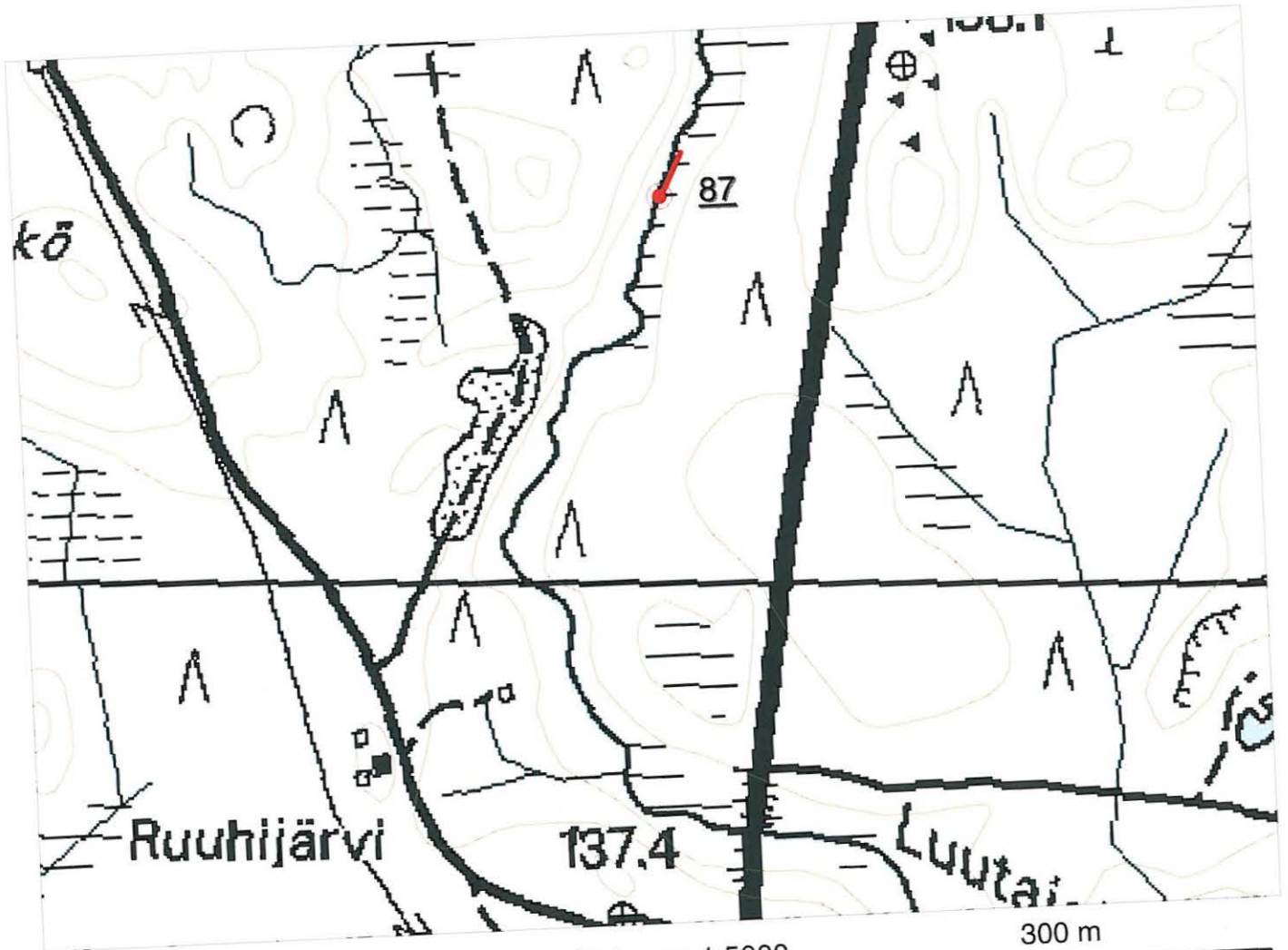
★ Tukkipengerrys

Peruskarttaote 49

Kohde 87

Evo Luutajoki 3

Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

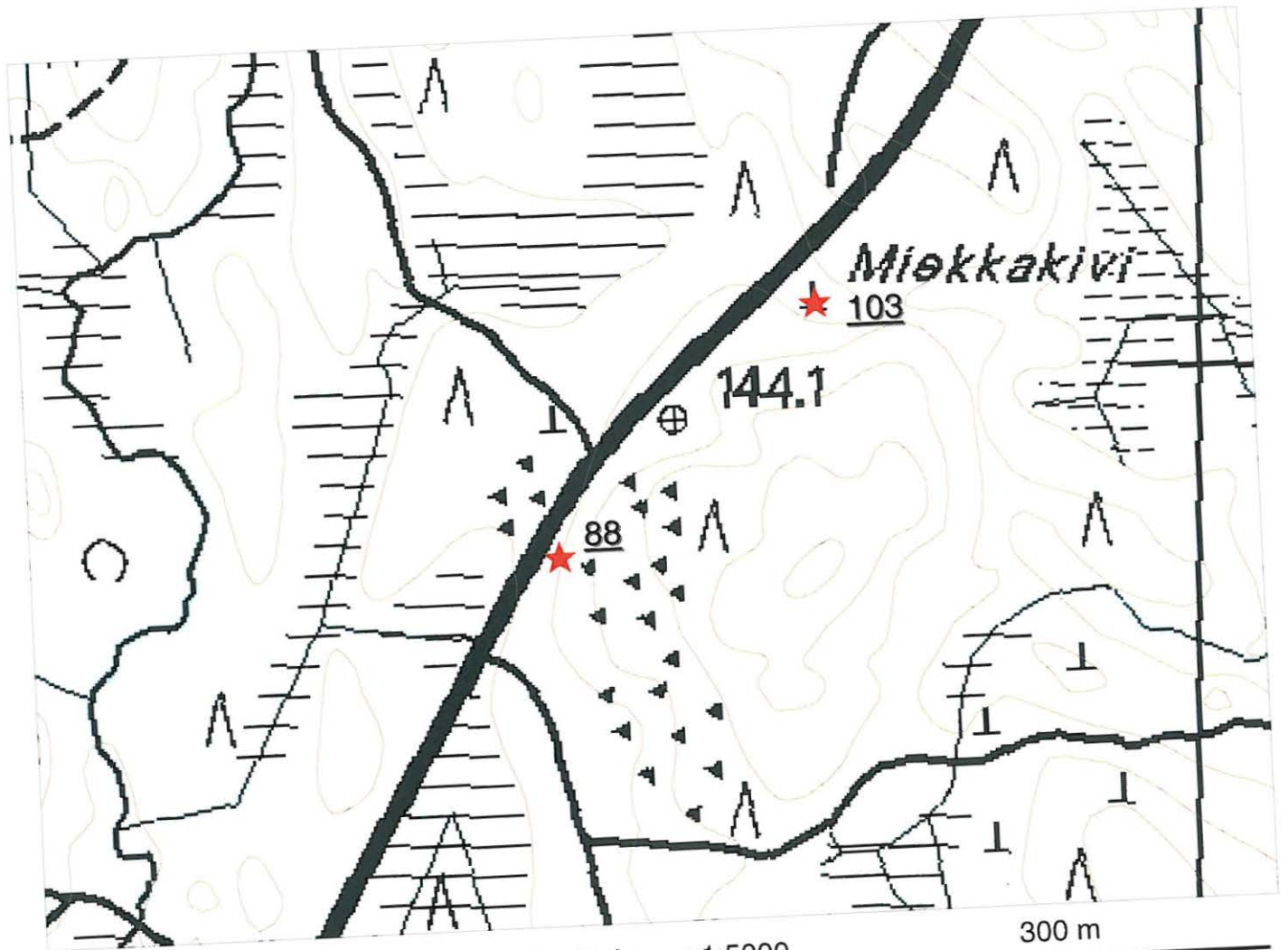
- Rautarengaskivet
- Uittoruuhien paikka, vähäisiä maatuneita jäännöksiä

Peruskarttaote 50

Kohde 88
Evo Miekkakivi

Kohde 103
Evo Ämmäkivi

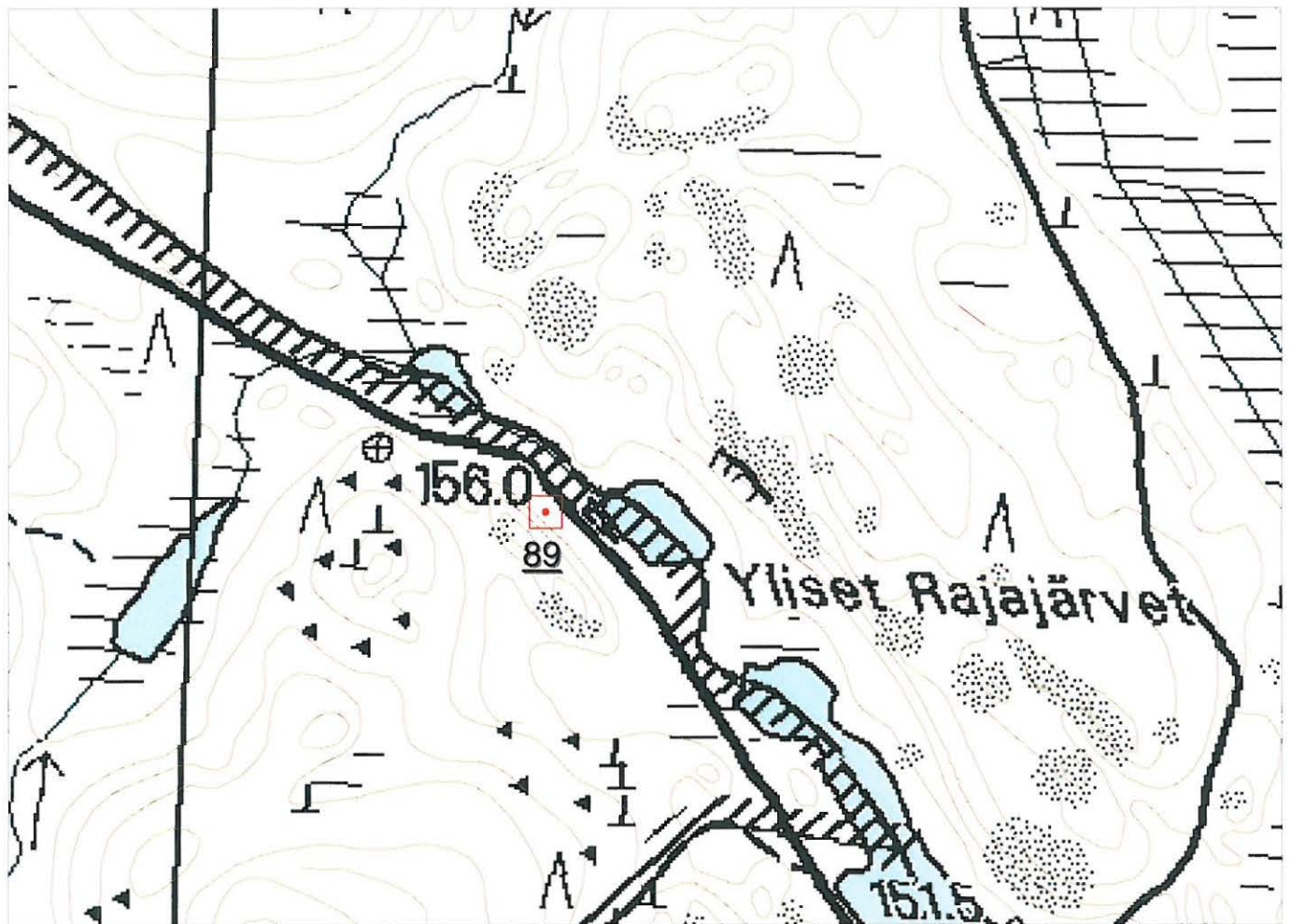
Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

★ Miekkakivi, tarinakivi
Ämmäkivi, tarinakivi

Peruskarttaote 51

Kohde 89
Evo Murjunmäki

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

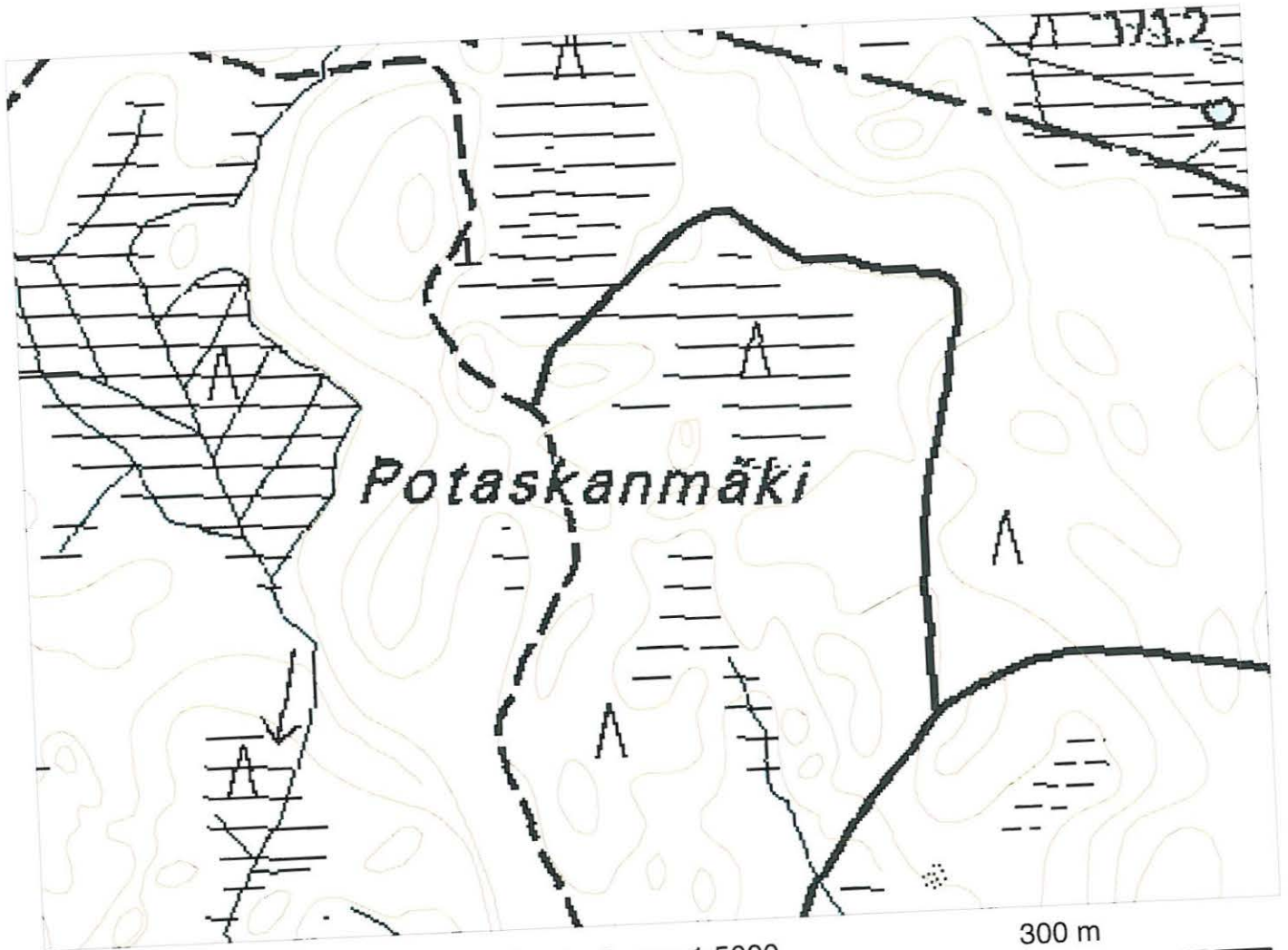
300 m

■ Kämpän arvioitu sijaintipaikka

Peruskarttaote 52

Kohde 90
Evo Potaskanmäki

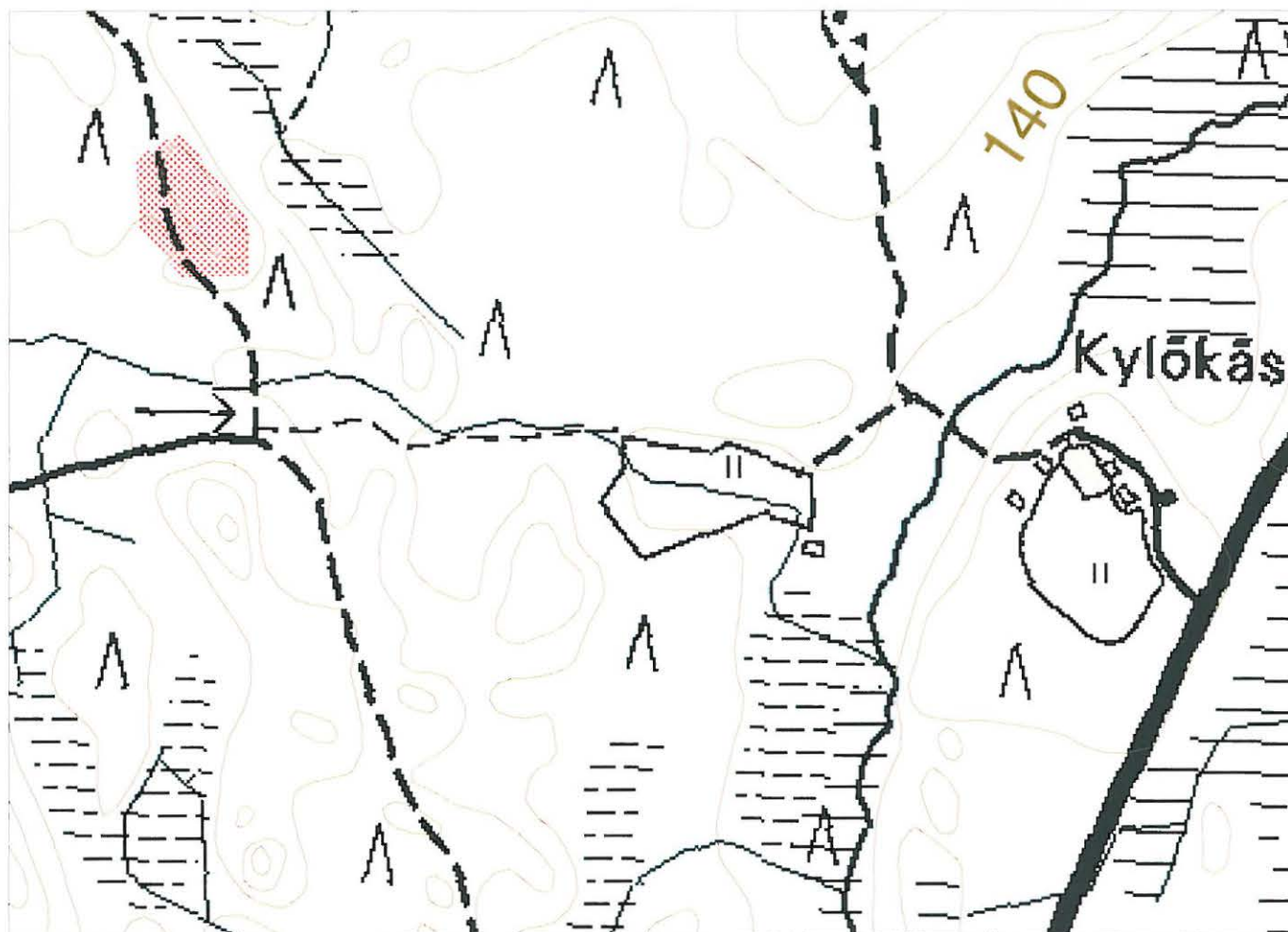

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

Peruskarttaote 53

Kohde 91
Evo Puukkohonka

Peruskarttaote 2134 06 AUTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

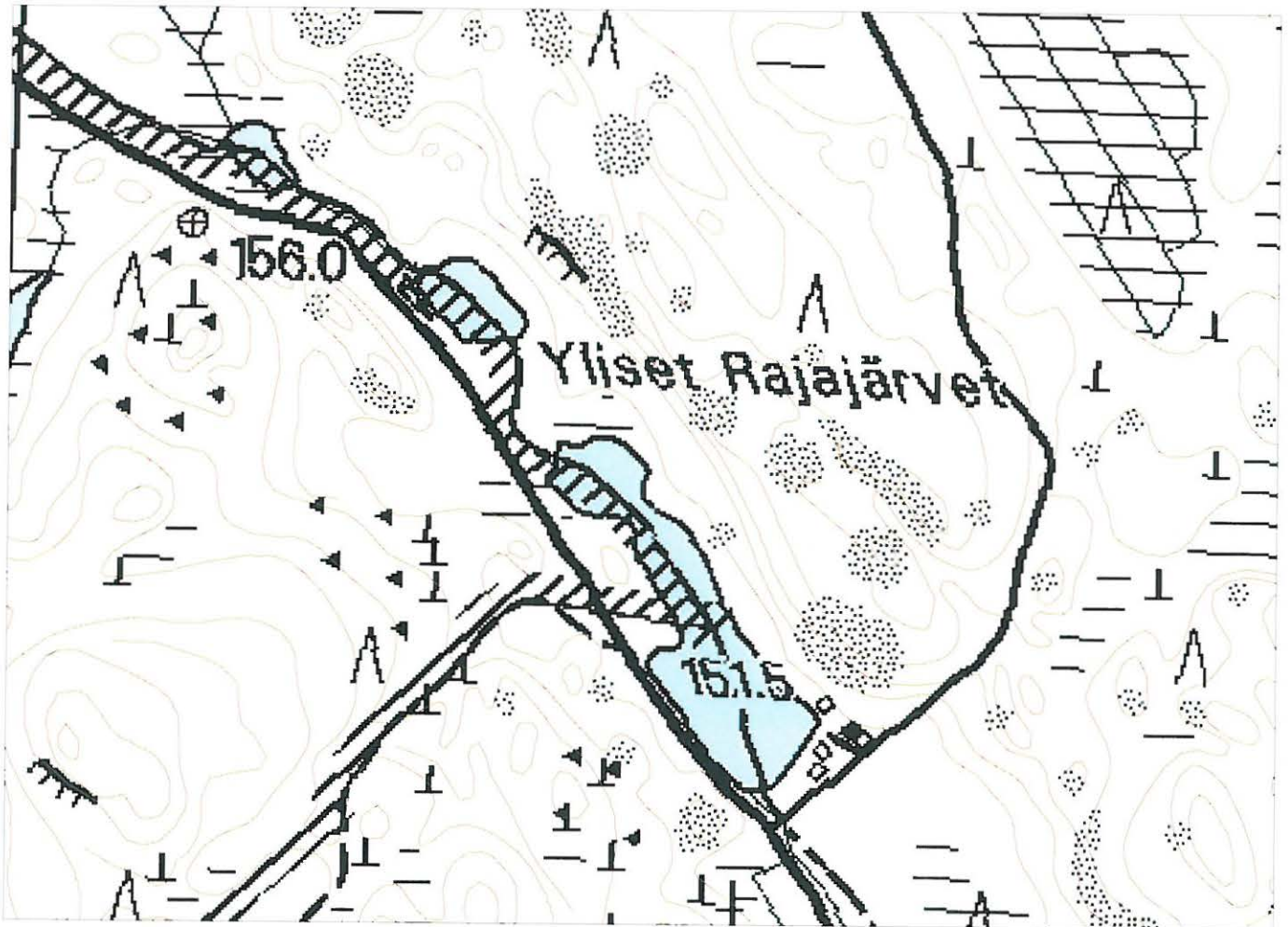

Puukkohongan arvioitu sijaintialue

Peruskarttaote 54

Kohde 92
Evo Rajajärvet

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

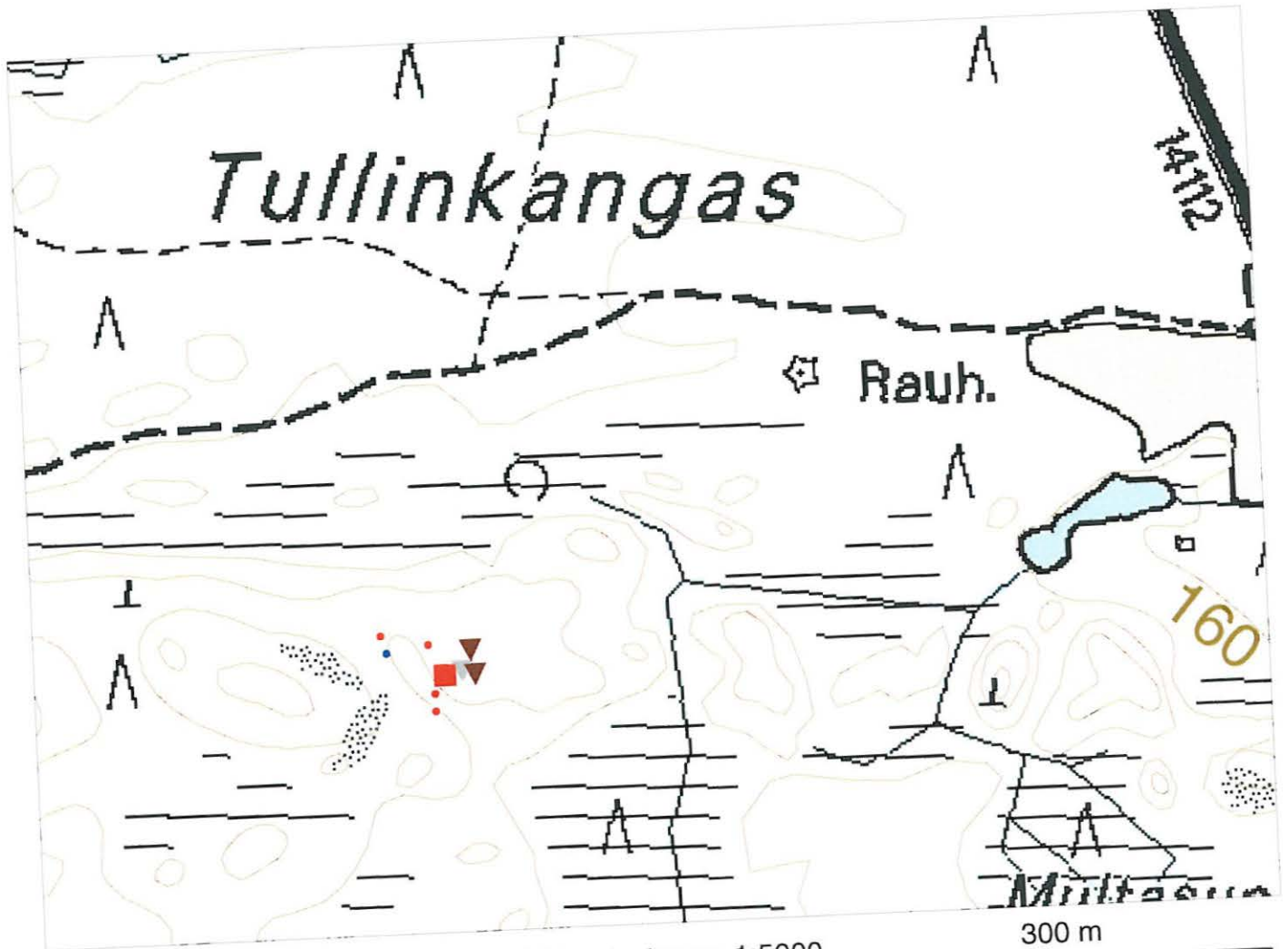
300 m

Peruskarttaote 55

Kohde 93

Evo Rajalan torppa

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

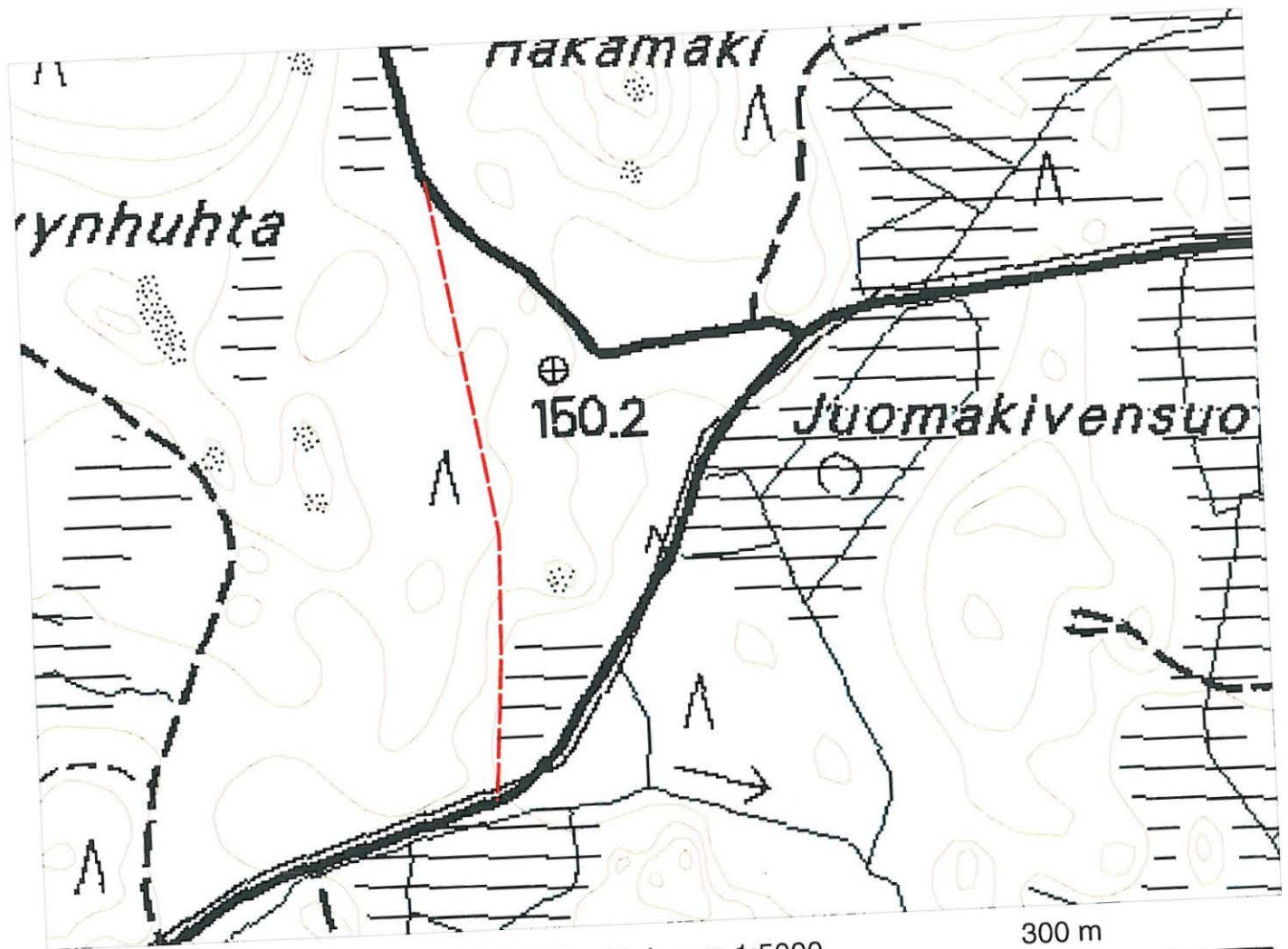

- Rakennuksen perustus ja tulisijanjäännös
- ▼ Kivettykellarikuoppa
- ▼ Kuoppa
- ▼ Viljelysryötkiö
- Kaivon jäännös

Peruskarttaote 56

Kohde 94
Evo Rillitie

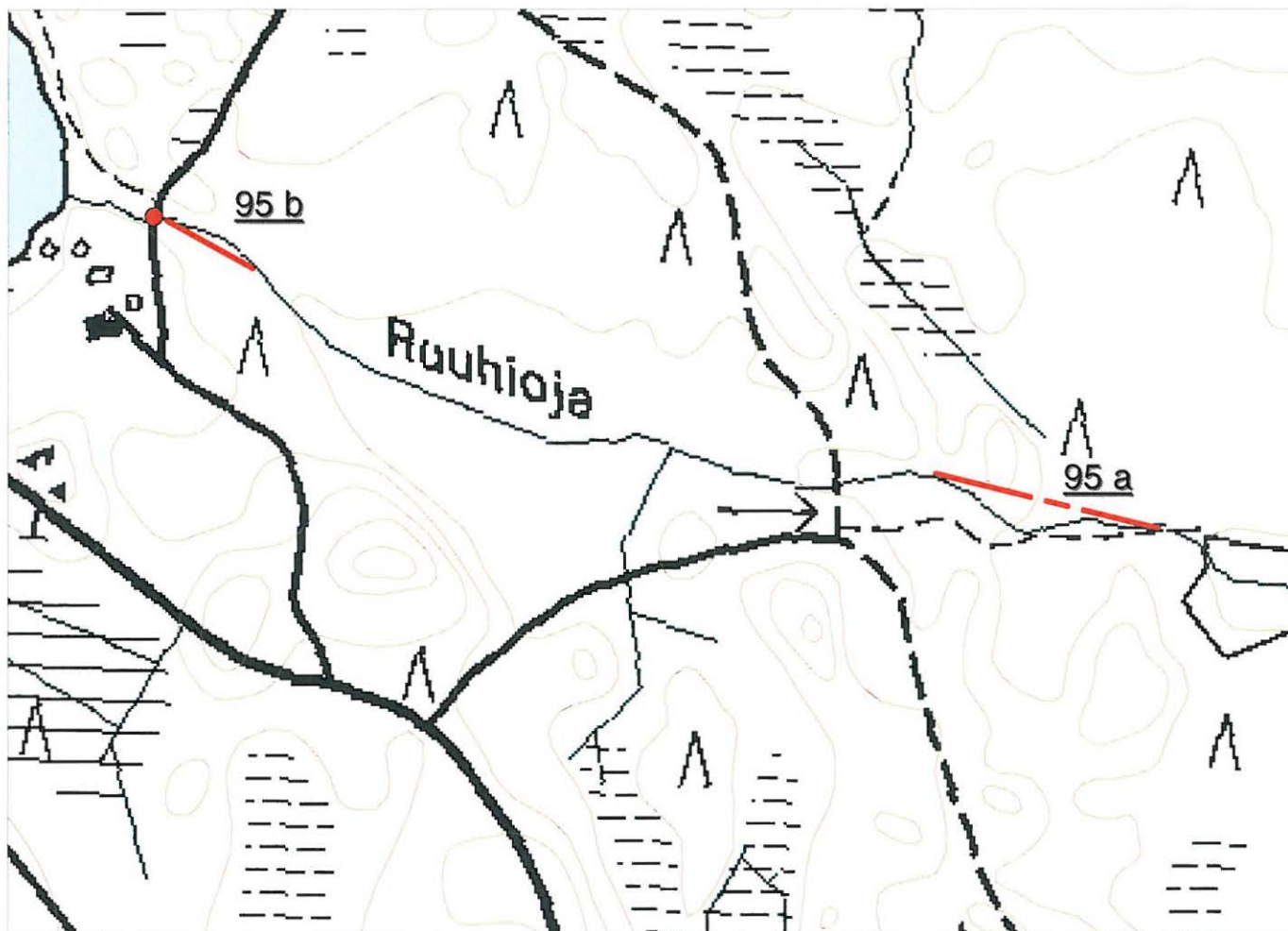

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

 Rillitien vanhan linjan poikkeama metsätiestä

Peruskarttaote 57

Kohde 95
Evo Ruuhijoki 1

Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

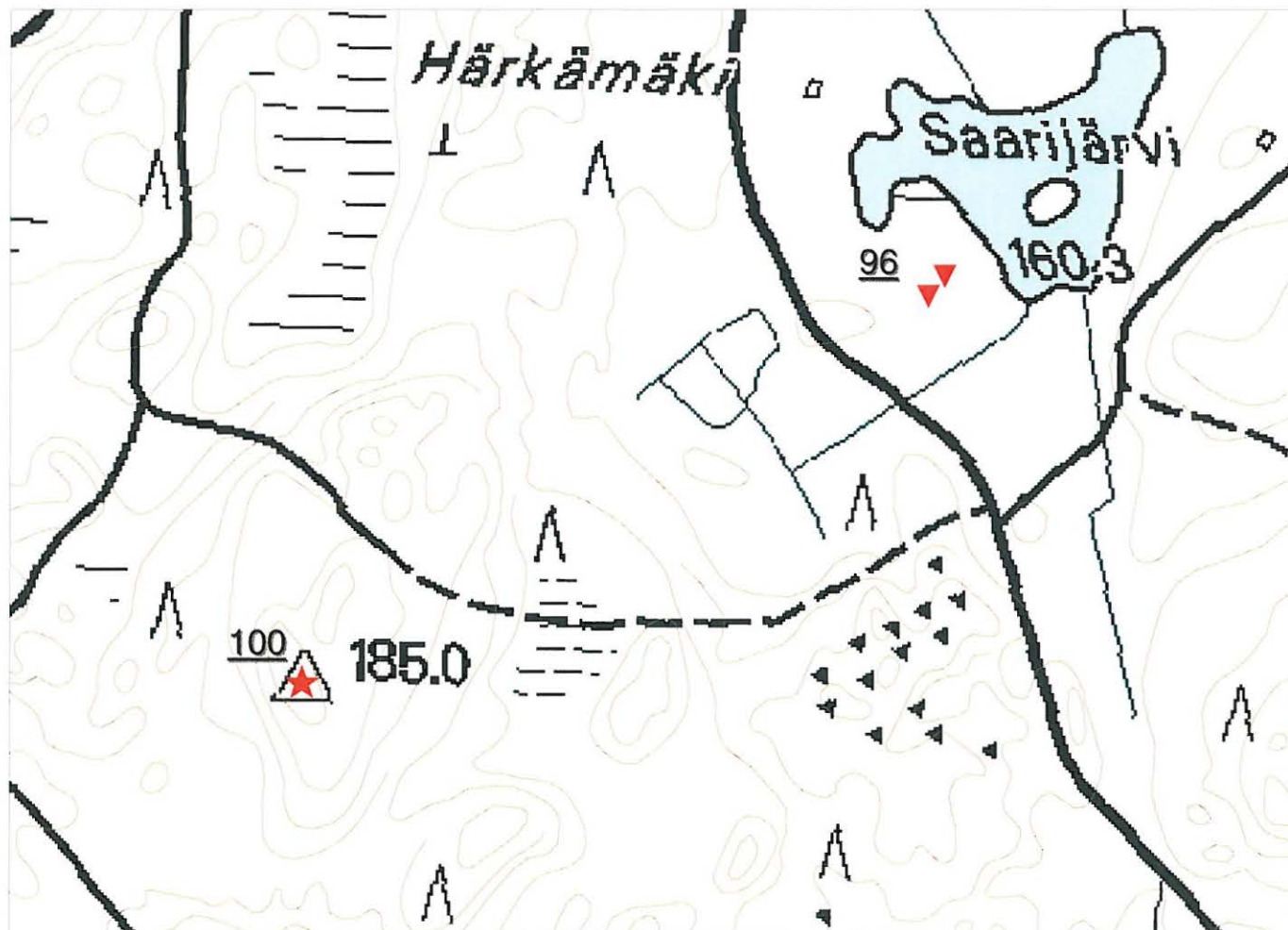

- Säätöpadon paikka
- Uittoruuhien jäännöksiä

Peruskarttaote 58

Kohde 96
Evo Saarijärvi

Kohde 100
Evo Tornimäki

Peruskarttaote 2134 06 AUTTOINEN, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

300 m

- ▼ Hiilimiilu
- ★ Kolmiomittaustornin jäännös

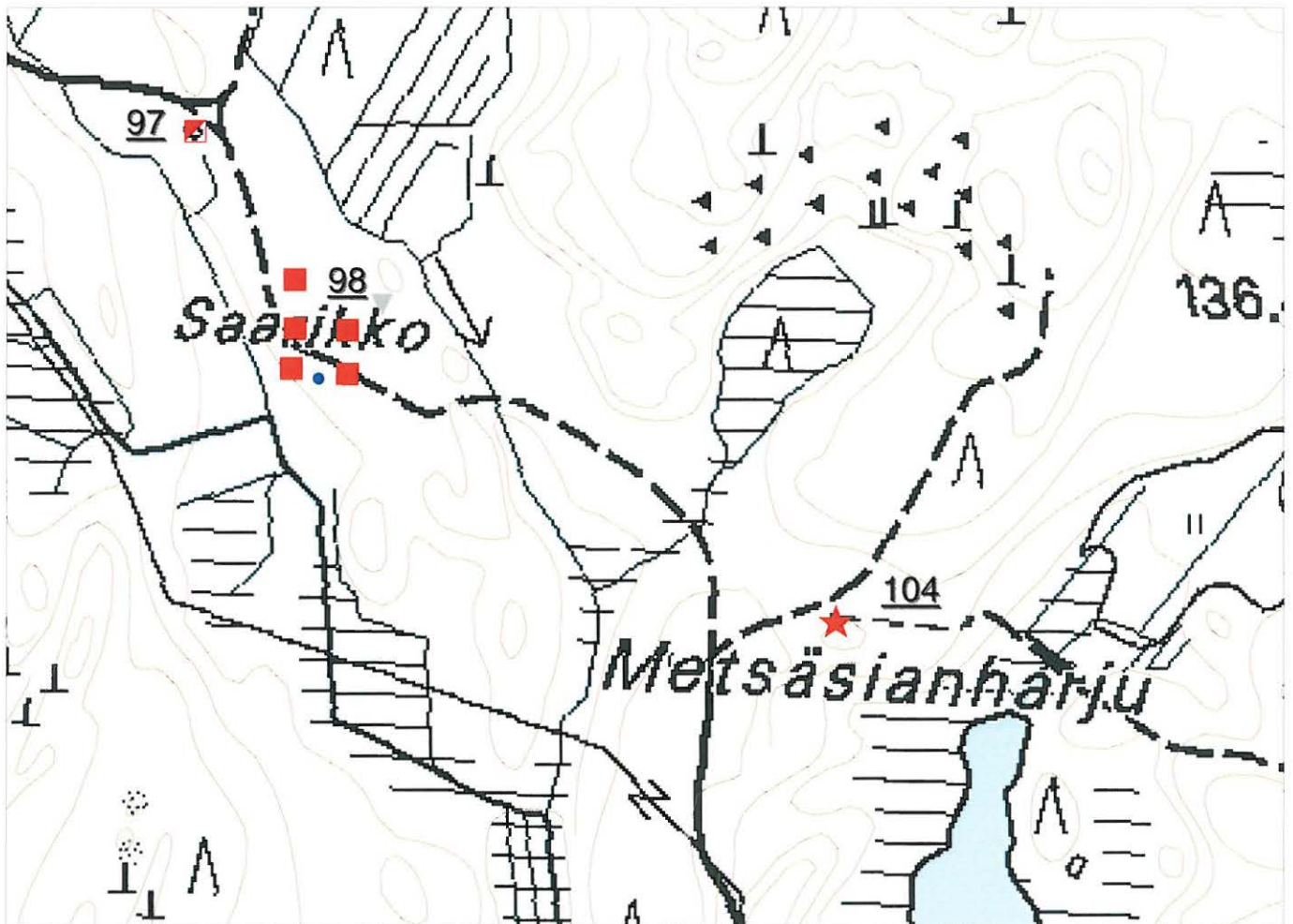

Peruskarttaote 59

Kohde 97
Evo Saarikon lato

Kohde 98
Evo Saarikon torppa

Kohde 104
Evo Papinkivi

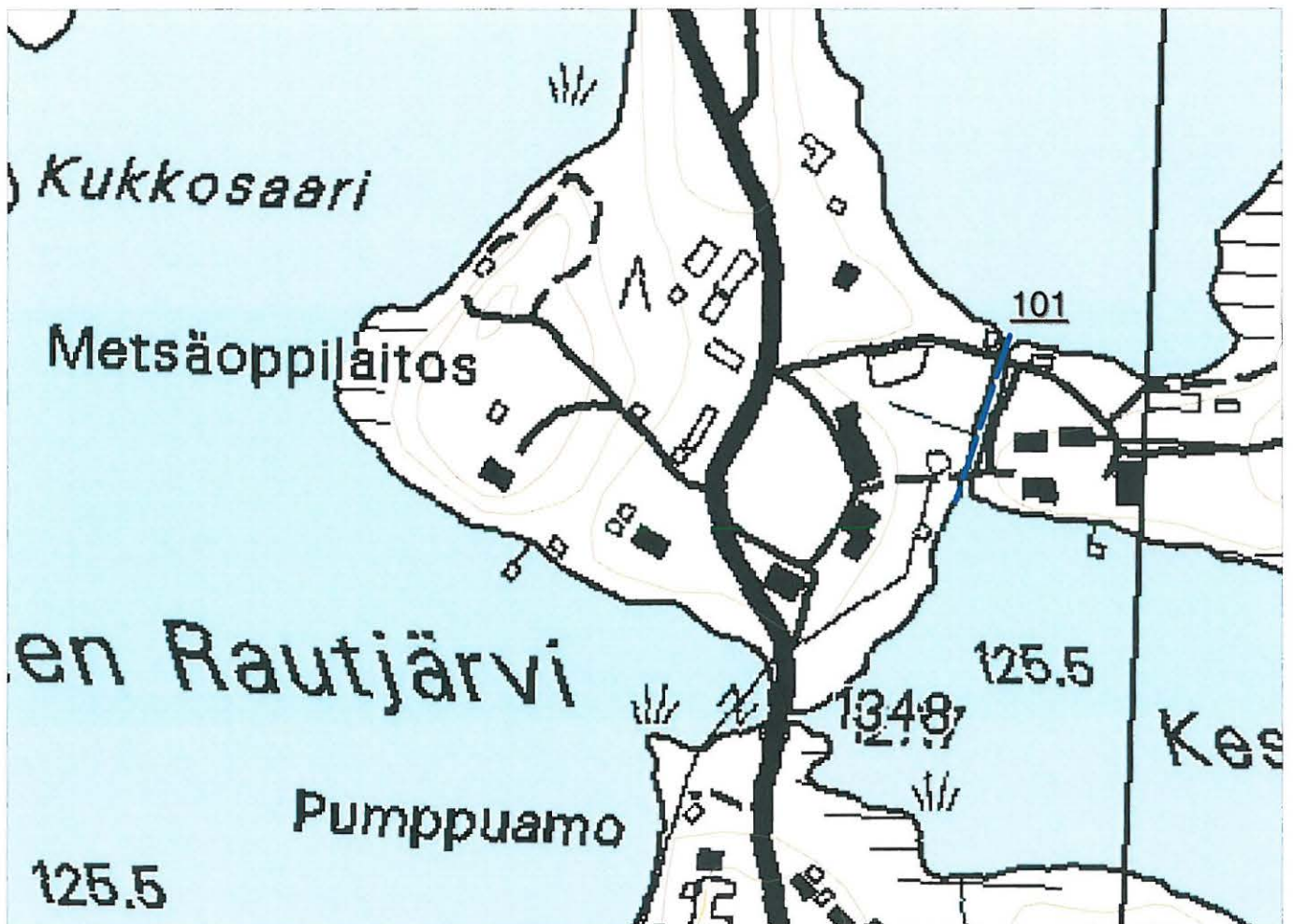

Peruskarttaote 2134 09 ISO-TARUS, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

- Rakennuksen perustus
- ▼ Kellarikuoppa
- ◻ Lato
- Kaivo
- ★ Papinkivi, tarinakivi

Peruskarttaote 60

Kohde 101
Evo Tuonelan virta

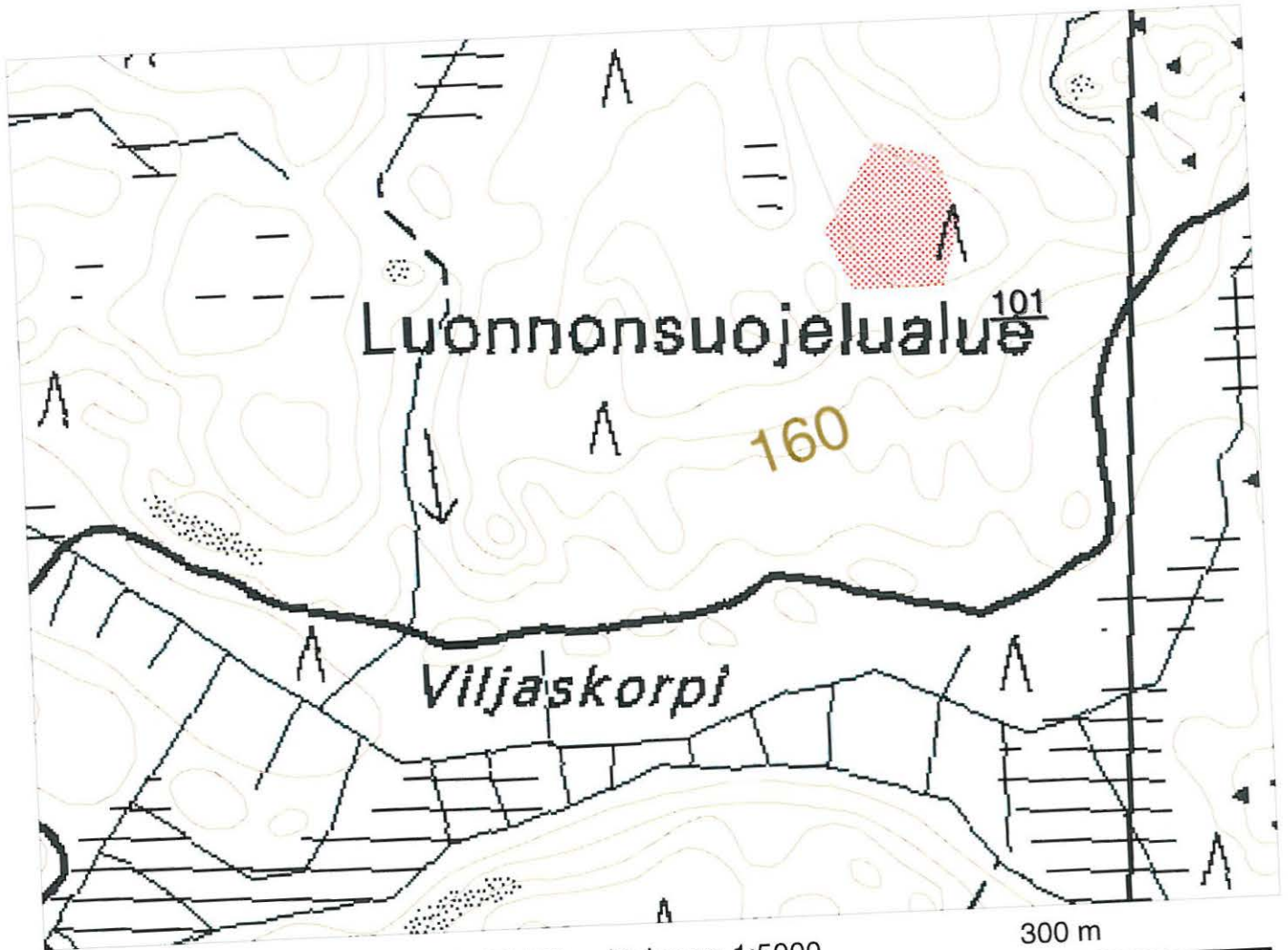
Peruskarttaote 2134 05 ISO-EVO, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

 Tuonelan virta

Peruskarttaote 61

Kohde 102
Evo Viljaskorpi

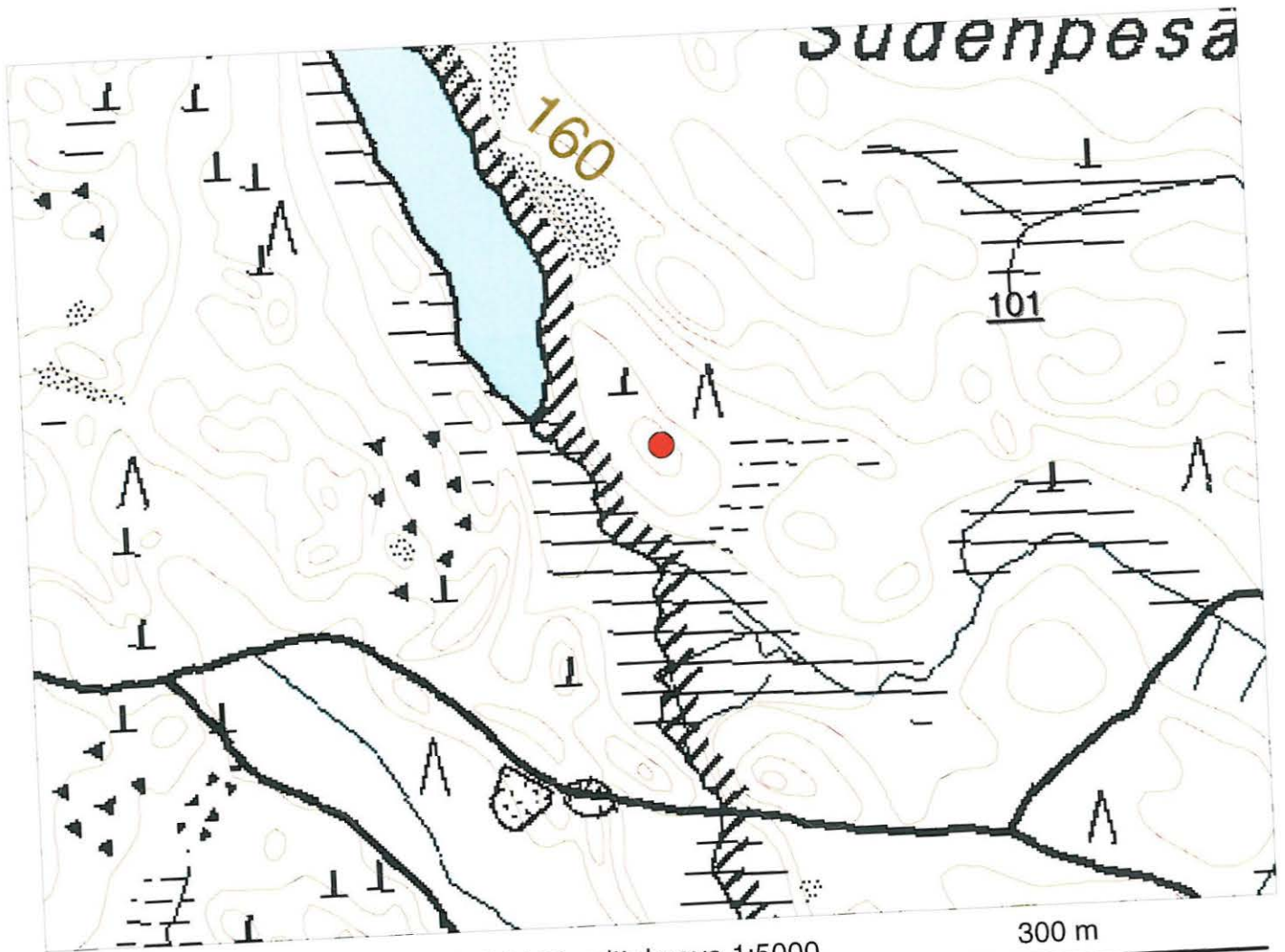
Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

 Kolottuja kelopuita

Peruskarttaote 62

Kohde 99
Evo Selkälinja

Peruskarttaote 2134 08 RAITTINSAARI, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen, Metsähallitus

● Selkälinja

